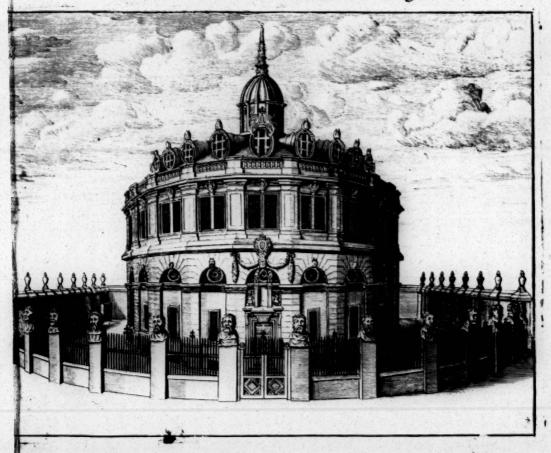
PHARMACEUTICE RATIONALIS.

SIVE DIATRIBA

DE MEDICAMENTORUM Operationibus in humano Corpore.

AUTHORE

Tho. Willis M. D. in Univ. Oxon Prof. Sedleiano, Nec non Coll. Med. Lond. & Societ. Reg. Socio.

E THEATRO SHELDONIANO. M. DC. LXXIV. Prostant apad Rebertum Scott Bibliopolam LONDINENSEM.

L & 2-32 Sub

43.6.272

CELEBERRIMO

MEDICORUM LONDINENSIUM

COLLEGIO,

Et Singulatim

VIRO INSIGNISSIMO

DOCTISSIMOQUE

D^{no}GEORGIO ENT

EQUITI AURATO

Præsidi Illustrissimo,

Nec non

CENSORIBUS DIGNISSIMIS,

Cæterisque omnibus, amplissimæ hujus Societatis Membris.

DIATRIBAM HANC PHARMACEUTICAM

Observantiæ & Honoris ergo Dicat, Dedicatque,

THO. WILLIS.

IBRUM hunc, Authore suo, sagacisfimo Physiologo, Medico peritissimo, dignum; olim Symnista, semper Amicus, libentissime Typis mando.

Oxon. Octob. 31. 1673. RAD. BATHURST. Vice-Cancel.

PRÆFATIO.

To contigiffe advertimus, nimirum ut experimentis, & observationibus, aut casu, aut consilio repertis, statim Ætiologiæ quantum sieri potest aptæ subderentur; quæ dein sedulo perpensæ ad inventa subinde altiora deducerent: hoc in Medicina, quæ interscientiarum nobilissimas jure censetur, nimis desideramus. In Mathematicis & Mechanicis experientia & Praxis, Theoricen primo suggessere; dein Hæc rerum causas, & efficiendi rationes proferens, Praxin haud tantum excoluit, sed auxit plurimum, ac illustravit. Ars tamen medendi licet primo ab Empiricis

piricis tradita, & ab Agyrtis quibusque & mulierculis passim arrepta, usque tamen quasi mysterii ritu, in cujus rationes minime inquirere fas esset, inexplicata permansit: idcirco indocti, quinimo interdum doctique, nunc temere ac pene fortuito (tanquam funditores jacula in aerem mittentes) pharmaca propinant; incerti quo tendant quosque fines aut effectus habitura sint. Hinc non modo è literatis Cynicis quidam, sed vilissimi quiq; è plebis face, in Fatricen oblatrant, & opprobria passim impingunt. Et quidem nescio quomodo illa in totum excusari possit ne mendax, vana, aut præstigiosa dicatur; quousque Pharmaceuticæ, à qua vita salusque humana multum dependent, & sæpe non minus periclitantur, rationes adbuc in abstruso latent. Enimvero hæc sive neglecta, sive ignorata, Operationum medicinalium doctrina; magnum velut Chasma pandens, unice aut saltem potissime impediit ne ba-Etenus Fatrice quoad systema ejus integrum tandem rite compacta, omnibusque numeris absoluta prodierit. Quippe cum materies medica ex singulis tum vegetabilium, tum mineralium, tum insuper animalium familiis conquisita, satis digesta, & completa

completa videatur; cumque morborum omnium Typi, & natura, per observationes accuratissimas collecti ab innumeris Authoribus explicentur; cum insuper corpus humanum, in quo velut campo Martio, inter pugiles istos decernitur, quoad omnes suas partes ab Anatomicis exactissime describatur: attamen quod maximi interest, & sine quo prædicta ista baud bene conveniunt, nondum satis clare detegitur, quæ sint pugilum istorum tela, quis apparatus, quis demum impetus, ac resistentia; qualis porro inter medicamenti particulas, atque spiritus, humores, aut solidas partes, actio, passio, & reactio fuerint. Enimvero Dramatis hujus pharmaccutici res fere tota sub velo peragitur, quapropter varii particularum congressus, fermentationes, impulsus, aliique motus diversimodi, qui intus peracti sensus latent, alticri intellectus scrutinio indaganda fuerant. Quod si felici tandem invento perfici queat, nihil amplius desiderabitur, quo minus Fatrice secundum omnes sui partes consummatissima, in scientiam vere, & majori cum certitudine practicam, imo Mathesi haud inferiorem accresceret. Ita namque remedia empirica ab Antiquis

tiquis tradita non promiscue ac perperam (uti nunc à Medicastris afsolet) in quolibet morbi statu, aut Ægrotantis casu, sed opportune semper, & secundum aptissimas sanandi intentiones exhiberentur. Porro medicamenta nova, & magis efficacia (quoties ad magnos, & insolitos quosdam affectus talia indicantur) & facile, & tuto, cum nullo aut medici errore, aut patientis discrimine inveniri queant. Quippe dum manifesto liquet, cujusmodi particulæ in patiente aut alterandæ, aut in motum concitanda fuerint, & quales in agente ad opus illud requiruntur, non difficile erit hocsatis apte designare, ac ad alterum illud rite accommodare. Verum longe aliter, cumque insigni corporis humani periculo, & abusu à Pseudochymicis resagitur; qui remediis usu receptis, & probatis haud contenti, nibil minus quam magnum Elixir, aut Panaceam quandam, sive medicinam Universalem, se in fornacibus suis moliri jastitant. Dumque interea mineralia inscite tra-Stant, eventum quendam incertum expectantes, potius quam aliquidserio designantes; si forsan productum insolitum apparuerit, cum novo boc pharmaco, (cujus virtutes prorsus ignota, sape aut nullæ, aut maleficæ existunt) sese morbos statim omnes sanaturos pollicentur, ipsumque in quovis casu ad magnamægrotantis noxam, & non raro perniciem audacter exhibent: adeo secure, &
temerarie solent carnifices isti, de corio humano
ludere, dum ad medicamenta ista (in quibus aculeus semper latet venenosus) aut paranda, aut exhibenda, nullo consilio, nullius que methodi silo, sed
mero casu, & cæco quodam impetu ducuntur.

Itaque summe optandum esset, tum pro Medicina dignitate, & augmento, tum pro salutis humana cura ac incolumitate, medicamentorum in corpore nostro energias, & operandi modos quoad singulorum indolem, & rationes quasi mechanicas patesieri. Nam si plane innotesceret, & quo ritu pharmaca assumta vires suas statim in primis viis exerunt, indeque eas mox per totum corpus diffundunt, quas alterationes illa in singulis regionibus suscipiunt, quas item inspiritus aut sanguinem, & humores aut partes solidas faciunt, tunc equidem tutius multo ac certius, cumque majori agrotantis commodo pharmacia exerceri queat.

Spartam hanc, sc. operationis pharmaceuticæ Ætiologiam, prius fere intactam, si nunc temere

b

aggressas, non digne satis absolvero, veniam utcunque merebor, quia terram non modo incognitam, sed, w valde salebrosam, o quasi labyrintheam peragrare incumbebat; et si forsan in pertractatione bac secretiores quosque recessus, o sinus omnes intimiores, quidque in illis agitur, nondum satis investigaverim, attamen existimo, me situm pro iis quibusque olim accuratius adinveniendis appen-

diffe.

Enimoero si hac duo, qua in tota bac disquisitione prosequatus sum, exacte cognoscerentur, Viz. quo ritu pharmaca, seve eorum particula, spiritus Animales in quibusque locis afficient, quibus item, to quot modis, illa sanguinem, to humores. fermentant; inde ad pharmacia cujusque rationes explicandas femita perduceret. Quo melius istorum, & totias pharmaceutica tartones patescanr, Ventriculum ac Intestina quoad eorum membranas, to fibras (in quibus nempespiritus Animales bospitantur, & ubi primo à particulis medicamenti afficiuntur) accuratissime describenda caravimus. Quamvis enim borum substantia, figuræ, cavitates, situs, & connexiones jamdudum ab aliis satis exacte delineabantur; attamen singulorum

gulorum membranas & nerveas, & musculares, & glandulosas, atque sibras quasdam mere sensiles, aliasque motrices, quinetiam vasorum sanguiserorum plexus densissimos, & glandulas numerosissimos, ab ore usque ad Anum tunica interioris tergum consitissime incrustantes, (Hac inquam ad doctrinam pharmaceuticam illustrandam adprime facientia) nullo exemplo, aut aliotum Authorum ductu, clare deteximus: circa qua tamen inventa Anatomica, sicut olim in quibusdam prioribus, me rursus opera sedula, ac industria, Med. Dossis. D. D. Edmundi King plurimum debere agnoseo. Porro mihi in hoc penso absolvendo Amicus meus D. D. Master manus adjutrices sape exporrexit.

Aprincipio incepti pharmaciam hic totam pertractare, ejusque operationum omnium aut saltem præcipuarum rationes expendere designaram:
verum hoc opus sub manibus dum fuit, præ subjecti
sæcunditate in tantam molem accrevit, ut necesse
habuerim, longe ante metam abrumpere, eique
medio nondum superato, sinem imponere. Nam
præter medicamenta universalia, quorum every eiæs,
to operandi modos jam descripsimus, ad speculationem

tionem hanc remedia alia (specifica, & appropriata vulgo dicta) pertinent; quæ nempe aut peculiarem morbum sanare, aut privatam quandam corporis regionem aut partem respicere perbibentur. De nonnullis horum, & præsertim de medicamentis Thoracicis, meditationes quasdam congesseram. Sed cum perpendo, in mari periculoso, censuris ac convitiis tanquam Scopulis ubique pleno, navigandum esse, haud æquum duxi, fragili huic rati, merces simul omnes, aut nimias una vice committere, sed primo cum bis paucis fata experiri; quæ si benigna suerint, postea sorsan cætera bujus generis exponere minus verebor.

and the first of the ending his tate

e de la companya de la co

e que el les conseinte remitten d'un fuit, est le la la conseine de la la conseine de la conseine de la consein La conseine de la conseine

and the more last operator places that one car. Then the force is a first one of the second of the s

rigio singuisto unima en escario ELENA

SECT. I. CAP. I.

Designatio totius Operis.

Edicina initia qua fuerunt, p.1. Qualis progrefsus: p. z. Operationum Medicinalium Ætiologia desideratur, & considerationem meretur, ibid.
Illarum loca notantur. p. 3. Subjecta earum sunt
Spiritus, tum qui primas vias, tum qui cerebrum, &
nervos incolunt: ibid. & Humores, sc. sanguis, ejusque
resrementa, atque liquor nerveus. p. 4. In unoquoque
pharmacia genere, tria sunt consideranda. Primo Medicamenti virtus, & operandi modus. Secundo ejus species, &
formula selecta. Tertio praparationis ejus ratio. p. 5.

SECT. I. CAP. II.

Primarum viarum descriptio.

PRimavia dicuntur Oesophagus, Ventriculus, & Intestina. p. 6. In quibus pharmacia subjecta immediata
sunt spiritus, & humores; mediata sibra, & membrana.
ibid. Oesophagi tunica describuntur. p. 7. Interior nervea:
ibid. quam intus, prater crustam villosam, etiam tunica
glandulosa, cum vasorum plexu retisormi, quemadmodum
in ventriculo ac intestinis, obducis. Tunica istius usus
ostendituribid. Oesophagi tunica media. Carnea sive muscularis motui inservit. Ibid. Fibrarum istarum duo sunt ordines, p. 8. Oesophagi Tunica extima describitur; & singularum

gularum v fus inquirmetur. Thid. Tunica imima ad fenfationem facit, inquiritur annon etiam ad motum. p. 9. Contractiones fiunt tantum à fibris carneis; extensiones, & intumescentia proprie à fibris nerveis. p. 10. Illarum instantia in Oscitatione, pandiculatione, & viscerum inflationibus; que omnes cum spirituum explosione quadam fiunt. p. 11. Tunica Oesophagi media, & extima usus. ibid. Ventriculi descripcio. p. 12. Tres habet Tunicas ibid. Interior crusta villosa obducitor, etiam glandulis, & voserum plexibus. p. 13: Tunica bajus ufus, & munia de fignaptur. p. 14. Affectiones ejus quad inflationis & diftentionis motum. Ibid. Tympanitidis ratio immuitur. p. 15. Kemriculi plica, & ruga; & underfrant, & quibus ufibus infervionan ibid. Ventriculistunica media, carnea frae muscularis est; in qua duo fibrarum motricium ordines funt. Ibid. Quomodo illa notari, & describi possint. p. 10. Tunica carnea fibrarum orda exterior. ibid. Fibrarum carnearum, que ordinis interioris sunt, investigatio, & descriptio. p. 17. Fibrarum utriusque generis munia, ac usus. p. 18. Quomodo eadem contractiones oppositas perficient. Ibid. Undenam & per quos ductus illarum instinctus traduntur. p. 19. Tunica exterioris, que prorsus nervea, & forsan tendinosa est, descriptio ibid. Ventriculi bina orificia. p. 20. Nervi & plexus nervei, ad os ejus pertinentes. Ibid. Pylori descriptio, & usus. p. 21. Vasa ad ventriculum pertinentia sunt Nervi, Arteria, & Vena. p. 22. Harum plexus, & ramificationes densissima. Ibid. Usus tum arteria-rum, tum venarum explicatur. p. 23. Intestina duplicia sunt, sc. tenuia, & crassa. p. 24. Priorum situs, & dimensiones, ibid. Intestina mesenterio affixa tres habent tunicas. P. 25. Harum intima duas alias includit, fc. villosam sine glandulosam, & vasculosam sive illam qua vasorum sanquiferorum

guiferorum plexibus constat. p. 26. Hoc in Tabula planius, quam in descriptione exprimitur. Tunica media carnea est, in qua duo sibrarum ordines, se rectarum, & circularium. p. 27. Earum usus inquiritur. ibid. Intestinorum motus per sibras carneas, una cum ilharum instinctu, & irritatione. p. 28. Tunica intestinorum extima describitur. p. 29. Vasa & ductus ad intestina pertinentia. ibid. Arteria, & vena innumera cum plexibus constissimis ad has partes spectant. p. 30. Illarum usus explicatur. p. 31. De Intestinis crasses, in quibus Iliaca passionis plerumque sedes habetur. Ibid. Figurarum, in quibus membrana, & sibra, cum vasis, & glandalis ad pradicta viscera pertinentibus exprimuntur, explicationes. p. 22. ad 36.

SECT. H. CAP. I.

De Vomitione.

Quomodo Ventriculus, & Oesophagus in vomitione assiciuntur. p. 37. Quibus sibris carneis his spasmus
Emeticus persicitur. p. 38. Vomitio est motus convulsivus.
ibid. Quomodo ab aliis spasmis dissert, & prasertim à Catharsi per inferiora. p. 39. Causa ejus proxima est Spirituum in sibris Tunica carnea vehemens explosio. p. 40. Spiritus explosiones tales ineunt, quatenus valde irritantur.
Ibid. Irritatio Emetica in ventriculo sit propter incongrua
ore ingesta aut in stomacho genita, autilluc aliunde sussus ore ingesta aut in stomacho genita, autilluc aliunde sussus p. 41. & 42. Vel irritatio vomitum ciens aliis in locis insligitur, & nervorum commeatu ventriculum assicit. p. 43.
Loca ista, vel sunt propinquiora, sc. utraque stomachi orisi-

sia; vel remotiora, & vel infra, vel supra hoc viscus, nempe eynequatos, item renes, uterus, & alia Abdominis contenta. p. 44. Horum omnium rationes singulatim explicantur. p. 45. 46. 47. His pramissis inquiritur quo risu Pharmata Emetica operantur : & primo qua ratione à Catharticis different. p. 48. Dein cur hac mitius,illa fortius operantur. p. 49. Qualem affectionem utraque ventriculo imprimunt. 50. Cujusmodi, & quotuplex materia per vomitum ejici solet. Ibid. Operationis emetica modus, ratio. & accidentia describuntur. p. 51. Quare vomitio in quibusdam citius, in aliis tardius accietur, quinetiam modo facile modo difficillime sedatur. p. 52. Vomitoria in forma solida quomodo agunt. p. 53. Haud perinde est, in qua dosi sumuntur. Ibid. Non virtute specifica agunt, nec in peculiares humores operantur. p. 54. Opinio ista vulgaris unde prognata fuit. p. 55. Pharmacia emetica magis efficax, sed periculosa est. p. 56. Vomitorium Indicantia ibid. permittentia, & prohibentia. p. 57. Emetica aut mitia aut fortiora sunt. p. 58.

SECT. II. CAP. II.

Vomitoriorum formulæ, præparationes, & quarundum ex iis Ætiologiæ.

V Omitoriorum formula tum in liquore, tum in pulverep. 59. Emetica chymica parantur ex vitriolo, Antimonio, & Mercurio ibid. Salis vitrioli praparatio, & nsus. p. 60. Antimonium crudum minime Emeticum. Ibid.
Hujus ratio explicatur. Ibid. Crocus metallorum, & Atiologia ejus. p. 63. Sulphur Antimonii, cum Analysi ejus.
p. 64. Antimonii, & sulphuris communis, syntheses. Ibid.
Mercurius

Mercurius vita, cum Ætiologia ejus. p. 65. Ejusdem correctio. 66. Qua ratione hic, & alia stybeata operantur. Ibid. Quomodo Mercurialia in corpore nostro operantur. p. 67. Mercurius pracipitatus per se· Ibid. Processus ratio. 68. Mercurius pracipitatus solaris. Ibid. Ætiologia ejus. 69. Mercurius pracipitatus communis, cum Ætiologia ejus. Ibid. Mercurialia quomodo in ventriculum operantur. p. 70. Turbith minerale. ibid. Processus ejus ratio, & compendium. p. 71. Aurum vita. Ibid. Hercules Bovii. p. 72. Processus utrius que rationes. p. 73. 74-

SECT. II. CAP. III.

De Vomitionis nimiæ Remedio.

Omitio nimia interdum à Pharmaco, quandoque ab aliis causis accietur. p. 75. Prioris ratio, & remedium. p. 76. Posterior aut critica, aut symptomatica. p. 77. Hac rursus vel sympathica, vel idiopathica. Ibid. Quando stomachus primario afficitur, quid agendum. Ibid. & p. 78. Remedia contra stomachi fermentum vitiatum. 79. Quando boc vel acidum, vel acre nimis est. Ibid. Qua conveniunt contra sermentum ejus nimis amarum. p. 80. Vomitio à ventriculi debilitate procedens ut curanda est. p. 81. Hujus duo sunt casus, sc. sibrarum tonus labesactus; & nervorum. obstructio ibid. Prioris curatio. Ibid. Ventriculi Paralysis ut curanda est. p. 82.

SECT. III. CAP. I.

De Medicamentis purgantibus.

D'Urgatio est affectio vomitioni contraria, seu potius inversa. p. 83. Descriptio ejus. p. 84. Qua, & quotuplex materia per catharfin educitur. Ibid. Sc. primo maffa chilacea, faces, mucus, lympha, & serum, glandulis & Arteriis exundamia. Ibid. Secundo flatus. p. 85. Quomodo flatus in visceribus gignitur. Ibid. Flatus extensionum splanchnicarum modo cansa, modo effectus sunt. p. 86. Quomodo in affectibus (pasmodicis producuntur. Ibid. Intestinorum motus excretorius quomodo secundum naturam habet, & per quas fibras perficitur. p. 87. Quilus stimulis urgetur. p. 88. Viz. facum pondere, & molestia. Ibid-Cui accedunt alis accidentia, sc. primo Alimenta incongrua, aut depravata; item bilis, & succus pancreaticus. p. 89. Humores è sanguine, succo nerveo, & habitu corporis. p. 90. Huju modi materies etiam per pharmaca expurgantur. Ibid. Hac autem operantur tum irritatione, intra primas vias; tum fermentione intra sanguinem, & humores. Ibid. Prior harum quomodo intra ventriculum peragitur. p. 91. Fibris nerveis molestia sensus imprimitur, & proinde motrices in spasmos excretorios accientur. p. 92. Cathartici operatio qualis intra Duodenum, & tenuia intestina. p. 93. Actio ejus in porum bilarium, & pancreaticum; in glandulas, & Arteriarum oscula. p. 94. Qualis in sanguinem. p. 95. Fit partim fermentatione, partim irritatione, ibid. utriusque modus, & rationes explicantur. Ibid. 0perationis cathartica tres gradus. p. 96. Purgantia non per attractionem, aut electionem operantur. p. 97. Catharticorum

ticorum differentia, & rationes. Ibid. Quatenus diversimode in visceribus irritant, & quatenus varie cum sanguine & humoribus. fermentescunt. p. 98. Purgationis Elateria mala. p. 99. Hujus notabilis instantia. ibid. Purgationis Electiva error unde subortus est. p. 100. Humorum praparatio ad catharsin non necessaria. ibid. Qualis apparatus tum respectu stomachi, tum sanguinis requiritur. p. 101. Cathartici facultas tum irritativa, tum fermentativa à cujusmedi particulis dependeat. p. 102. Prior non à spiritu, aqua, aut terra, nec à sale, aut sulphure solitariis; sed ab utrisque combinatis. Ibid. Virtus fermentativa fere tantum à salibus procedit. p. 103. Medicamenti vis septica à quibus particulis procedit. Ibid. Per sedem, quemadmodum Cantharides per urinam, operatur. p. 104.

SECT. III. CAP. II.

Catharticorum species, formulæ, & quarundam Ætiologiæ.

Athartica vix ulla à mineralibus parantur, licet inde vomitoria, & Diaphoretica pracipua. p. 105. Discriminis hujus ratio inquiritur. Ibid. E vegetabilibus cathartica quamplurima. p. 106. Ad hac praparatio chymica baud multum requisitaest. p. 107. Sal Tartari ad Tinctura cathartica extractionem quid confert. Ibid. Purgantium formula pracipua notantur. p. 108. Potiones, & pilula tum lenes, tum fortieres. p. 109. Pulveres cathartici, item Boli, & Electuaria. p. 110. Morsuli & Tabula, item Vina, & Cervisia medicata. p. 111. Mercurius sublimatus, tum dulcis, tum corrosivus. p. 112. Utrius-

que Etiologia. p. 113. Resina Jalapii. & processus ratio. Ibid. Resina Scammonii. Extractum Hellebori nigri. p. 114. Eorum rationes. Ibid. & p. 115.

SECT. III. CAP. III.

De Hypercatharseos remedio, item de Dysenteria Londinensi.

H Tpercatharseos medicamentosa ratio. p.116. Ejus pracautio, & curatio. p. 117. Diarrhae symptomatica quomodo tractanda sunt. p. 118. Dysenteria Londinensis. Ibid. Ejus dua species; Aquosa, & Cruenta. p. 119. Prioris descriptio. Ibid. Curatio ejus quibus medicamentis perficitur. p. 120. Medicamentorum formula. Ibid. Morbi Atiologia. p. 121. Oritur imprimis à liquoris nervei vitio. p. 122. Causa ejus remotiores; & quare in Autumno desavit. Ibid. Quare in hac urbe Endemia est. p. 123. Causa ejus meonyspera. Ibid. Causa evidentes. p. 125. Dysenteria cruenta describitur. p. 125. Huic febris Anomala in aliis locis contemporanea. Ibid. Morbi (ymptomata, & modus. p. 126. Medendi methodus. Ibid. Remediorum formula. p. 127. 128. Morbi Atiologia. Ibid. Tria ad hunc concurrunt, primo fanguinis dyscrasia propter Anni intemperiem orta. Secunda ejusdem effervescentis compages nimis constricta, & particularum confusio. Tertio pororum constipatio. p. 129. Morbi bujus differentia. p. 130. Indicationes curatoria dua respectu sanguinis, & totidem respectu viscerum. p. 131. Curationis exemplum. cum remediorum formulis & methodo. p. 132. & 133. Exemplum aliud. p. 134.

SECT. IV. CAP. I.

De Diuresi, & medicamentis diureticis.

Turesis, & Diaphoresis inter se affines. p. 136. Urina materies quibus liquoribus constat. p. 137. Quomodo serum à sanguine intra renes separatur. Ibid. Ad hos non attrahitur. p. 138. Renum fructura, & usus explicantur. Ibid. serum à sanguine per renum ductus percolatione separatur; sed non sine fermenti cujusdam opera. p. 139. Succi nutritii pars quadam illac etiam effluit. Ibid. Urina materies potissimum à sanguine, à quo modo agre, modo facile nimis secernitur. p. 140. Seri à sanguine secretio, per lactis fusionem, coagulationem, & reductionem optime illustratur. p. 141. Lactis coagulatio quibus modis fieri, inhiberi, aut tolli solet. p. 142. Singulorum rationes traduntur. Ibid. & p. 143. Ad sanguinem quantum Analogus habet. 144. Experimenta de liquoribus chymicis sanguini calenti affusis. Ibid. Ut serum sanguis rite deponat, tum à fusione, tum incrassatione nimia praservari debet-Ibid. & p. 145. Seri excretio quomodo in excessu, aut defectu peccat. Ibid. Diureticorum distributio quoad fines, quoad materiam, & formam. p. 146. Primo Diuretica falina sale volatili vel acido pradita, que in sanguinis compage nimis strict a conveniunt. Ibid. Secundo (ale fixo pradita quibus usibus inserviunt. p. 151. Diureticorum formula, & primo quibus sal fixus pro basi est. Ibid. Diuretica sale volatili pradita quomodo juvant. p. 152. Diureticorum formula quibus sal volatilis pro basi est. p. 153. Medicamentorum ejusmodi formula. ibid. Diureticorum sale alcholisato praditorum operandimodus, corumque formula.

mula. p. 156. Diureticorum, quibus pro basi particula spirituosa, aut sulpharea sunt, operandimodus, eorumque formula. p. 157. Salis prunella sive chrystalli mineralis praparatio, ejusque Ætiologia. p. 158. Spiritus nitri destillatio, & processus ratio. p. 159. Spiritus salis nitri; ejus Ætiologia & modus compendiasior. p. 160. Spiritus urina, ejusque explicatio. p. 161. Tinctura salis Tartari, & Ætiologia ejus. p. 162. Sulphur, sive oleum vini parandi modus, & ratio. p. 163. Sal succini, & ratio ejus.

SECT. IV. CAP. II.

De Diuresi nimia ejusque remedio; & speciatim de Diabete.

D'Iabetes morbus olim rarus, p. 164. Descriptio ejus. ibid. Caufa ejus prossima non renum obstructio, sed potius sanguiris deliquium. p. 165. Causa conjuncta & immediata in sanguine subsistit, quam aliquando mala renum affectio promovet. p. 166. Causa ista ut plurimum est sanquinis compages nimis diffoluta, quemadmedum & urina suppressio, nonunquam acompage ejus nimis stricta oritur. p. 167. Quad Antoritate, & observationibus Anatomicis confirmatur. Ibid. Diabetis coufe remotiores funt bumores acidi in sanguinem suffusi. p. 168. Et presertim è liquore nerveo degeneri. ibid. Hinc affectus [pasmodici Diabetem plerumque pracedunt, atque illis urina profluvium sapistime accedunt. p. 169. Diabetes, quamois hydrops ad matulam dicatur, ab eo morbo plurimum differt. p. 170. Diabetis causa evidentes. p. 171. Symptomatum rationes. ibid. Unde mictio copiesa, & crebra cum sti, ac febre. ibid.

Quare

Quare agrotantium urina instar mellis dulcescant p. 172. Viz. non à succe nutritio, sed ob salium ac sulphuris combinationes. ibid. Morbi prognosis. ibid. Methodus medendi, cum indicationibus Therapeuticis. p. 173. Curatio cum salinis potissime persicitur. p. 174. Indicatio vitalis ibid. Curationis Historia, cum remediorum formulis. p. 175. & 176. Postquam pathologia hac Typis excusa suerat, alium Diabete laborantem, & pro deplorato habitum, cum eadem methodo, & pracipue cum aqua Calcis viva curavi.

SECT. IV. CAP. III.

Medicaminum Habureticorum species, & formula.

A Stringentia in Diabete minime juvant. p. 177. Tres medendi intentiones; salium combinationes impedire, fact as tollere, sanguinis susiones & efferve scentias per hypnotica impedire. Ibid. Prima intentio à sanguinem incrassantibas perficitur; quorum medicamentorum formula subduntur. p. 278. Secunda intentio salina indicat, quorum formula item traduntur; juxta quod pro basi habent aut salem sixum, aut Alchalisatum, aut volatilem p. 180. & 181. Hypnoticorum (qua per intentionem tertiam indicantur) formula, p. 182.

SECT. V. CAP. I.

De Sudatione, & medicamentis hydroticis.

E gestionum plures via patent, licet ingestionis sit unica. p. 183. Hujus ratio innuitur, ibid. Diaphorests quoc 2 modo

mode à catharfi differt. p. 184. Sudoris materies est vel elementaris, pel humoralis s'atriufque particula notantur. p. 185. Ad Sudationem copiosam tria requiruntur. Primo ut sanguis rapidius circuletur. Secundo ut compages ejus sit Soluta. Tertia ut cutis pori sint aperti. p. 186. Conditiones ha singulatim explicantur. p. 187. 6 188. 'Eqis pwois ob multas occasiones, & caulas evidentes contingit. Primo ob sanguinis dyscrasiam, uti post febres diuturnas. Secundo quia serum per renes aut lympha-ductus non satis amandatur. Tertia ob poros nimis apertos. p. 189. Sudoris ratio formalis, & causa conjuncta, & procatarctica. ibid. Ejus causa evidentes. p. 190. Que sunt primo nimia corporis, & mentis agitatio. ibid. Secundo calor ambiens. p. 191. Transpiratio prohibita ibid. Calidiora affumta. ibid. Sudoris differentia. p. 192. Medicamenta Diaphoretica cujusmodi debent esse. ibid. Eorundem ratio generalis innuitur. p. 193. Cardiacis nonnibil affinia funt. p. 1 9 4. Eorum materies aut mixti partes integrales, aut Elementares (unt. p. 175. Qua prioris generis sunt recensentur, & apexandi ratio oftenditur. ibid. Hydrotica, quorum materies sunt partes elementares, aut funt spirituofa. p. 196. Aut Salina; que item in multiplici funt statu. p. 197. Ad Diaphoretica rite exhibenda quo apparatu & quibus circumstantiis opus est.p.198. 181. In mailtonam (qua per intendere terliam in

SECT. V. CAP. II.

Diaphoreticorum species, ac formulæ, & quorundam Ætiologiæ.

Laphoreticerum census, & formula. p. 199. Qua pro basi habent mixti partes integrales: ibid. Prascribun-

com) familia p. 262.

tur in forma pulcieris, boli, potionis 3 ibid. Eorum formula singulatim notantur. p. 200. ad 203. Vel pro basi habent
partes elementares; & sic vel spirituosas. p. 204. Vel Salinas, sixas, aut volatiles. p. 205. Aut salem nitrosum,
aut acidum. p. 206. Vel particulas sulphureas. p. 207. Bezoarticum minerale, ibid. Atiologia ejus, & via compendiosior. p. 208. Antimonium Diaphoreticum, & Cerusa
ejus. 209. Utriusque ratio. ibid. Flores salis Armoniaci, & processus ratio. p. 210. Spiritus salis Armoniaci
ibid. Atiologia ejus, & quomodo à spiritu C. C. & aliis
consimilibus differt. p. 211. Spiritus Fullginia, C. C. & c.
p. 212. Spiritus Guiaci, Buxi, & similium, cum processus ratione. p. 213. Resina Guiaci, & explicatio ejus. p.
214. Spiritus Tartari, ibid. Hujus Atiologia. p. 215.

SECT. V. CAP. III.

De Diaphoresi nimia, aut depravata, & utriusque remedio.

n

49

A Ffectio hac, satis crebra, interdum morbi alterius symptoma est. p. 216. Quandoque item effectus est, cujus exemplum notabile profertur. p. 217. Casus istius Etiologia, p. 218. Diaphoreseos nimia causa, partim à sanguinis dyscrasia, partimque ab accensione ejus diminuta. ibid. Curatio ejus. p. 219. Indicatio prima, humorum dyscrasias tallere. ibid. Quibus remediis perficitur. p. 220. Intentio secunda, poxorum debita constitutio procuranda est. Ibid. De affecta, qui vulgo dicitur Aptitudo ad frigus captandum. p. 221. Exemplum ejus notabile, una cum morbi Etiologia. p. 222. ad 223. Ratio formalis, & cansa ejus d

conjunction ibid. Morbit procutaries parties in spiritibus. p. 224 Partim in languines partingan immala porgram constitutiones p. 225 Candrio equidessonatur. p. 226. Intentio prima, & pracipaa eft spirituam Animalium corroboratio. ibid. Remedia in hunc finem propria, corumque formule: p. 227. Intentio fecunda p. 228. Intentio tertias for pororum alteratio optime perficitur. Cali mutatione. ibid. Sudutionis species tertia; qua sa per fe morbuseft ; ejus Historia notabilis p. 229. Etiologia cafus. p. 230. De sudore Anglico ibid. Morbi, & Curationis ejus Historia ex varits Authoribus. p. 231. 232. Etiologia ejus inquiritur. ibid. Cansa primaria in liquore nervea. p. 233. Symptomatum rationes explicancantur. ibid. A simile huic causa Diabetes, & Dysenteria incruenta oriuntur. p. 234. Liquor nerveus degener, & in sanguinem redundans communis omnium istarum causa eft. p. 235. 236

SECT. VI. CAP. I.

De Medicamentis Cardiacis & Alexiteriis.

Hujusmedi remedia communissimi sunt, & semper suerunt usus. p. 237. Cordi succurrere vulgo dicuntur. ibid. sed omnino improprie. p. 238. Qui a in sanguinem, & spiritus Animales potius, quam in cor agunt. ibid.
Sanguinem emendant, & quoad crasin, & quoad accensionem ejus. p. 239. Quando sanguis minus debito accenditur qua remedia conveniunt. p. 240. Qua item in accensione ejus minia- ibid. In febribus, sanguis quoad crasin peccans, aut compagem habet nimis strictam, aut nimis
laxam.

E LIEIN CHUS HRERLIM

laxam. p. 2 11. Posterioris hujus vitii remedia sunt Alexiteria ita dicti p. 242 Sangunio compages nimis stricta qualia remedia requirit. p. 243. Hac potissimum salina sunt. p. 244. Et pro bast habent vel salem volatilem
ibid. Vel salem alchalisatum. Vel acetosum. p. 245. Vel
salem sixum. Vel salem nitrosum. p. 246. Hujusmodi remedia Vitalia magis proprie dicuntur, quam Cardiaca.
p. 247. Quomodo in ventriculo operantur, & quomodo in
sanguine. ibid. & p. 248. Secundum Cardiacorum genus,
qua spiritus Animales respiciunt. ibid. Hac duplicis sunt
generis: prima Lenia, & spiritus demulcentia, qua affectum hunc cient in visceribus, aut sensoriis. p. 249. Vel
Aspera, & incitantia, qua spiritus in ordinem quasi flagellant. p. 250. ad 252.

e.

-

4,

.

1

٨.

.

.

1.

.

.

-

is 1.

SECT. VI. CAP. II.

Cardiacorum species & formulæ.

C Ardiaca sanguinis accensionem augentia. p. 252. Eorum abusus notatur. ibid. Propter quas occasiones hic
invalescere solet. p. 253. Medicamenta sanguinis accensionem nimiam reprimentia. p. 254. Compagem ejus
nimis strictam aperientia. ibid. Eorum formula, quorum
basis salvolatilis est, etiam sal Alchalisatus. p. 255. Hac
in pleuriticis valde conveniunt. ibid. Cardiacorum formula, quorum basis sal nitrosus, item sal acidus, atque sal
fixus est. p. 256. Alexiteriorum tum praparationis, tum
curationis gratia adhibitorum formula. p. 257. ad 259.

d 2

SECT.

SECT. VI. CAP. III.

De Passionibus Cardiacis, earumque Remediis.

Ordis Paffiones sunt Tremor, & Palfitatio ejus. p. 260. Posterioris descriptio; Etiologia ejus. ibid. Et 261. Non à totius Cordis motu convulsiva procedit; sed à sanguinis circa vasorum appensorum radices, remora, & regurgitatione- ibid- Insuper ob alias cansas interdum oritur. p. 262. Quandoque ab ipfim fanguinis in corde flagnantis vitio depender; quandoque item à vafis obstructis, ant (pasmodice affectis. p. 263. Horum infrantia, & Casus varii notantur. p. 264. In quos usus plures nervi Arteriarum tunicis inseruntur. p. 265. Viz. ad fibras Earum motrices , & velut musculares, spiritus deferunt. Ibid. Arteria ficut cor movetur, & quandoque (pasmis afficitur. p. 266. Ab hac causa Cordis Palpitatio sape oritur, pracipue in hypochondriacis. ibid. Affectus iftius curatio. p. 267. 268. De Cordis Tremore. p. 269. Morbi bujus Atiologia. p. 270. Hujus ati alierum musculorum fubsultus à quibus causes oriature ibid. Quot species ejus. p. 271. 272. Passio seve Tremor Cordis, cujusmodi affe-Etus fit. p. 273. Ejus ratio formatis, & causa conjuncta. ibid. Has perperam Lieni, ant vaporibus afcribitur. p. 274. Curatio ejus per tria remediorum genera perfici solet. p. 275. Singulorum formula quadam describuntur. Ibid. De pulsu intermittente. p. 276. Ejus dua species, quarum una propter Aorta culpam, altera ab ipfius cordis vitio procedir. p. 277. Hujus varit Typi. ibid. Affectus, Caufa, Prognosis, & curatio describuntur. p.278. Arteria descriptio Anatomica. p. 279. Galenus quatuor ejus tunicas notabat.

babat. ibid. Et totidem revera habet qua singulatim describuntur. p. 280. & 281. Tunicarum harum usus. ibid. Vasarum sanguiserorum plexus, & glandula notantur. p. 282. Hac omnia similia sum in ventriculo ac intestinis, at sub discrimine quodam observanda. p. 283. & 284.

SECT. VII. CAP. I.

De Medicamentis Opiatis.

Comni, & vigilia vicissitudo sicuti ad sanitatem tuendam necessaria ita cum circa eam delinquitur, Medicina opus est. p. 285. Opiologia contenta qua, & quot sint. p. 285. Primo ostendendum erit quo ritu Opiata spiritus Animales afficient. ibid. In cujusmodi particulis eorum virtus consistat. p. 286. In quibus locis primo operari insipiunt. p. 288. Viz. potissimum in cerebri cortice ubi Spiritus extimos perimunt, aut repellunt; interiores ab effluxu in partes nerveas inhibent. p. 289. Opiata etiam aliquatenus, dum in ventriculo sunt virtutes suas exerunt. ibid. Hujus ratio explicatur. p. 290. Opiatarum virtus quousque extenditur; & in quas partes. ibid. Illa non sanguinem, uti spiritus Animales venenant. p. 221. Primario in spiritus cerebri incolas agunt. ibid. Quandoque illarum vis etiam ad cerebellum, ejusque spiritus incolas pertingit. 292. Oplatarum effectus notantur, qui sunt vel boni, vel mali. ibid. Bona illorum vel spiritus, vel sanguinem, vel bumores respiciunt. ibid. Quot & quibus modis spiritus juvare solent. p. 293. Respectu motus borum, juvant in vigilia, as delirio, respectu sensus in dolore. p. 294. Qua ratione opiata dolorem sedant, absque somno, vel post eum finitum.

finitum. ibid & p. 105. 196. Ubi arazonaias hujus rationes fuse explicantur. ibid. Quo ritu Opiata spasmos sedant. p. 207. In calculo, & podagra juvant. ibid. Inordinationes circa pulsum, & respirationem opiata sape tollunt. p. 208. Viscerum spasmos excretorios sedant. p. 209.
Quomodo opiata in sanguinem operantur. p. 300. Sanguinem illibatum & brevi (Alexiteriorum more) pertranseunt, proindeque urinam & sudores movent. ibid. Hujusmodi effectus illarum, Historiis tribus comprobatur. p. 301.
302.303.

SECT. VII. CAP. II.

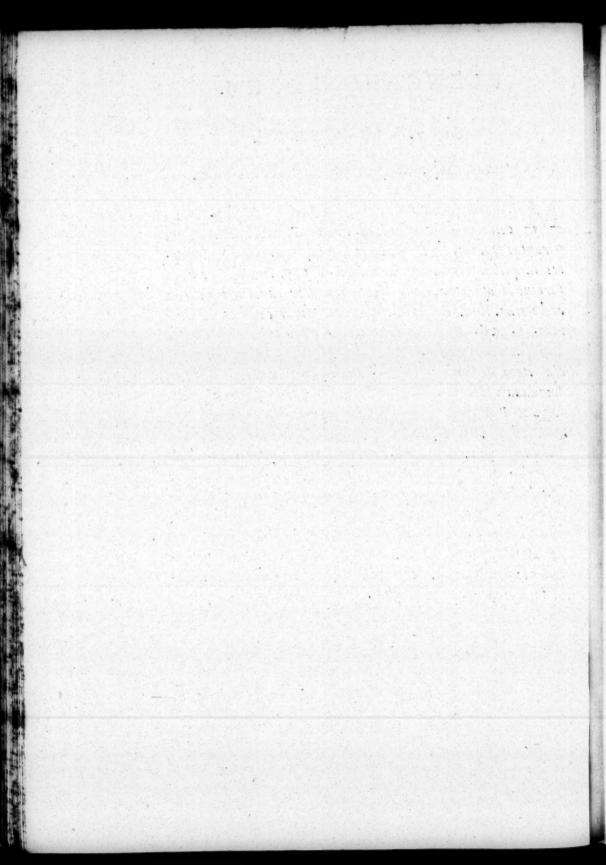
De Opii nocumentis, item Cautiones circa usum ejus.

Ust & quibus modis Opium ladere solet. p. 304. Malignitas ejus interdum cerebro, quandoque etiam cerebello prius ac potius infertur. p. 305. Narcotica mala producunt vel in capite, pettore, aut ventre. p. 306. Quomodo Turca, alique Opii devoratores, ab eo affici solent. ibid. Effectuum istorum rationes. p. 307. Cujus modi Pettoris mala opium producit. p. 308. Et qua imi ventris. ibid. Cautiones circa Opii usum. p. 309. Primo respectu constitutionis Agroti. ibid. Secundo respectu morbi. p. 310. Tertio respectu Spirituum Animalium. ibid. Ultimo respectu sanguinis, & humorum. p. 311.312.

SECT. VII. CAP. III.

Opiatarum species, præparationes, & formulæ.

M Edicamentorum Anodynov distinctio. p. 313. Narcoticorum recensio. ibid. Primo, Papaver album, è quo parantur Opium, & Diacodium. p.314. Opii natura, & partes in quibus vis narcotica consistit. p.315. In omnibus haud parimodo operatur, & prasertim non in cane, uti in fele ac homine. ibid. Experimenta circa Opium canibus exhibitum. p. 316. Opii praparatio. p. 317. Veterum Opiata resensentur. p. 318. Neotericorum Opiata Laudana unde di-Eta, item Nepenthes. ibid. Laudanistarum mala. p. 319. Laudana vel in forma extracti. ibid. vel in forma liquida. p. 320. Pro laudanis conficiendis menstruum maxime idoneum est Tinctura salis Tartari. ibid. Laudanum Helmontii dictum. p. 321. Papaver erraticum ejusque praparata. ibid. Cynoglossus, ejusque praparata. p. 322. Nicotiana, ejusque fumisuctionis mos ; effectus, eorumque rationes describuntur. p. 323. 324. Compositionum narcoticorum bases, & formula. p. 325. 326. Medicamenta Anthypnotica, & speciatim de potu Coffee. Cujus mos, effectus, & corum rationes exponuntur. p. 327. 328. Ejus commoda, & incommoda, notantur. p. 329. 330.

DE

MEDICAMENTORUM

OPERATIONIBUS

Corpore Humano.

SECTIO. I.

CAPUT. I.

Designatio totius operis.

Rtem medicinalem à prima inventione, dreis medicina-usque ad Hippocratis secula merè empi- lis quals initi-ricam suisse, ejusdem annales consulentibus compertum cft. Quippe cum varii homines varia tentarent remedia, il quidplam in aliquo affectu myisse experientia comprobaverat, postea idem in simili casu etiam aliis adhiberi folebat. Quare, uti refert Herodotus, antiquiores Ægyptil ægrotos suos non ad medicos, sed in compita, & publicas vias deferebant, populum prætereuntem promorbi curatione consulturi. Porro & horum & Gracorum Sacerdotes, quo quifquam remedio fanatus effet, scriptis mandantes, observationes suas in Templorum Adytis,

261. " A Se 10

Cujusmodi progreffes & augmenta ejus.

Defideratur adhuc operationum medicinali-

um Ætiologia.

Designatio Operis. SECT. I. Adytis, ctiam aliis submide regrotis communicandas reponebant. Postquam vero, acerescente indies observationum cumulo, tarres in pracepta & methodum redigi copiffet, in duplici hoc cardine res pene tota versabatur; nempe ut materia medica cum toto ejus apparatu, & selectis præscriptorum formulis apte dispensaretur, ac insuper ut Indicationes Therapeuticæ, circa supellectilis medicamentalis usum rite designarentur. Si quispiam hac utraque satis calluisset, in re pharmaceutica pune punctum tuliffe putabatur. Verum enimverò in hoc negotio, inque medicinæ praxi inter desiderata meritò collocamus, quòda nemine adhuc explicetur, quo ritu & quali partium corporis humani affectione, medicamenta intus sumta, aut exterius adhibita, operationes suas perficiant; viz. quomodo, & quare hæc vomitum, illa purgationem, alia diaphoresin, aut alterationem, aut quandam alterius generis operationem moveant; quæ sit partium & particularum in agente & patiente affinitas, aut diffimilitudo, impulsio, pulsio, & reactio: dein quali illæ invicein commistæ lucta aut fermentatione agitentur, & quâ mechania aut bresz de effectus suos producant. Super his solutio vulgaris solet esse, pharmaca quæque per virtutes quasdam specificas operari, & Awayms huas peculiares exercere. Quod equidem nihil amplius sonat, quam idem per idem explicare; quemadmodum si dicatur vomitoria quædam esse, quia facultate vomitum in nobis ciendi pradita funt Quandoquidem igitur speculatio hae Therapeutica hactenus à medicis fere intacta relinquitur, operæ pretium videtur inquirere de ratione quasi mechanica, qua medicamina cujusque generis in corporibus nostris vires suas exercent; scilicet ut; prolibitu nostro, illa in visceribus excretionum motus ciere, aut listere, sanguinis & humorum effervescentias excitare, vel compescere, cujusque insuper partis aut membri

Harwin vatio quafi mechanica inquiritur.

bri indigentiis, aut anomaliis peculiari quodam respe-Au, ac velut tributo subvenire valeant. Hic etsi parum refert quo ordine pharmacorum species recensentur, tamen methodi gratia, corum rationes qualdam general les imprimis defignare visum est, dein juxta has eat Operationion dem in classes redigere. Itaque circa medicamentorum medicinalium operationes primo distinguere oportebit loca in quibus imprimis loca virtutes, sive energias suas primo, aut potissimum exerunt; que nimirum vulgo dividi solent in tres regiones, feil. 10, primas vias, quibus præcipuè comprehenduntur Ventriculus, Intestina, ductus Felleus, & Pancreaticus, nec non vaforum Meseraicorum oscula; 20, Massam sanguineam cum appendicibus ejus sanguineis; scil. Pracordiis, Hepate, Liene, &c. 3tio, Cerebrum & systema Nervosum, cum membris & habitu corporis. Præter has distinctas activitatis sphæras, quarum modo hæc, vel illa feorfim à cæteris, modò plures, aut omnes simul à pharmaco attinguntur; Eorum subjeinsuper secundo in loco considerare debemus subjecta humores. immediara in que medicamenta operantur, que nimirum non folidæ partes, fed vel Spiritus animales, vel Humores sunt; tamets his mediantibus etiam illæ interdum afficiantur. Pharmaca intus fumta vel immediate agunt pharmaca ope-in Spiritus animales, eos nempe qui Oesophagi, Ventri rantur in spiriculi, Intelliporum, aliorumque in primis viis ductuum 1. fibris insident, vel mediante sanguine in cos qui Cerebrum & partium longius diffitariim fibras netveas auc membranaceas mechant Sive hos, five illos cum illorum virtus attingit coldem vel irritando in motus excretorios cient; aut erigendo amplius expandi & velut ovare faciunt, vel demulcendo ipforum inordinationes fedant ; d'moleffias tollunt ; vel denique consternendo Humorum specicomm furores confoplant. Humores, quibus pharmaca intus furnta vires fuas imprimunt, funt Ventriculi. & Intestinorum tum fermenta, tum oblinimenta, San-

Quibus modis medicamina in cos agunt.

Tractatus bujus methodus destguatur.

In unoquoque pharmacia genere tria funt confideranda. guis, cum succo nutritio, & recrementis, sc. Sero, Bile utraque, & succo Pancreatico, & humore Lymphico, atque liquor Nervosus; in quos modo singulares, modo plures simul medicamina diversimode operantur, in quantum cos aut fundunt & præcipitant, aut ab co statu reducunt, quandoque segnes exagitant, vel nimium effervescentes leniunt ac demulcent, vel denique eos qualitate, consistentia, temperamento, alissque accidentibus enormes alterant, & fensim crasi genuinæ restituunt. Cum itaque circa pharmacorum operationes, totidem & tam yariæ sint considerationes, methodi noftræ filum juxta loca, in quibus vires suas primo aut potissimum exerunt, ducatur, eoque respectu à Catharticis tum Vomitoriis, tum Purgantibus incipiemus: dein proxime medicamenta Diuretica, Diaphoretica & Cardiaca tractabimus: ac ultimo de Opiatis, & Specificis vulgo dictis, hoc est, de medicamentis cujusque particularis membri aut visceris anomalias, aut defectus respicientibus, dicemus. In singulis hisce tractandis hæc tria observabimus; sc. Primo in unoquoque pharmaciæ genere medicamenta in corporis humani sive Spiritus, sive Humores, sive in utrosq; simul & partes solidas operandi, & afficiendi modos designabimus. Secundo cujusque medicamentorum classis species omnes, aut faltem præcipuas, unà & sclectiores præscribendorum formulas notabimus. Tertio quæ ad, fingulas spectant remedia Chymica primæ notæ describemus, corumque Ætiologias, hoc est, mutationum & accidentium, quæ in corum præparationibus contingunt, variationes, nec non virtutum, & esfectuum quæ in præparatis eminent rationes subdemus. Quarto his superaddi possit, in re pharmaceuticâ exercitatio adhuc alia, nimirum ut præ-parationum Chymicarum Ætiologiis rite perpensis, e-jusmodi medicamentorum apparatus alii, tum elegantiores, tum utiliores investigari queant. Verum hanc nos inC AIP IZ Designatio Operis.

•

1

C C

Q

n it

C

3 C t e

.

1-

2 - institutionem, quia Arcana, temerariis Agyrtis medicinas hodie quasvis verbo tenus perceptas, non fine Æ. grotantium periculo, passim impune factitantibus facile violanda, continet, in aliud tempus refervabimus: quod proxime incumbit, in corpore humano primas vias vulgo dictas, viz. in quibus medicamenta operari incipiunt, & actionis cujusque pharmaceuticæ quasi proscenium funt, breyiter & accurate describemus.

Chemitas is a secretar all a menditure for the later to the later. arbandina il camada y sa muna e y tambilismo della

crate are and bla cotaguntur. Lincoln pri are our . cargo o aggregation and the color of the color of the color

Les encored, et les rollonde de contra encored de la contra en la cont

edes Creek are languaged engel commercially are so that

elemente militario de la composición del composición de la composición de la composición del composición de la composici

cole varionem, ares had established. Horem forest or the out of functific o rund lear ever well as ballet, floris

a sulfiscondificie confusion and a confusion confus

and the second control of the second control

ente la compania de l La compania de la compania del compania de la compania de la compania del compania de la compania del la compania de la compania del la compania de la compania de la compania del la compania SECTIO

SECTIO I. CAP. II.

Partium intra quas medicamenta operari incipiunt Descriptio, Usus & Affectiones.

vica i ne processoro de encontra operaria incipiane UANDOQUIDEM medicamenta ficut alimenta iisdem in corpore humano ingeruntur viis, & per eosdem ubique feruntur ductus; idcirco velut ad Chylofeos, ita ad Pharmaciæ rationes, & fiendi modos ritè intelligendos, partium ac viscerum, in quibus dramata utraque ista peraguntur, schenographiam quandam delineare ex usu foret. Attamen hoc opus plenum, & omnibus numeris absolutum tradere, esset totius cor-Quapropter poris humani Anatomiam exhibere. illas folummodo partes, in quas pharmaca recipiuntur, & ubi operari incipiunt, breviter delineabimus. Sunt autem hæ, Oesophagus, Ventriculus & Intestina, cum appendicibus eorum; in quibus non tantum Vomitoria & Purgantia, fed & Cardiaca, Opiata, Diaphoretica, imo & alia cujuscunque generis medicamina virtutes filas primo exerunt, & ad ireppias quascunque edendas determinantur. Horum itaque non perfectam descriptionem (quæ jam jam ab aliis Anatomicis accurate satis traditur) at breves folummodo Commentarios, qui illustrandæ inservire possint, adjicierum subjecta im- Pharmaciæ mus. Cumque insuper medicamenta quæque immediatius agant in Spiritus, aut Humores, aut simul in utrosque, atque illorum subjecta sint sibræ, membranæ, vasa, membrane, va- & ductus, quomodo hac in pradictis visceribus habent, & affici folent, particulariter exponemus.

Prime via, fc. Oefophagus, Ventriculus & Intestina operationu cujulque pharmaceutica. proscenium funt.

Medicamentomediata, Spiri-Dus & Humores funt;

Mediata, fibre, fa & ductus.

Oefophagus tribus conflat tumicis.

Oesophagus, juxta omnium sententias, & communem observationem, tres habet tunicas. Harum interior in intima superficie quoddam quasi velum habet, fibris seu villis tenuissimis constans, quod totam ejus cavita-

tem

r

t

n

a

1,

IS

S 11

i-

1,

n

n

is

1m tem velut lanugine quadam investit: reliqua hujus tuni- Tunica interior ca substantia tota nervea est i sibris vatis generis & di- prorsus nervea, versimode contextis donata, pariter ac Ventriculi & In . obducitus testinorum tunica interior. Porro hae membrana illi, quæ palatum, os, fauces, & labia tegit, continuatur: infuper illa ufque ad Ventriculum descendens, os ejus circumcirca, & inferius spatio trium digitorum latorum oris latera intus obducit. Hæc tunicæ iftius nerveæ os ventriculi extremitas intra Stomachi orificium crassa admodum & ingreditur, & villosa, & à Ventriculi tunica interiore, quam obtegit, aliquanto spatio valde distincta apparet; quod post levem elixationem plenius cernitur; tunc enim tunica ista à Gulà proveniens, secus ac interior illa Stomachi, mirè candicat. Pars ea procul dubio ad sensationem maxime exquisitam facit. Hincenim grata comesta & deglutita, grata jucunditatis affectio usque ad Ventriculi ingressum comitatur i Sensum gustus in quin & ab ingratis comestis aut: commemoratis tota gula & in irritatione hic factà, nausea sape ac vomitus succedint. ore wentricali Porto imjus tunica altior in Ventriculum infertio, intimum ac citissimum illud inter Stomachum & Gulam commercium facit; itant, supars alterutra in vomitionem cieatur, mox altera in eduratir adducatur: cumque eadem tunica Palatum aliafq; Oris partes inveftiat, etiam hæ cum illis circa vomitionem mutuo confensir

2. Proxima Gula tunica carnofa admodum & crassa O sophagi Tuniest, veluti si esset musculus perforatus. Hofmannus re- media profis vera hanc musculum esse, & Paralysi & Convulsionibus carnes, motas obnoxiam fieri afferit. Hujus Tunicæ fibræ carneæ vulgo infervit. rotundæ & transversæ habentur; sed Clar. Stenon. observavit eas spirales atque duplicis ordinisesse, que nimirum se mutuo intercussant, & binas velut cochleas oppositas constituunt. Super his, quantum observatione propria colligere potui, ut dicam; videtur totus Oesophagus duobus musculis compositis constare, qui quatuor

para-

parallelogrammos cum fibris oppositis, & se invicem einm du ordines decullantibus efficient. Hocplane conspicietur, si hæc opposition Gula tunica media carteris exuta, & in extremis higata infuffatione distendarur, simulque aqua ebullienti, ut fibre contrabantur & intumescant; aliquotics immergatur; ita namque due feries fibrarum descendentium com tendinibus cernentur. Dein fi hat tunica inverfa pariten instiffletur, fibrarum afcondentium ordines oppoliti in confpetum venient. Ultimodi tunica in medio S .. in work cinquoning "e tendicion perlongum fecetur, & in planum explicatur, duo Parallelogrammi in una superficio, & totidem oppoliti in altera apparebunts mino sous continuo

Oefoplagi Titnica tertia five extima.

Perma & extima Oefophagi tunica, que huic & Ventriculo communis, atque à Diaphragmate (icui, dum foramen ejus pertranfit moitur) oniundan temis iffima; & fibris tantum membranacis & perquana exis libus predita existit. un & ab ingratis contellis

Inquivitur in tunicarum sies.

Quodad usus & officia harum partium spectar; dicimus ingehere tunicam interiorem potissimum ad fert his mediam ad motus munia brastanda; atque tertiam gut totius integumentum fits componi: fuper his verò, quia primi Pharmaciæ aditus five propylæa funt, operæ pretium videtur ut particularius, & paulo fulius dilquiramusimov as as sur majo of mais.

Crusta villosa

Primò igitur quod Oesophagi tunica intenior ciustà quid sit minns. villosà seu velut lanugine quadam obducatur, (quie item Palato & Lingua communis oft) hoc ita fieri videtur ad comessationem, quæ pro vita tuenda necessaria est, magis invitandam; nempe ut, dum alimenta grata deglutiuntur, in toto Oesophagi transitu, à villis istis arripi, iildemque diutius adhærere, & jucunditatis senfum imprimere queant. Quod autem tunica ipia fibris tantum nerveis varie intertextis confet, imprimis ad sensationem facit; deinad robur & firmitatem, uti cum sportula pluribus viminibus intexitur; & 2110 ut pars

Tunica nervea imprimis ad fensationem facit.

ea melius distendi queat. Præcipuum vero illarum munus est sensibilium appulsus suscipere, eosque mox รตุ สาดราย ผ่องพราย์ต tradere, proinde ut, juxta complacentiæ aut displicentiæ affectus ibidem excitatos, deglutitionis aut rejectionis motus continuentur, aut de novo excitentur.

Hic autem merito inquiritur, an non hæc Tunica Inquiritur anno 1 prorsus nervea, siquidem sibris ita numerosis & variis etiam ad mointexitur, etiam motui cuipiam inserviat? Quippe cum Oesophagum ejusq; partes inter deglutiendum, expuendum, evomendum, oscitandum, aliasque affectiones diversimode moveri constet; porro cum alia viscera membranacea, & imprimis Ventriculus & Intestina, in varios spasmos, inflationes & distensiones, passim agantur: explicare oportet, à quibus fibris, & quo ritu affectis, istiusmodi variæ sive actiones sive passiones obeantur.

Fallopius præstantissimus sui seculi Anatomicus: cum observasset in musculo (qui præcipuum aut uni- Fallopii de memcum motus localis instrumentum est) partes geminas, branarum morte alteram quidem, quæ musculi corpus carnosum conti-sententia. nens, fibris carneis; & alteram, que chordam, fibris nerveis constat: atque ex his duabus, corpus tantum musculi seipsum movere, & contrahere, chordam verò tantum trahi, neque seipsam movere; tandem concludit, nullam particulam in Animali seipsam movere, nisi sibrosa sit, ac carnem veram habeat. Observ. Anatom. p. 412.

Congruenter ad hæc in peculiari tractatu nuper contractiones à ostendimus, quod & quomodo omnis contractionis mo-fibris tantum tus à fibris tantum carneis perficiatur: viz. Ha spi-carneis perfici. rituum (qui à fibris tendinosis prosiliunt) incursibus subito inflatæ ac intumefactæ mox abbreviantur, proindeque partes appensas versus se corripiunt. Cæterum verò cum & planè constet quasdam partes nerveas, ac imprimis viscera concava, non solum contrahi, sed expandi,

fibræ

expandi, multum inflari, inque majorem capacitatem ampliari, quod certè per contractionis motum fieri nequit; cumque insuper liquidò pateat spiritus animales intra fibras nerveas, haud minus quam intra carneas moveri, inque iis non tantum blandè scatere, sed interdum valde irritatos, aut explosos impetuosiùs exilire: His, inquam, præmissis, non dubitamus statuere, spiritus animales intra sibras nerveas sive membranaceas scatentes, non modo sensiones, quæ proprium illorum munus funt, sed & motus quosdam locales, fcil. expansiones sive inflationes efficere. Quippe dum spiritus animales in explosiones acti, & infigniter rarefacti, has fibras (quæ secus ac carneæ non certis ordinibus, sed quaquaversus dispositæ, plurimum attenuari, inque majores expansiones distendi, & dilatari possunt) impetuosiùs subeunt, necesse est viscus ex iis constans ubique inflari, ejusque latera quaquaversus explicata, summeque attenuata in majorem capacitatem ampliari. Profectò ex instituto naturæ, quandoque ad hunc modum fieri convenit; nimirum ut, dum partes quas membranæ constituunt, fubtendunt, aut investiunt, hoc ritu expanduntur, humores superflui, aut molesti iisdem infixi, aut adhærentes, excuti & ablegari possint. In hunc finem & nte in pandiculatione, oscitati- hac ratione, pandiculationes, oscitationes, & quosdam one, & viscerum alios inflationis aut distensionis motus excitari putamus. Quapropter fiquidem in oscitatione, Oesophagi ductum nobis vel invitis ampliari, & quasi à vento quodam inflari, & expandi fentimus; concludere licebit, exinde hunc affectum oriri, quatenus Gulæ tunica interior, propter humiditatem nimiam (quâ aggravatur) discutiendam, à spirituum explosione quadam expanditur, & ampliatur. Porrò hunc oscitatio-

nis motum (quia molestus semper & indecorus videtur) dum inhibere nitimur, mox Tunicæ exterioris

Expansiones à fibris nerveis obiri;

inflationibus.

Ofcitatio quemodo peragitur. fibræ carneæ in contractionem cientur: quo fit ut inter oppositos hosce expansionis & contractionis nixus in Oefophagi tunicis quædam quafi colluctatio (quam facile percipimus) oriatur. Quo ritu spiritus Animales in Affectibus convulsivis viscera membranacea valde inflent, ac attollant, ac, ut vivi animalis exilitiones mentiantur, intumefaciant, alibi à nobis ostensum cft. Porrò cum à Pharmaco incongruo, aut veneno. Ventriculi aut Intestinorum distensiones & inflationes horrenda, & non raro totius Abdominis intu-Membranarum mescentiæ subitaneæ, & immanes contingant; ita fie-extensiones .: ri folet, in quantum spiritus animales summe irri- spirituam ertati, inque impetus explosivos adacti, fibras membranaceas fimul omnes incurrunt, & quoad ultimum extendunt; proindè ut viscus ab iis contextum, mox totum infletur, & quantum fieri potest amplietur. Verum è diverticulo hôc de motu membranaceo regresli Oesophagi tunicæ alterius usum consideremus.

2. Exterior Gulæ tunica, carnosa admodum & Ocsophagi tunicrassa, siquidem duobus sibrarum carnearum ordini- sa media carnobus, qui oblique ascendunt & descendunt, seque mu- strarum moti: tuo decussant, constat, duplex quasi musculus cen-ciam erdinibus. seri debet; cumque unus fibrarum duplicatarum ordo fic descendens deglutitioni inserviat, alter procul dubio ascendens expuitionis & vomitionis opera perficit. Novi quosdam ob Paralysin in hac Oesophagi tunica carnea excitatam, deglutitionis magna difficultate laborasse, aliosque ob fibras penitus resolutas, fame interiisse. Porrò suspicari fas sit, ob sibras nerveas tunicæ interioris, dum spiritus in iis exploduntur, inflatas nimis & diffentas, præfocationis sensum, & velup globi cujuldam afcenfum in Hystericis evenire: 30 de Tunica Oefophagi extima & communi non Tunica ejus ev est ut multa dicamus; there enim fibris tenuissimis & tima. membranaceis conftans, ferè tantum pro visceris hujus

B 2

n

1-

1-

1-

)-

e-

is

x

integumento esse videtur.

II. Ven-

Ventriculi descriptio.

II. Ventriculus (in quem Oesophagus definit, ejusque Orificio sinistro Tunicam suam nerveam inducit) instar manticæ oblongus est, cum fundo ampliori & orbiculariter expanso, cumque summitate planâ, & breviori, in quâ duo extant orificia, ad quandam distantiam è regione consita; per sinistrum alimenta ductu recto & perpendiculari in stomachi cavitatem descendunt, quæ ibidem dissoluta, & in chylum mutata, per ostium dextrum, cujus ductus obliquus est, rursus ascendentia, exinde ad Intestina tranfeunt; adeo, quicquid alterutro stomachi ostio egreditur, fit per acclivem ascensum: atque, ut ventriculus contenta sua à lævâ per vomitum, aut à dextrà per fedem amandanda excernat, necesse erit simul fundum & latera ejus unà contracta, & sursum lata, ad Orificium hoc, vel illud tota inclinari.

Hæe de Stomachi para exteriori: ampliùs in hoc viscere (quod ad Pharmaciam attinet) considerare oportet ejus Tunicas, cum fibrarum texturis; Orificia, atque vasa, & ductus, simulque eorum omnium actiones, & usus. Ventriculus pariter ac Oesophagus tribus constat Tunicis; una communi à Diaphragmate orta, & duabus propriis, externa, internaque.

Tres haber tuni-

interior nervea creftà villosà »bducitur.

Hæc Interior tota nervosa est, ac (prout de Gula observavimus) in superficie interna, substantia villosa, seu filamentis rectis, Tunicæ ipsi perpendiculariter insertis (prout in panno serico qui dicitur velutus) ubique obducitur. Hæc crusta Ventriculum intus obtegens, post levem elixationem manisestissime apparet, distincta tamen ab ea quæ Gulam investit, (utpote levidensis & minus candida) similis videtur illi, quæ linguam obtegit. Quippe tum hujus, tum Ventriculi superficies aspera & crustata esse debet, ut alimenti tum libati, tum deglutiti particulæ parum in ea detineantur, & dein paulatim tunicæ nervosæ tradantur,

dantur, quæ ab eorum nudo & immediato contactu, nimis irritari & postea indurari periclitaretur. Porro crusta villosa, hæc ventriculi crusta villosa, aliis etiam usibus inser-usus. vit; Chyli enim reliquiæ inibi aggestæ, & adacorem servatæ, in fermentum quoddam, & pro appetitu, & pro digestione requisitum, evadunt. Cæterum hæc lanugo vasorum, quæ tunicæ nerveæ densissimè inseruntur, ora ubique obtegit, ac tutatur, nec non humores ab arteriis & nervis exudantes suscipit; dum interim venæ Chylum aliosve succos in hac parte scatentes, exugunt. Crusta hæc villosa in postica sive convexa ejus superficie, quâ tunicæ nerveæ cohæret, glandulis annulatis numero bissimis ubique consita est, quæ procul dubio vasorum in tunica nervea dehiscentium ora contegunt, ac, uti videtur, humorem illis destinatum, aut ab iis depositum immediatiùs excipiunt & percolant.

Velum hoc, sive crusta villosa, post immersionem Hac glandulis stomachi in aqua fervida facile separatur, & per se tu- referta tunica nica fatis firma, & ab aliis distincta apparet, atque per se ab aliis ob rationem modo dictam, haud impropriè tunica turi. glandulosa dicatur. Hâc igitur amotâ, occurrit ipsa tunica nervea fibris varii generis, & diversimode intextis constans; per cujus Telam A. A. raram; vasa fanguifera innumera, & ramificatione densissima producuntur; inque superficie ejus interiori, ubi tunicæ glandulofæ cohærent, terminantur. Utriufque harum membranarum, scil. nerveæ & glandulosæ portiones, per Iconas, in Tabula quarta elegantissimè repræsen-

tantur.

Tunica ista nervea interiorem Ventriculi cavitatem, quafi vas Chymicum five Matracium, in quo alimenta dissolvuntur, & in Chylum digeruntur, constituit. Tunica nervea Fibræ ejus potissimè ad sensationem, & forsan qua vasis sanguisedantenus etiam ad motum faciunt. Quoad prius, hæ vis innumeris

inanitæ

inanitæ famem excitant, atque præ siccitate aut salsedine corrugata, ab Aromaticis aut potulentis vinosis ingestis excalefacta, sitim inducunt: si quando humores acres, aut acidi has stimulant, aut vellicant, Cardialgia accietur. Denique in has fibras medicamina quæque imprimis agunt, &, juxta impressionem fensibilem iis inflictam, operatio hujus aut istius modi (prout inferiùs speciatim declarabitur) succedit. Quamprimum ab alimentis idoneis Ventriculo ingestis, ha fibra implentur, illico spiritibus harum incolis complacentia quadam & fatietas, dein horum consensu toti ipsorum svstasi, sive Anima sensitiva, refectio & velut ovatio quædam inducitur: Interim, quaterus venæ mox subtilissimam Chyli portionem arripiunt, etiam flammæ vitali pabulum ditius expor-

Tunice bujus munia quoad fenfum.

Affectiones quoad motum.

rigitur.

rum inflationes diften fiones veis affectis.

Quoad Tunicæ hujus motum, etsi contractiones spontaneas ei prorsus denegemus, attamen satis manifesto hquet, eam frequenter distendi, inflari, intumescere, inque majorem capacitatem ampliaria quod Quomodo visce- ita fieri contingit, non solum à flatibus intra stomachi cavitatem genitis, sed longè sæpius à spiritibus funt afibris ner- fibrarum ipfarum incolis; qui, si valde irritati, inque impetum explosivum adacti, istas simul omnes, dum tumultuose, & ispous incurrent, summe inflant, & distendunt, proindeque totam membranam quasi veficam inflatam intumefaciunt. Nam si fibræ illæ nervex omnes essent cava & tubulata, iifque ventus subito infufflarctur, necesse foret vas quod contexunt, illico distendi & dilatari. Pariter habet quando spiritus, velur Oestro perciti, in eas impetuosius irruunt. Propter dujulmodi caulam conjunctam, & afficiendi rationem Ventriculus in Paroxy smis Hystericis, & Colicis, & non raro in affectione Hypochondriaca intumescere solet. Hinc etiam singultus oritur, ejusque recipron

n

r-

es

2-

u-

bd

a-

us

ac

m

&

C-

1-

u-

it,

11-

nt.

di

0n-

uc

ro-

reciprocationes, propter Ventriculum per has fibras modo inflatum, & per Diaphragmatis systolen modo depulsum, contingunt. Denique Pharmaca deleteria & venena, quatenus spiritus valde stimulant, inque has fibras furiosè concitant, Ventriculi aliorumque viscerum distensiones, & inflationes sæpe horrendas inducunt; atque ob similem ferè rationem Tympani- tia formalis in ten oriri statuimus.

Tymbanizis ramuitier.

Interior hac tunica in corporibus fanis multas habet rugas five plicas, in Ventriculi superficie concava eminentes, quæ videntur esse quasi totidem sepimenta, five fulci, quibus chyli portiones hic illic tenuiter Ventricali plica dispersæ, melius coctionis ergo ab invicem detinean- & ruga unde situr, ne simul in massam spissiorem confluerent. Plicæ ustbus inserviiste formantur, quatenus hæc tunica exteriori carnea unt multo amplior est; quare ut ab ca contineatur, necesse habet in plicas, five rugas iftas colligi. In Bibonibus verò & Gulosis, quibus à crebra & nimia ventriculi impletione tunica carnea plurimum extenditur, etiam interior illi coextenfa, rugas fuas omnes amittens, plana & tenuis instar vesicæ inflatæ evadit. Prædicæ rugæ ac plicæ in Tabul. 4. Figur. 1. exprimuntur.

2. Proxima Ventriculi tunica, quæ & propria & rentriculi tuniper totum carnofa, fibris omnino carneis constat, tan- ca carnea. tum motibus, issque solum contractivis obeundis inservire videtur. Revera totum Ventriculi corpus membrana, five panniculo hoc carnofo, qui ipfum divertimodè pro variis, que occurrant usibus & officiis contrahat & componat, integitur. Quandoquidem enim stomachus circa Chylisicationis opus, & medi- Intunica carned camentorum operationes, in varios gestus alterari, & plures fibrarian motivicium ordimodificari debet, id propter hæc tunica multiplices nes sant. fibrarum motricium ordines, nunquam fatis admirandos, continet. Quamvis non facile sit eos utpote valdè intricatos describere, quia tamen hoc ad Pharmacia

maciæ rationes plurimùm facit, idcirco pro virili nostro, Anatomen hanc particularem hactenus ferè intactam tradere conabor.

Quo ftomachi poffint.

Propter hujus apparatum, Ventriculus hominis, aut apparatunotari Quadrupedis bidentis, inanitus, & ligatura circa utrumque orificium facta inflatus, aquæ ferventi, ut fibræ paulatim contractæ intumescant, aliquoties immergatur, usque dum totus semicoctus appareat; dein Tunica extima, sive membrana totum ventriculum obtegens, notetur. Hujus fibræ, ab uno Orificio Viz. immergatur ad alterum excurrentes, Stomachi fundum ac latera ifte in aqua ferin tota earum longitudine circumdant, & juxta varium protensionis ambitum, breviores aut longiores, nec non magis rectæ, vel obliquæ existunt. Porro in quibusdam locis, viz. propè orificia & circa stomachi fundum & fines, multo crassiores sunt quam in medio, Dein tunica ex- revera ut ibidem quadantenus carnex & motrices vitima observetur, deantur. Membranæ hujus fibræ nerveæ (pariter ac in plerisque musculis observare licet,) fibras carneas immediatè substratas, ad rectos angulos secant; utpote quas non tantum obtegere, sed viere, ac intrà ordines suos singulatim, ne dissiliant, continere debent.

vida:

O separata amoveatur:

Tunctunice carneæ fibrarum exteriorum ordo apparchit.

Hujus Figuram Tabula secunda aptè repræsentat. Itaque hac Tunica separata & amota, subtus ad rectos angulos jacet fibrarum carnearum feries, quæ Ventriculi fundum & latera quoad profunditatem cingentes in plano superiori, quod orificiorum interstitium est, inque ipsis orificiis terminantur. Procul dubio harum munus est, dum contrahuntur, Ventriculi fundum & latera sursum ducere, & proindè cavitatem ejus plurimum arctare, adeò ut contenta superius lata per hoc aut illud orificium eliminari possint. Tunicæ hujus carneæ superficies exterior sive convexa, cum fibrarum motricium ordine in Tab. Tertia exactè delineatur.

1-

1-

0

1-

,

n

hi

0,

i-

ac

as

0-

li-

it.

.C-

n-

n-

m

12-

m

us

oct

C:E

ım

ic-

Ut

Ut verò istius motus excretorius, versus hoc, vel illud orificium determinate fiat; & materies stomacho inclufa, per vomitum aut sedem amandanda foràs convehatur, altera fibrarum serie opus est, quæ respectu priorum transversæ, stomachi extremitatum unam, sc. lævam vel dextram, versus alteram ducant; adeo, ut, dum utriusque generis fibræ coagunt, stomachus quoad omnes dimensiones suas contractus, & furfum latus, contenta fua per orificium, ad quod pro data occasione inclinatur, ejiciat. Et quidem tales fibras adesse, & prioribus subjacere, Tunicæ istius superficiem alteram interiorem sive concavam intuenti planissimè constabit. Itaque Ventriculus com- Fibrarum intepage ejus per Pylori Orificium paulo resectum tra-riorum ordo quoducta, invertatur adeo, ut superficies interior & concava, exterior & convexa evadat, & tunc membranæ interioris crusta villosa cum rugis & plicis, prout superius describitur, & in Tab. 4. Figura prima elegantissime exprimitur, apparebit. Dein post levem immersionem in aqua ferventi, crusta Villosa separetur, & amoveatur, ipsamque ita Tunicam nerveam vasorum ramificatione densissima obductam videbimus: utriusque harum portiones, ut superficies ipsarum cum glandulis, & vasis quibus cohærent conspiciantur, in ejusdem Tabulæ Fig. secunda, & tertia exacte describendas curavimus. Denique tunica nervea Ejusdem descripenitus ablata, carneæ sive mediæ superficies interior ptio. fibrofa, qualis in Tabula quinta ad vivum delineatur, in conspectum veniet. Itaque in hac fibrarum carnearum ordo notabilis est, quæ pone os Ventriculi oriri, & sinistram ejus oram cingere visæ, antrorsum versus stomachi regionem dextram feruntur. Harum manipulus infignis in Ventriculi jugo, five fummitate utrinque lineis rectis procedens, Pylori Antrum ingreditur, ejusque cavitatis longitudinem spar-

modo investige-

Filrarum cius ufus

Laurin fibre arrices contractiones oppositas efficient.

sim obducens, in ipso orificio terminatur, prout in Fig. quinta repræsentatur. Reliquæ autem hujus ordinis fibræ, utrinque per stomachi latera oblique, & prorfum versus fundum ejus tendunt, ibidemque conveniunt. Priorum munus videtur, Orificium alterutrum, versus alterum pro Egestione per inferiora, & superiora respective facienda adducere; nam eædem fibræ, juxta quod spasmus ab hoc, vel illo ipsarum fine incipit, ad dextram vel lævam trahunt. Prout in tractatu nostro de motu musculorum nuper edito ostendimus. Siguando contractio juxta Pylorum incipit; dum illic Ventriculi fundus, & latera per fibras alias, tum interiores tum exteriores colliguntur, etiam os ejus per has rectas versus Pylorum inclinatur; propterea ut stomachi contenta quæque ad intestina transmittantur. Sin vero contractio ab alteris fibrarum istarum finibus juxta os Ventriculi inchoetur, dum illuc fundus, & latera ejus, per fibras alias contrahuntur, etiam Pylorus pro vomitu acciendo verfus ipsum simul adducitur. Quod ad reliquas hujus ordinis fibras obliquas spectat, dum spasmo à dextris ipfarum finibus incipiente, deorsum illæ, & oblique contrahuntur, motu suo, Ventriculi cameram sinistram, versus fundum & Pylorum pro cibis dum coquuntur, strictius comprimendis atque illuc devolvendis inclinant: è contrario item, spasmo à finibus finistris inchoato, illæ sursum, & oblique contractæ Ventriculi fundum, & cameram dextram versus os ejus pro vomitu excitando corripi faciunt. Juxta utrasque harum contractiones, sibræ carneæ exteriores, Tunicæ mediæ superficiem convexam constituentes in Actione conspirant, adeoque Ventriculi cavitatem plus coarctant, & pro evacuatione superne vel inferne molienda, aptius componunt. Quapro-pter secundum quod irritatione hic aut illie facta, contractio

contractio juxta Pylorum vel os Ventriculi incipita, tota Ventriculi capacitas simul collecta, sursum lata, atque huc vel illuc inclinata egestionem supernam vel infernam molitur. Utrasque hujus tunicæ superficies, in iisque distinctas fibrarum motricium series in Tabul. tertia & quinta per Iconas exactissimè describendas curavimus. Motuum contractivorum, quos hæc Ventriculi tunica carnofa peragit, species singulas recensere & explicare, hujus loci non est; cujusmodi in affectibus spasmodicis excitari solent, alibi ostendimus; & quales à medicamentorum operationibus accientur, cum de singulis speciatim agemus, declarabitur. Interim verò annotamus, motuum, Contractionione quos hæc tunica carnosa obire solet, instinctus sive quas timica carimpulsus diversimode communicari: viz. Imprimis au unde. ac potissimè à tunica nervea substrata, quæ prout à Ventriculi contentis variè afficitur, mox illam, retentionis, aut expulsionis gratia, in hujus aut istiusmodi contractiones ciet. Cæterum nervi huic tunicæ carnosæ inserti, ei varios motuum instinctus ab inugale partibus vicinis, aut remotis, supernis, aut infernis deferunt. Hinc à Phantasia, Appetitu, immo à plerisque sive Animæ sive quarumlibet corporis partium affectibus, Ventriculus sæpe perturbatur, & diversimodè commovetur.

3. Tunica Ventriculi extima, ei cum Oesophago Tunica Ventricommunis, cujusmodi substantiæ ac texturæ suerit, culi extima modò innuimus: quod ad usum spectat, hæc totius Ventriculi integumentum existens, Tunicæ substratæ fibras carneas investit, easque fibris suis viet, ac velut viminibus simul colligat. Membranæ hujus sibræ in quibusdam locis (prout suprà observavimus) crassiores funt, nt, quando Ventriculus supra modum saginatur, plurimum distendi possint. Hæ parum motui, sensioni tamen quadantenus inservire videntur; quan-

C 2

IS

x

ta

0-

u-

a-

ne

0-

à,

10

quam

quam & hujus perexiguus tantum usus fuerit; utpote quia nihil exterius objectum, aut ore assumtum huic occurrere potest. Quod si serosus humor, aut abscessius, aut bilis constans sussusio in partibus vicinis aut contiguis accidat, in quantum hæc tunica propterea multum ac crebro irritatur, in stomacho nausea ferè continua, inappetentia, & frequens vomitio excitatur; prout in pluribus post obitum dissectis obser-Tunicæ hujus præcipuus usus est, quod totius Forlan & tendi- Vavi. Ventriculi integumentum existens, membranæ substratæ carneas fibras investit, vasorum ramificationes fustentat, quinimò ad Ventriculi robur, ejusque calorem conservandum, inservit. Porrò non improbabile est, in quibusdam locis hujus fibras nerveas, respectu fibrarum carnearum subjacentium loco Tendinum effe.

210/a.

Ventriculi bina orificia.

Ventriculus ad hunc modum instar manticæ à tribus istis tunicis tanquam à panno triplicato conflatus, bina habet Ostia sive Orificia, in summitate ejus è regione consita. Unum à parte sinistrâ, ex Oesophagi in os Ventriculi infertione confistit; ac simili ritu habet, ac si infundibuli tubus in vesicæ implendæ foramen inderetur: ductus hujus rectus & perpendicularis, ingesta quæque ac deglutita in stomachum admittit. Orificium alterum à parte dextra, longo & obliquo ascensu in Duodenum continuatur, inque ipsum, Chylum in Ventriculo elaboratum, sensim deponit.

Nervi & plexus nervei ad os Ventriculi pertimentes.

Nervi Paris vagi ad Ventriculum quasi ultimam fuam metam delati, juxta hoc Orificium plexus insignes, immo & quoddam quasi reticulum, quo totus ejus ambitus obducitur, constituunt: insuper & Oesophagi tunica villosa & nervea hujus cavitatem altius investit; hinc ut os Ventriculi maxime sensile cum aliis partibus nobilibus, ac imprimis cum Cere-

bro

bro & Præcordiis mire communicet, ut non prorsus de nihilo sit quod Helmontius hîc animæ sedem collocaverit.

Orificium alterum vulgò Pylorus dictus, à dextro Pylori descri-stomachi latere cum antro capaci & longo sensim pio. angustato, in foramen parvum desinit, indeque retortum in Duodenum continuatur. Tunicæ hic multò crassiores, quàm in alio quovis Ventriculi loco existunt. Intima nervosa multis rugis ac sulcis asperatur, inque ipso foramine in molem oblongam, quæ instar Epistomii est, attollitur; in eum certè finem, ut chylus, sensim egressus, haud denuo in stomachum regurgitet. Tunica carnosa, prout ubivis præterea, binas habet fibrarum series; aliæ namque antrum hoc circumdantes constringunt, ac pro data occasione occludunt; aliæque per latera ejus in longum productæ, cæteras stomachi partes sursum colligentes, versus hoc oftium ducunt. Quinetiam vice versa, hæ fibræ ob contractionem ab alteris earum finibus incipientem, Pylorum versus orificium finistrum sæpe trahunt, uti in Vomitione: cumque adeò spasmus ulteriùs continuatur, Duodenum sursum trahitur, & propterea bilis & humor Pancreaticus in Ventriculum exantlantur.

Pylori munus est, non tantum Ventriculi contenta pylori munus. affatim, & simul in magna copia ad intestina transmittere, (quod quidem in Catharsi, & Diarrhæa frequenter facit) sed potiùs chylum satis confectum, in sinum suum excipere, aliquamdiu continere, & dein paulatim, & per minutas portiones excernere. Enimpaulatim, & per minutas portiones excernere. Enimpaulatim, & diverticulum esse videtur, in quod massa chylaceæ portio magis elaborata & perfecta secedere, & inibi manere queat, donec pars alia crudior, ut nuperiùs ingesta, in Ventriculi fundo plus

plus digeratur. Hinc est, quod è comestis sæpe quod ingratum est brevi evomitur, cibis interim gratioribus in stomacho restantibus; viz. quatenus in Ventriculo plures quasi distinctæ cellæ sunt, in quas ingestorum alia ab aliis divertere, & permanere possint. Porro observare est medicamenta vomitoria cum mitiùs operantur, tantùm Ventriculi partes orisicio sinistro proximas lacessere, sed cum fortiùs irritant, insuper ipsum Pylorum cum Duodeno appenso intus & sursum Pylorum cum Duodeno appenso intus & sursum trahere, adeoque bilis in Ventriculum raptæ evacuationem facere.

Vafa ad Ventriculum pertinentia.

Vasa ad Ventriculum pertinentia sunt nervi, arteriæ, & venæ; priorum descriptio satis exacte in Neurologia nostra traditur, sc. quod nervi paris vagi utriusque lateris in stomacho desinentes, ramos insignes, plexus, & propagines multiplices eidem impertiunt; insuper paris intercostalis plexus nervei, in hypochondriis, & abdomine hic illic consiti, surculos plures, & insignes ad Ventriculum mittunt: Quæ ratio est, quòd in affectibus Hystericis, Colicis, & Hypochondriacis vomitio ita passim succedat.

Nervi.

Vafa fanguifera innumera ad Ventriculum spectant.

Vasa sanguisera quamplurima ad Ventriculum pertingunt; quod plane cernitur si hominis, canis, aut porci stomachus, vasis cœliacis primò ligatis & resectis, eximatur, & orificiis constrictis instetur; tunc enim jucundissimo spectaculo videbis minores Venarum & Arteriarum truncos partim Ventriculi summitati, & partim fundo ejus insertos, qui mox in ramos minores, & deinde in ramusculos & propagines minimas divisi, sibi invicem occurrunt, mutuo inosculantur, & quaquaversus expansi totum stomachi ambitum perreptant, & velut coma fruticosa obducunt. Hæc vasa sanguinea introrsum tendentia, & demum in propagines innumeras discerpta, in tunica intima nervosa terminantur; cujus interiorem

fuper-

d

-

-

1-11

-

11

S

1-

.

1-

t.

r-

ıt

-

C

1-

1-

1-1-

0

1-).

2

1-11

r-

superficiem præ densitate punctorum, in quæ vasa desinunt, rubore inficiunt, & quasi cruentant. Hoc manifesto liquet, si quando post stomachi immersionem in aqua ferventi, tunica villosa separetur; tunc enim tunica nervea ob denfissimas vasorum terminationes, quodam quasi reticulo sanguineo obtesta videbitur.

Si usus horum inquiratur, qui calorem præcipuum Que in tuine coctionis & digestionis in Ventriculo peragendæ in-nervea superstistrumentum esse statuunt, hine focum & fomitem minantin. fatis uberem deducant; viz. in quantum circumcirca Ventriculi quasi lebetis fundum & latera omnia Ecriem usis infanguis effervescens, quasi ignis accensus perpetuo detineatur; & quidem aliquatenus in hunc finem, stagnum illud fanguineum ibi consitum esse videatur. Attamen præterea vafa hæc fanguifera munus quoddam aliud, haud minus necessarium præstare censemus; viz. Arterias humorem aliquem in Ventriculo deponere, & venas alium quendam illine perpetuò auferre, adeoque chyli cum fanguine, & è contra, commercium immediatum ac constans intercedere.

Enimyero ut Alimenta ingesta non solum coctione, Acteria kumo sed multo magis fermentatione in Ventriculo dissol-rem fermentavantur, inque chylum homogeneum digerantur, illa ibidem liquore quodam spirituoso, qui instar sermenti sit, (uti cum flos cervisiæ cervisiam aliam fermentat) imbui debent : Hujusmodi humorem, (siquidem copia ejus requiritur) tantummodo Arteriæ suppeditare possunt; atque hic chyli reliquiis in crusta villosa hærentibus conjunctus, proculdubio succum iltum, qui vulgò stomachi fermentum dicitur, constituit. Porrò à comestis cum sæpenumero refectio vene sactum citissima postuletur, siquidem ea per longas intesti- nueritium excinorum, & vasorum chyliferorum ambages sieri ne-piunt. quit, quid verisimilius est quam venas intra Ventri-

culi

24 Primarum Viarum Descriptio. SECT. I.

culi cavitatem consitissime dehiscentes, subtiliorem quandam chyli portionem excipere, & protenus cruori infundere? Quo ritu vasa sanguisera stomachi sundo, & summitati inserta totam ejus superficiem, cum densa & multiplici ramisicatione obducunt, in sigura prima verissime, & ad vivum exprimitur.

Intestina duplicia, sc. tenuia & crasa. III.A Ventriculo ad Intestina descendimus, quæ cum duplicia suerint, tenuia sc. & crassa, non opus erit eorum omnium hic historiam describere, utpote quorum numerus, & conformatio jamjam non modo Anatomicis sed & laniis quibusvis sunt notissima. In prioribus, quantum ad rem Pharmaceuticam spectat, considerare oportet primò eorum situs, & fabricam, secundò Tunicas, atque tertiò vasa, & ductus. Horum munus est, chylum in Ventriculo elaboratum suscipere, ampliùs fermentare, ab eoque magis elaborato & persecto, succum nutritium in vasa chylifera exprimere. Intra hæc potissimùm Intestina, medicamenta cathartica operationes suas peragunt.

Tenuium situs & dimensiones.

Intestinorum tenuium licèt unus continuus sit du-Etus, tamen, propter distincta quæ obeuntur munera, hujus tria velut stadia designantur, & quasi tot visceribus, distincta imponuntur nomina. In Primo horum chylus à Pyloro descendens, mox novis fermentis, Bile sc. & succo Pancreatico inficitur; quibus cum tota ejus massa paulatim, & per partes imbui debet, idcirco unaquæque portio celeri transitu hanc regionem, sc. Duodenum trajicit. In Circo proximo sc. Intestino jejuno, chylus fermentescens plus subigitur, ab acore vindicatur, & majorem volatilitatem acquirit; cumque hic etiam moram trahere non debeat, mox fermentatus, & ulterius provectus ductum hunc plerumque vacuum relinquit. Intra specum dein tertium, chylus volatilisatus, & persectus copiosè aggeritur, & aliquamdiu sistitur, dumque Intestinum Ileon

Ileon ità Chylo plenum à fibris carneis paulò constringitur, pars purior & fubtilior fanguini transmittenda in vasa lactea (simulque, ut nostra fert sententia, in venas mesaraicas) exprimitur, & tandem fæces residuæ & pæ-

ne effortæ ad crassa intestina promoventur.

n

11

ra

n

it

lò

n

,

m

0-

ra

a-

u-

a,

e-

0-

r-

us

e-

nc

10

)i-

m

e-

m

e-

se m

n

Cuncta hac tenuia intestina, sive totus corum ductus, Intestinamente casdem tunicas simili etiam ritu conformatas obtinent; quæ item à ventriculi membranis haud multum differunt, nisi quod paulo tenuiores existant: Intestina of mnia, tum tenuia, tum crassa (exceptis eorum principio, & fine, & quadam Coli parte quæ Omento affigitur) Mesenterii tanquam plane circularis margini connectuntur: de quibus interim mirari subit, quomodo illa quorum longitudo 6 circiter ulnarum est, à peripheria ista, quæ à centro spithamam tantum distat, comprehendi possint. Attamen super his observare est, Mesenterii planum in plicas multas & magnas collectum, in circumferentia sua trium circiter ulnarum longitudinem habere; Porro Mesenterii circumferentiam, ut Quomodo Mesenlongitudinem intestinorum coarctet, in singulis palmis, terio alligantur. duodecim circiter palmos intestinorum complecti. Ad hunc modum cum ob multas rationes fieri debuit, ità præcipuè tum ut intestina in parvo, & angusto spatio distinctim, & sine consussione subsisterent; tum insuper ut motu lento, & successivo, & quasi proreptim ab uno termino ad alterum moveri possint. Quippe Fibrarum motricium, quibus intestinorum ductus, sive cavitates contrahuntur, Tendines in Mesenterii simbria, five margine collocantur, & ab hoc viscere motus cujusque intestinalis instinctus procedit, uti mox clarius ostendetur: interim de Tunicis intestinorum gracilium differere pergamus.

Harum intima plurimas rugas transversas quasi juga Tunica intima eminentia habet, quæ etiam mobiles quasi totidem gas transversas. Chyli remoræ sunt, atque ad moderatam ejus retentio-

2. Se-

nem faciunt, ne sc. debito citius, & priusquam satis perfici, & exprimi queat, ad crassum intestinum ipsasque ad faces efflueret. Adfunt ruga ifta, prout optime observavit Fallopius in quantum hac tunica interna multo longior sit quam externa, & ideo crispatur, rugaturque. Nam si illa ab hac excoriatur, sinubus istis expansis, hujus longitudinem triplo excedet.

Tunica ista nervea crustâ villofactiam obdu-Cities.

Porrò tunica hæc interior penitus nervola, atque vaforum tum lacteorum, tum fanguineorum ofcula in fe continens, einsmodi crusta villosa qua ventriculus intus obducitur, & propter eosdem, uti videtur, usus; viz hæc vasorum ora obtegit, ac tutatur, insuper & Chylialiorumque contentorum primos appulsus sustinet, eosque dein tunica nervea paulatim tradit. Hac autem tunica omni fibrarum genere constans, & ductus untestinalis cameram intimam constituens, ad sensationem imprimis facit, atque juxta impressiones infimet inflictas, tunicam carneam superstratam ad motus excretorios tardos aut celeres, deorfum vel furfum (licèt rarius) obeandos ciet. Siguando vel hujus interna superficies à contentis acrioribus stimuletur, vel fibris ejus humores incongrui impingantur, proinde obsensiones molestas dolores ac tormina excitantur. Insuper hac tunica nervea tum diffentionibus à flatibus inclufis. tum expansionibus, & intumescentiis ob spiritus intra fibraseus explosos plurimum obnoxia reperitur. Ca-Fasa sanguisera terum, illa præter fibras nerveas, quibus diversimode intextis constat, insuper vaforum sanguiferorum in ea terminatorum, ramificatione densissima (pariter ac in stomacho habere advertimus) ubique obducitur: Hinc ut suspicari liceat, Arterias humorem quendam forfan recrementitium in cavitates intestinorum passim deponere, atque venas mesaraicas haud minus quam vafalactea Chyli portionem illic excipere. & fanguini immediatius inferre.

innumera in ea terminantur.

2. Secunda sive media intestinorum gracilium tu- 2 Tunica car. nica paulo crassior, & penitus carnosa est. Fibrarum "ca five media, hujus morricium duo funt ordines, alter alteri fubliratus; primus, & interior est Annularis, qui totos intestinorum In qua duo fiomnium ductus, five cavitates integras, ubique ferie cium ordines, densa cingens, Mesenterii simbriæ tanquam tendini inseritur. Alter fibrarum ordo est rectarum, sive longitu- circularium. dinalium, quæ prioribus superstratæ, easque ad rectos angulos fecantes, per totas intestinorum longitudines protenduntur; iifque tendinum loco esse videtur tunica extima, quæ prorsus nervea seu velut tendinosa, universæ istarum sibrarum seriei obvolvitur.

Quod ad usus earum spectat, cum intestinorum munus fit, chylum & fæces à parte in partem promovere, adeóque prorfum urgendo, demum per totos ipforum Earton ufus itsductus trajicere; insuper dum ipsa contracta & abbre-quiritur. viata quoad cavitates coarctantur, subtiliorem chyli partem in vafa lactea & venas Mefaraicas exprimere; obvium est concipere, quomodo prædictæ fibræ utrumque hoc pensum exequantur: Quippe dum fibræ circulares successive sive seriatim contracta, intestini profunditatem coarctant, eodemq; tempore longitudinales inflatæ, & intumefactæ ipfum amplius angustant, simulque decurtant, necesse erit viscerum horum contenta ponè compressa, usque prorsum urgeri.

Interim haud putandum erit, fibrarum utriusque generis contractiones ità magnas, & continuas fieri, ut intestinorum contenta simul omnia à parte in partem propellantur, (quanquam & hoc in Catharsi & Diarrhaa bent. interdum accidere censemus) verum ordinarie, spasmi isti leviores, & intercisi, sed tamen seriatim facti, & crebro repetiti, intestina quasi succutiunt, adeoque chylum & faces de loco in locum leniter promoveri faciunt. Cateram ob tales intestinorum fuccussis, & contractiones ropetitas, chylus perpetim agitatus, plus

a

e-

lè

ea

ac

r:

m

m

m

nı

e-

THON

potissimem à Turitatione.

elaboratur, inque vasa pro receptione ejus dehiscentia facile exprimitur. Quod si inquiratur quo instinctu Eorum instinctus prædictæutriusque generis fibræ in motum accieantur, nice nervee ir atque ad partes modo has, modo illas seriatim contrahendas determinentur; dico circa intestina perinde ac ventriculum habere; viz. in utrisque Tunicæ carneæ motus à nerveæ sensu pendere, ita ut juxta hujus irritationes illius contractiones sequantur. Quoties incongruum aliquod fibris nerveis sensationem tristem imprimit, mox propter istud excutiendum, fibræ motrices intestini partem affectam contrahunt, ut quicquid molestum est depellant.

Quibus de caufes fbra nervea irritari felent ...

Fibras nerveas ordinarie ac blande irritant, 1 mo Chyli reliquiæ, quæ, postquam succus purior satis exprimitur, effætæ ac molestæ evadunt; donec enim Chyli distributio peragitur, fibræ motrices à fronte contractæ, eum, ne citò nimis elabatur, sistunt, postea verò spafmisà tergo excitatis, eum utpote inutilem eliminant. 2dò Fibræ nerveæ paulo acriùs irritantur à bile & fucco Pancreatico è ductibus suis, item ab humoribus acribus, & infestis ab Arteriis intrò suffusis, quibus ibidem contractiones crebriores & fortiores succedunt. ritatio adhuc vehementior, & præternaturalis ab Alimentis incongruis aut improportionatis, item à Pharmacis & Venenis inferri solet; de quibus penultimis inferius speciatim dicetur,

Porro Intestinorum fibræ carneæ & motrices nonnunquam ob causas alias remotiores in contractiones Alvi folutivas accientur. Quippe violentæ Animi aut corporis passiones Diarrhæam frequenter inducunt, viz. in quantum spiritus, intra in rio and aut principes quafdam appendicis nervosæ partes consiti, infignius perturbati, protinus per nervorum aut propaginum nervearum ductus, inordinationem suam spiritibus Intestinorum incolis tradentes, eos in spasmos dano pounte

cient

e

n

d

li

1-

1-

e,

t:

O

S,

n-

r-

i-

r-

1-

1-

Vi

r-

7..

f-

r-

r-

e-

RH

nt

cient. Irritationi quocunque modo factæ contractio- 2 aratione irrines succedunt, quatenus spiritus animales tum è tendi-tationibus connosa mesenterii simbrià in fibras carneas annulares, tum dant. ètunica extima fibris tendinosis in carneas longitudinales profiliunt, quas utrasque dum adeo inflant, & intumefaciunt, proinde breviores & contractiores reddunt. Nimis à proposito hic esset, insuper exponere quas partes in peragendo hôc Intestinorum motu peristaltico mesenterium obeat; præterquam enim quod fibrarum circularium tendines in hujus fimbria radicantur, porrò advertere est in ejus plano fibras motrices recta à centro ad circumferentiam tendere; quarum munus aliud vix excogitari potest, quàm ut illæ pro dato instinctu hic, illic varie contracta, in his, aut illis intestinorum partibus, pares contractiones cieant.

De Tunica intestinorum extima non est ut multum Tunica intestidisseramus; hæc à peritonæo orta & prioribus obvoluta, norum extima cum nervosa prorsus & tenuissima fuerit, vulgo ferè tantum pro cæterarum integumento esse perhibetur: verùm insuper, cum sibrarum longitudinalium series huic tunicæ immediatè substernantur, nullique tendines illarum alibi reperiantur, revera hanc tunicam tendinosam esse, & ex hujus fibris nerveis pro carnearum istarum contractionibus spiritus animales prossilire, & in has spasmo cessante reverti meritò suspicamur.

Vasa & ductus, quæ ad tenuia intestina pertinent, Vasa & ductus vel sunt spirituum, vel humorum vehicula. Prioris ge- adintestina perneris habentur nervi eorumque plexus, & propagines, quos omnes in Neurologia nostra satis sus explicavimus. Quod ad ductus alios spectat, vel humores ad intestina deferunt, uti meatus Cholidochus & Pancreaticus, atque Arteriæ; quadantenus item nervi (prout alibi de morbo Colico disserentes ostendimus:) vel humores è visceribus istis exportant, uti vasa lactea, & venæ Mesaraicæ. Singuli hi ductus atque spiritus & hu-

mores

Eorum instinctin potissimum à Turitatione.

elaboratur, inque vasa pro receptione ejus dehiscentia facile exprimitur. Quod si inquiratur quo instinctu prædictæutriusque generis fibræ in motum accieantur, nice nervee ir atque ad partes modo has, modo illas feriatim contrahendas determinentur; dico circa intestina perinde ac ventriculum habere; viz. in utrifque Tunica carnex motus à nerveæ sensu pendere, ita ut juxta hujus irritationes illius contractiones sequantur. Quoties incongruum aliquod fibris nerveis sensationem tristem imprimit, mox propter istud excutiendum, fibræ motrices intestini partem affectam contrahunt, ut quicquid molestum est depellant.

Quibus de caufes fbra nervea irritari felent.

Fibras nerveas ordinarie ac blande irritant, 1 mò Chyli reliquiæ, quæ, postquam succus purior satis exprimitur, effœtæ ac molestæ evadunt; donec enim Chyli distributio peragitur, fibræ motrices à fronte contractæ, eum, ne citò nimis elabatur, sistunt, postea verò spasmisà tergo excitatis, eum utpote inutilem eliminant. 2 dò Fibræ nerveæ paulo acriùs irritantur à bile & fucco Pancreatico è ductibus suis, item ab humoribus acribus, & infestis ab Arteriis intrò suffusis, quibus ibidem contractiones crebriores & fortiores succedunt. ritatio adhuc vehementior, & præternaturalis ab Alimentis incongruis aut improportionatis, item à Pharmacis & Venenis inferri solet; de quibus penultimis inferius speciatim dicetur.

Porro Intestinorum fibræ carneæ & motrices nonnunquam ob causas alias remotiores in contractiones Alvi folutivas accientur. Quippe violentæ Animi aut corporis passiones Diarrhæam frequenter inducunt, viz. in quantum spiritus, intra in rio aut principes quafdam appendicis nervosæ partes consiti, insignius perturbati, protinus per nervorum aut propaginum nervearum ductus, inordinationem suam spiritibus Inteflinorum incolis tradentes, cosin spasmos convo pownes

cient

cient. Irritationi quocunque modo factæ contractio- Q aratione irrines succedunt, quatenus spiritus animales tum è tendi- traffiones succes nosa mesenterii simbrià in sibras carneas annulares, tum dant. ètunica extima fibris tendinosis in carneas longitudinales profiliunt, quas utrasque dum adeo inflant, & intumefaciunt, proinde breviores & contractiores reddunt. Nimis à proposito hic esset, insuper exponere quas partes in peragendo hôc Intestinorum motu peristaltico mesenterium obeat; præterquam enim quod fibrarum circularium tendines in hujus fimbria radicantur, porrò advertere est in ejus plano sibras motrices recta à centro ad circumferentiam tendere; quarum munus aliud vix excogitari potest, quàm ut illæ pro dato instinctu hic, illic varie contractæ, in his, aut illis intestinorum partibus, pares contractiones cieant.

De Tunica intestinorum extima non est ut multum Tunica intestidisseramus; hac à peritonao orta & prioribus obvoluta, norum extima. cum nervosa prorsus & tenuissima fuerit, vulgo ferè tantum pro cæterarum integumento esse perhibetur: verùm insuper, cum fibrarum longitudinalium series huic tunicæ immediatè substernantur, nullique tendines illarum alibi reperiantur, revera hanc tunicam tendinosam esse, & ex hujus fibris nerveis pro carnearum istarum contractionibus spiritus animales prossilire, & in has

spasmo cessante reverti meritò suspicamur.

0

5,

-

71

r-

7.. [-

-

-

8

t

Vasa & ductus, quæ ad tenuia intestina pertinent, Vasa & ductus vel sunt spirituum, vel humorum vehicula. Prioris ge- adintestina perneris habentur nervi eorumque plexus, & propagines, quos omnes in Neurologia nostra satis susè explicavimus. Quod ad ductus alios spectat, vel humores ad intestina deferunt, uti meatus Cholidochus & Pancreaticus, atque Arteriæ; quadantenus item nervi (prout alibi de morbo Colico disserentes ostendimus:) vel humores è visceribus istis exportant, uti vasa lactea, & venæ Mesaraicæ. Singuli hi ductus atque spiritus & hu-

mores

mores qui in illis scatent, quique insuper aut in viscerum cavitatibus continentur, vel eorum sibris nerveis aut carnosis insident, Pharmaciæ subjecta sunt vel objecta, & à Medicamentis quibuscunque primo ac immediatius affici solent; quibus verò modis, in particulari cujusque Pharmaciæ generis Theoria designabitur.

De meatu Bilario, & ductu Pancreatico cum jamjam ita plurima ab Autoribus dicta sint, atque nihilominus veritas adhuc lateat, aut in ambiguo maneat, haud opportunum erit disquisitionem, (quam valde prolixam & intricatam fore necesse est) hoc loco instituere. Quid Vomitoria & Purgantia in has partes agant, inferius de-

clarabitur.

Vasa sanguisera innumera ad intestina pertinent.

Ad vasa sanguisera quod attinet, communis observatio est, Arterias & Venas quamplurimas per totum Mesenterium ramisicari, indeque surculos innumeros ad intestina omnia distribui. De quibus insuper advertimus, cum tunicæ extimæ inserantur, earum paucos tantum surculos huic impendi, majores vero ramos fere omnes mox intus immersos ad tunicam interiorem remeare, in quo terminantur, propagines infinitas ac minutissimas, quæ superficiem ejus densissimam obducunt, ubiq, mittere.

Hic igitur mirari subit, quamobrem in hæc viscera ex se fe ferè exanguia tam ingens sanguinis assuus destinetur. Haud verisimile est hoc solummodo pro calore ac nutricatu dispensandis sieri, cum musculi & intestinorum tunicæ exteriores, quibus his in copia magis uberi opus est, vasis paucioribus sunt contenti. Clar. Mæbius ut hunc nodum solveret, asserit naturam Arterias in tanta copia intestinis addidisse, ut in Embryone excrementa sanguinis materni quo nutritur eo tempore ad intessina deponerentur. Cujus rationem subdit, eò nempe, quò dintestina Embryonis aut infantus recens nati excrementum nigricans contineant. Verum enimvero hoc

argu-

Illorum opus inquiritur. d

d

S

n

C

1-

IC

)-

ri

2-

15

e-

e-

e,

e-

oc

1-

argumentű facilè concidit, si cum Harveo & Neotericis Embryonem in utero materno sugere & liquoré nutritium ore suscipere (utì par est) concedimus. Quin potiùs dicendum erit, Arterias istas in adultis animalibus sanguinis recrementa, per diaphoresin aliasque vias amandari inhabilia, sapenumero per intestina velut cloacam expurgare: Porrò interim venas quandam chyli portionem excipere, eamque sanguini reducendo protinus immiscere.

Circa intestina crassa, quod ad Pharmaciam attinet, De intestina non opus erit hîc multa dicere; quia Medicamentorum graffis. ore assumtorum virtus ferè tota exhauritur, priusquam ad hee viscera deveniatur, adeo ut horum irritatio partim per consensum à superioribus intestinis, partimque ab illorum contentis violenter exturbatis, potius quàm ab ipso Pharmaco oriatur. Tunicas easdem ac gracilia obtinent; cumque in Colo fæces recta ascendant, fibris carnofis robustioribus, quæ contractionis motum fortiorem efficiant, opus est. Hinc, si inflammatio aut sphacelus (uti sæpius novi) crrca Coli initi- Iliaca passio seum contigerit, adeò ut fibra carnosa lasa, contractio-pissine à Coli nes pro facibus furfum elevandis obire nequeant, illa versus Ileon restagnantes Passionem Iliacam incurabile inducunt. Porrò in hoc intestino involucra ista concamerata five cavernæ adduntur, ut fæcibus alvi diutius detentis, crebrius desidendi molestia tollatur. Pharmacia ad hanc regionem pertinens in clysteribus præci-In quibusdam verò Coli runica interior adeò valde tenera & sensilis est, ut ab Enemate, sicèt Anodyno, injecto, spiritus statim excandescentes, ac intra fibras nerveas explosi, membranas summe inflent, ac distendant, adeoque in toto abdomine maximas molestias excitent. Qua circa viscerum motus exciteorios, à fibrarum carnearum contractionibus dependentes, modò tradita funt, melius elucescent, si Hypothe-

fis

sis nostra de musculi fabrica, & motu, non ita pridem edita consulatur. Quod superest, pro partium istarum Anatome clarius illustranda singularum figuras, exactissimè ac ad vivum à peritissimo Artifice delineatas, hic subjiciendas curavimus; & quamvis in descriptione Ventriculi, cum Oefophago, & Intestinis, Fallopium aliosque tum veteres, tum recentiores sequuti, cujusq; illorum tres tantum tunicas assignavimus; separatione harum (post immersionem in aqua ferventi) paulo accuratius facta quatuor distinctæ apparebunt. Crusta étenim villosa, quæ tunicæ nerveæ tantum epiphysis quædam habetur, membrana per se satis crassa & peculiaris existit, atque propter innumeras quibus superficies ejus exterior scatet glandulis, propriè tunica Glandulosa dicatur, prout ex Iconibus satis liquet.

Figurarum explicationes.

Abula prima repræsentat Hominis Ventriculum, cum vasis sanguine turgidis exemtum, & inflatum, ut Arteriæ & Venæ omnes cum ramisicationibus earum, (quæ verè & exactissime delineantur) conspici possint.

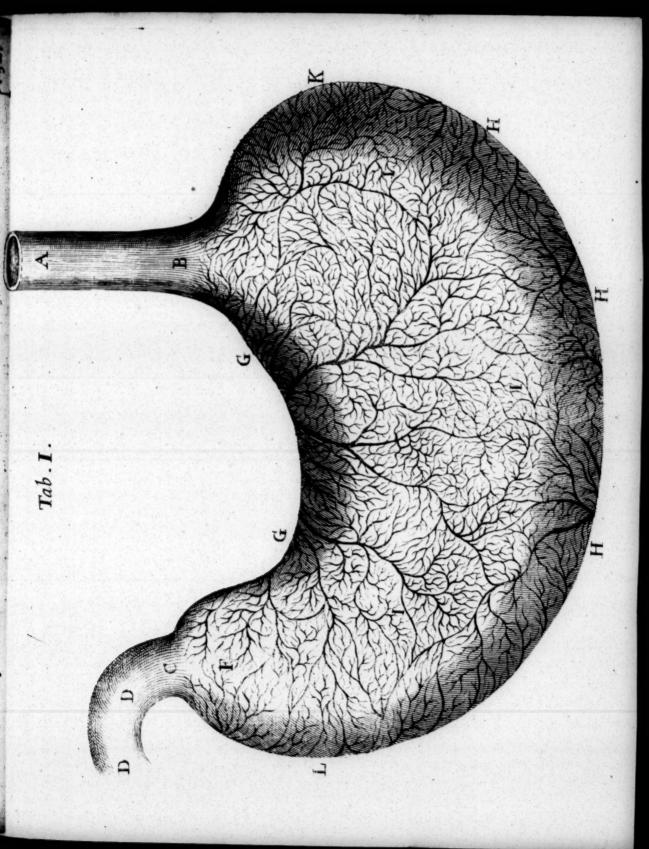
A. Oesophagus.

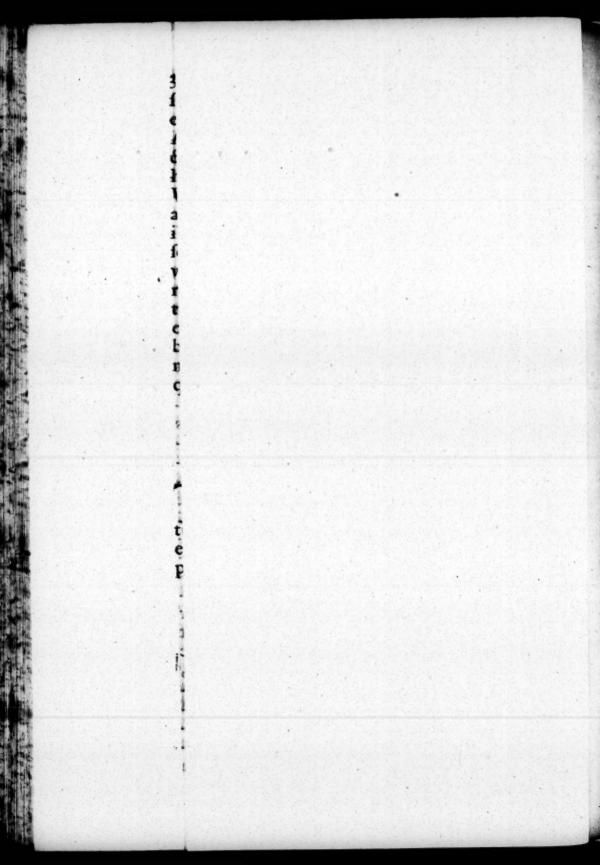
B. Os ventriculi, juxta quod Oesophagi sibra motrices superius obliqua, ob subitam illius occlusionem ac apertionem recta evadunt.

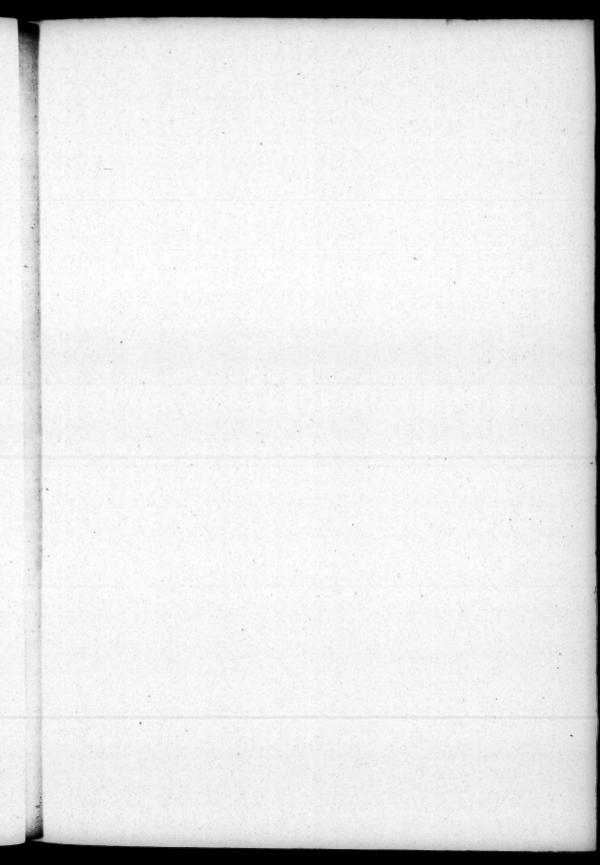
C. Pylori orificium cum Duodeno appenso.

DD. Duodeni portio, cujus fibra carnea illic loci crassiores sub tunica extima apparent.

FF. ad C. Pylori Antrum.

GG. Ventriculi summitas, ubi vasa sanguifera inserta descendunt, & quaquaversus surculos & propagines spargunt.

HHH. Ventriculi fundus, cui vasa sanguisera inserta, in ascensu suo ramulos & propagines quaquaversus

densissime spargunt.

III. Vasorum utriusque insertionis mutuæ inosculationes, & miræ communicationes.

K.L. Stomachi finis dexter, ac sinister.

TABULA II. exprimit Ventriculi Humani Tunicam extimam prorsus nerveam, cujus sibræ nerveæ per longitudinem ejus ducæ, carneas exteriores substratas ad rectos fere angulos secant.

- A. Oesophagus, in cujus Tunica exteriori sibræ omnes nerveærecta descendunt, carneas substratas oblique decussantes.
- B. Os Ventriculi.
- C. Pylorus cum Antro ejus D. & Duodeni appensi partione E.
- F. Ventriculi summit as, ubi vasa sanguifera densissime consita apparent.
- GGG. Fibræ nerveæ& tenues per Stomachi longitudinem ab orificio uno ad alterum, & utrinque ulterius protensæ.

TABULA III. exhibet Ventriculu Humanum Tunica extima nervea nudatum, ut Tunica media cum fibris ejus carneis superficies exterior sive convexa appareat.

A. Os ventriculi cui Oesophagus a. a. a. inseritur, & quem

SECT. I.

quem sibra circulares carnea b. b. b. cingunt, ac pro data occasione contracta, occludunt.

B. Pylorus cum Duodeno appenso.

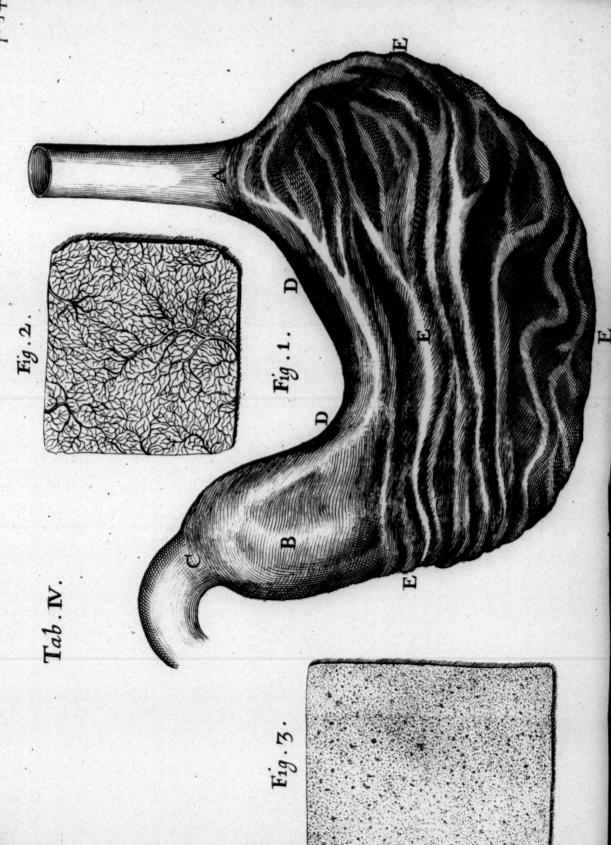
- C. Pylori orificium & Antrum; quæ utraque fibræ circulares dum contrahuntur coarctant, ac (uti videtur) occludunt.
- DDD. Fibræ circulares ventriculum in toto ambitu ejus quoad profunditatem cingentes.
- EEE. Ventriculi summitas, sive jugum, ubi sibræ istæ oriundæ, versus ipsum dum contrahuntur, totam stomachi compagem valde coarctatam ducunt.

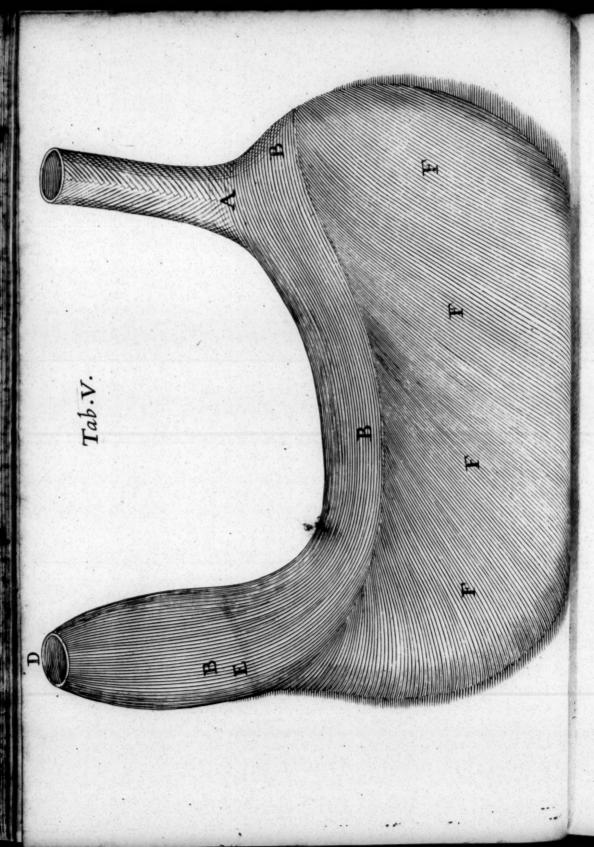
TABULA IV. Cujus figura I. ostendit Ventriculum inversum, cum superficie interiore & concava in exteriorem & convexam mutata, ut crusta villosa eum rugis & plicis stomachum obducentibus conspiciatur.

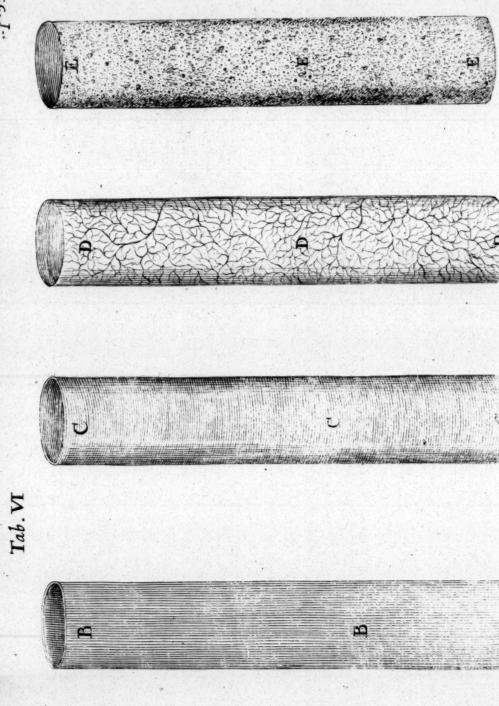
- A. orificium sinistrum, sive os ventriculi.
- B. Pylori Antrum, in quo Tunicæ crassiores existunt.
- C. Orificium ejus, cui Duodenum annectitur.
- DD. Ventriculi summitas sive jugum orificiis interjectum.
- EEEE Latera, finis, & fundus ejus, in quibus Tunica interioris crusta villosa, in eaque ruga ac sulci, ad vivum exprimuntur.

Figura II. repræsentat portionem Tunicæ nerveæ, in qua, crusta villosa exemta, superficies interior sive concava, cum vasorum ramisicatione densissima apparet.

Figura

A

Figura III. exhibet portionem Tunicæ villosæ, sive glandulosæ, in qua superficies ejus exterior, qua Tunicæ nerveæ cohæret, glandulis, & vasorum osculis, refertissima, conspicitur.

TABULA V. exhibet Tunicæ carneæ superficiem interiorem, & concavam exterius inversam, ut sibrarum motricium series altera conspiciatur.

- A. Os ventriculi, juxta quod fibrarum series exoriri visa antrorsum lineis partim rectis, partimque obliquis defertur.
- BBB. Fibrarum manipulus insignis, quæ os ventriculi cingentes supra jugum ejus, ad Pylorum tendunt, & Antri ejus longitudinem obducentes, in orificio terminantur.
- D. Pylori orificium.
- E. Pylori Antrum.
- FFFF. Fibræ carneæ aliæ, quæ à stomachi parte læva versus dextram oblique tendentes, ad fundum ejus descendunt.

TABULA VI. repræsentat intestinorum gracilium Tunicas omnes ab invicem separatas, ut sibræ nerveæ cum glandulis & vasorum ramisicationibus, nec non sibrarum motricium ordines, clare & distincte observari possint.

AA. Exhibet intestini integri superficiem extimam, cujus Tunica nervea tenuissima cum fibris nerveis tenuissimis in Organ, uti videtur, protensis apparet.

BB. Tunicæ carneæ sive mediæ superficies exterior, quæ, altera exemta, cum sibrarum motricium longitudinalium serie, sive ordine suo, plane conspicitur.

E 2 CCC. E-

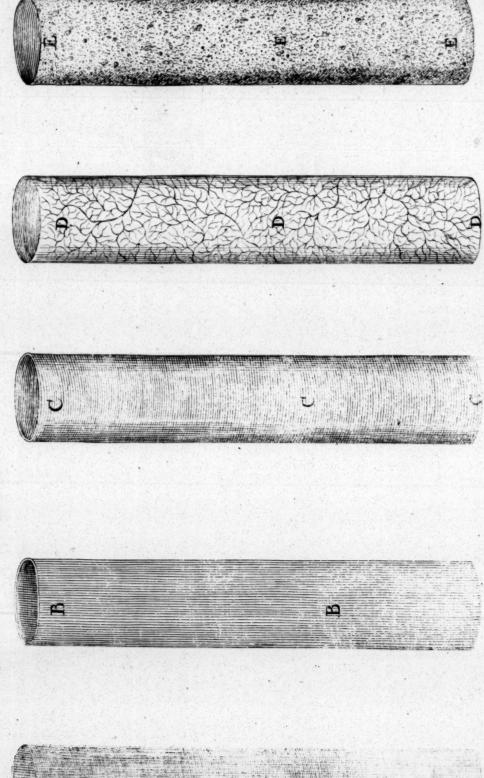

Figura III. exhibet portionem Tunicæ villosæ, sive glandulosæ, in qua superficies ejus exterior, qua Tunicæ nerveæ cohæret, glandulis, & vasorum osculis, refertissima, conspicitur.

TABULA V. exhibet Tunicæ carneæ superficiem interiorem, & concavam exterius inversam, ut sibrarum motricium series altera conspiciatur.

- A. Os ventriculi, juxta quod fibrarum series exoriri visa antrorsum lineis partim rectis, partimque obliquis defertur.
- BBB. Fibrarum manipulus insignis, quæ os ventriculi cingentes supra jugum ejus, ad Pylorum tendunt, & Antri ejus longitudinem obducentes, in orificio terminantur.
- D. Pylori orificium.
- E. Pylori Antrum.
- FFFF. Fibræ carneæ aliæ, quæ à stomachi parte læva versus dextram oblique tendentes, ad fundum ejus descendunt.

TABULA VI. repræsentat intestinorum gracilium Tunicas omnes ab invicem separatas, ut sibræ nerveæ cum glandulis & vasorum ramisicationibus, nec non sibrarum motricium ordines, clare & distincte observari possint.

AA. Exhibet intestini integri superficiem extimam, cujus Tunica nervea tenuissima cum fibris nerveis tenuissimis in Organ, uti videtur, protensis apparet.

BB. Tunicæ carneæ sive mediæ superficies exterior, quæ, altera exemta, cum sibrarum motricium longitudinalium serie, sive ordine suo, plane conspicitur.

E 2 CCC. E-

36 Figurarum explicationes. Sect. I.

CCC. Ejusdem Tunicæ sibræ circulares sive annulares, quæ, priori serie sive ordine exemto, manifeste apparent.

DDD. Tunica interior nervea, cujus superficies interior, crustà villosa sublata, cum vasorum ramisica-

tione densissima in conspectum prodit.

EEE. Tunicæ villosæsive glandulosæ superficies exterior sive convexa, qua tunicæ nerveæ cohæret, glandulis, & vasorum osculis consitissimis referta.

SECT. II.

SECTIO II. CAP. I.

De Vomitione, & Medicamentis Vomitoriis.

ESIGNATA ad hunc modum Actionis Pharmaceuticæ palæstrå, aut saltem primo ejus circo breviter adumbrato, jam proxime incumbit fingula Operationum Medicamentalium genera, eorumque rationes, & afficiendi vias describere. Itaque abinitio, quid in primo stadio, scil. Ventriculo peragatur, & quomodo Vomitoria operentur, disquira-Ubi imprimis explicare oportet, qualis affectio vomitio sit, quibus item de causis, & propter quas occasiones, secundum aut præter naturam excitari soleat. Dein secundo ostendetur in quas partes, earumque aut spiritus incolas, aut humores irriguos, & quo ritu Medicamenta, dum Vomitum cient, operantur.

Quoad prius, fiquando quispiam Vomitu afficiatur, Quemoão venin se persentit sundum Ventriculi sursum contrahi, atq; tricuius & Octorisicium superius aperiri, Pyloro interim (uti videtur) mit afficientm. occluso, aut introrsum deducto, simulque totum Oesophagi ductum motu inverso, sc. ab imo ad summum, velut cochleatione quadam conniti, ut contenta quæque usque superius protrusa, demum per os egerantur. Hujusmodi partium istarum motus, proculdubio perficiuntur per fibras carneas mediam ventriculi tunicam contexentes. Nam advertimus in hac binos distinctos fibrarum carnearum five motricium ordines, quæ stomachum quoad omnes dimensiones suas cingunt, atque simul contractæ, fundum & latera ejus una colligunt, furfum ducunt, & versus hoc, vel illud orificium inclinant; propterea ut contenta quæque per oftium, modo hoc, modo illud ejiciantur. Quoad fibras interiores, quæ cæteraru omnium contractiones ad hanc, vel istam

evacuationem determinant, si irritatione leviori circa stomachi fundum aut latera alicubi factà, spasmus juxta Pylorum incipiat, atque fibræ motrices internæ in finibus suis dextris prius ac potius contrahantur, tota ventriculi compages illuc contracta, faburram fuam ad intestina suffundit: sin vero irritatio vehemens, & valde lacessens in quavis stomachi parte excitata, facile compesci, aut versus intestina transferri nequeat, spasmus juxta fibrarum interiorum fines sinistros incipiens, & versus os ventriculi ducens, illuc totam stomachi capacitatem, summe coarctatam, & simul contractam, corripi facit; adeo ut Pyloro intus deducto, vel occluso, atque ventriculi ore aperto, contenta quæque superius ejiciantur. Eædem fibræ carneæ, prout spiritus animales varie proritati, ex his vel illis tendinibus prius in illarum fines dextros aut finistros prosiliunt, ibidemque spasmos inchoant, respective ad secessium aut vomitum moliendum determinantur. Porro dum ad egestionem supernam Ventriculus prædicto modo disponitur, etiam Oesophagus propter eadem contenta ejus sursum esterenda in actione conspirat. Quippe cum in tunica hujus carnea fibrarum motricium binos ordines duplicatos, quarum alix oblique ascendentes, alixque descendentes sese omnes mutuo decussant, notaverimus; priorum munus esse videtur, ut illæ in nixu Vomitivo seriatim contractæ, gulam pone saburram egerendam usque occludant, eamque adeo in oris hiatum propelli faciant.

Quibus fibris carneis pasmus emeticus perficitur.

Vomitio igitur, siquidem stomachi motus violentus Fornitio, vel mo- & sæpissime involuntarius fuerit, haud immerito contus convulsivus. vulsivus dicitur; quem insuper à spirituum animalium, qui istas fibras carneas possident, explosione, sive magna quadam expansione, (juxta spasmologiam nostram alibi traditam) procedere statuimus. Enimyero spiritus isti summe irritati, & proinde statim elastici, primo è ten1-

ie

m

m

m

e-

u-

a-

n-

ri-

le-

m

elli

tus

on-

ım,

ma-

am

III-

mo

ten-

bem

endinibus prope orificium finistrum consitis, & deemox ex aliis, in fibras carneas impetuose irruunt, jue summe inflant, ac abbreviant; adeo ut Tunicæ is partibus omnibus ad se invicem propius addutota stomachi cavitas coarctata, & simul complicata, oque fursum versus sinistrum orificium contracta, tenta quæque velut emboli impulsu, superius per mitum excernenda propellat.

n plerisque aliis spasmorum generibus motus con-

ivus versus eundem terminum ac naturalis peragi : Vomitio autem videtur affectio, stomachi acti- Quomodo Voordinariæ & naturali contraria, aut saltem oppo-mitio ab aliis

Hujus enim solennis & fere constans gestus est, spasmis differt. ad totum aut partes ejus deorsum, aut versus Pylocontrahi: tali namque motu, & tendentia ejus sest, quo alimenta deglutiri, in ventriculi fundum endere, ibidemque arctius comprimi, de latere in devolvi, in chylum digeri, ac demum ad intestitransmitti queant. Itaque propter hos usus fibra trices utriusque ordinis, blandis spirituum incursiinflata, Ventriculum ad eum modum, quem nainstinctus suggerit, facile componunt.

Quinimo si irritatio quæpiam, stomachi fibris neracciderit, donec noxa levior, & facile mobilis fuecontractio expulsiva versus Pylorum potius quam minstituetur: In Vomitu autem fibrarum motrin spasmus ab alteris eorum finibus, viz. sinistris piens, & statim violentus, & impetuosior factus, m stomachi cavitatem simul collectam, & valde coatam, versus sinistrum orificium corripi, & illac evari cogit. Cujus ratio est, quoniam siquid valde ingruum, ac naturæ infestum stomacho insederit, ilnon ordinaria via per longas intestinorum ambaut tandem per anum expellatur, circumferri, veexitu propiore rejici, & è vestigio, ne mora sua la-

evacuationem determinant, si irritatione leviori c stomachi fundum aut latera alicubi facta, spasmus, ta Pylorum incipiat, atque fibræ motrices interna finibus suis dextris prius ac potius contrahantur, 1 ventriculi compages illuc contracta, faburram fuam intestina suffundit: sin vero irritatio vehemens, valde lacessens in quavis stomachi parte excitata, fa compesci, aut versus intestina transferri nequeat, s mus juxta fibrarum interiorum fines sinistros incipis & versus os ventriculi ducens, illuc totam stomach pacitatem, summe coarctatam, & simul contract corripi facit; adeo ut Pyloro intus deducto, vel occl atque ventriculi ore aperto, contenta quæque supe ejiciantur. Eædem fibræ carneæ, prout spiritus anim varie proritati, ex his vel illis tendinibus prius in rum fines dextros aut finistros profiliunt, ibidemi spasmos inchoant, respective ad secessium aut vomit moliendum determinantur. Porro dum ad egestion supernam Ventriculus prædicto modo disponitur, eti Oesophagus propter eadem contenta ejus sursum es renda in actione conspirat. Quippe cum in tunica l jus carnea fibrarum motricium binos ordines dupli tos, quarum aliæ oblique ascendentes, aliæque desce dentes sese omnes mutuo decussant, notaverimus; orum munus esse videtur, ut illæ in nixu Vomitivo riatim contractæ, gulam pone saburram egerendi usque occludant, eamque adeo in oris hiatum propi faciant.

Quibus fibris carneis spasmus emeticus perficitim.

Vomitio igitur, siquidem stomachi motus violent Fornitio, vel mo- & sæpissime involuntarius fuerit, haud immerito cor tus convulsivus. vulsivus dicitur; quem insuper à spirituum animalium qui istas fibras carneas possident, explosione, sive ma gna quadam expansione, (juxta spasmologiam nostran alibi traditam) procedere statuimus. Enimvero spiri tus isti summe irritati, & proinde statim elastici, primo è ten

un ma ran

ten

è tendinibus prope orificium sinistrum consitis, & deinde mox ex aliis, in fibras carneas impetuose irruunt, easque summe inflant, ac abbreviant; adeo ut Tunicæ istius partibus omnibus ad se invicem propius adductis, tota stomachi cavitas coarctata, & simul complicata, adeoque furfum versus sinistrum orificium contracta, contenta quaque velut emboli impulsu, superius per

Vomitum excernenda propellat.

In plerifque aliis spasmorum generibus motus convulfivus versus eundem terminum ac naturalis peragi folet: Vomitio autem videtur affectio, stomachi acti- Quomodo Vooni ordinariæ & naturali contraria, aut faltem oppo- mitio ab aliis sita. Hujus onim solennis & fere constans gestus est, spasmis differt. quoad totum aut partes ejus deorsum, aut versus Pylorum contrahi: tali namque motu, & tendentia ejus opus est, quo alimenta deglutiri, in ventriculi fundum descendere, ibidemque arctius comprimi, de latere in latus devolvi, in chylum digeri, ac demum ad intestina transmitti queant. Itaque propter hos usus fibræ motrices utriufque ordinis, blandis spirituum incursibus inflata, Ventriculum ad eum modum, quem naturæ instinctus suggerit, facile componunt.

Quinimo si irritatio quæpiam, stomachi fibris nerveis acciderit, donec noxa levior, & facile mobilis fuerit, contractio expulsiva versus Pylorum potius quam gulam instituetur: In Vomitu autem sibrarum motricium spasmus ab alteris eorum finibus, viz. sinistris incipiens, & statim violentus, & impetuosior factus, totam stomachi cavitatem simul collectam, & valde coarctatam, versus sinistrum orificium corripi, & illac evacuari cogit. Cujus ratio est, quoniam siquid valde incongruum, ac naturæ infestum stomacho insederit, illud non ordinaria via per longas intestinorum ambages, ut tandem per anum expellatur, circumferri, verum exitu propiore rejici, & è vestigio, ne mora sua labem

bem incurabilem afferat, excerni debet. Porro cum aliis partibus à Ventriculo dissitis molestia magna infertur, ne, dum natura circa eas occupatur, stomachus (ubi primus vitæ somes est) noxium aliquod suscipiat, in majorem ejus tutelam sæpenumero Vomitus per consensum excitatur. Adeo summa Divini Conditoris providentia cautum est, ut pro certiore corporis humani tanquam Arcis custodia, quoties hostis externus ingruet, aut inter proprias Accolas seditio exorietur, illico extra primos aditus, scil. ventriculi porticum, hospites quicunque tanquam personæ suspecta ejiciantur.

Itaque Vomitionis causa proxima sive conjuncta est, spirituum Animalium ventriculi Tunicæ carneæ insitorum subita & vehemens explosio, qua quidem illi plurimum irritati, proindeque expansi, & rarefacti, cum è sibris tendinosis omnibus, tum prius & præcipue ex illis quæ prope os ventriculi consitæ sunt, in sibras carneæ impetuose prosiliunt, easque adeo repente inslant, ac abbreviant, propterea ut stomachi latera & sundus ad se invicem propius adducta, simulque versus orificium sinistrum sursum correpta, contenta quæque in Oesophagi ductum ejiciant; unde (cum & hujus contractio ab imo ad summum è vestigio succedat) per oris hiatum egeruntur.

Pomitionis causa conjuncta.

Qua ratione spiritus in spasnos emeticos cientur. Spiritus isti ejusmodi explosiones emeticas ineunt, quia summe irritantur: qua ratione id siat, in tractatu de Assectibus convulsivis ostendimus; nimirum illi, cum natura valde Elastica præditi sint, à quolibet opusor, immo interdum sua sponte ob copulam heterogeneam exiliunt, & se quaquaversus impetuose proripiunt. Attamen quibus de causis, & quibus afficiendi modis, eos ita irritari contingit, mox inquiremus. Interim observare licet, spiritus sibrarum stomachicarum incolas in quibus dam aut crassiores aut sirmiores existere, ut

-

18

t,

n-

ris

a-

nlli-

of-

an-

est,

ito-

uri-

m è

illis

neas

cab-

d se

n si-

pha-

o ab

ım e-

eunt

tu de

cum

עשטיח,

on, nisi ab irritamento fortiori, in explosiones Emecas agantur; in aliis vero eos aut subtilores, aut niis elasticos esse, ut à levi occasione in spasmos Vomi-Porro cum noxa aut molestia stomani fibris carneis infligitur, spasmus excitatus in his veris pylorum, in aliis versus os Ventriculi promtius ferir; proindeque aut Vomitio, aut Purgatio succeit.

Quoditaque ad Vomitionis causas remotiores spe- Vomitionis cauat, hujus censûs erunt, quæcunque spiritus, stoma-Jaremotiores. hi fibris carneis infitos, multum aut graviter irritant: huod fiquidem pluribus modis fieri contingit, eos ad erta quædam capita reducemus. Atque imprimis huc eferri debent objecta improportionata ventriculi tunir alteri interiori ac nervex, seu potius spiritibus ejus colis, admota; hæc enim vellicata, fæpe alteram fuerstratam in spasmos Emeticos ciet. Irritamenta ista int vel ore ingesta; scil. Alimenta incongrua, Pharaaca, aut Toxica, vel Materies in ventriculo genita, vel enique è longinquo per arterias & nervos illuc delata; at secundo Spiritus fibrarum stomachi carnearum incoe irritantur propter molestiam quandam spiritibus ali-, hic illic procul diffitis inflictam, & inde per fibrarum, ut nervorum ductus ventriculo communicatam. utio priori modo excitata, dicitur propria ventriculi fectio, atque hæc posterior per consensum sieri. Hoım omnium instantias quasdam notabimus.

Primo igitur irritatio ventriculi tunicæ interiori facta, Vomitio respectu ræalia quacunque causa Vomitionem ciet. exc pars nervea, & valde sensilis ab omnibus stomachi Sympathica. ontentis, impressiones suscipit; & juxta quod ha juundæ, aut molestæ fuerint, tunica carnea superstrata, 1 complexionis vel excretionis motus stimulatur; & Prior ab irritauoad posteriores hosce, prout objectum improportio-tione Tunica etum plus, aut minus naturæ infestum est, aut Vomi- jus nerveæ pro-

Etenim Idiopathica, vel

neam . Ats, eos m ob ncolas

re, ut non

tio aut Purgatio accietur. Porro in hac stomachi tuni câ, peculiare quoddam sensorium sive tactûs sive go stus, à quovis alio in toto corpore distinctum collocation videtur: Quippe cum Pharmaca, aut alimenta qua dam, uti Stibium, Mercurius vitæ, Flores Antimoni ova Piscis Barbi, cum multis aliis ore masticata, nulla exhibent fenfui molestjam, illa stomacho immersa tun cam hanc quam immaniter irritant, & brevi spasme gravissimos cient. Porro si quis Alimenti per Antipa thiam incongrui portiunculam, vel inscius deglutiven illud quam minimum licet, aliifque cibis obvolutum & velut larva obtectum, à stomacho dignoscitur, & tar quam effet hostis clandestino ingressus, impetu protim concitato foras ejicitur: Irritamenta Emetica ore ing sta, funt vel Pharmaca, quorum agendi rationes me subdentur; vel Venena, quæ effectum istum producum quaterus naturæ plurimum infestæ spiritus stomachio primo contactu percellunt, & velut in furorem ad gunt; vel tertio Alimenta, de quibus fatis vulgo notu est, ea si in qualitate manisesta aut occulta, vel qua titate, vel assumendi modo delinquant, stomacho in 1. Vel ore inge- proportionata evadere, proindeque non raro Vomitu

Irritamenta Emetica.

Materies Emeti-

itur 3

2. Fel in ventrado gignitur:

ciere. Secundo, Materies Emetica nonnunquam in vent culo generatur; nempe cum assumtorum nulla sit ci pa; quandoque chylus, aut ventriculi succus ferment tivus in humorem acidum, austerum, autamarum, a alias infestum, proindeque irritativum degenerat; pr ut in Cholerieis, & Hypochondriacis passim event folet.

2. Vel aliande Auc fufunditur.

Tertio, Nec minus frequenter humor irritativas ventriculum aliunde susfunditur: præterquam em quod Bilis (ac uti nonnulli opinantur) fuccus Panct aticus, modo singulatim, modo simul congressa & m tuo estervescentia in stomachum exantlata, fibras es

T. 1

tuni

e gu

locar

qua

non

ullan tun

afme

ntipa

VCI

utum

tap

otinu

ing

me

ucum thico

n ad

otu qua

o in

nitu

rent it ci

nent

n, at

; pro

vent

vus!

enti

anch 82 mi

as ep

in spasmos Vomitivos cient; Insuper materies heterogenea per Arterias huc translata, Vomitus sæpe immanes concitat; ita in Paroxysmis, & crisibus febrium, & præsertim in peste, & variolis sæpissime contingit. Interdum massa sanguinea turgescens recrementa sua, siquidem per Sianvon, expellere nequit, per Arteria Caliace ramos, ventriculi & intestinorum cavitatibus ingerit; adeò ut horum tunicæ, infigniter vellicatæ, Vomitiones horrendas, simulque affectus dysentericos patiantur; Nec tantum per Arterias sed quandoque etiam per nervos materies Vomitiva descendere videtur. Hinc Colicam sæpissime oriri satis clare ostendimus: Quinimo in multis (qui Pathematis spasmodicis obnoxii fuerunt) observavi, post Cephalalgiam cum torpore, & vertigine diathefin Vomitiyam fuccessisse: ut absque notabili stomachi impuritate, quotidie ingesta vomitu Materia ita per Arterias vel nervos stomachi tunicæ suffusa, modo laxa & facile dislipabilis, brevi rursus excutitur, adeo ut affectio cito pertranscat; modo fixior iifque pertinacius adhærescens, immo nonnunquam in Tumores varii generis concrescens, diathesin Vomitivam diuturnam & non facile curabilem inducit.

Hæc de Vomitu, cujus causa materialis sive irritativa alicubi circa stomachi superficiem internam consita, & nudo contactu fibras nervas afficiens, spiritus fibrarum carnearum incolas, in Explosiones Emeticas ciet. Re- Vomitio Simpastant plures aliæ vomitionum species, in quibus irritatio tica, sive per fit in aliis locis, & mox stomachus per consensum in consensum. spasmos concitatur. Quippe inter hoc viscus, & plerasque alias partes, cum tanta sit necessitudo, & mutua dependentia, frequenter accidit, ob spiritus quosdam animales alicubi valde perturbatos, mox spiritus alios ventriculi hospites, aut sibrarum continuitate, aut nervorum commeatu, pariter affici, inque explosiones Vomitivas adigi.

um conferfu excitatar .

Hujusmodi Vomitionis sympathica loca, sunt ve propinquiora, scil. utraque stomachi orificia, cum duo Quarum + ti-deno, & Oefophago; vel remotiora, scil. Equipana & Meninges, nec non Lien, Renes, Ureteres, Mesenterium, Uterus, & alia forsan abdominis viscera; in quorum uno, vel fimul pluribus, spasmus excitatus, & exinde per nervorum ductus stomacho communicatus fibras ejus carneas in contractiones Emeticas ciet. Pa riter in Capite, cum spiritus Animales valde perturbentur, horum inordinatio mox alios Ventriculi ho spites per consensum afficit, inque similes a razias con Singularum ex his instantias cum earundem A tiologiis notabimus.

1. Ab orificio strevis affecto.

Primo utraque stomachi orificia sive ostia, cum di multiplices nervorum infertiones valde fenfilia fint, fa cile irritantur; proindeque modo introrsum, mod extrorsum deducta, varieque expansa, vel occlusa, spal mos excretorios in toto ventriculo, aut furfum aut de orsum tendentes excitant. Nullus fere in seipso qui persentiat, humores acidos aut amaros in stomacho flu Etuantes, & orificium sinistrum mordicantes, nauseau & vomitionem ciere. Nec minus à bile in Pylorum n

gurgitante idem effectus producitur.

Pomisitio à Pyto affecto.

Nimis à proposito esset, Helmontii de partium h rum dignitate, ac Dominio infomnia referre: Orificium finistrum animæ sedem statuit, atque dextrum scil. P lorum appetitus, aliorumque Pathematum mere natu ralium officinam esse; Porro ab hujus indignatione obstinatà occlusione, Vomitiones horrendas proceden Quanquam his minime assentiamus, attamen propte hæc oftia nimis obserata, Vomitum, aliasque stom chi affectiones malas oriri, Historiæ sequentes dech rabunt.

Mujen objervatie Anatomica.

Juvenis illustris diu Cachecticus, ac Vomitu creb & dein per plures menses quotidiano, & fere continu

laboran

T.II

it ve

duo.

axa

efen.

a; in

15, &

catus

rben.

s CON-

m Æ

im of

it, fa-

mode

, fpal

it de

qui

no flu

usean

umr

im h

ficiun

il. Py

natu

one !

ceden

ropte

ftom?

dech

boran

Pa.

ho.

laborans, demum viribus summe attritis mortem obiit: Cadavere aperto deprehendi Pylorum tuberculis scirrhosis valde teneris, & sensibilibus circumcirca obsitum, quæ hiatum ejus pænè occludebant; adeò, ut Chylus nodorum interstitiis impactus, summe putresceret, Totumque proinde viscus sensu molestissimo, & spasmo ferè continuo afficeretur. Nec minus à finistri orificii occlusione vomitum ferè perpetuum excitari, Oxoniensis cujusdam casus oppido rarus indicabit : Vir robustus, & aliter satis sanus, à longo tempore vomitu crebro laborans, comesta quæque sæpius, etsi non semper, mox rejicere solebat : Tandem Pomitio ab ore victis omnibus remediis morbus in eum statum deve-Ventriculi affenitut valde esuriens comederet ille, donec Oesophaphus ad Gulam ufque impleretur, dein nihilo in ventriculum illabente, ingesta quæque cruda regereret; casus hujus no-Cum Pharmacis minime juvantibus, præ fame fum-tabilus. mè elanguesceret, & propediem interire periclitaretur, instrumentum ei instar virgulæ, è pinna cetaceâ, cum spongiæ sibula apici ejus assixa parabam; hoc ægrotans statim à cibo & potu assumtis, gutturi, unaque Oesophago immittens, Alimenta secus restagnatura De vomitione. in Ventriculum, orificio ejus reserato, detrudebat; atque hujus ope per sedecim annos pabulum quotidie sumsit; eâdemque adhuc machinâ utitur, & etiamnum vivit valetque, secus inedia periturus. Procul dubio in hoc casu Os stomachi sive à tumore sive à paralysi semper occlusum, nihil, nisi violenter reseretur, in Ventriculum admittit.

2. Nec minus frequenter propter irritamenta supra Vomitionis symhoc orificium sinistrum, ac infra Pylorum in vicinia pathica causa in habita, spasmus excitatus, & fibrarum continuitate in Ocsophago. Ventriculum propagatus, contractiones ibidem Emeticas ciet. Cum inter deglutiendum Alimenta in Oesophagi du Au, ob Paralysin vel obstructionem hæ-

rent,

Hujusmodi Vomitionis sympathicæ loca, sunt m propinquiora, scil. utraque stomachi orificia, cum du Quarum vii- deno, & Oesophago; vel remotiora, scil. ¿γνίφαλ um construi excitata. & Meninges, nec non Lien, Renes, Ureteres, Mese

NOTE

This volume tight binding an effort has been duce the centres

strevis affecto.

Vomisitio à Py

acao (

rabunt.

Hujen observatie Anatomica. Juvenis illustris diu Cachecticus, ac Vomitu cre & dein per plures menses quotidiano, & fere contilabor unt vaborans, demum viribus summe attritis mortem obiit: m du Cadavere aperto deprehendi Pylorum tuberculis sciripax hosis valde teneris, & sensibilibus circumcirca obsi-Mese tum, quæ hiatum ejus pænè occludebant, adeò, ut

ne has a very and while every en made to reprores, force would

in damage

oemic

rms

iffimo, rinus à etuum irus inlongo jue fæandem Vimitio ab ore 1 deve- Ventriculi affeesopha- #0. in venereret ; Cafus hujus noe fum- tabilis. clitareetaceâ. hoc æanaque matura De vomitione. debat : quoti-& eti-Proore five er refe-

a fupra vomitionis symvicinia pathica caufa in itate in Ocfophago.

Tentriculum propagatus, contractiones ibidem Emeu cret cas ciet. Cum inter deglutiendum Alimenta in contin esophagi duclu, ob Paralysin vel obstructionem hælaborat

rent,

Hujusmodi Vomitionis sympathicæ loca, sunt vel propinquiora, scil. utraque stomachi orificia, cum duo Quarum v ti- deno, & Oefophago; vel remotiora, scil. ¿ nipalo. & Meninges, nec non Lien, Renes, Ureteres, Mesenterium, Uterus, & alia forsan abdominis viscera; in quorum uno, vel simul pluribus, spasmus excitatus, & exinde per nervorum ductus stomacho communicatus, fibras ejus carneas in contractiones Emeticas ciet. Pa riter in Capite, cum spiritus Animales valde perturbentur, horum inordinatio mox alios Ventriculi spites per consensum afficit, inque similes à ra gias concitat. Singularum ex his instantias cum earundem A.

1. Ab orificio strevis affecto.

um confingis

excitation .

Primo utraque stomachi orificia sive ostia, cum ob multiplices nervorum infertiones valde fensilia fint, facile irritantur; proindeque modo introrsum, modo extrorsum deducta, varieque expansa, vel occlusa, spalmos excretorios in toto ventriculo, aut sursum aut de orsum tendentes excitant. Nullus fere in seipso quin persentiat, humores acidos aut amaros in stomacho flu Etuantes, & orificium sinistrum mordicantes, nauseam & vomitionem ciere. Nec minus à bile in Pylorum re gurgitante idem effectus producitur.

Nimis à proposito esset, Helmontii de partium la Pomisitio à Pyrum dignitate, ac Dominio infomnia referre: Orificium finistrum animæ sedem statuit, atque dextrum scil. Pr lorum appetitûs, aliorumque Pathematum mere natu ralium officinam esse; Porro ab hujus indignatione obstinata occlusione, Vomitiones horrendas proceden Quanquam his minime affentiamus, attamen propte

> chi affectiones malas oriri, Historiæ sequentes decla rabunt.

tiologiis notabimus.

Hujen objervatie Anatomica.

bro affecto.

Juvenis illustris diu Cachecticus, ac Vomitu crebit & dein per plures menses quotidiano, & fere continu laboran

hæc ostia nimis obserata, Vomitum, aliasque stom

II.

vel

10-

G.

en-

In

&

tus,

Pa-

en-

ho-

on-

Æ.

1 ob

fa-

odo

spal.

de.

quin

o flu

feam

m re

n ha

icium

. Py

natu

ne &

edert

copte

toma

decla

creba

ntinu

oran

laborans, demum viribus summe attritis mortem obiit: Cadavere aperto deprehendi Pylorum tuberculis scirrhosis valde teneris, & sensibilibus circumcirca obsitum, quæ hiatum ejus pænè occludebant; adeò, ut Chylus nodorum interstitiis impactus, summe putresceret, Totumque proinde viscus sensu molestissimo, & spasmo ferè continuo afficeretur. Nec minus à finistri orificii occlusione vomitum ferè perpetuum excitari, Oxoniensis cujusdam casus oppido rarus indicabit: Vir robustus, & aliter satis sanus, à longo tempore vomitu crebro laborans, comesta quæque sæpius, etsi non semper, mox rejicere solebat: Tandem Pomitio ab ore victis omnibus remediis morbus in eum statum deve- Ventriculi affenitut valde esuriens comederet ille, donec Oesophaphus ad Gulam usque impleretur, dein nihilo in ventriculum illabente, ingesta quæque cruda regereret; casus hujus no-Cum Pharmacis minime juvantibus, præ fame sum-tabilis. mè elanguesceret, & propediem interire periclitaretur, instrumentum ei instar virgulæ, è pinna cetaceâ, cum spongiæ sibula apici ejus astixa parabam; hoc ægrotans statim à cibo & potu assumtis, gutturi, unaque Octophago immittens, Alimenta secus restagnatura De vomitione. in Ventriculum, orificio ejus reserato, detrudebat; atque hujus ope per sedecim annos pabulum quotidie sumsit; eâdemque adhuc machina utitur, & etiamnum vivit valetque, secus inedia periturus. Procul dubio in hoc casu Os stomachi sive à tumore sive à paralysi semper occlusum, nihil, nisi violenter rese-

retur, in Ventriculum admittit. 2. Nec minus frequenter propter irritamenta supra vomitionis symhoc orificium sinistrum, ac infra Pylorum in vicinia pathica causa in habita, spasmus excitatus, & fibrarum continuitate in Ocsophago. Ventriculum propagatus, contractiones ibidem Eme-Cum inter deglutiendum Alimenta in Oesophagi du Au, ob Paralysin vel obstructionem hæ-

rent,

rent, & fibras nerveas stimulant, mox carnex sursum contractæ, etiam ventriculum in spasmi eonsensum rapiunt. Similis effectus à palato aut uvula irritation passim succedit. Hinc à cibo, potuve ingratis, sen tantum ore libatis, etiam à pluma gutturi indita, fapissime vomendi nixus, aut vomitio cietur. Propte eandem rationem etiam in Pthisi, tuslim vehemen tem quandoque vomitus comitatur, aut sequitur scil: ob vellicationem, sive concussionem ejusdem to nicæ, quæ pariter Gulam & fummitatem Trache obducit: Pariter in Ventriculi appendice inferion scil: intestinis si molestia cum spasmo alicubi contin gat, sæpe affectus iste, fibrarum continuitate sursur obrepens, vomitum ciet. Propter hanc rationemi morbo Cholerâ, Iliaca passione, aliisque Intestinoru torminibus, vomitio excitatur. Hinc etiam nonni li, quibus viscera teneriora sunt, ab Enemate admi fo constanter vomunt. Facile esset hujusmodi i stantias plurimas hic congerere, verum ad alias vom tionis causas transeamus.

Etiam infra wentriculum in wilcoribus.

3. Præter has modò citatas, in quibus irritation ipso ventriculo, aut in appendice ejus habetur, qui doque accidit stomachum, ex se satis sanum & insutem, partium aliarum longe dislitarum culpas luer quod non fibrarum continuitate, sed nervorum cor meatu five commercio peragitur. Quippe hore interdum in ca- ductu, cum spiritus animales in uno loco perturbi tur, aliiprocul degentes similem antia concipiunt, que spasmos incunt: hinc à vulnere aut plaga gra ore capiti inflictà, quatenus spiritus intra iguiquan pi turbati, nervorum paris octavi commeatu, alios ve triculi hospites in pares intime concitant, vomitio quenter succedit: propter eandem rationem, m nulli in navigio aut curru vecti, vomitu immani " tantur: Cujus symptomatis causa, haudquaquami

Vomitus caufa pite.

. II

rfum

nfum ritati

, fere

a, fx.

opte

emen nitur:

em tu ache

erion

ontin urfur

nemi

f uti quidam afferunt) humorum agitatio; at verò foiritus animales cerebrum incolentes, in motus inordinatos coacti, nervorum principia tumultuose fubeunt, corumque ductu viscerum contractiones, emeticas cient. Interim materia vomitu rejecta, mera est bilis, que à vasis choledochis, propter spasmum prius inductum, exantlatur; tantum abest, ut causa vos mitionis primaria fuerit. Porro ex ejusdem octavi paris nervi trunco si quando propagines, & rami inferiores, ac in abdominis peculiaria viscera distributi, In Abdominis in spasmos irritantur, aliæ had infrequenter propa- partibus remogines quantumlibet intactæ, pariles concipiunt Ano-" malias, & aliis ipsæ visceribus, ac imprimis Ventriculo motus convultivos impertiunt. Hoc manifenorm stum est de vomitu, qui in Paroxysinis Nephriticis, onni item in affectibus Colicis, & Hystericis ità dietis, admi passim excitatur.

odi i . Hactenus de vomitione in genere, ejusque subjevon. Eto, ratione formali, causis, varisque siendi modis; ubi ostensum est affectionem hanc omnino à spirititatioi bus Ventriculi tunicam carneam incolentibus summè qui irritatis, inque explosiones spasmodicas actis producinsa ci, eos vero plerumque ac potissimum in ejusmodi luci motus contractivos incitari, propter sensonem mom cor lestam tunicæ interiori nerveæ impressam; præterea hor tamen spiritus istos interentarios affici, ob spiritus alus turbi in locis perturbatos, & inordinationem suam aut hunt, 1 brarum continuitate, aut nervorum ductu, ventriculo a gra communicantes. His istà præmissis, restat proximè was prout (quod secundo in loco erat propositum) de Phar-Pharmaca Emeios ve macis vomitivis agentes, quo ritu & quali diferimi-tica quomodo enitio fine illa in ventriculum, aliasque corporis nostri par-perantur. n, no tes operentur, ostendamus.

nani " Circa hæc obvium crit concipere, vomitiva orc quami ingesta, & in ventriculum suscepta, primo tunicam

ejus

ejus interiorem prorsus nerveam irritare, eique mo lestiæ sensum affigere; dein hujus instigatione tunicam carneam superstratam affici, & ad molestum ho ejiciendum in contractiones excretorias concitari. A vero in hoc opere, tum quoad irritationis modos tum & excretionis vias, discrimina quædam subsum eorumque rationes non facile patent.

Primo enim cum Pharmaca Cathartica, stomach immersa, sibras ejus carneas in contractiones excress rias stimulent, undenam contingit, ab his sæpius a potius vomitum, & ab illis purgationem, & non in

differenter alterutrum concitari?

2. Porro ex iis quæ vomitionem plerumque & rè constanter movent, observare est, quædam inproducere; uti cum assumta, sapore, odore, aliave qua tate sensibili prorsus ingrata sunt; aut quantitate parant; insuper & alia dari Pharmaca, propriè maga & specificè pro Vomitoriis habita, quorum vim Emetica, sensibus nostris prorsus abscondita, tanti per essectus in stomacho editos se prodit. Hom solutiones pro Emetologià rite condenda plurimi faciunt.

Pomitoria à Ca sharticus vel different,

vomitum potius, quam per secessium operetur, en modi illud particulis constare debet, quæ, cum nar ræ infestæ, aut saltem incongruæ sint, insuper qua qualitatem vel quantitatem ità habeant, ut neque stomacho prorsus subigi; neque tam diu ab eo to rari possint, donec sibris, sive villis ejus paulatime tersæ, una cum aliis succis sensim & per parte Pyloro eliminentur: Quinverò siquidem illæ, a Ventriculi sibras atrocius vellicant, aut pertinaci adhærent, aut motu suo ipsum aggravant, ac diste dunt, statim carneæ sibræ ad spasmos excretorios cingunt

cinguntur, & dein naturæ instinctu illæ potiùs in eum modum contrahuntur, quo molestum hoc cum majore impetu, & breviore exitu foràs amandent. Quomodo fibræ carneæ moveantur pro purgatione molienda, ordine infrà dicemus.

2. Quod ad Emeticorum distinctionem, & diver- Emetica vel misas operandi rationes spectat, cum vulgò duplicia tiora vel fortieaudiant, scil: mitiora, & fortiora; quorum priora vim fuam emeticam in aperto gerunt, & per manifesta indicia vim irritativam produnt; uti cum decoctum Hyffopi aut Cardui, infusio radicum Scyllæ, aut Raphani; solutio vitrioli, aqua tepida vel mulsa plenius epota, & fimilia; quæ primo aspectu, vel libamine stomachum movent, ad vomitionem ciendam exhibentur: iifque exhibitis, ut vomitus succedat, sæpe palati aut gulæ irritatio succenturiari debet. 20 Emerica fortiora (quæ & propriè magis ad hunc censum pertinent) ejusmodi sunt Pharmaca, ut, si in debita quantitate assumantur, vomitionem ferè in omnibus concitent; qualia imprimis funt Helleborus albus, Nux vomica, Vitriolum, eorumque, uti & Mercurii varia præparata; quæ certè licet ufui Medico fatis commoda, immo perquam necessaria existant; tamen quoad corum naturam, & vires, in qui- Fortiora parties bus potentia Emetica consistit, parum à venenis dif- à venenis diffeferre videntur : quare si in dosi nimia exhibeantur, "unt. non rarò mortem accersunt. Quo ritu & quibus afficiendi modis, hæc in Ventriculum aliasque corporis humani partes operentur, quandoquidem nunc disquirendum restat; imprimis Phænomena, quæ in hoe Pharmaciæ genere præcipuè notabilia occurrunt, illæ, 1 fubdemus.

Emetica stibiata, aliaque fortiora stomacho inge- an ratione in ac dist gesta, haud statim (nisi in priùs nauscabundis) irritorios, tare, aut molestiæ sensum inferre solent; postea vero,

e &fr spycia 1 prod e qua ate pt magi 1 VIII

T. II

e mo

tun

n ho

ci. A

odos

bfunt

mach

creto

oius a

non 11

tanti Horu urimu

iam p

ur, en am nat er qua neque eo to latime

ertinad

ingunt

modo citius, modo tardius nausea & perturbatio qua dam sentitur, dein stomachi contractio, & ascensus cum orificii ejus apertura, & Oesophagi versus gut tur exilitione succedunt, vomitu mox subsequente dein hoc sinito, viscera hæc subsidunt, & paululum quiescunt: brevi tamen postea stomachi inquietudo & nausea, atque hujus, simulque gulæ ascensus cum vomitione redeunt; adeoque per plures interdum vices vomendi impetus, & cessatio repetunt, done viribus Pharmaci penitus attritis, operatio hæc desinat.

Et que ritu eum afficient.

A Vomitionis initio Ventriculus tantum sursur contrahi, & non immaniter lacessi videtur. Postea hi jus spasmi vehementiores siunt, & se latius explicant adeo ut duodenum motu inverso, contractiones si as sursum dirigat, & contenta quæque in stomachur (quibus irritatio Emetica intenditur) sussimi sursitatio adhuc amplius intendatur, non tantum spasmi at sæpe distensiones, & intumescentiæ, ac imprimi periculosior Ventriculi convulsio, scil: singultus, su cedit: quinimo ob spiritus animales in tota systematos, & quandoque dissipatos nimis, vel exitatos, Lipothymiæ crebræ, sindores frigidi, & moraro membrorum aut totius corporis spasmi lethale eveniunt.

Cupufmodi materies & quotuplen à vomitorio ejicitar.

Ab Emetico fortiori exhibito, quando stomachi evomere incipit, primò ejicitur illud quod in cantate ejus sluctuat; dein quicquid viscosi phlegma villis ejus adhæret, aut in plicis reconditur: Si velicatio perseveret, serosi humores Arteriolarum, & no vorum osculis exprimuntur; dein spasmo Duoder ejusque ductibus communicato, bilis & succus Pacreaticus, è meatibus extorti, inque Ventriculum si fusi, egeruntur: Hinc biliosa plerumque ultimo reciuntur, & tunc non raro mera bilis copiose evon

T. II

qua.

enfus

s gut

ente:

lulum

etudo.

s cun

erdum

done c defi-

furfu

tea hu lican

nes fo

achu

lat: § Spalm

prim 1s, fu

fy fta

el exo

& na

lethale

mach

in can

egman Si vell

, & no

uoden

us Pa

um fu

mo re

tur: quod si ita contingat, qualibet excretionis vice. tormina paulò infra Ventriculum, in latere dextro excitata, furfum perreptant; quæ procul dubio funt à bile in duodenum expulsa, & istinc ob motum intestini convulsivum, ac inversum intra Pylorum suffufa. Si irritatio nec dum cessat, Arteriæ (osculis ipsarum fumme irritatis) humores è totà massa sanguineà vomitu excernendos profundunt.

Ex hac Vomitionis historia conjicere licebit, quo- Vomitorii ratio, modo & qua ratione Pharmacum Emeticum opere- & operandi wastur: viz. hoc ventriculo immersum, cumque humo-dus describitus. re istic contento sese immiscens, suique tincturam imprimens, à crusta villosa superficiem internam obducente paulatim suscipitur: inde fibræ nerveæ, tunicam interiorem contexentes, & hanc crustam sustinentes, tincturam istam virulentam sensim imbibunt; qua cum aliquatenus faturantur, propter fucci incongruitatem, corrugari, & multum inquietari incipiunt; hinc fibræ carneæ fuperstratæ, propter molestiam à nerveis conceptam irritatæ, spasmos primo leviores hic illic sparsim ineunt; unde nausea & stomachi perturbatio; mox verò, earum ordinis utriusque interioris omnium, spiritus incolæ summè excandescunt: & fimul explosi contractiones validissimas & Emeticas, quò molestum illud fibris nerveis excussum vomitu ejiciatur, peragunt: Cumque hoc ritu fibræistæ fucco medicamentolo, quem imbiberant, liberantur, paululum cessat vomendi nixus; donec tincturæ virulentæ, quam subindè à crusta villosa hauriunt, novo penu rursus imbutæ, in parem molestiam & irritationem Emeticam urgeantur: Atque ita aliquoties quare Emetica repetit vomendi impetus, usque dum tincturæ vene- ex intervallis natæ materies, etiam à crusta villosa abstergatur, & per vices egedemum tota foras ejiciatur, proinde ut tunicæ interioris fibræ nerveæ, virus illius non amplius imbibant.

At

tu

Quare vomitio non facile seda-

At verò non ideo semper Vomitionem finiri contingit, quin Pharmaco licet penitus rejecto, nulloque ejus contagio superstite, sepe tamen spiritus isti sto. machici, nimis lacessiti, furorem suum ægrè dimit tunt; adeo, ut à succo quocunque also (quem s. bræ nerveæ imbiberint.) irritentur, inque spasmo Emeticos agantur, quin & crebra interdum vice em repetant: Quare tune, ut vomitio cesset, nihil omnino potus five alimentofi, five Cardiaci ventriculo in geratur; atqui, fotu calido externè adhibito, fomm indulgeatur.

Himores in ventricalium exr 9: pharmaci degent.

Porrò nonnunquam humores alii è vasis expressi, ac præsertim bilis è meatu choledocho in ventrica operationems sepe lum suffusa, non tantum vomitorio vires addunt, se operatione ejus finità, stomachum ultrà lacessere à in contractiones excretorias urgere perstant: quinim fibræ hujus nerveæ flavum istud virus, tinctura Em tica haud minus molestum imbibentes, spasmos es citant, & supra Pharmaci vires, crebros vomendiim petus propter molesti istius exclusionem continuam Ob hanc rationem, quando bilis exundat, fiquide à levi occasione illa in stomachum accersitur, sæpissi me à pharmaco mitiori, vomitio immanis cum ho rendis symtomatibus excitatur; cujus interdum seda dæ gratia, Enema leniens, quo bilis turgescens vers inferiora folicitetur, exhibere convenit.

Brace vomiteria in quibujcam citius aut statim Charan-

Quod verò interdum ab Emetico assumto vomit immediate consequatur, cum scil: Pharmacum fundum ventriculi attigit nec dum fibras ejus alu fubierit; in causa est, vel quod crusta villosa ex pa detrita (uti in gulosis & bibonibus assolet) sib nervex nudatæ cito ac facilè irritantur; vel quia phi tasia, Medicinam aversata, nauseam priùs intulera vel denique quia stomachus materiæ excrementi putrilagine pergravatus, sponte prius sua fuerat in mit T.IL

conloque

ti fto.

dimit.

em fi-

afmos

ce eo

omniilo in

fomno

pressi,

ntricu

nt, sed

lere &

inimo â Eme

os ex ndiim

inuan quide

fæpif

m hor

fedar

verl

omiti

um VI

is alu

ex part

) fibr ia phat

tuleral

nentiti at in w

mitu

mitum proclivis. Quod ad fibras nerveas spectat : quæ tincturam Emeticam imbibentes, molestiæ senfum, à quo fibræ carneæ in spasmos convulsivos irritantur, concipiunt; prorsus eædem illæ sunt, quæ plurimum inanitæ famem five stomachi latratum, exficcate fitim efficient; ab alimentofis fucco grato faturatæ ventriculo complacentiam, & toti prætercà

corpori refectionem impertiunt.

Cum Pharmaca Emetica in forma liquida vel so- Pomitoria in lida exhiberi foleant, fatis obvium erit intelligere, forma folica quomodo priora ventriculi fibras nerveas fubeant, eafque ad plenitudinem irritativam faturent: Attamen de posterioribus merito à nonnullis ambigitur, quo nempe ritu, pulvere perexiguo, prout stibii aut slorum Antimonii, in trium aut quatuor granorum pondere exhibito, vomitio perquam immanis inferatur; cum à Pharmaco tantillo & non facile penetrante, videatur fibras illas vix ulla ex parte, faltem haud quantum pro irritatione Emetica sufficiat, imbui posse. Super his dicendum erit, Medicamentum istud in fubstantia sicca exhibitum, illico dissolui, & humorem fatis multum in ventriculo imprægnare; adeò, ut faetà velut Croci Metallorum infusione sulphuris Antimonialis particulas folutas, fibræ stomachicæ imbibant, inque spasmos proinde Emeticos irritentur.

Quod à nonnullis afferitur vomitorium in dosi l'omitoria in quantumcunque magna exhibitum, non fortius ope-haud pariter operari, quam si in modica solum quantitate sumeretur; rantur. à veritate omnino alienum est, ejusque rei experimentum non finè periculo tentandum; quippe si plures adfint Medicaminis particulæ, fibras etiam plures imbuent, easque altius subcuntes, gravius lacessent; adeo ut spasmi immaniores & crebriores necessario

confequantur.

Quod ad vulgi opinionem spectat, Pharmaca vomitoria

Vemitoria non predita funt.

mitoria proprietate quadam specifica, humores su fum agere, & per superiora excernere, merè frivolu virtute Specifica videtur; nam cujusmodi illa virtus fuerit, nullus es plicare; nec, quod talis revera existat, probare potel Interim pro Emetologià intelligenda satis erit com pere medicaminis particulas naturæ plurimum inf stas, à tunicæ stomachi interioris fibris nerveis imb bi, ipsisque molestiam magnam inducere; dein a fuccum istum subito & viciniore via rursum expe lendum, tunicæ alterius fibras carneas irritari, inqu spasmos Emeticos instigari: Quod verò à nonnul urgetur Helleborum album umbilico admotum, &i fulionem Croci Metallorum Clysteris forma exhib tum, vomitum movere; exprimento sæpius sach minimè verum esse deprehendi: Quod si interdu ita fiat, quidni irritatio violenta intestinis inflictail dem Spasmos & Contractiones inversas, & dein, s cundario & per confensum, in ventriculo Vomition concitet? (pari quidem ritu, ac cum hæc ventrid affectio, sæpissime Colicæ ac Iliacæ passioni superv nit.) Olim vinum stibii infusione imprægnatumi canis robusti venam Jugularem ad zvj injiciendu curavi; post s vel 6 circiter horæ minuta iste cel tare, inter progrediendum titubare, & dein imma ter vomere cæpit. Attamen arbitrari fas sit, effectu istum à Pharmaco, cerebrum potius quam stom chum impetente, excitatum fuisse; cum par vomit post linimentum aut fotum è succo aut decocto N cotianæ capiti adhibitum passim succedat.

Non in peculiarantier.

Nec minus sententiam istam, quæ statuit quædu res humores ope- vomitoria in Bilem, alia in Pituitam, aliaque in M lancholiam agere, & humorem hunc, vel illum ào teris discretum & quasi sincerum educere, à vents alienam, & fundamentis prorfus nugatoriis nixami dicamus. Circa delectum verò in Emeticis habet s fu

us ex

otel

cond

infe

imb

ein a

expe

inqu

ition

ntria

upen

tumi

iendu

e celp

dum, præcipua discriminis ratio eatenus observari derolu bet, ut in affectibus nonnullis mitiora exhibeantur, Erreriste vulquæ ultra ventriculum nihil perturbent; & fola ea quæ garis unde fuborin cavitate ejus fluctuant, aut tunicis adhærescunt, tus. leniter educantur: In aliis fortiora conveniunt; ut spasmo etiam visceribus aliis impertito, quodcunque excrementitium in iis stagnat, aut alicubi congeritur, è minera commoveatur, & protinus fursum aut deorfum foras eliminetur. Quod vero interdum materia viscosa & velut Phlegmatica potissimum excernatur, nnul in causa est, quoniam ventriculi saburra, inconcussis & in biliofi humoris receptaculis fere tantum expurgatur; exhib veruntamen quando emulgentur vasa choledocha, exfacto cretio maxima ex parte evadit biliofa: Humoris atri erdu vomitio à medicamenti tinctura ut plurimum depen-Caib det; egestam enim materiam vitriolica, nigredine inein, k ficiunt.

Evacuatio per vomitum uti violentior, quam per Pharmacia Efecessium; ita, si cum virium tolerantia peragatur, in metica si convenonnullis affectibus plus quam purgatio decies repe- cunque efficaciortita prodesse solet: Hoc enim modo Phlegma pon- . derosum stomachi plicis coalescens, quod cathartica cætera quævis præterlaberentur, veluti scopis purgamma tur; insuper partes vicinæ, Pancreas, Mesenterium, Lien, ipsumque Jecur, concussione valida commostom ventur; adeo, ut obstructiones in iis facta, etiam vomin fanguinis & humorum stagnationes quæcunque hoc cto N remedii genere facillime amoveantur. Fermenta extranea, ubivis in corpore genita, atque altiora morquada borum seminia, absque Vomitoriis adhibitis rarò exin M tirpantur; præcipuè autem in Cerebri & nervosi geim à neris affectibus Emeticorum usus valde proficuus devente prehenditur: Etenim hoc pharmaciæ genere non tanixam tum stomachi, & viscerum sordes, quæ chylum, & habe fanguinem inquinant uberius abstregentur, sed etiam

funt, in visceribus consitæ emulgentur, vasa choledo cha, aliaque excrementorum receptacula copiosius e

vacuantur, proinde ut eadem inanita, serum, & ali utriusque humoris purgamenta, & superfluitates, se cus in caput restagnare apta, promtius suscipiant: In super his, cum innumera Arteriarum oscula, subcru sta villosa in Ventriculum dehiscant, hæc à vomito rio infigniter vellicata, humores quosque vitiosos au malignos in fanguine scatentes, ibi per vomitum ex cernendos profundunt; atque ob hanc potissime ra tionem est, quod morbi Herculei ab Emeticis opt me, & vix fine iis curantur. Hæc enim pharma siquidem naturæ activæ ac indomitæ fuerint, non tal tum Arterias vellicando, humores superfluos è mal fanguinea exprimunt, sed & Venarum quæ illicinm meræ dehifcunt ductus subeundo, Sanguinem su dunt, ejusque serositates, aliaque recrementa pra pitant ac secerni faciunt. Interim vero pharman emetica haud indifcriminatim ab omnibus ufurparid Quippe in nonnullis Ventriculi tonus nim laxus, & debilis est, & constitutio adeo tenera ut Vomitoriis statim spiritus fatiscant, & vires exolva tur; nonnulli etiam viscera sensationis immodice p tinacis obtinent, quæ licet difficulter evomant, Ve mitio tamen semel incæpta haud facile sedatur; qu & creberrimo vomendi nixu, usque ad magna vu um dispendia, & non raro animi deliquia tentanti Quare ut Vomitorium rite exhibeatur, perpend

Sed magis perioulofa.

dissertia.

Funitarium In- Ventriculo humor biliofus, & amaricans fluctuat, exinde nausea, sapor ingratus, aut cephalalgia ind cantur; item si stomachus Pituita viscida aggra tur, ut in virginum Pica, in viris post crapulam

re oportet, quæ sint ejus indicantia, permittentia, prohibentia. Emetica indicari videntur, quando!

. II

toria

ledo-

us e.

z alia

s, fe.

b cru-

mito

os au

m ex

ne n

s opt

armao

on tar

è mal

cinn

m fun

præ

armad parid

s nim

era ut

exolva dice pe

nt, Ve

ar; qu

gna VII

entanti

erpend

tentia

uando:

(tuat,

aggrall

pulam

victu

victum inordinatum. In plerisque casibus, ubi cum respiratione difficili, Ventriculus oppletus Anorexiâ, vel Nauseâ afficitur, Anacatharsis usui esse solet. Porrò dum stomachus fermento extraneo obsidetur, ut ingesta quæque statim vomitu rejiciat; etiam ratione partium dissitarum, non raro Vomitio cum fructu adhibetur: namque hoc pacto vafa choledocha quàm maximè inaniuntur, ut propterea bile è fanguine uberiùs elutriatà, dyscrasiæ ejus febriles eximantur. Dein quatenus humoris nervosi superfluitates, aut stagnationes, hujusmodi excretionis methodo facillime curantur; in Arthritide, Asthmate, Epilepfiâ, Maniâ, & plerisque aliis morbis, qui magni & Herculei habentur, Emeticorum usus haud minimam medendi rationem succenturiabit. Secundò hujus remedii exhibitionem permittunt viscerum robur, tin & corporis firma constitutio, ac imprimis quibus collo & pectore curtiore præditis Ventriculus & os spatio minore distant; huc etiam faciunt Vomitionis facilitas & dipopia, materix excernenda laxitas, & promta secretio, item naturæ sedatio, & huic operi insistendi velut otium. Tertio Emeticum prohibent, 3. Prohibentia. vomendi difficultas, sive ineptitudo priore experientia inventa, corporis tenera & mollis constitutio, statura gracilis, & procera, viscera infirma; & præcipuè si adsit diathesis tabida, cum ulcere Pulmonum, aut sputo sanguineo: item nimia Cachexia, in qua periculum existit, ne humores à toto corpore a Seiws in Ventriculum exprimantur; Insolita etiam sanguinis effervescentia, febrium paroxysmi, & Criseos expectatio nujusmodi Pharmaciam omnino excludunt. gia ind

Medicamenta quæ Vomitoria perhibentur, distingui solent quoad operandi vim, in lenia, mediocria, & fortia; quoad materiam è qua desumuntur, in Mineralium,

SECT. II

Emeticorum divisio. neralium, vegetabilium, & Animalium partes, au præparata; quoad saporem, aut palato valde ingratsfunt, uti Vitriolum, Nicotiana, Radix Bryoniæ, & vel sapore pollent satis grato, uti fructus Mezerei Nux Indica, ova piscis Mulli sive Barbi; aut sum ferè insipida, uti slores Antimonii, Crocus Metallo rum, Mercurius vitæ, &c.

SECT. I

T.II.

grata

erei,

funt

tallo.

T. I

SECTIO II. CAP. II.

Vomitoriorum formulæ, & quorundam ex iis quoad præparationes, & Analyses chymicas, Ætiologiæ.

n Oximelitis scillitici zis. vini scillitici zij. misc. f. vomitorium.

R. Folior. Asari recentium numero 6 ad 9. contusis affunde vini albi ziij. f. expressio, quæ sumatur cum regimine.

Rt pul. rad. Asari 3j. ad Diiij. oxymelitis scillitici 3iss. misce, sumatur in haustu liquoris possetici.

R. Salis vitrioli Dj. ad Dij. vel 3i. sumatur in haustu liquoris possetici.

ne Infusionis croci metallor. 3ss. ad 3j. vel 3iss. sumatur in haustu liquoris possetici cum regimine.

Re Infusionis croci metallor. Zvi. vini scillitici ziss.

Syrup. acetosi simp. 3ss. misc: f. vomitorium.
R. Sulphuris Antimonii gr. vj. ad viij. cremoris

tartari Jj. misce, detur in pulpa pomi aut pruni cocti, vel in cochl. j. panatella.

R. Mercurii vitæ gr. iij. ad vj. Sumatur eodem

modo. Flores Antimonii, Aurum vita, sive Pracipitatum solare, & Turbith minerale sumantur similiter.

Emetica, quæ præcipuæ notæ sunt, chymica parari solent primò ex Vitriolo, secundò ex Antimonio, tertiò ex Mercurio.

Sal Vitrioli.

1. Emetica Vitriolica.

Sal vitrioli variis modis præscribitur, sc. ex colcothare elixiviato, ex vitriolo cæruleo calcinato & elixi-H 2 viato, viato, juxta Angelum Salam, & ex Vitriolo albo cre.

bris folutionibus, & coagulationibus purificato; quod medicamentum Gilla Theophrasti vulgo appellatur, estque omnium tutissimum & paratu facillimum; at. tamen duo pharmaca priora infigniter styptica, &, quatenus ignem passa, nonnihil corrosiva existum: posterius autem satis benignum, stomachi fibras le niter convellit, & nonnihil corrugari facit, proinde ut, quod molesti est excutiendi gratia, illæ demum spasmos & vomendi nixus ineant; qui tamen ciù pertranseunt, & Ventriculi perturbatio statim com pescitur.

Gilla Theophra-

Ufus ejus.

Sal vitrioli ideo pluris æstimatur, quòd rarò ultr stomachum commoveat, nec uti stibiata viscerum spasmos & sanguinis inordinationes, aut spirituur deliquia inducit; illi tamen vitio vertitur, quòd fe gniùs, & interdum vix omnino operatur; quare à n triolo assumto, & liquore possetico copiose epotos pe opus est Vomitionem penna gutturi indita pro vocare, aut possetum carduatum, vel oximel scillie cum propinare.

2 Emetica Antimonialia.

Antimonium crudum minime Emeticum.

Antimona virtus emetica in

2. Antimonium crudum, mixtione integra maner te neque per Vomitum, nec sedem operatur; cuin ratio est quòd particulæ sulphureæ, & salinæ, à quibi virtus emetica procedit, in eo ligatæ, aliifque obvo lutæ sese exerere nequeant; attamen concreto ho præparatione quadam referato, & nonnihil foluto particulæ istæ satis liberæ & ad agendum promtæred Quod si inquiratur utrum facultas Vomduntur. tiva à corpufculis fulphureis, an à falinis dependeat quib « confistit. videtur quòd à neutris singulatim, sed ab utrisques mul combinatis fiat: Quippe cum illæ feorsim ab his prout in tinctura Antimonii, aut hæ ab illis, prou in cerussa ejus exhibentur, Vomitio minime succe Alibi notavimus particulas merè sulphurcasau falina

T.II. o crequod latur, i; at-1, &, tunt: as le oinde emum 1 Cito comultn cerun ituun iòd fe e à vi oto fa ta pro cilliti nance cuju quibu obvo to ha Coluto tæ red-Vom

ndeat!

sque !-

ab his

prou

fucce

reasau

falina .

falinas gustum & olfactum vix movere, sed utrasque fimul conjunctas sensoria ista valde afficere: Pariter habere putamus, circa peculiarem Ventriculi sensum; eum nempe potissimum à sulphureo-salinis jucunditatem, & molestiam accipere, & ejusmodi compositionibus gratis aut infestis tum Cardiaca tum Vomitoria constare. Stibium, quo in medicamentum satis Particula ejus. activum cedat, parari solet vel per se, quomodo vi- qui crione Etrum, & flores Antimonii efficiuntur; vel cum falibus, adeoque vel cum fale nitrofo, uti crocus ejus; vel cum fale fixo, uti sulphur ejus; vel cum sale acido, uti butyrum ejus, & qui ex eo efficitur Mercurius vitæ. Extant plures aliæ Stibii præparationes emeticz, prædictæ autem maxime notæ, & communissimi sunt usus. Quo medicamina tum ista tum alia quæque rite præparentur, imprimis danda erit opera, ut Antimonium purum, & plumbo impermixtum eligatur. Circa hoc præter splendorem, & striarum elegantiam, certissima probationis via est, ut frustulum massæ emendæ cum æquali nitri parte calcinetur; bonitatis signum est, si totum in hepar, & scorias abibit; nam secus portio ejus in merum plumbum interdum liquescit. Hoc ritu quondam ex Antimonii lib. j. Saturni zij. elicui.

1. Vitrum Antimonii.

Re Antimonii electi pul. q. s. calcinetur in vase situm Antiterreo, agitando donec fumare desinens, colorem cine-monii. reum sive griseum acquirat; materies exemta & in crucibulo satis fusa, in tabulam aut pelvim effundatur; frigescens in vitrum pellucidum, & hyacinthinum abibit. Dosis hujus pulveris gr. iiij. ad vj. infusionis in vino facta dosis zvj. ad x. fortiter operari solet.

Pradicti

Praparationis Ætiologia. Prædicti apparatus ratio (ut opinor) hæc est. Antimonium inter calcinandum diu agitatur, ut, dun particulæ sulphureæ copiosè evaporant, salinæ ad vi trisicandum aptæ densius agglomerentur; quæ postea dum massa ab igne intenso funditur, terrestres etiam attenuatas prehendentes, facilè in vitrum concrescum quod insuper ob particulas quassam sulphureas adhurelictas rubescit, & emeticum existit. Enimvero si bium sulphure suo magnà ex parte aut omnino spoliatum in vitrum disponi, hac instantia manifesto li quet, in quantum scilicet calx sive caput mortuum destillatione Butyri Antimonii relictum susione in vitrum liquescit; quod tamen album & virtutis emeticæ expers est, in quantum particulæ omnes sulphuræ ascendentes, massam istam penitus destituerant.

2. Flores Antimonii.

Flores Antimo-

Antimonii selecti & pulv. q. v. in cucubita cum alembico aut in vasis terreis in hoc opu adaptatis sublimetur igne moderato, aut per se, au cum arena, vel pulvere laterum, vel tartaro calcinato admixtis: slores ascendunt slavi, citrini, o albi, quorum qui albissimi sunt colligantur, & usu reserventur.

Preparationis Ætiologia. In hac præparatione Antimonii particulæ falinæ å fulphureæ, aquosis & terrestribus excussis ascendum ac unà combinantur; quapropter, cum & corpus minerale plurimum reserveur, & corpuscula maxime à ctiva (hebetioribus, quæ hæc obtundunt, depositis) simul conjungantur, medicamentum hoc atrociter Vomitivum, & non facilè tutum evadit. Dois gr. ij. iiij. iiij.

. II

dun d vi

ofter

etian

cunt

dhu

o Sti

fpo-

to li

um

in vi-

meti-

3. Crocus Metallorum.

Antimonii electi, & nitri purissimi ana ziiij. Crecimetallo-singulatim trita, & probe mista, mortario aneo in-rum praparati dantur, & carbone vivo injecto igniantur; cum intonatione quadam essentialitati residua demum massa, subrubra (qua ob colorem hepar Antimonii vilgo dicitur) à scoriis partim nigris partim albidis circumcirca jacentibus separetur, & usui servetur: hepar in substantia exhibetur ad gr. iij. iiij. vel v. vinum infusionis ejus, ab zss. ad zi. vel ziss. Hoc satis benigne operatur, & emeticum maxime usitatum est.

Processus hujus ratio est, quod Nitrum cum Anti- Ætiologia ejust.
monio pariter ac cum sulphure communi tritum ac
commistum habet; utraque sc. mixtura à levissimo
incendiculo ignitur, in quantum utræque particulæ,
sc. nitrosæ ac sulphureæ ad quamcunque accensionem
requisitæ copiose ac intime convenerunt. A destagratione hac corpus minerale satis aperitur, ejusque particulæ ab invicem laxantur, & quamvis sulphuris portio quædam avolavit, sat tamen relinquitur, quod
sale combinatum & colorem croceum, & virtutem
emeticam producat. In præparatione hac, si nitro in
majore proportione admisto Antimonium plus solito
calcinetur, massa ab estlagratione residua, pauciori
nunc sulphure imbuta, non ampliùs rubra, sed slava sive
citrina, atque minùs Vomitiva evadit.

4. Sulphur Antimonii.

Re Salis Tartari, vel Absynthii zviij. crucibulo sulphuris Antiinditum in fornace Anemii fundatur, dein cochlea- monii preparatin.

nuræ

calci-

cuchi.

inæ &
ndum
us mi
imè a

depolicatro Doli

Crocu

phu

tim injice Antimonii crudi pulverisati zvj. flueres natur per horæ quadrantem, dein effundatur in va argenteum aut eneum, maßa crocei coloris edulcon tur crebris ablutionibus. Dosis gr. v ad x longe m tius ac benignius operatur, quam quodvis præterea A timonii præparatum.

Etiologia ejus.

In hoc præparato fal fixus & ab igne fufus Am monii corpus ex sulphure potissimum & sale acid compositum reserat; dum enim sales adeo comb nantur, particulæ fulphureæ magis folutæ, atque fo culis salinis minus aculeatæ evadunt; quapropter sun mè licèt rubescat, stomachum haud valde, aut vi lenter irritat. Porro ob sulphur plus solutum, & lem magis liberum, hujus pulvis spiritui vini tinch ram facile impertit; quæ, cum particulis falinis pro sus destituatur, vi emetica privata, insigne confort tivum evadit.

Antimonii & Salpharis communis finthesis.

Quod verò Antimonium, & sulphur commun forsan & multa alia ejusdem farinæ, ex sale acido! sulphure unà combinatis constant, pluribus expen mentis facilè evincitur: Præterquam enim quoden modi concreta à fale fixo facillimè reserantur, infi per siguando à menstruo sulphureo, uti oleo Ten binthinæ, Juniperi, aut Lini, dissolvuntur, particul fulphureis, à solvente imbibitis, salinæ relictæ in a stallos (quæ destillatæ in stagma acidum abeunt) s cilè concrescunt : Hoc in præparatione balsami fil phuris evidentissimè liquet. Cæterum si stagma a Eorundem Ang. dum, scilicet Aqua fortis, aut Regia, pulverato At timonio affundatur, & destillatio igne forti urgeatu fulphur citrinum à vulgari haud discernendum magna copia sublimabitur; indicio certe manisella sulphur commune potissimum constare ex corpuso lis fulphureis cum fale acido compactis. Ex fi

lyfis.

uere fi in va ulcore

T. [

ige mi ea An Ant

acid comb ue fp er fun ut vio , & tinch is pro nton munt cido expen od en , info

o Ten articul in of nt)h mi fu ma an

ato A rgeatu dum 1 anifelt

orpula Ex fu phu

phure Antimonii, prout suprà describitur, parato, liquorem oleiformem conficio, qui, purum putum Antimonii fulphur, argentum primo illitu deaurabit, atque in medicina egregii usus est.

5. Mercurius vitæ.

R. Antimonii electi, & Mercurii sublimati ana 3vj. . simul trita, & probé mista destillentur in retorta vitrea calore arenæ; ascendet liquor gummosus glaciei instar valde corrosious, qui collo retorta adharens, carbone vivo admoto liquescet, inque vas recipiens decidet. Hic rectificatione depuratus, aqua font ana desuper infusa mox in pulverem albissimum præcipitabitur; lympha interim saporem acidum instar Vitrioli spiritus acquirente; pulvis iste edulcoratus, & exsecatus vulgo dicitur Mercurius vita, sed minus recte, cum nibil omnino Mercurii in se contineat, & ni caute exhibeatur, Sæpius mortis, quam vitæ autor effe folet. Dofis gr. iij. ad. vj.

In hac operatione spiritus acidi vitrioli, & nitri, prius Preparationi cum Mercurio inter sublimandum combinati, cum denuo ab igne laxantur, hospitem istum primum deserentes, Antimonii corpuscula magis amica amplectuntur, cumque ipsis vi caloris elevari, in substantiam glacieitormem concrescunt; quæ nimirum constat ex Sulphure toto Antimonii, cum aliquanto ejus fale, nec'non ex nitri, & vitrioli stagmate acido; ob particulas salinas instar glaciei obrigescit, & propter sulphureas ab igne liquatur. Materies hæc aqua infusa præcipitatur in pulverem album, qui sc. corpusculis mere stibiatis constat, floribus Antimonii analogis; interim sales acidi in menstruo soluti, eum quasi vitrioli spiritum aceicere faciunt. Attamen pulverem istum nihil Mercurii in

in se continere, inde constat, quoniam hie salibus congelativis privatus, pristinam Argenti vivi speciem resumit, inque retorta totus colligitur. Revera salesisti
à Mercurio facile avocantur, ipsumque, quoties corpu
aliud magis amicum reperiunt, sponte deserunt: hinc
si Sublimatum cum laminis serreis in aqua communi
coxeris, salibus mox ferrum amplectentibus, Mercurius reviviscet. Pulvis iste nimis atrociter Vomitivus
si cum sale marino calcinato teratur, & crebra ablutio
ne edulcoretur, longè mitror, & salibus alteriu
indolis atteruntur, aut subiguntur. Porro si iste nim
in crucibulo susoindatur, particulis subphureis in to
tum ablatis, vim emeticam prorsus amittit, atque Antimonium diaphoreticum purum putum evadit.

Correstio istina pharmaci.

biata quomodo m corpore nostro escrantis.

Hæc de Vomitoriis Antimonialibus, quorum pari culæ in Stomacho diffolutæ, tincturam fulphureo-fil nam confirmint, duam fibra ejus imbibertes infignite adeo vellicantin, ut spalmus ibidem excitatus quaqu versus in totam ejus cavitatem, nec'hon viscera jun consita, nempe duodenum, porum choledochum, di ctum pancreatis protentus, corum omnium conten exprimi, ac in Ventriculum exantlari, quinimo exam rarum ofculis humores ferofos emulgori faciar; adm nt vomitus atroces, & din infeltantes fuctedant. Co terum probabile eft, tindure istius ometice aliquant lum à vonis ctiam excipi, que in massam sanguines delata ob falium occurfus, & colla ctationes ac comb nationes, materia cujuldam pracipitationes, & excr tiones inducat: quapropter affectus partium long dissitarum, sc. morbi cutanei, leprosi, ac arthritici medicamentis flibiatis nonnunquam fanantur.

Er quemodo Mercirialia. Attamen hoc multo efficacius medicamenta Mererialia (de quibus jam proxime dicemus) efficium utpote que non tantum in stomacho vellicationes,

.1

con.

re-

siffi

rpu

hinc

muni

ercuivus

utio.

t; II

teriu

nitro

m to e An

part

0-11

uagu

juk

m, di

ntent

exam ; ade

A C

ruanti

unne

comb

CHERCE

1 long ritici

Merc

fichum

nes, excit

excretiones vomitivas cieant, at insuper per particulas fuas magis activas fanguini communicatas, diversimodas ejus fluxiones, atque seri aliorumque humorum fusiones, pracipitationes, & secretiones faciunt; unde prater vomitum & purgationem, diuresis, aut diaphoresis, ac interdum salivatio inducantur: Quapropter in morbis inveteratis, & contumacibus ad horum usum quasi ul-

timum refugium recurritur.

Mercurius five Argentum vivum fi per fe & fimplex Mercurius flore assumitur, pariter ac Antimonium, nec per vomitum engentum vinec secessium operatur, nullamque ferè in corpore hu- vum per se nonmano perturbationem ciet. Sin verò mistione soluta, ejusque particulis activis in libertatem solutis, in pulverem redigatur, medicamentum summè elaterium evadit. Cum plures sint modi versatilem & fugitivum quaratione opehunc Protea figendi, ac in usum medicinalem præpa-rativum stat. randi, potissimum his duobus infistitur; nempe vel sublimatur, vel in Præcipitatum reducitur. Prioris generis præparata ejus, Emeticorum classi haud propriè accensentur; posterioris vero ferè singula huc re-Attamen in rem nostram satis erit, illorum pauca, quæ præcipuæ notæ funt, hic breviter perstringere. Itaque imprimis advertimus Mercurium præcipitari vel per se, vel cum metallis solis, vel cum falibus folis, vel cum metallis & falibus fimul.

1. Mercurius præcipitatus per se.

1. Pracipitatur

R. Mercurii optime purificati ziij. indatur vitro ad hoc opus adaptato (quod sc. nonnihil ad clepsydra formam accedens duplici constet fundo turbinato, sitque in utroque latum, & planum, ac in medio angustum, habeat que rostrum angustissimi orificii, à fundo uno in ventrem usque productum:) buic vasi in furno arenæ ad Aquilibrium collocato subdatur ignis primo lentus, dein fortior, donec pars Mercurii in pulverem griseum, atque altera in fundum superiorem elevata sub forma argenti vivi bereat; dein vase inverso fundus superioren elevata sub forma arenæ immergatur, ac ita vitrum aliquoties invertatur donec Mercurius omnis in pulverem abeat, qui vitro effracto colligendus, & aquâ dulci abluendus dosis gr.iiij. ad v.vel vi. Vomitum fere semper movet, a minimè per salivationem operatur.

Processis Atio-

Processus hujus ratio videtur esse, quod ignis per rennis essessionia, Mercurii concretionem primo laxame jusque particulas paulatim dissolvunt, & deinde abia vicem distrahunt, ità ut aliæ ab aliis secedant, & qui in minutias fractæ, distinctæ permaneant; hinc corpuscula maximè activa, salina potissimum ac sulphure sui juris sacta, in corpore humano, & sibras vellicanda cum salibus esservescendo, perturbationes ingente cient: attamen Præcipitatum hoc in sales sanguini intos minus operatur quam Mercurius cum salibustatum præcipitatus, quoniam salivatio ab hoc sacillime, in equaquam ab isto concitatur. Quemadmodum Mercurius, ita quædam alia corpora mineralia, sc. plumbum, stannum, Antimonium, & ferrum, constanti igni obsidione, in pulverem sive crocum calcinari solent.

n Sterenrius pracipitatus cum metallus folm

2. Mercurius præcipitatus Solaris.

Auri cum Antimonio purgati, & subtiliter li mati zi, argenti vivi optime depurati, sive ex cinnabate sublimato eliciti zviij. f. amalgama in crucibula Aurum candefactum in Mercurium actu calidum pro jiciendo; hoc sale & aceto probe lotum, & per linteum expressum, in tali vitro, ac simili apparatu a Mercurius præcipitatus per se, in arena digeratur, domi in pulverent rubrum redigatur, cum aquis cordialibu

T. II

i feum

form

uperin

vuerta.

t, qu endus

vet, a

is per

laxan

e abin

z qua 1C COF

hura cando

ngente

nim

ous tar

ime,

1 Mer

plum

ti igni

nt.

iter li maban

ucibula ism pro

per lin

ratua

r, done

lialibu

edulcoretur. Dosis gr. iij. ad vj. per vomitum fere tantum operatur, nec uti præcipitata falina falivationem movet. Eodem plane ritu Lunare Pracipitatum, item Toviale parari poffint.

Hujus processus ratio eadem est ac superioris, nimi- Praparationis rum ignis corpufcula, quafi totidem pistilla corpus mi- Etiologia. nerale in particulas minutas contundunt, easque ad tempusità frangunt, ut non facile cohereant & unà concrescant. Porro amalgama hoc, ob Mercurii & Solis corpora prius à se invicem reserata, multo facilius quam Mercurius per se in præcipitatum abibit.

3. Mercurius Præcipitatus communis.

Re Mercurii optime purgati 3ij. Aq. fortis 3iiij. flat Mercurius pra-Solutio, que vasi terres vitreato indita primo l'ni calore liquoribus correevaporet, ad humiditatis absumtionem, inde igne aucto svis. usque ad vasis incandescentiam calcinetur, 'agitando cum 10 Cum Aqua stylo ferreo, donec colorem rubicundum acquirat: Ma-forti. teries exemta, & pulverata primo crebris ablutionibus cum aqua dulci, deinde iterata accensione spiritus vini eidem affusi edulcoretur, ac usui servetur. Dosis gr. iij. ad v. vel vj. operatur per vomitum fat violenter, & certius quam aliud quodvis Mercurii praparatum, salivationem cict.

Emzesphoews hujusce chymica fi ratio inquiratur, di- Preparationis cimus Mercurium ab aqua forti dissolvi, quatenus particulæ salinæ menstrui, salibus metalli occurrentes, eos libi statim arripiunt, proindequ mistionis vinculo soluto catera omnes particula manumissa, & quaquaversus expansæ intra poros menstrui delitescunt, dein postea humiditate absumtâ, particulæsalinærelictæ, &

edu.

in

Pracipitatio ejus cum oleo sulphuris aut spiritu vitrioli.

in conspectum datæ, Mercuriales inclusas, & ubique permistas prorsus obtundunt. Quod autem Mercurius hoc modo cum aqua forti, aut Regia, præcipitatus rubescat, secus ac cum oleo sulphuris aut spiritu vitrio paratus; ratio est partim ex nitro colorem slammeum semper præbente, quod menstruum illud, & non ha ingreditur; partimque ex ipso Mercurio, cujus solu particulæ, dummodo liberæ & non abaliis occultata ex sua natura rubescunt, prout cernitur in Mercum præcipitato per se, & in solutione ejus, quæ ab oleo Ta tari insuso pulverem rubicundum, sc. mercurialem de ponit.

Mercurialia quomodo in Ventricalum operantur.

Medicamentum hoc falibus valde corrosivis, aqua ac particulis Mercurialibus folutis constans, in quantu Ventriculi sibras summè irritat, Vomitionem atrocis mam ciet, ita ut in hunc usum, solitarium raro exhibitur. Siquando autem assumitur, atque Ventriculos primis viis demum superatis, in massam sanguiner desertur, quatenus hujus sales insiti exinde plurimu fermentantur, cumque ipsis particulæ Mercuriales un tim insusæ, ac intimè commissa, inviscantur adeo, inulla via commodius quam per ductus salivales (propalibi ostendimus) rursus eliminari possint; id propalio pharmacum præaliis plerisque sputationem mon

Turbith mine

4. Turbith Minerale.

Re Argenti vivi purificati, olei Vitrioli (vel sulph ris per campanam) deoblegmati ana partes aquales; i torta vitrea indita destillentur, igne per gradus audi donec humiditas omnis abstrabatur, restante in sun massa alba, qua ab aqua fontana affusa illico flavescit, h crebra absutione & spiritus vini accensione edulcora & exsiccata detur à gr.iiij. ad vj. vel vij. Per vomin operati bique

curius

us m. itrio

neun

n ha

folu

Itatz

rcun

o Ta

m de

æqu lantu

rocil

khibe

culo

uiner

rimu

es ub

deo, 1

(pro

propii move operatur paulo mitius quam Pracipitatum commune, quandoque item (alivationem inducit.

Processus hujus quoad Mercurii præcipitationem ra- Praparationis tio eadem est ac prioris; calx autem residua non uti Etiologia. prior rubescit, partim ob nitri absentiam, & partim quia Mercurius minus fubactus, calcinationem non adeo intensam patitur, ut salibus magna ex parte difflatisiple proprium, nempe coctineum, colorem oftentet; quippe si hujus gratia igne violento urgebitur, prorfus avolabit; itaque à falibus qui Mercurii particulis adharent, casque occultant, color albidus procedit, quibus poltea aliquatenus ablatis flavedo fuccedit. Porro in quantum particulæ mercuriales falibus non fincte adeo combinantur, proindeque haud tam uberi copis ab ns in massam sanguineam introducuntur; salivatio non ità promtè ac certe, ab hoc pharmaco excitation in

Medicamentum hoc compendio quodam, & non

minus efficax ad hune modum parari potest.

Argenti vivi depurati, olei vitrioli, vel fulphuris ana zij. crucibulo indita igne primum lento humiditas omnis evaporet, dein fortiori urgeantur, ut materia calcipata melius figatur.

neture, & crebris shinimition & exemplane sprittes with

edulgereine Delis gr. ii. ed er. Per vomitem operation Mercurii purificati 5v. Solis aptime purgati 3f. fin- Autum vita. guletim solmanter propriis menstruis, solutiones conjungantur, & destillatione in retorta humiditas amnis avocetur; calx residua calcinetur super laminam ferream ignitam, ut fales magna ex parte abigantur, materia relitta edulcoreour, ablutione sum aq. dulci, & accensione spiritus vini. . . . requer i or anobredorga o . . c. c.

1 Julph ales; " es audi in fun (cit, h ulcors Vemite operati Hercules Bovii.

6. Hercules Bovii.

Medicamentum hoc meliùs parabitur, si utrumque corpus metallicum eodem menstruo solvatur, quod e præscriptione Thomasi Bovii ad hunc modum conscitur.

Furno reverberii, liquor exstillatus affundatur salis man ni calcinati sib. j. in retorta vitrea, & avocetur seni u lore arena; nam facillime ascendit: Hujus portio u Mercurium, & alia dissolvat Aurum, dein utraques lutiones conjunct a avocentur, & crebris cohobiu addu singula vice ejus dem menstrui partem subtriplam desi latio repetatur donec materies satis sigatur, qua edula rata pradicto modo usui servetur. Dosis gr. iij. ada

Mercurii purgati siv. Auri limati Is. f. amalem ut supra ostenditur, cui loto, & retorto indito assum pradictum menstruum Bovii, avocetur in surno arenas cum crebris cobobiis, addendo ejusdem menstrui quan vice partem subtriplam, destillatio repetatur, donec muria satis sigatur; qua super lamina serrea candente calo netur, & crebris ablutionibus & accensione spiritus vu edulcoretur. Dosis gr. iij. ad vj. Per vomitum operati non admodum violenter; &, quatenus ultra viscenti massam sanguineam operatur, in magnis sape morbus vamen confert.

Utrinsque praparationis Eviologia Quod verò ad processas istius chymici Ætiologis spectat, dicimus; dum bini hi pugiles simul litigans se mutuò comprehendunt, ac invicem conterunt, te

T. I

umqu

uod a

conf

enturi

s man

leni a

rtio M

que

adden

defti

edula

ir ada

nalen

affuni

rene

i quan

ec mak

te calo

t ses vil

operats

ifcersi

orbis

ologia

tiganto

nt, te

tius (ac interdum quartus) superveniens iis vincula, quibus paulo arctius complicentur, & minutius confringantur, injicit. Enimvero tum Aurum à Mercurio, tum utrumque à menstruis dissolvuntur, inque minutias dirimuntur; dein humiditate abstracta Metallorum particulæ salinæ cum menstrui salibus combinantur, reliquis interea corpusculis metallicis interjectis, ac intra falium poros occlusis. Attamen hæc combinatio non adeo stricta est, ac cum metalla inter se, aut alterutrum cum proprio menstruo solutione & coagulatione in Pracipitatum redigitur. Quippe in Pracipitato isto composito, cum particulæ tum metallicæ, tum salinæ menstruales, totidem, ac tam diversæ fuerint, istæ omnes penitus aduniri non possunt: quapropter materies ista (prout sæpius observavi) non nisi ægrè admodum sigi, inque calcem medicinæ idoneam reduci folet; nam li pro menstruo avocando calor nimis intensus adhibetur, Mercurius ascendet, Aurumque relictum propriam speciem resumet; sin ignis debito remissior fuerit, falium cum particulis metallicis combinatio non fatis arcta succedet, quin merà ablutione tollatur; ita, ut aqua communis Præcipitato affusa ipsum penitus dissolvat, totamque materiam in se absorbeat, hinc ut pro medicamento conficiendo labor ferè totus reiterari debeat.

Pharmaci hujus basis Mercurius est, cujus gratia ex-Herculis Bovil pectatur, particulas ejus corporis humani fuccos omnes Atiologia. fermentare, & heterogenei cujusque tum in visceribus, tum in vasis aggesti secretiones promovere. Aurum videtur addi, propter Mercurium cicurandum, ejulque particulas nimis efferas, ac indomitas nonnihil refringendas. Porrò menstrui sales utrumque corpus in minutias frangunt, easque in massam sanguineam & peni-

tiores quosque recessus promtius manuducunt.

In destillatione istius menstrui Epicoeni à Bovio de- Monstrui Episcripti (à quo sc. utrumque metallum dissolvitur,) sa- cani vatio. lium

K

lium congressus, & quasi pro aris focisque decertatione notabiles occurrunt: quippe cum Aqua fortis sali marino præparato assunditur, terram ejus occupat, & proprii velut soli possessionem capit, exinde spiritum silis velut emancipatum abigens. Hoc clarius liquet, si quando spiritus vitrioli, sali marino calcinato assus ad destillandum committitur; quippe à levissimo sal nei Arenæ calore spiritus salis purus putus quasi exul; scendet, stagmate vitriolico domicilium ejus invadent Revera hi sales nimis congeneres sunt, quam uti simi combinentur; quare intra habitaculum nimis angustum commissi, cum nec uniri, nec cohabitare possim potentior, dominium usurpans, imbecilliorem forase pellit.

SECT.

iona

mari. pro-

m f.

et, fi

Fafus, o Bal.

xul:

dente

firm

angu

Millo

rasc

SECTIO II. CAP. III.

De Vomitionis nimiæ Remedio, item de Medicamentis antemeticis, sive vomitum sistentibus.

Atura ad motum violentum incitata, sæpe fines transgreditur, ac ultra metam excurrit, hinc interdum ut sufflamine sive remora opus sit, quo impetus ejus sistatur. Hoc in vomitu, siquando per medicamenti operationem, aut propter alias occasiones immodicus fuerit, planissimè cernitur: quapropter medicinæ, haud minus hunc stomachi furorem compescere, quam ciere, negotium incumbit. Quot modis, & quibus de causis vomitio, absque Emetico assumto evenire solet, superius declaravimus; infuper observationi communi obvium est, evacuatio- Vomitio immonem hanc à medicamine proritatam, quandoque adeo dica aut à pharviolentam, ac diuturnam evadere, ut, ni artis ope si- maco emetico statur, exinde manifestum vitæ periculum incurratur, sis procedit. Quemadmodum igitur in Praxi medica Pharmaca Emetica necessarii sunt usus; ita interdum excretionis i-Itius (quoties nimia aut præternaturalis fuerit) fistendægratia, remedia prioribus contraria, sive Vomitionis Antidota indicantur. Primo igitur quæ im 1916 9 apon ab Emetico inductam medentur, dein secundo qua ratione, & quibus remediis vomitioni præternaturali, ob alias causas inductas, succurratur, proponemus.

Quoad prius, Vomitio à Pharmaco illata vehementior evadit, ac diutius persistit, quia spiritus Animales supra modum irritati, & excandescentes, inordinationes suas haud facile, aut statim remittunt, quin illi crebra vice explosi spasmos Emeticos violentos cient, & sæpius repetunt. Porrò impetus iste explosivus,

K 2

in

De Vomitionis Remedio. SECT. II

76

in Ventriculo inceptus, non raro in spiritus partiumyi cinarum incolas, & exinde in alios, & demum aliquan do in totam corum systasin propagatur, in tantum, u vomitioni tormina & spasmi in visceribus, postean præcordiis, & denique in toto corpore cum manifell vitæ discrimine succedant.

Prioris vationes explicantur.

Spiritus supra modum irritantur, vel à solo Pha maco ob quantitatem vel qualitatem iis improportio nato; vel insuper ab aliis humoribus, ut bile, sero acrio ri, aliisque inter vomendum in ventriculum suffus Porrò in nonnullis spiritus animales adeò teneri, & ch stici existunt, ut ab irritatione quavis emetica ututh viori, tum ventriculi hospites, tum vicini quique i explosiones spasmodicas concieantur. Hinc plures Vomitorio, de Liene, utero, aliisque visceribus pa turbatis & non facilè sedandis quærentes, rem tota Vaporibus à pharmaci operatione suscitatis imputant cum revera illud omnino ob spiritus animales promi nimis commotos, & ægre compescendos accidat.

Caratio ejus.

In hypercatharsi à Vomitorio inductà, patiens mo lecto commissus, remediis tum externis, tum intem sedulò tractetur; & primò, ut ventriculi hospites qui tentur, aut fotus calidus è decocto Absynthii Pontic Menthæ, & Aromatum in vino rubro adhibeatur; # placenta è mica panis tosti, & clareto calfacto imme Enema ex lacte cum Theriaca dissolu applicetur. injiciatur: membrorum frictiones calidæ, & supra # nu ligaturæ fortes, quæ spasmos ab iis partibus arcen adhibeantur. Ventriculus interim, nisi lipothym urgebit, vacuus servetur: quamprimum verò iste qui piam alimenti aut medicamenti recipere potest, Aqui cordialis, aut vinum ustum calidum assumatur. Inpo turbatione ingenti, si pulsus admittit, Theriaca At dromaci, aut Diascordium, quandoque item Lauda folutio, aut Tinctura opiatica conveniunt.

In vomitu præternaturali, ab aliis causis excitato, Vomitus ab aliis considerare oportet, an criticus iste, vel Symptomati- cus est, ant symm, w cus fuerit. In priori nihil subito aut temere agendum promaticis. tea i est: excretio istac, dummodo vires ferunt, minimè nifelt sistatur; quin materiæ expellendæ exitus, aut facilitetur, aut festinetur, aut alio ducatur. Hinc nausea, Phar. aut nixu vomitivo urgente, cervisiam lactéatam, aut simplicem, aut cum foliis cardui incoctis alteratam, acrio quandoque item oxymel, aut vinum scilliticum, aut uffuli stibiatum exhibere conveniat. Enemata interdum ex usu erunt; quandoque item lenis purgatio materiam in stomacho turgentem faciliore exclusionis via per intestina perducit.

In Vomitione symptomatica causa conjuncta (prout Posterior aut Ifupra innuimus) aut in ventriculo subsistens affectum diopathicus, aut istumidiopathicum producit, aut in aliis partibus defixa earum spasmos, &, communicatione per nervos facta, in ventriculo perturbationes emeticas ciet; uti in paroxysmis Nephriticis, Colicis, Hystericis, Vertigine, & multis aliis contingere folet; cujufmodi vomitionis sympathicæ medela à morbi primarii curatio-

ne dependet.

ım vi-

quan.

ortio

& ela

it utle

que i

lures

us pa totar

outant

oromt

t.

is ma ntern

es qui ontic

Quando Stomachus primario afficitur, in causa est, Quando stomaur; # quod fibræ nerveæ supra modum irritatæ, alteras mo- afficitus, qua mme trices in spasmos excretorios cieant. Irritantur autem methodo utendiffor iffe ab objecto improportionato: viz. in quantum dum. pra g materies quædam iis incumbit, quam rite concoquere, arcen aut subigere, aut ad intestina detrudere nequeunt; quin othym necesse habent vomitu excitato eam ocissime foras ejite qui cere. Materies ista adeò incongrua aut indomita e-, Aquivadit, vel ex proprio ipsius vitio, quatenus qualitate, Inpe vel quantitate peccans, fibras nerveas lacessit; vel ipsiaca At us stomachi culpa, utpote cum tonus ejus laxus, & si-Lauda bræ adeò debiles fiant, ut ne chylum ipsum, multo minus humores excrementitios subigere, aut tolerare queant,

queant, quin, sarcinæ cujusque impatientes, content quæque per vomitum excernant. Utriusque horum cun varii sint casus, & afficiendi modi, ex iis præcipus quosdam, unà cum remediis, & medendi rationibu hic breviter subjiciemus.

Materies emetica in Ventriculo subfistens, vel ini psum aliunde sustiunditur, vel ob coctionis desectua aut depravationem illic progignitur: utroque respet præsens saburra imprimis eliminari; dein ejustem ut rior proventus præcaveri, aut præscindi debet.

Itaque ut impura materiz viscosz colluvies è ve triculo abstergeatur, vomitio lenis cum sero lactis a duato, vel oxymelite aut vino scillitico, vel cum d cocto florum camomeli, autradicum eupatorii, so tione falis vitrioli, aliifve similibus instituatur; dein liquiz per Enemata, aut catharfin, affumtis pilul. M flich. Stomach. cum gum. vel Tinct. facra, autis fione rhabarb. blande subducantur. Porrò cum a guis impurus aut rancidus materiæ incongruæ pem subinde novum, aut per arterias, aut per vasa chold cha supe exundantia ventriculo suggerens, diathe Emeticam infert, Phlebotomia non raro juvamen pr flat; & proprerea gravidarum vomitiones hoc rema genere crebro fanantur. Infuper ea conveniunt, a fanguinem attemperant, quo minus recrementa add in co generentur. Hinc ferum lactis, acidularum tus, herbarum fucci, fal prunellæ, & fimilia, quates sanguinem fundunt, episque recrementa alio per cunt, dispositionem vomitivam non raro tollo Hujusmodi remedia etiam in ulu erunt, si vomition bra, ac quotidiana ab humoris Biliarii, & Pancrea (uti quorundum fert sententia) congressu, & lut inque ventriculum regurgitatione procedat.

Vomitio crebrior, & curatu difficilior ea est, qui materia incongrua proindeque emetica intra ventra

ntent

CIPUN

mibus

el ini

ectum

fpet

m ub

è va

tis a

rim d

i, fol deing

al. M

utim am fa

penu

holed

iathe

en pr

remo

nt, q a adul

rump luates

perd

tollu

itiod ncreat

t, qui rentro

lum genita provenit; quatenus nimirum ob visceris n cun huius fermentum vitiatum comesta quaque in putrilaginem irritativam degenerant. Quamobrem in hoc cafu, post stomachi fordes per evacuantia lenia deterfas, remedia vulgo Digeftiva appellata, ex ufu esse so- pomitio à venlent; quæ juxta quod ventriculi fuccus fermentalis, in-triculi vitiato dolis utplurimum salinæ, quandoque etiam sulphureæ curanda. existens, in vario fixitatis, fluoris, aut adultionis statu fuerit, diversimoda existunt, & modo hac, modo illa potius juvant.

In ructu, & vomitione acidà, Medicamina seguentia tententur, & à juvantibus methodi insistendæ ratio

defumatur.

W. Pul. Ari compos. 3iff. Salis Absynt. 3ij. facebari Contra fermenrosacei 3iij. f. pul. detur 3j. mane & hora quinta po- tum ejus nimis merid in bauftulo cervifia cum macere, & crusta pa- Acidion venenis cocta, velin ag. destillata, aut Tinctura absynthii Pontici.

R. Pul.eboris, oculor.cancri, corallii rubr. ana 3ij. corallii calcinati 3j. santali rub. Cinnamomi ana 3ff. f.

pulvis. Dosis 3sf. eodem modo.

R. Pul. ligni Aloes, Santali citrini, corticis Wint. ana 3ij. Cretæ albiff. 3vj. facchari candi 3ff. solutionis Tragacant. aq. Mentha facta q. f.f. pasta, formetur in trochife. pond. 3ff. comedat iij. vel iiij. ter vel saprus in die.

R. Tinet. Salis Tart. 3j. Dosis 3j. ad 3ff. bis in die

in aq. destillata appropriata.

2. In vomitione acri, & calida medicamenta fale ace- 2. Contra fer-& lut tofo & vitriolico prædita magis conveniunt. mentum ejus 34mis acre. Celebre istud Riverii in hoc casu locum habet.

> B. Salis absynthii Dj. detur in cochl. j. fucci limonii. Be Coral-

SECT.

B. Pul. eboris, corallii, ana 3ij. vitrioli Martis Sacchari candi 3j. misce, divide in 6 vel 8 partes, j. sumatur bis in die cum conveniente vehiculo.

In hoc casu aq. minerales purgantes, quæ plurim nitri in se babent, etiam acidulæ ferratæ, quinimo nostræ artificiales chalybeatæ, juvamen egregium o ferre folent.

. Contra fermentum flomae :: nimis ama-

3. Siquando stomachus, pleraque ingesta in putr ginem biliofam, & amaricantem (uti crebro affoli pervertens, propterea in vomitiones crebras sit pro vis, remedia tum acida, tum amara convenienta

R. Elixir. proprietatis 3j. Dosis 3j. bis in die in hiculo idoneo.

Be Rhabarb. pul. g. xxv. Salis absynt. 3j. Aq. 0 nam. 3ff. succi limonii 3j. misce, sumatur aut pa vel cum alio liquore.

R Pul. Ari compos. 3iss. Tart. albi chrystallinis vitrioli Martis 3j. Sacchari 3ff. f. pul. dosis 3ff. vel3 omni mane superbibendo haustum tinctura absynt. Po tici, vel Coffee.

Re Pul. oculorum can. 3[]. Tartari chalybeati 3ij chari candi 3j. f. pul. Dosis 3ss. cum vehiculo il bis in die.

triculi debilitate.

Vomitionis crebræ, & habitualis sæpenumero Vomitio à ven- sa est non tam materies ventriculum irritans, qu fibrarum ejus nervearum debilitas, & nimia in irrita nes propensio; in quantum sc. illæ teneræ admod aut infirmæ, neque ingesta concoquere, nec eorumo sive gravamen sufferre valent; quin à quolibet is cumber ECT. i limon mi for agitan artis 3

lurimu inimo um co

tes, pa

1 putn affole lit pro nt: die in

Ag. C aut per

allini 31 T. vel 3 Cynt. Pi

ati 3ij ulo ide

mero a ns, qu n irrital dmodu orumo ibet iis cumber

cumbente mox irritantur, & proinde quod molestum est expellendi gratia fibras carneas in spasmos emeticos cient.

Hujusmodraffectionis duo sunt præcipui, casus: viz. aut stomachi debilitas fibris ipsis insita à passionibus inordinatis, uti crapula, potationibus assiduis, ac immo- Cuim duo sunt dicis, vinorum aut aquarum ardentium ingestione cre- casus. bra, aliifque in victu erroribus contrahitur; quatenus nempe fibræ iltæ fupra modum diftentæ, aut nimis excalfactæ, ac velut affatæ, spiritus animales, in uberi satis copia admittere, aut continere nequeant : vel fecundo Aut fibraram :fibra ista, quanquam per se recte satis habentes, tamen nu labefatine. propter nervos alicubi obstructos, debito spirituum affluxu destituuntur, proindeq; languidæ & flaccescentes, ingesta quæque haud tolerant, quin statim aggravatæ per vomitum rejici cogunt: ita novi plures fine ulla ventri- 2. Aut spirituum suli impuritate, aut languore ab inordinationibus con- ob nervos obsirutracto, visceris istius quadam quasi Paralysi affectos appetitu caruisse, atque vomitioni assiduæ obnoxios fuifle.

In priori affectu ejusmodi remedia indicantur quæ fibras nimis distentas, & tenues stypticitate sua corrugari ac in spatium brevius contrahi faciant, nec non que Affectionis priomulcimine suo pergrato, spiritus illuc copiosius alle- vis Guratio. ctent, & languidos refocillent.

R Elix. vitrioli Mynstohti 5j. Dosis gt. 10. ad 15. bis vel ter in die in coch. aq. destill. sequentis, superbibendo ejus dem coch. 7 vel 8.

R Summitatum Cupressi m. vj. foliorum Esclarea M. iiij. cort. exteriores 12. Aurant. Cinnam. Maceris, ana 3j. rad. Cyperi, Galanga minoris, an If. incisis, & contusis affunde cervisia Brunswicensis lib. viij. destill. organis communibus.

R. Tinet.

racta 3j. Dosis gt. 20 cam eodem vehiculo. Tinet. Ab. Synt. cum eodem menstruo parata, etiam tentari potest.

Re Pul. folior. Absynt, Myrti astivo sole exsiccat, and 3ij. cinnam. flor. ros. rubr. ana 3j. cubeb. rad. galang minoris, and sole corallii rub. pra. 3j. f. omnium pul. subilis, inde sacchari albist in aq. Cinnam. solut. & adtabilat. coct. 3vj. s. a. f. Tabula pond. 3s. comedat I vel: sapus in die ad libitum.

S. Conser. Ros. rub. vitriol. Ziij. Myrobalan. condi 5vj. zinziberis in India condit. Iss. spec. de Hyacya 3ij. croci Martis rubicandiss. Iss syrupi è coralliis q si electuar. Dosis Bj. bis in die superbibendo haustuluma destill.

2 Ventriculi paraly fis ut suranda. 2. In ventriculi debilitate sive resolutione propi nervos alicubi obstructos excitata, remedia Antipas lytica cum stomachicis adjunctis pracipui eruntuss

Elix. Proprietatis Tart. 3j. Dosis di. bis mi cum aq. Juperius prescripta. Tinct. salis Tart. corali Antimonii, codem modo usurpari possunt. In bocu sp. salis dulcis, item sp. salis Armoniaci, aut sa ejus juvamen egregium prestant. Porro vomitoria, i purgantia, quin & diaphoretica sepe cum fructu ad bentur. Novi bunc Affectum per basneationem Thermis nostris Bathoniensibus aliquoties felicites ratum.

SECTIO III. CAP. I.

De Purgatione, & medicamentis purgantibus.

Urgatio videtur affectio vomitioni contraria, seu potius inversa; siquidem in hac, & illa ab iisdem ventriculi carceribus, ad diversam tenditur metam. Quemadmodum enim à vomitu fibræ carneæ stomachi interiores, à simistris ipsarum si- purgatio es afnibus per subitos spirituum incursus inflatæ, & proinde fettio vomitioni contractæ fundum, & latera ejus fimul colligi, & fur-contraria five fum versus orificium sinistrum adduci faciunt, proptereaut contenta quæque superius egerantur: ita in Catharsi exdem fibræ carneæ, à dextris ipsarum finibus pariter inflatæ, & contractæ, totum stomachi ambitum fimul colligi, & versus Pylorum inclinari cogunt, ut excretio per inferiora fuccedar. Sicut motus excretorius à ventriculo inceptus, in Vomitu per Oesophagum; ità in Purgatione per intestina continuatur, & utrinque per fibras carneas, à parte ad partem usque ad exitum propagatur. In utroque affectu, stomachi motus est violentus, & quodammodo convulsivus; quinimo nonnunquam alteruter in alterum commutatur. Nam Purgatio, à stimulo acriori nimis confertim citata, sæpe Vomitum infert; pariter à Pharmaco Emetico alvi excretiones frequenter succedunt: cujus ratioest, quia spiritus Animales vehementer irritati, & explosi, in fibrarum carnearum fines modo hos, modo illos diversim infiliunt; simili ferè ritu, ac si equum generosum calcaribus nimium urgebis, eum modo prorfum excurrere, modò refilire coges.

Itaque Purgatio est motus excretorius in Ventriculo, Ejas descripcio & in Intestinis ob fibras eorum carneas celeriter, ac se-

riatim

at. ans alane. · [ubti-

eft.

II.T

t. ex.

d tabe I vel: condi

Iy acym 9 1 luma

propti tipan tulus

sign.

is mi corali bocca ret flor

oria, t THE adi onem i

citer

T. I

riatim contractas crebrior & citation; quo tum chr. lus, & faces ejus, tum humorum recrementa, & con ruptelæ, illic genita, aut aliunde suffusa à parte in par rem protruduntur, donec per sedem velut cloacan foras ejiciuntur. A Cathartici enim stimulis Ventriculus irritatus citius & strictius se versus pylorum contra hens, quicquid intra finum fuum fovet, in Duodenum esfundit; simulque intestina vellicata, crebriores & majores spasmos excretorios iterant, quibus plurim contenta eorum cavitatibus prius aggesta, aut isto tem poreattracta, five expressa, excluduntur. Est auten Purgatio tantum ejulmodi excretio violenta, & coada qualem natura sedata cunctanter, & ex intervallis in stituit; qualem insuper natura lacessita, non sine w multu & perturbatione quadam peragit. perfectiorem Catharleos notitiam requiri videtur, w primo oftendatur, quæ sint ventriculis & intestinorum contenta tum propria, tum illic aliunde suggesta, que per sedem excerni solent. Dein his ita præmissis, facil erit explicare, quo ritu, & quali discrimine Media menta Purgantia operationes suas perficient.

Ventriculi & Intestinorum contenta qua cartharsi educuntur.

1. Masa chylacea faces resisina, mucus, sympha, & serum glandulis & Arteriis exudanna.

1. Quoad primum, Ventriculi & Intestinorum contenta præcipua sunt massa chylacea, ejusque pos succi nutritii distributionem sæces residuæ, mucus ho rum viscerum crustam villosam oblinens, atque lympha glandulis ejus inhærens; quibus accedunt latex se rosus arteriarum osculis exudans, nec non sanguinis, a humorum recrementa, quæ per vasa choledocha, pasecreatis ductum, Arteriarum oscula, nec non per sibra rum nervearum extremitates, aliasque forsan vias in cavitates illorum interiores susfunduntur. Per ductu enim intestinales veluti per sentinam, non raro to tius corporis impuritates expurgari solent; quæ sequidem intus restagnantes vel copia turgent, va acrimonia præditæ sunt, alvum lubricando, aut simulando

unt,

· III chy. COI. n par. Dacam tricu. ontraenum res & urim temautem coacta lis in ne tu rco ad ur, u norum a, qui facile ledia. norum ie poli cus ho e lym itex fe inis, & 1, panr fibra vias II ductus aro to qua 1 E, vel

aut ffi.

ulando

mulando, dejectiones crebriores, ac uberiores cient. Præter hujusmodi contenta superest aliud quoddam 2, Flatu. ex his resultans, sc. Flatus, qui cum intra ventriculum, & intestinorum cavitates plusquam in alia totius corporis parte quavis aggeri solent, ad hunc modum produci videntur: dum Alimenta in visceribus subacta, & digesta, à fermentis & calore ipsorum dissolvuntur, effluvia quamplurima decedunt, quæ si spatium liberum & apertum obtinerent, in auras migratura evanefcerent; verum ea membranà conclusa, & simul aggesta vapo- quomodo flatus rum congeriem quasi ventum constituunt; qui inte-intra viscerum stina sæpe instat, ac distendit, & qua data via ruens, se-nuntur. cum excretiones promovet; conclusus verò tormina, & non raro ventris inflationem creat. Flatus in visceribus ab alimentorum dissolutione emergentes, simili ritu gignuntur, ac cum Margaritæ, Corallia, aut alia concreta matracio imposita à menstruis suis dissolvuntur: à solutionibus enim factis vapores quamplurimi dimanant, qui si strictius coerceantur, vas continens diffindi, aut diffilire cogunt: pariter ab alimenti intra primas vias five dissolutione, five coctione, aut fermentatione, effluvia copiosa decedunt, quæ simul aggesta, ac intra membranas conclusa flatum efficiunt; cujus insuper proventui uberiori causæ quædam aliæ contribuunt. Hoc etenim insigniter præstat, succorum non rite miscibilium colluctatio, & effervescentia. Quippe dum humores adventitii, aut ingesta heterogenea, ac imprimis medicamenta cum aliis intestinorum contentis fermentescunt, à mutua particularum refractione, corpufcula quamplurima decedentia in vaporem aggeruntur. Porro ab ipfo fanguine ebulliente cum halitus copiosi ubique decedunt, eorum pars quædam ex arteriis in viscerum cavitates erumpens, flatuum aggeriem ibi productam auget. Cæterum ad uberiores flatuum proventus amplius adhuc faci-

Pharm

Flatus Extensionum in visceribus modo causa sunt, modo effestus.

Quo vitu flatus in Affectious Spasmodicis progigni solent.

unt, viscerum extensiones, & intumescentiæ convu fivæ. Quippe dum membranæ, ob majores spiritum explosiones, & excursus inordinatos plurimum diste duntur, cavitas interna sicut vesica inflata multu ampliatur, proinde ut humoris inclusi portio, intrav cuum istud spatium, velut cucurbitam post slamma extinctam, in flatum rarefiat; qui postea, quand membranæ tetanus remittit, cum impetu erumpit, a proximos subinde intestinorum anfractus tumultuo pervadit. Propter hanc rationem, quando intelli pars aliqua ex phlogofi, aut humorum acrium de bitu, extensionibus convulsivis fuerit obnoxia, etiams tus continuo producti molesti admodum evadu Cum plurium à Coli inflammatione defunctorum (davera aperui, reperi in omnibus cuncta intestina summum distenta, & quasi à vento inflata: quod pr culdubio accidit, non quia flatus primo genitus vilo ista distenderat, sed cum membranæ à spiritibus val irritatis, ac intra fibras ipforum explosis plurimum stenderentur; iccirco ad vacuum implendum Flatusi fecundario, & per consequens progignebantur. Pr ter hanc causam, Tympanitin oriri suprà innuimus alibi forsan aliquando fusius declarabimus. Quodi que in Nephritide, passionibus Colica, Hyponcho driaca, & Hysterica flatuum proventus uberrimusd solet, hi non, uti vulgo fertur, morborum iston causa, sed tantum effectus sunt: nempe dum istor paroxysmis membranarum affectiones Temeral Due super veniunt, atque viscera cava à spiritibus violentere plosis intumescunt, hinc statim ut spatium inane on petur, humiditas quædam inclusa in vapores, à bus flatus emergunt, resolvitur. Quamobrem of partis affectæ distentio relaxatur, flatus ita extempo productus à membranis concidentibus alio propellin Hæc de ventriculi, & intestinorum contentis, Pharmaciæ Catharticæ Objecta funt; jam proxime quod ad ejusdem Subjecta spectat, inquiramus qualis sit viscerum istorum motus, quo sc. contenta istac aut sensim producta, ex debitis intervallis egeruntur, aut

confestim deturbata, abejus ejiciuntur.

Quoniam ob vitæ conservationem, Animalia cre-Intestinorum bro & copioso pastu refici debent, idcirco necesse in- rius naturalis cumbitalimenti, in fuccum nutritium jugiter fatiscen-quomodo habet. tis, reliquias tempestive amandari, adeoque chymi veteris exuvias penu ejus novo subinde locum cedere. Nam postquam chyli (in quo elementa perfecte dissoluta à mixtionis vinculo liberantur) portio magis pura & elaborata in ductus chyliferos exprimitur, quod refiduum est, Sulphuris crassioris cum Sale aculeato particeps, fœtorem gravissimum contrahit; quapropter è massa chylaceæ recentis vicinia, in crassiora intestina dimoveri, & demum è corpore penitus eliminari debet. Quo melius hæc fiant, natura motum intestinis excretorium, ferè constantem, & quasi solennem indidit, quo quidem alimenti fæces usque sensim promoventur, atque motus istius stimulos sive incitamenta varia constituit.

1. Quoad prius, Intestinorum uti Ventriculi motus excretorius omnino à fibris carneis utriusque visceris tunicam mediam contexentibus perficitur, atque Per quas fibras illarum in toto chyli transitu, viz. ab Oesophago perficitur. usque ad intestinum rectum binos ordines sive series notavimus. Fibrarum Intestinalium ordo quidam Exterior, per Viscerum istorum omnium longitudines, in tota superficie rectà protenditur; uti in Tabulæ fextæ Figura fecundâ exprimitur: Series autem sive ordo Interior, fibris circularibus, intestinorum ductus velut annulis consitissimis ubique cingentibus constat; uti in Tabulæ ejusdem Figura tertiå repræsentatur: utriusque generis fibræ simul contractæ, viscerum

ultuok intestin m dea

pit, au

t. III

onvu.

rituun

diften.

nultum

ntra va

mman quando

iam f evadum um C ftina : nod pm

is visca us valo mumd latusi

r. Pi imus,) uod t oncha

rimuse iston n istore les Supe

entere ane on s, aq

rem a xtempo opellin

tis, Pharm rum istorum cavitates, quoad omnes dimensiones con arctant: quod dum successive & seriatim, ac velut per subsultus sit, necesse erit quæque intus contenta lente & proreptim usque provehi, parte anteriore usque subsequente protrusa. Hujusmodi Intestinorum mo tus vulgo dicitur Vermicularis, quoniam, velut in lum brico repente, ab una parte in aliam continuatur; atque juxta naturæ usus, & indigentias plus aut minus, etian nobis minime consciis continue peragitur; quia nimirum viscera ista farcinam suam paulatim usque promo vere debent; atque, ne interdum otiosa ab hoc peni desistant, pro data occasione diversis stimulis urgentur

Intestinorum motus excretovius naturalis quibus stimulis turgetur.

1. Facum one

Namque imprimis ipfa Chyli & fæcum moles por dere fuo tunicæ interioris fibras nerveas, quibus incum bit, aggravans, & proinde irritans, iis molestia fer fum quendam imprimit; proinde statim ut illæ sum nutritio jam jam saturæ, & cæteri cujusque onerispe tæfæ, fibras carneas ad contractiones vermiculare procontentis ulterius promovendis instigent. Qua do hoc ritu alvi contenta, de parte in partem usqu sensim protrusa, prope sinem Coli descenderint, qui tunc pressio ab Intestini Recti parte musculosa sentim iccirco motui naturali, voluntarius succenturiatur; qu nempe recluso Anisphinctere, & musculis abdomin compressis excrementa foras ejiciantur. Porrò hi motui intestinorum excretorio, Respirationis organ nonnihil contribuunt; quatenus nimirum illa ventre inferiorem huc illuc perpetim deducentia, content ejus dum ita conquassant, lente promoveri faciunt.

Præter Irritationem prædictam, qua fibræ carne naturæ instinctu, & solenni ritu in vermiculations crebras, & fere continuas accientur, insuper accedum stimuli quidam alii, & varia incitamenta, quæ pro de ta occasione contractiones istas excretorias intendam aut accelerent, & non raro in convulsivas adigant; in

r. III

S CO.

it per

lente

quei

n mo

a lum

atque

etian

nim.

romo

penfo

entu

es pon

ncum

æ fen

fuca

ris pa-

alares.

Quar

ulqu

t, qui

entitus

ur; qu

omin

ò hu

organ

entre

ontent

nt.

carne

ations

cedun

pro da

endani

nt; it

ut Alvus contenta fua confertim, & impetuole, & quafi à catharctico provitata ejicere cogatur. Sunt autem intrinfeca hæe alvirritamenta, imprimis Alimenta incon- Cui accedient grua aut immodica, chyli degeneris corruptelæ, fangui! multa alimine nis & fucci nervei recrementa copiosa, vel acria è dentin glandulis, aliisque viscerum emunctoriis, & pracipue è cysti fellea, atque ductu pancreatis exudantia; quil nimo serositates, aut humores superflui, vel incongrui è Cruore, & Nervoso genere, vel habitu corporis intus restagnantes. De præcipuis horum, quoniam in catharfi sæpe emergunt, & pharmaci operationem intendunt; speciatim ac breviter dicemus.

der an en

Iraque imprimis Alimenta, si quando inter coquendum pervertuntur, aut subigi nequeunt, non raro De- Alimenta inarrhæam excitant; uti in crapula, victu inordinato, ter coquendam ab incongruis comestis, alissque in Diæta erroribus, aut depravata. fermenti Stomachici depravationibus, frequenter accidit. Quinimo propter Apepsiam, quandoque item propter obstructiones in mesenterio, aut ductu intes ftinali, à viscositate nimia Tunicæ glandulosæ aut vaforum osculis impacta, fucci nutritii distributio impeditur, proindeque ingestorum materies ferè tota in primis viis cohibita, dejectiones crebriores & uberiores producit.

2. Recrementa sanguinis & succi nervosi in visce- 2. Bilis & sucrum glandulis, cysti fellea, ductu Pancreatis, aliisque cus panoreatiforsan receptaculis congesta, siquando ob plenitudinem aut irritationem exundantia, in cavitates intestinorum affatim deponuntur, in quantum fibras ibidem nerveas vellicant, aut cum aliis succis effervescunt, sæpenumero Diarrhaam producunt. Videtur flava bilis quoddam quasi Catharticum naturale, quod è vasis choledochis ubertim effluens, purgationem spontaneam movet.

3. Materies consensative à regione adhuc remotiore, nempe

3. Humores à Sanguine, Succo nerveosà quibulque visceribus dem amandan-

nempe aut à massa sanguinea, aut è liquore nerveo; jusque emunctoriis, vel à toto corporis habitu, inte dum ad intestina transmissa, fibras corum nerveas in er habitu corpor tat, proindeque carneas in spasmos excretorios cie ris, ad intestiva In prædictis enim partibus ac locis, ac imprimis in ma la fanguinea, humores degeneres aut superflui turg scentes, cum per diaphoresin aut diuresin nec facil nec satis amandari queant, sæpe metastasi introrsum s cta, vasorum intestinalium osculis ubique consitissim dehiscentibus exudant, dejectiones crebras & aque fas inducentes. Quinimo ipse interdum cruor, inch si vitiatus, & ad coagulandum aptus, cum per minu iftee vafa hand expedite circulatur, frequenter in m gna copia erumpit, & dysenteriam parit. Cæteru observare licet, quando pori exteriores à frigore si cepto constringuntur, aut tumores cutanei subil evanescunt, alvi fluorem succedere. Novi plures ve tris conflipationi obnoxios, boc tantum remedii gen re curatos fuille; nempe ut diluculo, & hora prius fueta citius, lecto aflurgerent .: Quantum enim danis lita adimitur, tantundem ad alvum lubricandam add

His ita præmissis de variis Intestinorum contenti tum ingenitis, tum accessoriis, nec non de visceru horum motu excretorio, tum naturali & folenni, pu violento five coacto, item de váriis stimulis, sive in tamentis quibus alvus sponte natura moderate som aut inordinate perturbari solet; facile erit oftender quo ritu, & quali discrimine medicamenta purgant ventriculum & intestina ad excretiones movent, corum contenta modo hac, modo ista seorsim, med plura fimul educi faciunt.

Ejulmodi vilcerum contenta guamodo cathartica educunt.

Cum Medicamenta Purgantia sumuntur in form liquida, jam jam ad operandum fatis parata funt; vero folida substantia constant, ventriculo ingesta

TOLL VCO 6 inter as im OS CHEL n malturge facile um h itilline 3que IR Ch mainut in ma æteru ore fu fubit res ve is gene Trus & Na moj lo m add ntenu iscerm 加, 脚 ive m te foly Stender urganu vent,

not

n form

unt;

gesta à fe à fermento ejus dissoluta, ac imbuta, quasi Tincturam constituunt, qua pari modo ac liquor purgans juxta Quorituhec in rationem ac modos sequentes Catharctica evadit. Vi- forma liquida, detur enim quod ejusmodi latex, primo in ventriculo, sotida operantur. & postea in intestinis conclusus, mox tunica interioris filamenta villosa, cum glandulis imbuit, iisque dum A quo ordine in partes modo has, penitus adhæreat, particulæ ejus fibras nerveas, & modo illos. vafatum sanguifera, tum chylifera subeunt, ac unaquæque horum insuper & porum choledochum, & Pancreatis ductum ad contenta fua reddenda, ac velut expuendairritant. Interea cum Tunica interioris fibra nervea, partim à pharmaco imbibito, partimque ab humoribusin cavitatem ejus expressis vellicantur, tunica superioris carnez fibrz spasmos excretorios ineunt, quibus quod molestum est amoveatur. Quo ritu hæc primum in ventriculo, & dein fuccessive in quibusque intestinorum partibus fiunt, & cujusmodi humores in toto transitu eliciuntur, paulo accuratius perpendemus. OJ. Quoad Ventriculum, juxta modum sequentem 1. Intra ventrihabere videtur, viz. Tinctura catharctica intra stoma- culum qualis chum diffufa, imprimis tunicæ interioris filamenta villola imbuit, issque pertinacius adhærescens, inde paulatim fibris nerveis traditur; quas fubiens, & brevi ad faturitatem implens, demum irritare incipit; quæ propterea statim corrugatæ liquorem imbibitum una cum proprio succo, & phlegmate viscoso ventriculi rugis impacto, exfolvere faragunt. Porro ejusdem medicamenti, dum in ventriculo moratur, particulæ quædam alia, vasorum & glandularum ora subeunt, & vellicant, iffque serositates, aliosque humores exprimi, & emulgeri faciunt. Dumque adeo ventriculi fundus, & fibra nervex à molestis hujusmodi contentis aggravan-Sc. Fibras 1º nerfur & lacefluntur, fibræ carneæ in contractiones excre- fensum, d'in motorias concitae, stomachi fundum, & latera sursum col-trices in spa, mos agunt, & versus pylorum inclinant; proinde ut saburra excretorios cient.

M 2

veas in moleftia

ifta

ista una cum Tinctura medicamentosa foras eliminaria ad intestinata transmitti queat. Inde stomacho sedatio & quies parumper obtingunt, donec ejusdem Tinctum filamentis villosis in partem adhuc adhærentis, fibra nerveæ penum novum imbibentes rursus irritantur cumque adeo nova faburra in ventriculi cavitatem e. primitur, & commovetur, fibræ carneæ propter illin exclusionem spasmos excretorios repetunt ; adeoque hæc crebra vice peraguntur, donec Pharmaci virus filamentis villofis eluatur prorfus, & abstergatur, atque spiritus fibrarum incolæ excandescentias suas dimittant quod interdum brevi ac facile succedit, ita, ut from chus post horam unam aut alteram molestia quavisi Pharmaco impressa immunis fiat, perturbatione rel qua omnino ad regionem intestinalem translata. San numero tamen accidit à cathatetico affumto brevi vo mitiones perquam atroces excitagi, & pahilominu pharmaco licet rejecto, purgationem fatis copiola fuccedere. Cujus ratio efficadod irritatio nimis w lenta ab initio facta, spasmos fortiores, idest; emerica concitat; dein poliquam irritamenti istinis impetuat laxatur, aut infringitur, contractiones mitescentes e tharticæ evadunt. Enimvero medicamenti purganti & vomitorii virtus, & operandi modus, non tam qua qualitates specificas, "quam sub hoc respectu peril mum different, quod molestia ab illus irritatione fid facilius aut diutius tolerari, & domum ad intestina tras ferri queat; non autem que ab emetico excitatu Quod vero post cathartici operationem per sedes w piose factam, nonnunquam Vomitio oriatur, in cana videtur esse, quod medicamenti Tinctura, à Tuno villosa altius imbibita, non façile abstergetur: quarespot nixus purgativos plures incassum habitos, demuna eam penitus excutiendam spasmus emeticus accient Usitatum est à cibis, antequam stomachus pharman inanitu

Norum motuum crebræ vices unde procedunt. ··III

ari&

datio

Cturz,

fibra

intur

m ex.

rillius

coque

Virus è

atqu

ittant

ftom

avis i

ne rei

Same

QVI VO

minu

piolin

nis wo

metica

etus n

ntes a

rgants

a ginoa

pont

ne fac

na trap

x citatu

edes, co

in cam

Tunio

arepol

mum a

accietu

narmaco

manitur, ingestis vomitum cum nausea & molestia infigni concitari ; quia nimirum ob pepfin impeditam aut depravatam, chylus in putrilaginem incongruam ac irritativam degenerat: ut plurimum vero medicamentum purgans ventriculo nimis cito, & absque fordibus ejus deterfis elabitur, vires fuas maximas intra ductus intestinales impendens: Quo ritu hoc fiat profund was ac in cavitates infolia orem sumspiromix

Tinctura cathartica à ffomacho deturbata, & fes Cathartici opecum exinde materiam quandam excrementitiam defer ratio intra Dusrens, intestinis illabitur ; ubi statim in Duodeni ac sur sina tenuia. perioris Ilii transitu tunicæ villosæ filamenta imbuit; issque tenaciter adhærescit: deinde particulæ medicamentofæ uberius diffusæ fibras nerveas, nec non glandularum, aliorumque vaforum ductus fubeunt queosumque spiritus incolas irritant, cum humoribus inibi scatentibus fermentescunt; cosque, ilhne exprimiy & velutemulgeri cogunt, adeoque in cundisperturbationem magnam cient; quapropter fibræ carneæ àspiritibus irritatis & in explosiones actis inflatæ, & contracte, spasmos molesti istius excludendi gratia excreto: riosineunt. Hinc'cum superior ductus intestinalis regio, in vermiculationes crebridres, ac fortiores, quibus contentaulterius propelli queant, urgetur, excretionis motis illic inceptus ad reliqua intestina propagatur; limblque had à superiorum contentis and cavitates eorum detrusis stimulata, spasmos exenerorios seriatim meunt, donocalvi faces, quaextime confiftunt, foras deturbantur, ahis ac subinde aliis usque in loca corum succedentibus. Tinctura Cathartica, quatenus spiritibus infoliar fibras nerveas in corrugationes, & man raroextensiones dolorificas, atque hbras carneas in spafmos excretorios (uti ostensum erat) irritat dein quateniseaders quin humaribus; & intestinorum contentis fermentescit, challitione intra cavitates corum inanitus : facta,

facta, & flatibus concitatis, membranas continent varie inflat, ac diffendit, proindeque alvi dejection cum torminibus & crepitu induciti

Cathartici in rium & Pancreationm actio.

Dum fibre Nervee & Carnew ob spiritus à Tinh Porum & Bila- ra cathartica irritatos adeo in sensiones molestas fpasmos excretorios accientur, etiam porus bilan & Pancreaticus vellicati & fuccuffi, humores fuospo fundunt, ac in cavitates intestinorum velut exspour à à quibus utrisque, & præsersim à Bile copiosius suffi membrana haud minus quam ab ipto pharmaco in tates in exceptiones majores crebrioreique urgent cumque adeo dejectiones humoris iftius flavedinen gantur, dicitur vulgo (licet falfo) bilem flavan medicamento elici, & peculiariter educi: Quo humores è du Cibus istis suffusi mutuo effervescum uti quidam opinantur, cum infigni orgafino invin colluctantur : propterea intra cavitates intestinon perturbatio adhue major cum humorum & datu turgescentia concitabitur. Mec folum Bilis, & focus Pancreaticus, à Cath

tico in ductus intestinales exprimuntur; sed insupe

glandulis tunicæ interioris, ob vellicationem cont ctis, & arteriarum osculis affrictis, & reseratis, hum res ferofi velut emulgentur, quin alvi contenta plus hunt, & tum lubricando, tum irritando excretion promovent. Caterum ipse mucus Intestinalis crust

villosam oblinens, siquidem ab humoribus seross expressis eluitur, atque ob fibras nerveas corrugatas fuccussas abstergetur, alvi purgamentis accedit,

rumque molem adauget. Quinimo interdum hoc " co plurimum absterso; & vasorum osculis insigni vellicatis ac velut rafis, merus fanguis effluens de Cathartici ener-

ctiones cruentas constituitos

Ad hunc modum intra stomachi, & intestinon cavitates medicamenta purgantia, quatenus spirituis

Item in glandulas & Arteriarum oscula qualis fit.

gia in sangui-

nem, succum

nerveum, o partes folidas

extendition.

rita

inent

ction

Tinch.

128,1

bilan

os pro

fouum

fuffu

ico in Henn

inem avan

Dow

unt

DAYAD

tinom

Matuu

Cath

1 Supa

confi

hum

cruft

garas

rita

ritant, cumque humoribus fermentescunt, operationes huas perficiunt. A cujulmodi autem pharmaci particulis aut elementis, tum vis istac Irritativa, tum virtus Fermentativa procedunt, moxinquiremus, interim advertimus Cathartici Energiam, longe extra Primas vias, viz. in massam sanguineam, & liquorem nerveum, adeoque consequenter aliquatenus ad cerebrum,

pracordia, aliasque partes aut viscera extendi.

1. Quoad fanguinem, Cathartici particulas in masfam ejus suscipi, & cum eo circulari inde constat; quor quali in fanniam urina à quibusdam bdorem, & colorem mutua- guinem operation tur. Lac Nutricis medicate, infantem purgas Phars ejur. maca quadam hydropicorum aquas per fedem evacuant. Refina Jalapiæ ferum lixiviale odoris urinacei purgare folet. Porro ex communi tum veterum tum recentiorum observatione, Catharticum in febris declinatione opportune exhibitum, materiern febrilem prius maturatam, & secerni aptam educit. Quapropter extra dubium ponatur, modicamenti purgantis corpulcula quædam in fanguinem admittis perque totum enis liquorem distundi. Et quidem circa introitus ejus vias, non est ut longe quæramus; quippe necesse erit quasdam Cathartici particulas fuocomunitio permiftas, per Hecpartin ferplus vasa lactea obrepere. Porro: cum Venarum quædam mentatione, parcretion qualifilya denfissima coctionis viscerum omnium Tu- perficition. nice interiori ubique inferatur, faris obvium erit conerossi ciperes Medicamenti haud minus quam Alimenti patticulas quafdam, his ductibus in fanguinem traduci, dit, a que copia ingenti primo intra venas, deinde etiam inhocm tra Accerias diffusæ (siquidem heterogeneæ prorsus, nsigni at indomitæ fuerint) massam ejus enagitant, varie ins de fundunt, suique una cum aliis sanguinis recrementis exclusionem proritant; asqui sanguis adeo fusis; & in finon fermentationem exerctoriam concirus, medicamenti particulas, una cum recrementis aliis expurgandis per Arteria-

Arteriarum Intestinalium oscula, tunc temporis etim à Pharmaco vellicatus & referata, in viscerum iftom cavitates deponitainde mox persedem amandantuis hunc modum è Cruoris massa, una cum Tinctura C thartica ad Intestina remandata, serosa colluvies, ale que fanguinis superfluitates aut corruptela expure tur. Porro cum vafa fanguifera hac ratione deple incipiunt , humores alii fuperflui, aut recrement circa Viscera, Pracordia, Cerebrum, aut corporish bitum prins deposition mastam sanguineam resorte tur, & exinde statim, perdurante adhuc effervest tia ejus excretoria, versus Intestina correpti, qua tune patet, foras ejiciuntur; adeoque ad hune mod pharmaca Cathartica in totum corpus operantur, & partibus quibufque remotis materiam incongruam excernendam educunt minus conditar sono minoli

Quemadmodum igirur fuperius, Diarrhere hum ralis, five Catharfeos Naturalis, tres gradus notavim ita in præsentiarum totidem Purgationis Medicam tola Species, live classes constituere visum est. Han prima sit, cum propter Intestinorum sibras nerves! operationis ca- niter proritatas, carneæ supra morem solitum pal crebrius, & strictius contracte, contenta quaque la ora, celerius è parte in partem promovent, & demi blanda consession foras ejiciuntio In fecunda Purga nisspecie, humoresquidam alii è Poro Bilario, du Pancreatis, & vaforum ofculis à pharmaco vellic expressi, una cum alvi fæcibus deturbantur. Inte tum ductus hi vehementius proritati, humoris cui que generis copiam majorem, in cavitates Intellis rum profundunt; tum insuper è Sanguine proptera missas Pharmaci particulas fuso, & pracipitato, & consequens etiam è Succo Nerveo, & partibus aliism teries recrementitia ad Intestina per Arterias deland purgatur.

thartice tres gradus.

d. III

s etiar

ftoru

tur's

ura C

es, aliz

purga

deple

mente

orish

eforbe

rvelce

quan

mode

ur, &

uam, moun

e hum

avim

licame

Haru

rveas

m pau

que la

demu

Purgati

On dud

vellia

Inten

ris cun

Intestin

opter 1

0, & saliism

delatad

Ex his fatis constare arbitror catharfin folummodo per irritationem, fermentationem, & expulsionem, ac minime (uti vulgo fertur) per attractionem pera- Cathartica non gi; nec quidem Philosophum, aut quempiam 'Arnidopy, per Attractio-& ratiocinatione utentem decet asserere, pharmaca ulla nem operantiar. propter substantiæ similitudinem, aut virtutes nescio quas specificas, in determinatum quemvis humorem agere, eumque fincerum & peculiarem foras educere. Onod autem interdum Bilis, Pituita, Serum, aut Melancholia seorsim à reliquis secerni putatur, illud adeo fieri videtur, aut quia Medicamenta diversa ratione in visceribus irritant, aut variis modis cum sanguine, aliifque humoribus fermentescunt, aut denique ipsis dejectionibus tincturam imponunt. Cujusque horum rationes & instantias quasdam operæ pretium erit ut ex-

Primo igitur, medicamenta juxta quod particulas magis volatiles aut fixas, lenes aut acriores, molles aut asperiores continent, intra viscerum cavitates diversimode irritant, proindeq; spasmos excretorios leviores aut fortiores, inque locis modo his, modo illis, prius, ac po- operationium tius cient. Ex. gr. Rosæ, Violæ, Cassia, Manna, alia-Catharticaram que similia, quæ sunt partium subtilium, & valde te-differentia. & nuium, plerumque ventriculum minime perturbant; at Pyloro superato Duodeni tunicam nerveam exquisitius sensilem irritare incipiunt, & priusquam ulterius pergant, vim suam ferè totam illic impendunt; cumque adeo à tunicæ illius vellicatione & corrugatione Po- 1. Quaternus rus Bilarius succutiatur, dejectiones Biliosæ succedunt. diversimode in E contra alia, uti Gummi Ammoniacum, Opopanax, tant. Sagapenum, Turbith, & similia, quæ materia crassiore & viscosa, atque particulis obtusioribus constant, non ita promtæ sunt operationis, ut statim irritent; quin intra ventriculum soluta, indeque intestinis allapsa, in us non statim sed aliquantum provecta, & postquam tunicis

tunicis eorum aliquamdiu adhæserunt, infra Porum Bilarium vellicationes suas inchoant; quare præter alv fæces, & serosa quædam vasorum osculis expressa, mu cum intestina oblinentem abradunt, & detergent, ideo que Dejectionum Pituitosarum apparentias faciunt.

2. Quaternus
varie cum sanguine fermentescunt.

2. In quantum Pharmaca particulis diversi gener prædita, variis modis cum fanguine, aliisque succis fa mentescunt, propterea dejectiones modo serosa, mo do biliosæ, aut alterius indolis succedunt. Etenim non nulla, uti imprimis Aloe, ac Rhabarbarum, quia pu ticulas materiæ velut adustæ in se continent, tales i sanguine gignunt; quin & recrementa ejus adustai motum concitant, inque ductus choledochos uberin cogunt: cumque hac ratione Bilis copiosius aggesta, receptaculis suis in intestina exundat, dejectiones plu Biliosæ evadunt. Novi quosdam à lacte crudo & sin plici ad lib. ij. epoto purgari folitos, omnino flavu dejecisse: cujus ratio est, quod lac ipsum in bila facesseret; prout ex ructu amaro, & sanguinis al (tanquam Bile turgescente) mox concitato inferre cuit. Porro alia Cathartica, uti Jalapium, Cologa this, Elaterium, & quædam Mercurii præparata par culis acrioribus, & non raro quasi septicis constant; qui propterea ab intestinis suscepta, indeque sanguini tran missa, massam ejus infigniter fundunt, & in serosin tem valde præcipitant; immo interdum quasi ven nant, & crasin ejus corrumpunt. Dein siquidem o dem tempore, quo sanguis funditur, vellicatio in il testinis habetur, cruoris recrementa serosa, ejusqu corruptelæ & liquamina, ex arteriarum osculis ibidet reseratis in viscerum istorum cavitates exspuuntur,ado que dejectiones plurimum aquosæinducuntur. Quo fi, post cruorem à Pharmaco ita fusum, & in crasil fum, evacuatio per sedes parum aut minus copiosasion cedat, sanguis à mixtura incongrua, & corruptiva usqu T.III Porum er alvi a, mu , ideo generi Cis fer E, mom noniia par ales in lustain uberiu gesta, i es plu & fim flavu n bilen nis ah ferre olocy ta parti int; qu ni tran ferolit si vent dem o o in in cjulqu s ibiden turiado

a crafila

mag

nt.

magis depravatus, exinde aut dyscrasiam insignem ac-pargationis Equirit, vel recrementa, & corruptelas suas in habitum lateria five forcorporis fuffundens, puftulas, & vesicas aquosas, in tiora mala cute prorumpere facit. Ita namque à Pharmacia perperam celebrata, mala sæpe ingentia sequuntur. Nec enim de nihilo est quod vulgus adeo pertimescat, siquando medicamen minus operetur, ne virulentia exinde contracta, & derelicta, postquam diu in corpore delituit, tandem aliquando affectus malignos produceret: à tali namque occasione interdum pathemata quasi Leprosa excitantur. Non ita pridem Oxoniensis cujusdam filiis duobus, cum pulvis Catharticus (ac uti videbatur Mercurialis) ab Empirico exhibitus fuerat; unus corum spatio 48 horarum centies ad mini-Historianotamum, cum torminibus, & magna spirituum fatiscentia bili ostenduntia. purgabatur: Interim alter ætate paulo major nullam habuit sedem, verum intra paucos dies capilli ejus decidebant, ungues nigricabant; insuper & brevi postea pustulæ aquosæ in toto corpore erumpebant, quibus continue in scabiem crustosam induratis, & subinde deciduis, statim novæ repullulabant: cujusmodi affectus, ob fanguinis crasin summe vitiatam, & quasi venenatam, nullis remediis cedens, supra biennium, antequam perfecte sanari potuit, misellum istum gravissime exercebat. Nec tantum à Mercurialibus, sed ab aliis interdum Catharticis, è Vegetabilium familia desumtis, massa sanguinea ita depravatur, ut non nisi longo tempore restitui aut renovari possit. Adeo non immerito prorfus calumniatur Helmontius, dicens pharmaca cathartica non semper aut solummodo humores in corpore prius existentes educere, sed potentia sua corrupr. Quo tiva depravatos efficere.

3. Purgationis Electivæ error altiores adhuc radices Purgationis Epiosaste egit, ex eo, quod liquida per alvum excreta, cum in-lettruz error univausque terdum colores suos à Pharmaco mutuata sint, falso

N 2

creduntur,

creduntur, Biliosa aut Melancholica prius existenti feorsim ab aliis humoribus educi. Nihil usitatius qua à Rhabarb. Aloe, rad. Curcumæ, & quibusdam ali medicinalibus assumtis, ficut Urinas, ita & Sedes fi vedine tingi: pariter infusio Sennæ, Cathartica etta quibus chalybeata, aut vitriolica admiscentur, alvis ces quas evacuant, atredine inficiunt. Porro diver moda corporis constitutio, ac humorum crasis, dive fas excrementorum apparentias producit. Quippecu in his vafa Choledocha Bile turgeant, in illis fales y triolici tincturæ Atratæ parentes in primis viis stab lentur, inque aliis propter malam victus rationem& rositates plurimæ in toto corpore aggerantur; propte cum ejusmodi sedes à quocunque Pharmaco sequere tur, si contigerit illos humores à Cholagogo vulgo d cto, istos à melanagogo, atque hos ab hydragogo pu gari, tales à Medicamento elective excerni perhibe Quod igitur spectat ad delectum in Purgantib habendum, licet decantatæ istæ medicaminum, suo huic, aut illi appropriatorum classes, minime arrid ant; attamen non quælibet Cathartica in quibum casibus indifferenter usurpanda censemus; quin ven prudentis medici judicio, ac discrimine sagaci opus d ut juxta patientium vires, temperamentum, viscem robur & tenorem, tolerantiam, consuetudinem, imaginationem; quinimo juxta morbi naturam, ten pus, & conditionem, purgatio levior aut fortior, èc lidis aut temperatis, blandis aut acrioribus, in fil stantia solida aut liquida, aut alia alterius cujusdam g neris aut formulæ instituatur:

Humerion praparationem ad purgationen necesaria.

Antiquiores Medici, quibus etiam Neoterici plus astipulantur, uti Purgationem electivam, ità hum rum præparationem isti præviam, & quasi necessaris statuerunt: Quapropter in libris practicis quoties Pharacia Cathartica præscribitur, ex more solenni, & quantica præscribitur, & quantica præscribit

tentia,

m alu

des fla

a etian

alvi fz

diver

dive

pe cun

ales v

s Stabu

nem &

ropter

quere

ulgo d

go pu

erhiba gantib

1, fuco

arride

uibum

uin ver

opus d visceru

nem,

m, ten

or, èa , in fud

dam g

dam quasi pompa, præparantium cuilibet humori definatorum series longa proponitur; quorum usus taquan . metsi speciosus admodum, minime utilis videtur; quia tales humores revera non existunt, prout alibi clare ostendimus. At vero cum purgatio non omni tempore, nec in qualibet corporis conditione conveniat, ad Qualis apparaeam rite peragendam, tum opportunitas, tum Appa- fin requiritur. ratus quidam requiritur; atque utraque hæc, & Primas Vias, & Massam Sanguineam respiciunt.

Quoad prius, si quando Stomachus aut phlegmatis viscosi saburra aggravatur, aut bilis turgidæ æstuatione molestatur, catharsis sæpissime aut frustra aut perperam celebratur, nisi prius contenta istac aut Vomitorio ex- 1. Respectu stohibito everrantur, aut illorum aggravatio & effervescen-machi. tia Digestivis emendentur.

Quod vero ad Sanguinem spectat, Purgatio sæpe intempestiva, quandoque item incongrua est, atque in neutro horum casu, Præparantia vulgo, sed tantum Alterantia conveniunt: Quippe non humores ifti ima- 2. Respectu sanginarii versus Evacuationem disponendi sunt, verum guinis. ipse Sanguis vel à Statu turbido, & confuso ad Sedatum; vel à debilitate aut Dyscrasia, ad vigorem, & æquabile temperamentum reduci debet. Dum fanguis febriliter æstuans in mixtione sua perturbatur, Catharlis semper nocua deprehenditur; ideoque ab Hippocrate, & veteribus damnatur: nec minus dum massa ejus languida & debilis, ad fermentationem debitam haud affurgit, pharmacia ista interdicatur. Porro cum languis supra modum biliosus, aut aquosus existit, vel in Coagulationes aut Fusiones nimis inclinatur, purgantia ut plurimum, ejusmodi deliquia, aut depravationem ejus non submovent, verum sæpius adaugent. cessaria Quin potius in istis casibus remedia Alterantia indiies Pha cantur, quæ nempe Salium, Sulphuris, ac Seri sepa-

que

ici plum à humo ii, & que rationes, aut combinationes iniquas destruant, aliasque enormitates corum tollant: Super his medicam tis pharmaciæ cathartice aut præviis, aut, quod fæ numero fatius est, vicem ejus supplentibus, viz. gestivis, & Alterantibus inferius speciatim dicetur.

Cathartici facultas five virtus duplez,irritativa & fermentativa.

A Chjufmodi particulis elementaribus utraque dependeat.

Irritativa non ta, aqua, aut terra.

Nec à Sale aut Sulphure Solita-9715.

Sed ab his simul combinatis.

Circa Medicinæ Purgantis Theoriam, haud m amplius dicenda occurrent: nisi quod siquidem (è prædictis liquet) Cathartica tum Spiritus fibrar splanchnicarum incolas, sc. hos in Sensiones molel proindeque alios in Contractiones excretorias irrin tum insuper humores & sanguinem fermentant, in varias fusiones & partium secretiones cogunt; inquin dum restat, à cujufmodi particulis sive Elementari sive Secundariis, ac (ut ita loquar) Qualitativis, traque ista virtus tum Irritativa, tum Fermenta dependeat. Super his in Genere advertimus, qu postea instantiis confirmabitur, vim Irritativamin Keribus exeri folitam, & cujus inftinctu Spasmil thartici accientur, nequaquam è Medicamenti pri piis, aut particulis Spirituofis, Aquofis aut Terre bus procedere, nedum à Salinis aut Sulphureis unqu procedit à spiri- solitariis, sed ab iisdem semper combinatis, cum aliis interdum adjunctis exoriri. Quamvis enim Sal Sulphur præcipua Irritationis Catharticæ instrume funt, neutrum tamen ex iis simplex visceribus adeo festum este solet, ut sibras motrices in spasmos ex torios conciter; illa fimul conjuncta, se mutuo exalt & in aculeos adigunt; quinimo crasin corporino inimicam, & prorfus indomabilem acquirunt. T ctura Antimonii, item Cerussa ejus stomacho nul molestiam inferunt, sed potius grata, & Cardiacae stunt. Attamen Crocus merallorum, Stibium, Bu rum Antimonii, aliaque ex Sulphure, & Sale con gatis præparata, in Emerica aut Cathartica maxi Elateria evadunt. Pariter alibi advertimus partici Sulphureas & Salinas ab invicem separatas, & se icamo tarias, & odoris, & saporis satis grati existere, eas vero d fan intime commistas, mox foetorem, & ranciditatem conviz. I trahere.

tur. Quod vero ad Fermentationem Catharticam spectat, Virtus fermend mi non ita plane constat utrum eædem prorsus particulæ, tativa à cujusem (quæ spiritus in Spasmos excretorios irritant, etiam san- pendeat. fibrare guinem fundunt, inque partes secedere faciunt, proinde molel ut recrementa ejus ex Arteriarum osculis in cavitates irrita viscerum exspuant. Profecto sanguis, quemadmodum nt, ma & lac, fere tantum ab Acidis fundi, inque serositates. nquire pracipitari solet; prout infra per experimenta, & rantarib tiones fuse declarabitur. Sales Alchali, Fixus & Volativis, tilis, immo & Nitrosus, sanguinis mixtionem minime nentan dissolvunt, quin potius integram servant, & solutam res, qu stituunt; pariter & spiritus vini, aliaque purissime sulamin phurea: at vero tantum abest Acida catharsin promoasmi vere, ut à nihilo magis pharmacorum vis purgans in-

ti prim fringatur, aut penitus tollatur.

Terren I Itaque de purgantibus ut examine per sensum facto sunque judicium feramus, verisimillimum videtur, ea (siquicumo dem sapore plerumque acri, & nonnihil pungitivo prem Sali dita sint) una cum Sulphure, Sale quodam volatili, & struma acri, (qui in fortioribus quodammodo septicus est) s adeoi imbui; atque tales corum particulas Sulphureo-falinas nos exa non Acidorum, aliorumve Salium Præcipitatoriorum o exalta titu cruorem fundere, quatenus ejus partes qualdam ori not magis intime & amice dum amplexantur, abaliis connt. To fociis diripiunt, & sibimet devinciunt; verum è conno nulle tra particulæ catharticæ toti massæ sanguineæ, cunctisque rdiacae jus particulis incongruæ, simulque immiscibiles, & m, Burindomabiles cum sint, confusione sua eas omnes exaale consitant, inque effervescentiam expurgativam concitant; Medicamenti a maximux adscito mox cordis pulsu citatiori, non prius seda- à sulphire cum particular, quam corpufcula quæque heterogenea foras elimi- fale volatili & us, & soldentur, expulsis una serosi Humoris quo miscentur quodammodo servica.

portione quadam, aliisque interdum sanguinis ren

Massa Sanguinea Cathartici fortioris particulis in cta simili ritu effervescit, quemadmodum vina gene fa ab heterogeneis dolio injectis, propter incongruin us exclusionem de novo fermentescere perhibent adcoque interdum intra cadum ebullire persistunt, d nec aut vas disrumpitur, aut crasis illorum penitus m tur. Hoc autem non ita frequenter liquori sanguir contingit; quoniam ex Arteriis passim ubique, & p sertim paulo apertius in cavitates intestinorum de scentibus, tum incongruæ cathartici particulæ, t aliæ cruoris ab iis vitiatæ, & secretæ facile ejicium Quamquam, & purgantia interdum vehementions guinis temperamentum valde pervertunt, & quali nenant. Enimyero istorum nonnulla plane septica corruptiva pari modo per diarrhæam operantur, Cantharides per diuresin; nempe laticem sanguina ex parte liquant ac corrumpunt, dein liquamime cum medicamenti particulis rejectis præ acrimonii partes quas pertranseunt plurimum irritant, & f corrodunt. Quapropter, quibus fanitas aut long tas curæ sunt, Empiricos, pharmacia fere tantum curiali aut Elateria utentes, cane pejus & angued tent.

Cathartica fortiera per sedem, quemadmodum cantharides per orinam, operantur. SECT. III. CAP. II.

Catharticorum Species, Formula, & compositionum quarundum Ætiologiæ.

Atharticorum classi Mineralia haud multum Cathartica vin contribuunt; etsi vomitoria, & diaphoretica ulla e mineralimagis celebria ex eo potissimum penu sumantur: verum purgantia, cum mediæ virtutis, & diversæ operationis sint, ex impuris istis, & durioribus concretis formari nequeunt. Nam si vis Elateria, ut ut correctissima, velut aculeus aliquatenus in mixto relinquatur, quicquid irritationis in ventriculo exinde procedit, vomitionem inducet; sin ista penitus exi- Ex eo penu, Emematur, nulla excretio in visceribus ciebitur, sed pro-tica, o Diapho-retica precipua pter salis Alchali reliquias quasdam, vis omnis in Dia-sumuniur. phoresin cedet. Enimvero pharmaca Emetica ejusmodi videntur esse, quæ cum nullo modo in ventriculo subigi, & domari possint, atque particulis acrioribus ceu velut aculeatis, nempe Sulphureo-falinis prædita fint, fibras stomachicas, quo illine via brevissima, sc. per vomitum è vestigio exterminentur, in spasmos vio- Discriminis istilenter excretorios cient: è contra Diaphoretica us ratio inquiriquamvis subigi, & domari nequeant, siquidem vero stimulis sive aculeis ademtis, particulæ eorum in minutias velut globulares & acierum expertes confringantur, stomachum minime irritant, in massam vero sanguineam transeuntes, eam utpote immiscibiles & indomitæ fermentant, inque effervescentiam universalem, qua una cum seroso latice, aliisque cruoris recrementis evaporent, concitant. Purgantia autem, par-CT. I ticulis incongruis, sed hebetioribus, & debilioribus prædita, fibras stomachicas nec statim, nec vehementerirritant; attamen postquam has paulo altius subierint, primo sensionem molestam cient, dein, ut, quod molestum est, sine perturbatione magna foras ejiciant, motus

CT. [

S Tea

lis in

gener

gruu

ibenn

unt, o rus vin

inguir

, & pr

ım de

læ, ti iciunt

tional

qualit

eptica

ntur, guina

minat

nonial

& E

t long tum

guede

Catharticorum species & Formula. Sect. II motus excretorios solitos, & ordinarios, sc. per duch intestinales augeri, & multiplicari faciunt.

E mineralibus dam mines propriesta dicia.

At vero è mineralibus nonnulla, uti Mercurius dulci per antia que- lapis Lazulus, Armenus, & quædam alia, tameth impro prie catharticis accenseantur, sunt enim operationism nusfidæ aut certæ, proinde ut rarius per se in finem istu usurpentur; cum aliis vero purgantibus non sine frust

cathartica

quamplurima

Purgantium recensio.

Ad vegetabilia autem descendentes, campum h latum & catharticis consitissimum ingredimur : qu cum multiplicia fuerint, variis modis recenseri, & E vegetabilibus stribui solent; sc. in mitiora, mediocria, & veheme tia; item in cholagoga, melanagoga, phlegmagoga, & varii generis. hydrogoga: porro in canangalina, minorativa, & en dicativa. Non est ut singulis hisce tribubus insistam verum ad tria tantum generatotam supellectilem tharticam reducemus; sc. primo in loco habeanto quæ in visceribus irritationem non nisi leviorem, inq fanguine & humoribus fermentationem tantummo mitem præstant: cujus generis sunt Violæ, Cassia, T marindi, Rosa, Rhabarbarum, Senna, Myrobalar Epithymum, Carthamus, Agaricus, Aloe, & simil Secundo, quæ tum in visceribus vellicationem, tum humoribus effervescentiam paulo fortius cient; p inde ut in his perturbationes magnæ, & interdum briles; inque illis spasmi cum torminibus, etsi immanes, excitentur: in quo censu ponuntur, Sca monium, Turbith, Hermodactyli, Mechoaca, Ja pium, Ebulus, Sambucus, Opopanax, Sagapenum. I timo constituuntur, quæ ventriculum & intestim trociter vellicant, & lancinant, quinimo fanguin aliosque humores vi quadam septica plurimum ex tant, fundunt, inque mixtione folvunt : talia si Helleborus, Elaterium, Soldanella, Euphorbium Efula, Colocynthis, &c. Vege ductus dulcis impronis mi n istun c fruct oum h r: qu 1, & d hemen igoga, i & en **listamu** lem C beantu m, inqu ammod affia, Ti robalan z fimili , tumi ent; pro rdum

CT. III

Vegetabilia non, uti mineralia, ad compages suas Cathartica vereserandas, longà præparatione semper opus habent: getabilia prapahæc enim fæpius, dum mixtio integra est, (fecus ac ratione chymica de illis annotavimus) fortius operantur. Nam quo- egent. rum virtus in fystasi subtili, & sugaci consistit, haud magna inxugires & apparatu chymico in Extracta, Magisteria, aut quintas Essentias reduci debent: quin plurima illorum, uti Rhabarbarum, Manna, Cassia, Senna, Myrobalani, &c. in pilulas aut pulveres redacta, aut liquore idoneo infusa, aut decocta, & melius, & facilius operantur; quæ, si nimio artificio vexentur, vim purgatricem aut penitus amittunt, aut pigre cam, Quedam ex its & cum molestia exercent. Usitatum est ad eliciendas per extractionem vegetabilium tincturas, liquorem, cui infundantur, Tartari vel Absynthii salibus imprægnare; ita namque saturatum colorem cito adipiscitur. Etsi morem hunc nonimprobo, quaterus fales herbarum fixi cum fuccis acidis ventriculi & intestinorum effervescunt; attamen dolum in eo latentem detegere licet: quippe tincturam istam saturatam sales non eliciunt, sed apparere faciunt. Nam Rhabarbari, Sennæ, aut alius vege- Sal Tartari ad tabilis infusioni jam factæ, & colatæ, si salem Tartari gantis extractioaddideris, illico tinctura, sive color ejus multo satura- nem quid contior evadet: cujus ratio est, quod particulæ salino-fixæ fert. obtusæ admodum liquoris poros inferciunt, proinde etsim ut lucis radii inter transeundum plurimum refringanar, San tur: quapropter tinctura quævis, ob salem Tartari saaca, la turatior facta, ab infuso spiritu Vitrioli, cujus particulæ num. I funt aculeatæ, fine materiæ cujusvis præcipitatione, mox restima clarior & tenuior evadet.

anguine At vero Catharticorum vegetabilium nonnulla etium ex am præparatione chymica emendantur: nam, è qui- Apparatus chytalia de bus Sale ac Sulphure refertis, particulæ activæ & be-micus pro extranignæ à reliquis hebetioribus & malignis secerni, inque falinis pergnam extracta resinosa, aut alius generis compendiosa redigi utilis.

possint; 0 2

possint; certe bono cum fructu horum Analysis nova synthesis instituatur. Quamobrem, pro tharticis quibusdam rite præparandis, cum spiritu partem sulphuream & aliquotam salinam extrahim uti in magisteriis resinosis Jalapiæ, Scammonii, choacæ, &c. Propter alia, menstruis salinis, sc. A destillato, aut Aquis cum spiritu Vitrioli, vel sale tari exacuatis, utimur: idque sub duplici respectu mirum, vel ut particulis activis à materia terrestri satis, pharmacum in minore mole, & forma ele tiore componatur; vel ut mixti qualitates e quæque, aut virulentæ, eximi, aut domari possin

Purgantium formulæ præcipuæ notantur. Infiniti res operis ac tædii esset, Cathartica hi mnia simplicia, eorumque Præparationes, Dispetiones, & Doses singulatim recensere: Quod ad presitum nostrum satis est, cum medicamentorum pur tium compositiones præcipuæ sunt Potiones, Pulv Boli, Electuaria, Morsuli sive Tabulæ, atque Csiæ, aut Vina Medicata; singulorum ex his, Fo las quassam selectiores, easque triplicis generis, quod pharmaci operatio, lenis, mediocris, aut esse debet, subjiciemus; quibus addentur quarto gantium sacile parabilium Recepta pro pauperibus

Potiones lenes,

Mediocres,

I. Potiones lenes. R. Rhabarb. incisi 3iij. Citr. 3ss. salis tartari Dj. infunde frigide per nost aq. Cichorei, & vini albi zii ss. colaturæ claræ ziij syrupi Cichorei cum Rhabar.zss.aq. Cinnam. zij.f.

2. Mediocres. W Sennæ opt. 3iij. Rhabar. A trochis. ana 3iss. Sant. Citr. Dij. Salis Tartari 3ss. Coriand. 3j. infund. clause, & calide in vini albis font. ana 3iij. per noctem: colaturæ 3iiij. adde syr pomis purg. 3j. aq. Mirab. 3ij. f. potio. Vel W Sen. Gereon. 3iiij. syrupi Rosarum solut. 3j. cremoris tari 3ss. Aq. Cinnam. 3ij. f. potio.

Re Sennæ opt. Cassiæ fist. Tamarind. ana 3ss. sem. Coriand. zij. coq. in aq. fontana zx.ad tertiæ part. consumt. colaturæ clarif. cum albumine ovi addendo sxr. de pomis zj.f. potio.

3. Fortes. R. Decocti Sen. Gereonis (cum additione Fortes, fibrar. Hellebori nigri, & Agarici ana 3iss.) zvj. Syrupi rosar. solut. vel flor. Persicor. zj. Aq. Mirab.

3ij. vel

lysis, &

pro Ca

iritu vin

rahimus;

onii, Me

fc. Acet

fale Ta

ectu;

estri sepa

na elegan

es effen

offint.

ica hico

Dispens

ad propo

m purga

Pulvero

, Form

ris, jux

aut for

uarto pu eribus.

3111. San

r noctem

æ 3111.04

321.f. pot

ar. Agan

ri 3/1. Sa

albi o

lde syrupia

Re decou

emoris Is

N Sen.opt.3ss. fibr. Helleb.nigr. Turbith, ana 3ij. Sant. Citr. 3j. sem. Coriand. 3iss. Salis Tartari 3ss. f. infusio clausa, & calida in vini albi 3viij. per noctem, colatura clara 3v. adde electuarii è succorosar. 3iij. syr. è spina Cathartica 3vj. Aq. Cinnam. 3ij. f. potio.

4. Potiones facile parabiles pro pauperibus. R. Li-Facile parabini Cathartici Mj. Sem. fæniculi dulcis 3ij. coquantur les. in aq. font. q. s. ad zvj. addendo vini albi zij. f. potio. Eodem modo paretur haustus catharticus è flor. rosar. Damascen. item ex folius Mali Persici, nec non ex radi-

cibus Eupatorii Avicenna.

II. Pilulæ. primo operationis facilioris. Re pil. 2. Pilulæ lenes, stomach. cum Gum. Hj. ad 3 ss. Tartari vitriolat. gr. ij. balsomi Peru. q. s. f. pil. iij. vel iiij. Eodem modo parentur ex massa pil. Russii, Mastichin. de Succino, item extracti nost. solut. cujus descriptio habeatur. in

tractatu de scorbuto.

2: Mediocres. R. pil. stom. cum Gum. 3ss. resinæ Mediocres, Jalap. gr., iiij. ad x. Tartari vitriolat. gr. vj. Ammoniaci solut. q. s. f. pil. iiij. Eodem modo parentur ex massa pil. de succino. Tart. Quercetan. Item loco resin. Jalap. subdatur scammonii sulph. gr. vj. ad xij. vel resin. Scam. gr. viij. ad xiv. Vel R. pil. stom. cum Gum. ana dj. resin. Jalap. gr. vj. ad xij. balsom. Peru q. s. f. pil. iiij.

3. Fortiores, Repil.Rudii.3 ff. resin. Jalap. gr. viij. Fortiores, ad xij. balsam. Peru q. s. f. pil. iiij. sumend. cum regi-

mine.

Re Sem

Catharticorum species & Formula. SECT. I mine. Simili ritu parentur ex massa pil.coch.de sagape Re pil. ex duobus 9j. ad 3ff. Calamelanos 9j. f. pil. i fumend. cum regimine. Facile parabiles. 4. Facile parabiles & pretii minoris. R. T. Jalapii select. 3ij. Diagridii. 3j. Caryophyll. Zinz ana Dj. Ammoniac. solut. q. s.f. masa, dosis 3ss. Re pil. Chochiar. 3 ff. ad Dij. f. pil. iiij. III. Pulveres. Primo Mitiores. R. Rhabarb. 3[] Salis absynt. Off. caryophyll. gr. ij. f. pul. detw

III. Pulveres miliores,

cochl. j. aq. Cinnam. tenuioris, velin hauftu brodii R. Pul. Sen. compof. majoris 3ff.ad 3j. detur inh

stuliquoris posset.

Re Pul. folior. fen. 3j. Calamel. gr. xvii. Sant. c

Iff. f. pul. detur in cochl. panatella.

Mediocres,

2. Mediocres. R. pul. Diasen. 3j. Cremoris Ti 3j.f. pul. detur in haustu brodii.

Refin. Jalap. gr. x. Calamel. 3j. Caryophyll.

vj. f. pul. similiter sumend. Re Specier. Diaturbith cum Rhabarb. 3 sl. ad 3 j. C

moris Tart. 91. ad 3/1.

3. Fortiores.

3. Fortiores. R. Turbith, Hermodact. ana Diagrid. 3j. Zinzib. 3j. f.pul. Dosis 3sf. ad 3j.

Re pul. Cornachini 3j. Eodem modo detur pul. h modactyl. compof. item pulv. hydroticus Riverii.

Facile parabiles.

4. Viles, & facile parabiles. R. Pul. rad. 74 select. 3j. Zinzib. 3j. detur in haustu vini albi. Po ter pul. radicum Mechoaca, item folior. Sen. ad3

quolibet liquore fumantur.

IV. Boli & Elestuaria.

IV. Boli & Electuaria. Primo quæ mitius operan R. Electuar. Lenitivi 3 ff. Crem. Tart. 3 ff. Syrup. Re Cassia recent. 31. pul. Rha Sar. q. f. f. Bolus.

3ss. Crem. Tart. Dj. syrup. rosar. q. s. f. Bolus.

2. Mediocriter. R. Elect. lenit. 3ff. Crem. I 3 []. refin. Jalap. gr. vj. syrup. rofar. q. s. f. Bolus. R. Electuarii Diaphænici 3ss. pul. Hermoda

Mediocres.

TII

composit. 3sf. Syrup. Sambuc. q. s. f. Bolus.

3. Fortiter. R. Elect. è succo Rosar. 3sf. resin. Fortiores, Jalap. gr. x. Crem. Tart. 3 B. Syr. Sambu. q. f. f. Bolus.

Electuaria componuntur ex iisdem in majore quantitate compositis, addendo conser. rosar. damasc. vel florum Persicorum, dosis q. nucis castanea sumend. mane primo quotidie, vel bis aut ter in septimana.

4. Boli & Electuaria facile parabilia. R. Pul. rad. Facile parabiles. Jalap. 3j. Mechoacæ 3ff. Zinziberis 3ij. Caryophyll. 3j. Crem. Tart. ziij. Salis absynt. 3j. Sacchari zij. Syrup. rosar. Jolut. q. s. f. Elect. dosis q. nucis juglandis.

Confectio solutiva, & passula Laxantes, Diaprunum

Sylvii, Praxeos medica pag. 30.

V. Morsuli sive Tabulæ, operationis mediocris. V. Morsuli sive R. Pul. Mechoaca, Turbith gummosi, ana 3ss. Scam. Tabula. sulphurati 3ij. resin. Jalap. 3j. Sant. citr. 3j. Crem. Tart. 3ij. conser. violace & 3j. sacchari in aq. ros. solut. & ad Tabulat . coct. lib. j. f. a. f Tabulæ pond. 3j. dosis j. velij. Tabulæ purg. Sylvii praxeos medicæ pag. 28.

VI. Vina & Cervisia medicata, sive purgantes me- VI. Vina & diocres. R. Folior. Sen. 3iff. Turbith, Mechoaca, Cervifia mediana 3vj. fibr. Helleb. nigr. 3iij. Cubeb. rad. Galang. Cinnam. acuti, ana 3ij. ponantur in vitro capaci cum vini Rhenani lib. iiij. salis Tart. 3iss. stent frigide & clause per 6 dies, adde sacch. candi ziij. & trajice per manicam Hippo. dosis ziij. veliiij.

R Folior. Jen. Ziij. rad. polypod. qu. Lapathi acuti prapar. ana 3ij. Turbith, Mechoaca, ana 3iss. Epithymi, Sant. citr. ana 3j. sem. Coriand. 3iss. incif. & contus. paretur s. art. sacculus pro iiij. congiis Cervisia. Dosis zxij. ad lib. j. omni mane quotidie, vel bis aut ter

in septimana.

Præpæ-

Re Pa Zinzil

ig apeni

pil. in

arb.pu detur i rodii. r in hav

oris Ta

ant. cit

ophyll.g id 3j.Ci

. ana 3t 31. pul. He

erii. ad. Take ilbi. Pa n. ad 3/

operant 7. Syrup. 1. Rhabi

Crem. In Bolus. ermodat Præparationum quarundam chymicarum Ætiolog

Mercurius dulcis.

Mercurius dul-

Optime purgati ziiij ff. simul terant. in mortario in ad perfect am mixtionem, dein sublimentur in furno rena igne gradatim ad summum aucto, per horas xiii pet atur sublimatio semel, iterumque, addendo Mercum, qui inter sublimandum crudus evasit: demum mu ries perfecte sublimandum crudus evasit: demum mu ries perfecte sublimata, pura. E albicans, recrema rejectis colligatur, E usui servetur. Dosis gr. xv. xxx. per se, vel cum catharticis adjectis, qua Mercum sine periculo salivationis per sedem cito perducam.

Mercurius fublimatus corrofivus, ex quo dulcis efficitur.

Mercurius sublimatus corrosivus.

Re Vitrioli calcinati lib. j. salis Marini il nat. nitri opt. ana lib. s. Mercurii purgati lib. j. rantur in mortario vitreo, aut ligneo ad perfectam n tionem, addendo parum Aq. fortis, aut sp. aceti. si mentur in furno Arena, igne per gradus ad summum eto; repetatur labor, si opus fuerit, ut materies adluvasis sublimata colorem niveum acquirat. Hoc multo facilius procedet si argentum vivum disolutin aq. forti ex pradictis mineralibus destillata, dein teries, humiditate abstractà, sublimetur igne intensi.

Utrinsque Æ-

Quod vero ad medicamenti prædicti Ætiologi spectat, imprimis de sublimato corrosivo satis obviest, Mercurium à salibus (sive in ipsis mineralite sive in aqua forti illi scateant) dissolvi; cump ipsis velut coagulatum, vi ignis in sublime ferri: Por ab iisdem salibus, salinas Mercurii particulas congeli

ECT.I

enti vi

riovit

furno

25' XII.

Mercu

1477 mg

cremu

· XV.

Merty

ducant,

ini a

lib. j.

tam n

eti. I

mum

s adla

Hoc n

disolve

deins

inten 1.

tibe

tibus, caterasque intra poros suos occulentibus, coloiologi rem velut niveum produci; simulque ob corundem salium superficieculas summe aculeatas, vim corrosivam fubnasci. Dein quod sublimatione post argentum vivum in æquali ferè quantitate adjectum & incorporatum repetita, acredo ista tollatur; ratio est quod aculei salini à particulis mercurialibus copia auctis, & iifdem ubique accrescentibus adeo obtunduntur, & refringuntur, ut fibras sensiles minime uti prius fodicent, aut lancinent: insuper hujus sublimati in mortario triti pulvis ob Mercurii quodammodo emergentis copiam flavescit. Quod autem Præcipitatum commune, in quo particulæ mercuriales falinis congelatis præpollent, fumme corrosivum existit, ratio est, quoniam ignis corpuscula particulas quasque minerales exacuant, in quantum mulcimina quæque abigunt, iifque iplis fumme pungentibus accrescunt.

2. Refina Jalapii.

Refina Falanii

R. Rad. Jalap. ponderof. nigr. & splend. crassiuscule contus. lib. j. sp. vini lib. iij. digerantur clause & calide per duos vel tres dies, dein spiritus tinctus in cucurbitam vitream effusus ad quarta partis remanentiam avocetur, cui cum aq. frigida instillatur, Resina ad vasis fundum præcipitabitur, quæ à sordibus abluta, & exsiccata servetur ad usum. Pul. ejus dosis gr. vi. ad xij. vel xiv.

tiologi. In hac præparatione, sp. vini extrahit sulphureas Proparation is obvidifius concreti particulas, eoque facilius, in quantum neralis hæ prius ex se se se se simul collectæ in mixto suecum runt; prout ex venis resinosis, & splendentibus colliri: Po gere datur. Dum pars sulphurea extrahitur, aliquota conget ctiam falina conjuncta videtur; quamobrem refina hæc

graveo-

graveolens & sapore acris fortiter purgat, & facile flammabilis existit. Hoc in minore quantitate & tius, quam ipsumet mixtum integrum, operatur quantum particulæ omnes activæ, hebetioribus am simul concrescunt.

Refina Scammonii.

3. Refina Scammonii.

Hæc simili ritu ac resin. Jalap. paratur; verum isto medicamine in quantum particulæ salinæ intersolvendum complures evadunt, nec in resina cum suphureis simul omnes colliguntur, operatio ejus mi se debilior est quam totius mixti. Quamvis enim suphuris copia ingens Scammonio insit, à particulis tas salinis operatio ejus plurimum dependet: quapro dum pulvis ejus à sulphure accenso sumigatur, vis gans multum infringitur; quatenus sales acidi cum mo emissi concreti istius particulas aliusmodi salis subigunt aut sigunt. Eodem apparatu uti ex Jala se Scammonio, ex Turbith, se Mechoaca extracts sinosa consiciuntur.

Extrastum Hellebori nigri.

4. Extractum Hellebori nigri.

Re Fibrar. Hellebori nigri lib. sf. contund. grosso do in mortario lapideo, irrorando cum sp. salis optidein Matracio inditis affunde sp. vini tenuioris sale Tartari ad slavedinem imprægnati lib. iij. add ligni Aloes & Caryophyllor. contus. ana 3ij. dige tur clause, & calide in arena per dies tres vel qual liquor totus filtretur, & leni Balnei calore avocett consistentiam extracti. Dosis ej. ad 3j.

Pharmacum hoc, quatenus particulæ activæ & nignæ à reliquis tum hebetioribus, tum virulent

ECT. II CAP. III. Catharticorum species & Formula. facile i cretæ, ac insuper à menstrui salibus magis sixatæ, & sub-

te & fo actæ per se in massam rediguntur, in minori copia, & ratur; mitius quam radicum pulvis operatur; porro ob fales is amo adjunctos, qui cum viscerum, & humorum corporis

nostri salibus effervescunt, efficacius existit.

Hæc de medicamentis, quæ ventriculo ingesta operationes suas fere tantum viis maxime apertis, & quasi regiis, nempe fursum aut deorsum, per Oesophagum verum in os, aut per intestina versus Anum dirigunt. Reinter d stantalia multiplicia, quæ, utrumque quo illa tendunt cum & tramitem destinantia, actiones suas in sanguinem, & jus mit systema nervosum cum vario respectu ad Cor, Cereenim & brum, Renes, aliaque viscera, aut totius corporis haulistam bitum exerunt. De quibus demum methodice dicemus, postquam de Hypercatharseos remedio, & speciatim Dysenteria Londinensi nonnulla subjeccrimus.

uapropt

, VIS PU

i cum t di falin x Jalap xtracta

d. groffos lis opt. mioris a ij. adda

ij. diger el quati wocet in

tivæ & rulentis De Hypercatharseos remedio, sive de Medicamentis por gationem nimiam, aut Diarrhaam sistentibus.

Item de Dysenteria Londinensi, in cuisus Theoriam, & Therapiam inquiritur.

Irca Purgationem haud minus quam Vomin nem rite ordinandam, frenis æque ac calca bus opus est. Quemadmodum enim media menta Cathartica ad alvum lubricandam, copiosius dejiciendam necessarii interdum sunt us ita, si Evacuatio istac immoderata, aut non facilen lerabilis fuerit, remedia opposita seu Diarrhææaut fectus Dysenterici Antidota indicantur. quibus afficiendi modis, Purgantia operationes la perficiunt, item ob quas præterea causas, & occasion Catharses spontaneæ frequenter eveniunt, in superi Præsentis negotii erit in quibus ribus oftenfum eft. his casibus, nempe tum in Hypercatharsi Medicament fa, tum in Diarrhæa, & pathematis Dysentericis, Med di rationes una cum selectis remediorum formulis m ponere.

Hyperentharfeos medicamentofæ ratio. Medicamentum Purgans aut qualitate, aut quantate improportionatum, fortius, & diutius operatur, quatenus fibras nerveas nimium irritando, spiritus a males in excandescentias non facile sedandas adigit, quatenus sanguinem, & humores sundit, & qualiquat; proinde ut liquamina corum in viscerum cavia tes deposita irritationes excretorias adhuc majorest ciant.

Methodus Therapeutica, Hypercatharseos tump cautionem, tum curationem respicit. Quoad priusar pham us po

mito

calcar

nedic

m, 2

t usu

cilen

aut

ritu,

nes fu

casion

upeni ibulq

ment

Meda

lis pa

quan

tus an

ligit,

quali

cavit

jorest

um pr

riusan

pharm

pharmaciam in operatione ejus, & post eam, considera - Ejus pracautio. tione, & cautela opus est. Primo namque imprimis i. Ante pharperpendere oportet, tum corporis purgandi constitu- maciam. tionem, robur, & consuetudinem; tum medicamenti exhibendi naturam, dofin, operandi modum, & effe-Aus ordinarios; dein, fymbolis collatis, agentis virtutem juxta patientis tolerantiam proportionare. Se- 2. In operatione cundo dum Pharmacum operatur, coctionis viscera, jus. fanguis, & spiritus animales à quavis alia perturbatione. immunia serventur. Quare hoc tempore nec alimenta crassa, viscosa, aut copiosa, quæ ventriculum molestant, ingerantur; frigoris externi occursus, quo pori corporis constipentur, sedulo vitetur; denique animus placidus usque ac serenus curis & studiis severioribus vacet. Tertio Pharmaci operatione finita, & spi- 3. Peft eam. rituum animalium excandescentiam sedari, atque sanguinis, & humorum effervescentiam compesci oportet; in quos fines medicamentum Anodynum, aut blande hypnoticum exhibeatur, juxta formulas sequentes.

R Aq. florum Paralyseos zij. Cinnamomi bordeat. strup. de Moeconio ana zss. margarit. 3ss. f. haust. bora somni sumendus. Vel R conser. Ros. rub, Vitriolat. 3ij. Diascordii zss. Margarit. 3ss. Diascod. q. sf. Bolus, sumatur bora somni.

Quod si omissa aut non obstante hujusmodi cautione Hypercatharsses medicamento purganti Hupercatharsis supervenerit, curationalico Patiens, lecto calenti impositus, methodo sequenti tractetur. Imprimis ventriculi, & totius epigastri regioni aut Emplastrum ex Theriaca, aut sotus è decocto Absynthii Menthæ, cum Aromatis in vino rubro, cum stuphis laneis calidissime intinctis, & expressis adhibeatur: ore protinus assumatur aut Bolus è

Theriaca

De Hypercatharseos Remedio. SECT. III

Theriaca Andromachi, vel folutio ejus in aq. cinnamo mi facta. Porro vinum ustum, & aq. menthæ dilutum cochleatim crebra vice propinetur. Si alvi torminain. festent, Enema ex lacte tepido, cum Theriaca dish luta injiciatur; interim membris exterioribus frictions calidæ, acinterdum ligaturæ, quibus fanguis extra de vocetur, & à nimia colliquatione inque viscerum cavi tates effusione detineatur, admoveri debent: dein w spere, si vires constent, & pulsus satis robustus sit, ar Diacodii, aut Laudani liquidi dosis cum vehiculo ide neo fumatur.

Quid in Diarrhæis Symtomaticis agen118

Quod spectat ad Alias Purgationis nimiæ species quæ, sine Cathartico exhibito, propter varias causa & occasiones exoriri solitæ, medicinam postulant; dio plerasque illarum mere symtomaticas, ab aliis affett bus pendere, earumque Therapiam eandem profis esse, ac pathematum istorum, quorum soboles en stunt. Ita siguidem in Scorbuto ac Phthisi, usitatu est laborantes crebro ventris fluxu molestari, Methodu medendi minime symtoma hoc, sed ægritudinis pri mariæ causam summovendam respicit. Attamen pra terea, Alvi fluor (qui aut Diarrhæa, aut Dysenten appellari solet) interdum per se morbus videtur; & quidem in hac urbe Londinensi, cum hujusmodi A fectus, fere quotannis regnare solitus, vulgo Endemis habeatur, opportunum erit hicloci, in Naturameju causas, & Therapiam paulo altius inquirere.

dinensis.

Dysenteria Lond Quamvis Dysenterize vocabulum, communi act ptione Alvi fluxum cruentum; ficut Diarrhea h moralem denotet; attamen falva Etymologia, lib nomen istud morbo huic Londinensi, etiam quandi minime sanguinolentus est, applicare. Etenim s pe, & jamdudum observavi, fluxus istius, qui fet quotannis hic circa Autumnum increbescere solitus vulgo ventris tormina (five nostro Idiomate) Gri

III.

amoutum

na in-

diffe tione

ra de

cavi-

in ve

t, au

o ide

ecies

causa

; dia

affect.

profit

es exi-

itatun

thodu

is pri

en pra-

enteni

tur; &

odi A

demin

am ejus

ni acce

rea hu

a, liber

quando

nim fr

jui fere

folitus,

) Grip

dem

ing of the Guts) appellatur, duas, & longe diversas esse Species; in una sedes Aquosæ & quasi limpidæ cum Due Species subita virium prostratione, in altera cruentæ attamen ejus. tolerabiles existunt, dejectiones interim biliosæ, aut Viz. Aquosa phlegmaticæ (dum alteruter morbus graffatur) rarius eveniunt, & morbum non ita mali moris esse denotant. Quo utrique isti morbi Dysenterici, quoad rationes formales, causas, & ab invicem differentias, clare innotescant, ex re fore videtur utriusque Typos, quibusdam annis quando endemii fuerunt, à me observatos,

& tune graphice descriptos, hic subjicere.

& valde periculofa laborabant. Affectus, & fubito, & frequenter absque manifesta occasione invadens, laborantes cum vomitu immani & fedibus crebris, & aquosis cito in maximam debilitatem inque spirituum horrenda deliquia, & virium omnium prostrationes redigebat. Novi plures pridie fatis fanos, & valde robustos intra 12. horas morbi hujus Tyrannidi adeo miserrime dejectos, ut cum pulsu debili, & exili, sudore frigido, atque respiratione anhela, & elata, jamjam moribundi viderentur: & quidem non pauci, quibus remedia idonea aut medendi opportunitas defuerunt, ab co cito interibant. Ægritudo hæc per mensem integrum defaviens circa Idus Octobris decrescere coepit, & ante calendas Novembris fere in totum evanuit. Pauci eo tempore sedes cruentas, & non multi biliosas, plurimi vero & vomitus & alvi dejectiones aquosas & fere limpidas, & copiofas, habuerunt. Dumque intra hanc Urbem Dysenteria ista popularis adeo immaniter

grassata est, ruri aut saltem ultra tria milliaria fere nul-

lus decubuit. Porro hic loci quamvis plurimi ægro-

tabant, morbus haud per contagium propagari, sed

tantum prædispositos afficere videbatur. Nam in ea-

Anno 1670.circa Æquinoctium Autumnale quam- Prioris Deferiplurimi Dysenteria incruenta, verum atroci admodum, prio.

dem familia cum affectis conversati, haud magis qua corum contubernia vitantes, corripiebantur.

Curatio ejus.

Procuratione hujus morbi, nulla evacuatio juvaba quinimo phlebotomia, vomitus, & catharsis minqua non nocebant; verum remedia fere tantum cardiacae que calidissima, sc. spiritu, ac sulphure aut sale volat abundantia, commoda fuerunt; in tantum, ut spirituri cum saccharo parum deslagratus remedium populare, & quasi epidemicum fuerit; atque in tali dysteria fere semper prosicuum; etsi in altera cruenta a disserenter usurpatum sape noxium deprehenderen Medendi methodus, quam in plurimis satis selicitum adhibui, & in simili casu etiamnum soleo, jur modum sequentem suit.

Bolius.

lecto superbibendo Julapii sequentis cochl. vii velui & repetat tertia vel quarta vel quinta quaque hon

Julapium.

Aq. Mentha, Cinnam. hord. ana ziij. Aq. Canam. fort. Epidem. Theriacal. ana zij. Margat. p. 3j. sacchari crystal. zsf. misce f. Julap. Eodem tempe placenta, ex pane tosto Theriaca illinito, & vinoga roso aut rubro calfacto intincta, ventriculo calidista applicetur, & subinde mutetur.

Opinta.

Vesperi si pulsus, & respiratio satis robusta sum propinetur Laudani liquidi Cydoniati gr.xx. in hu Aq. Epidem.

R. Diascordii 3j. Laudani liquid. 3ss. pul. è chi compos. 3j. Aq. Cinnam. q. s.f. Bolus sumend. h somni.

Quibus Theriaca, & Mithridatium nauseæ sunta minus congruunt, exhibeatur dosis pulveris sequen aut spiritus Theriacalis, tertia quaque hora cum Julan quan

abu

quan Cath

olad

DITHE

DOP!

lyio

ta is

erete

licite

, jux

nat.

relon

1074

g. Co

ar.n

temp

nogen

idif

fuern

n han

è che

ed. he

200

unt,

quent

Pul. è chelis compos. rad. contrayer. serpentaria, Palveres. Virgin. ana 3j. Cinnam. rad. Tormentille, ana 3ff. croci, coccinella, ana Dj. f. pul. dosis 3sf. ad Dij.

R. Sp. Theriacalis Armoniaci Ziij. dosis Dj. cum Spiritar Julapio quarta quaque hora, vel intermediis temporibus inter doses pulveris. Eodem modo sp. CC. vel fuliginis exhiberi possint. Potus sit cervisia cum crusta panis, macere, & Cinnam. coctis, & edulcorata; aut vinum ustum, & aqua Menthæ dilutum. Victus sit jusculum pulli, aut avenaceum, aut panatella cum ra-

furz CC. eboris, rad. Scorzon. &c.incoctis.

Circa morbi hujus endemii Ætiologiam, imprimis Morbi hujus qua causa ejus conjuncta fuerit, disquiramus: cujus- Etiologia. modi nempe humor peccans, & excernendus viscera adeo infestarit, inque spasmos excretorios cum torminibus, tius corporis perturbatione, & virium omnium subita prostratione irritaverit. Certe nullus hunc bilem, vel fuccum pancreaticum, aliumve quemvis intra ductus intestinales genitum putabit: nec quidem à mero fanguine (prout aliquando in febrium crisibusaccidit) eum in viscera suffusum credimus. Quin potius (uti ex fubito languore, & cita spirituum animalium concidentia, & partium omnium enervatione conjicere licebit) suspicamur in hoc affectu succos corporis præstantiores, sc. nervosum, & nutritium solidis partibus adpositum, à crasi sua penitus vitiari, & quali fluorem passos deliquari, inque massam sanguineam redundare, dein statim ex ea (siquidem incongrui, & immiscibiles, atque per urinam aut diapnoen amandari inhabiles fuerint) versus stomachum, & intestina per vasa cœliaca transferri, ibidemque arteriarum osculis consitissimis exundantes, horrenda istac symtomata dysenterica excitare: Porro videtur quod insimul iple languis aliorum humorum gurgite perfusus una colliquescat, inque crasi solutus liquamina sua, cum alteris

teris recrementis in viscerum cavitates profundant

Critur im rimis à liquoris nervei vitio.

Certe ex nulla alia causa fibra omnes motrices, cun totius Anıma concidentia è vestigio resolvi possint, mi quod humor eos actuans, & in quo spiritus Animale hospitantur, eas prorfus destituens, efflueret; & qui dem effluere censemus, quatenus in crasi vitiatus, & qu fi lac coacescens partes continentes molestet, inque con rugationes, quibus excutitur iste, irritet. Præten morbum hunc fere semper cum rigore cepisse advent mus, cui tamen calor & æstus febrilis minime succes bant, quia fanguis, licet per fe parum in vitio, nihib minus fucci alterius invadentis diluvio pene obrum haud emergere aut se recolligere potuit, ut febriliters in crifin effervesceret. Hinc Cardiaca non nifi fortion & calidiffima, uti aquæ ac fpiritus ardentes, Theria Mithridatium, & fimilia juvabant; quorum viz p ticulæ fumme activæ, dum vaforum splanchnicom ofcula facile fubierint, humores exundaturos repell rent; porro sensim in massam sanguineam se insimu tes ipsum vigorarent, inque fermentationem & diaph rescos motum cierent; quo & crafin pristinam recup rare, & quicquid ei incongruum ingeritur, in habim corporis retorquere queat. The 30 - 11110

Canfa ejus vemotieres.

Quare Autum nalis & Epidemica existit.

Hac de morbi hujus causa conjuncta sive proxim remotiores funt mogny unions five antecedentes, & manif stæ sive evidentes; illæ denotant à qua modion sive paratu diathesis hujusmodi morbida & epidemica cedit; acque ha propter quas occasiones, in Affecti Dysentericum cirius prorumpica Quoad priore morbus hic siquidem frequentius in Autumno graffan immoderatæ fructuum æftivorum feu potius 'apuin !! mestioni,à pluribus ascribitur, quod equidem pro dy teria cruenta in causa partem facile admittimus; qui etiam in aliquibus, morbum prædictum inde fem um quoddam habuisse merito suspicamur. At m tant

s, cun

nt, mi

imale

के का

es que

ie cor.

ætera

tven

iccede

nihila

brutus

iter z

ortion

icriac

Z. Pa

1COTU

repell

linu

liaph

recup

abitu

TOXIM

manik

liver

102 PM

Hochu

Hotel raffatt

pain 0

o dylo

s; qui

femo At yo

ha

hanc causam istius morbi haud integram & adæquatam esse, vel hine constat, quia multi hujus urbis incola, fructibus abstinentes, aut parcius utentes, Dysenteria incruenta, dum epidemica fuit, passim laborabant, atque alii fructivori in pagis vicinis ab ea prorfus immunes, febribus alus fine alvi torminibus, ant fluxu afficiehantur. Enimvero læpius observavi (quod etiam hoc Annocontigit) post æstatem impense calidam & siccam, in Autumno febrem Epidemicam, & Anomalam, impluribus Amplia locis increbuille, atque tunc temporis Londinenses pauciones quidem ab ista febre, quamplurimos vero à marbo Dyfenterico de oubuiffe: cujus ratio videtur elle, amod cum corpora nostra propter xstatisprægressam intemperiem, in sebres Autumnales disponantur, in fumodo & spedialimo hoc aere, illa potius in hanc morbi specien determinantur. Quippe cause ejus xogtranspiratione impoduta; humorum degenerum cor- wysperas funt ruptele, per cutis ponos effenti inhabiles, intus resta-nensis crassities. gnant; ibidemque, ex arteriis fimul omnibus erumpentes, horranda istaic viscerum pathemata inducunt.

Porro tempestas astriva, juxta quod magis aut minus calida aut frigida, infimulque humida vel ficca fuerit, 2. Anni intemmagnam in corporum nedtrorum humoribus, prout etramin fuocis quibusque fermentativis, alterationem facit; colque à crasi sæpe gennina, in naturam acrem, autacetofam, aut adustam pervertit. Insuperin quibuldam Annis mutatio iffac potifimum Sanguini, inque aliis magis Liquori Nervoso imprimitur. Ratione prioris, plerumque febres Autumnales, wel synochæ acuta, vel intermittentes, atroces infequentur; respectu alterius, febres anomalæ, & mali moris oriuntur; in quibussine magna fanguinis incaleicentia, aut morbi crifi, cerebri & nervofigeneris affectiones periculofæ increbrescunt. Porro in hujusmodi parhematis, aut liquoris nervosi sensim degeneris recrementa, pigri

motus

Caufe ejus evidentes.

Circa morbi hujus causas evidentes non est ut m tum disseramus, quando talis Anni constitutio est propter iniquam aerisaut cœli influentiam fuccià fa guine procreati sc. nerveus, & nutritius à debita ca in alienam naturam infestam, ac uti videtur acetofi & proinde dysentericam degenerent. Errores in vill aliifque non naturalibus tunc temporis admissi prara ejusmodi diathesin fovent, adaugent, citiusquein gescentiæ eccatharticæ plenitudinem perducunt: gulas, à quibus fiunt, causas manifestas, & occasion o non operæ pretium erit hic particulatim explicare, potius ad dysenteriæ alterius, nempe cruentæ, To

corrupti consequentiis facile convalescunt.

riam exponendam transeamus.

agg a, fe

almo

De Dysenteria Cruenta.

iil Autumnum Anni 1670. dysenteria incruenta modo Typus ejus demay descripta insignem, Hyems impense frigida, qualem scribitur. atqu vix quisquam tunc vivens cognoverat, insequuta est: n me nec minus alterius extremi particeps erat Æstas succevia dens, calidiffima nempe & ficcissima; ingruente postinco hac Aquinoctio autumnali Febris epidemica exorta, & que per totam fere Angliam graffabatur. Hæc febris inter-&m mittentis typum servans, paroxysmos modo quotidiane, I nos, modo tertianos habuit, cum nullo tamen aut persípi exiguo tantum frigore, sed calore valde intenso, qui effui per plures horas, & non raro ultra nychemeri spatium e mo protractus, vix in sudorem, eumque non nisi partialing lem, & fæpe interruptum transibat, ametia minime sucdiffir cedente. Laborantes statim languore insolito, vigiliis, hum vertigine, & frequenter cephalalgia immani afficiebanretori tur: atque morbus raro aut nunquam crisi perfecta jungui dicatus, diutissime protelabatur, & non raro capiti, aut pectori noxam incurabilem affigens, in affectionem Soat mi porosam aut Phtisicam, & sæpe lethalem desinebat. Feelt, brem huic similem in Puretologia nostra, unà cum ià in Theoria & Therapeufi, olim descripsimus; quam & ma cu fimilis Anni constitutio præcessit.

etofis Dum vero hæc febris ruri per vicos, & oppida ubi- Huic febris Ainvid que fere palabatur, Londini Dysenteria vere cruenta, nomala in aliis prava utpote tum fanguinolenta tum crudelis valde desævi- contemperanea in m ens, complures in sepulchrum subito præcipitabat. A essesset. asson dolore, & torminibus, cruor copiose & crebro dejiciere, que batur; vigiliæ pertinaces, cum febre & fittingenti ur-The gere solebant; usque tamen vires mediocriter constabant, ita ut affecti, postquam circiter hebdomadam rgrotantes, fere vigesies quotidie dejecerint, lecto exfurgere.

exsurgere potuerint. Dejectiones cruentælicet terri les viderentur, attamen laborantes haud cito inte bant, quin plures septimanas, immo interdum men fanginnem quotidie in magna copia excernentespo stebant; & demum, figuando morbus usque in po vergens in exitium tenderet, ante lethum fymtom alia, acimprimis vigiliæ, linguæ ac oris scabrities, in & nonnunquam Aphthæ exitiales apparebant; qui mo fluxu incempertive. & debito citius colibito fa tomata ifta citius erumpentia, magitum vita pericus undicabant. Pauperes mala victus ratione, à los rempore prius ufi, etiam quorum cura ab initio n termida, aut perperam administrata fuit, frequen interibant, aut agrius convalescebant; è contra liori corporis habitu prædici, atque medicina tem fiva ac idonea freti fapissime evaserunt. Poros morbus, licet Epidemicus, haud tamen pariter inom bus malignus, fed in quibufdam mitior, inque als trocior videbatur; viz. Alvi fluxus ab initio model nis, & diarrhæe non absimilis suit, in qua dejection licet crebra, fine dolore tamen, aut multo fanguisti cile, ac interdum cito curabantur. Modo affectus j valde teter, ac horrenchis apparebat, in quo no fanguis in copia impenticion forminibus & case acerrimo profundebatur. Caterum dejectiones liquida, & fanguine diluto tinche, inflar loture nium, in aliis craffiores cruore faturate, ac insuper co albicante, & non rano membrananum frustis ret fuernat: Doloris fedes modo fuperior mode c rior, in his intestina reinuia, in illis crassa magisatis dicabat.

Medendi Metho- Medendi methodus, cum remediis que in plus juvamen contulifie deprehandis juxta modum for tem fuit Imprimis ad fluxum paulo fiftendum moderandum

T. I CAP. HI. Dyfenteria Londinensis Cruenta. 327 errib

R. Therraca Andromachi 3j. landani liquidi Cydoniatigt. xx. f. Bolus hora somni sumend.

Be Confer. rofar. rub. vitriolat. 3ij. Theriaca And. Electuarium. 3j. pul. rad. Tormentille, Contrayer. Margarit. corallii pra. ana 3j. fyrup. è rosis siccis q. f. f. confect. sumat. quarta vel quint a quaque bora q. nucis caftan. superbibendo Julapii sequentis ziij.

R. Aq. Mentha, Meliff. Cinnam. bord. ana Ziiij. Julapium Theriacalis, Epidem. ana zij. Marg. 3j. Sacchari 3j.

misce, f. Julap.

inte

men.

s pa

1 pq

tom

S, In

qua

O TYE

HOUSE

lon 10 pt

quen

tra B tem

110

A OF

e alin

nodel ection

WHAC

ctusi

nes

MX 0

sper :

Here

do

affici

plum

Jeq#

um,

RI T

Post diem unum aut alterum exhibeatur potio pur- Purgatiolenis. gans & astrictoria.

R. Rhabarb. incis. 3ij. myrobalanor. citrin. incis. 3iss. sant. rub. Cinnam. ana 9j. f. infusio per noctem in ag. plantag. & Cimam. bord and Ziff. f. express. fortis, cui add Ay. Cinnamomi fort. 3ijs. f. bauftus.

Unoquoque vespere, ac insuper in quibusdam casi- opiata. bus interdiu Laudani Dosin satis magnam exhibere solebam; nec unquam dysenterico cuipiam medicamentum hoc obfuffle novi; five quod medicamenti vis nar-CENC cotica à ventriculi succo acidiori perdometur & quasi es m cicuretur, seu potrus, quod particulæ ejus ad sanguinem transmisse, exinde rursus, quo minus cerebrum afficiant, cum sedibus eruentis cito eliminentur.

Quibus Confectio superior, aut nausen, aut minus commodo fuerit, loco ejus pulvis sequens exhibeatur.

Re Pul. pannonici rub. 3j. rad. Contrayer. 3/8. f. pul. pulvis. divide in tres partes, sumatur pars j. in quolibet liquore. Vel ne Boli Armen. Alexit. (boc eft succis folion. Tormentil. Bistort. rof. rub. &c. impragnat. & fole exsiecat.) rad. Contrayer: and 3f. Margarit. Corallii

128 Dysenteria Londinensis Cruenta. SECT.II rallii rub. succini albis. ana 3 ss. f. pulvis. Doss ad 3j.

Apozema.

Re Rad. Caryophyllat. Scorzoner e, ana 3j. Torma Bistort. Contrayer. ana 3iss. C. C. usti 3iij. rase eboris, C. C. ana 3ij. Coccinel. 3ss. flor. ros. rub.; coquantur in s. q. aq. font. ad lib. ij. circa sinem a conserv. ros. rub. 3iij. colatur e clarisicat e adde l Epidem. 3iiij. Doss 3iij.

Ad sedanda intestinorum tormina, & erosiones nandas enemata crebro ex usu esse solent.

Re Decoct. summit at um hyperici, cum pedibus vecinis, aut mesenterio ovino zvij. vel xij. Thau Andr. zij. olei hyperici ziss. f. enema.

Omirto hic plures alias medicamentorum formula que in libris practicis passim extant, & quas unusque pro re nata præscribere possit, ac debeat. Que superest in morbi hujus Epidemici seu potius Enda Ætiologiam paulum inquiramus.

Morbi hujus Ætiologia. Dysenteriam, uti non incruentam, ita nec cruenta à meris intestinorum contentis acrioribus procedem prædictis satis constat. Porro sicut alter iste morbus Liquoris Nervei, & Succi Nutritii degeneris shum ita hic potissimum à Sanguinis corruptela & vitio a ginem habuisse videtur; ac ideo quemadmodumis hic loci Endemii alibiægritudo procedenta contemporar suit, ita cum Dysenteria cruenta Londinensis affin febris intermittens tertianæ hæmitritææ (prout à la dicis describitur) similis reliquam Angliam instata. Et quidem satis obvium erit concipere, cum guis æstivis caloribus assatus, proindeque circa tumnum in effervescentias febriles, & tanquam excalsacta in fermentationes, quibus expurgent

CT.

ofis 3

orma

rafe

rub. 3

em a dde I

ional

ibusa

Theria

ormu

mulge

Qu Ender

cruent cedent

norbus

is fluor

vitio a

dumih

mpora is affin

n infe

circa !

mmod

immodicas aptus fuerit, si particulas degeneres & excernendas propter Diapnoen, in aura spissiori impeditam, ordinaria per diaphoresin via amandare nequeat: quodifte effervescens adhuc, eas versus intestina transferat, perque arteriarum ibi consitissimarum oscula magis patentia eliminare fatagat. At vero fiquidem cruoris degeneris recrementa incongrua, five pudo pamo origi ei penitius incocta, & intime confusa non facile extricari, aut secerni possunt, propterea iste saburra hac gravidus, ac onustus, inter circulandum, vasa exiliora dum pertransit, plurimum coarctatur; proindeque circa intestinorum superficies internas, ubi arteriarum tunica funt teneriores, & oscula laxiora, fanguis ibi turgescens, simulque ob particulas heterogeneas, quibus saturest, incrassatus, & ad coagulandum aptus, facile ecumpit; cumque recrementa sua secernere & exuere nequeat, suipsius portiones iis maxime infestas effundit.

Itaquead Dyfenteriam Popularem excitandam, tria Tria ad hunc hac concurrere oportebit. Viz. imprimis adsit massa morbum constifanguinez dyscrasia, propter Anni intemperiem exorta, qua in effervescentias febriles, aut sponte, aut occasionaliter ineundas, valde proclivis sit. Quapropter dum hic morbus Londini, febris Anomala in plerisque aliis locis graffari folet. Secundo fanguinis ita effervescentis, & crasi degeneris recrementa, & corruptelæ ipsi intime adeo confunduntur, & incoquuntur, ut neque facile secerni, nec Diaphoresi, aut Diuresi cito eliminari possint. Quare observavimus Febrem Dysenteria huic contemporaneam usque diuturnam, & judicatu ut à M difficillimam fuisse, ejusque paroxysmos vix unquam In imetias desiisse. Tertio his accedat (quæ diatheses præcumi dictas in Dysenteriam cruentam determinat) pororum constipatio, propter fumosam & crassiorem aeris conjuam fittutionem inducta: Hæc etenim sanguinis efferveurgent scentiam whipmer versus intestina dirigit; ubi cum pur-

R

gamenta

130 Dysenteria Londinensis Cruenta. SECT. III

gamenta ejus secerni, ac à reliqua liquoris massa facile abscedere nequeant, ipse per portiones maxime infecta

& proinde extravasari aptas, sponte effuit.

Affestus kie aut mitier aut malignus est.

Propter hujusmodi apparatum Dysenteria Lond nensis ordinaria, & non admodum maligna exoriri fo let; quæ licet præ sedibus cruentis, horrenda statim, & plerumque diuturna est, haud tamen valde contagioù aut sæpius lethalis existit. Verum insuper hic morbu interdum virulentus & quasi pestilentialis plures inter ficit, & miasma suum per contagium late explicat. Poro in tali statu sanguinis portiones malignitate quada tactæ, velut in peste corrumpi incipiunt, & statiman liqua massa, ne tota mox pessundetur, secerni, & di minari debent; quæ tamen siquidem crassiores, pro indeque per alvum potius, quam per habitum or poris aut urinam, expurgari aptæ, Arteriæ Cœliac & mesentericæ ductu intestinorum tunicis inferuntu ubi cum à reliquo sanguine non facile abscedunt, pa tim è vasis erumpentes, sedes cruentas inducunt, pa timque intestinorum membranis infixæ, diathesin i iis aut phlegmonoeiden aut ulcerofam, quandoqueim sphacelosam, & cito exitialem pariunt.

Hæc de Dysenteriæ cruentæ, quatenus circa Autum num hujus loci morbus endemius esse solet, caus tum Conjuncta tum Antecedenti: quod spectat a causas manifestas, sive occasiones quæ diathesin mala victus ratio, atque aeris inspirati pravitas; que propter in quacunque regione, ob pedorem, & vitus alimenta militum castris, & captivorum carceribus miliaris existit, porro ad hunc censum pleraque alian non naturalibus errata pertinent, de quibus nec otim nec operæ pretium erit hic particularius disserere.

Indicationes cu-

Indicationes Therapeutica, in quas medendi mo five praxis superius adumbrata resolvi potest, pracipu CAP. III. Dysenteria Londinensis Cruenta.

T. III

facile

fects

ond.

riri fo

im, &

agios

norbu

inter-

. Por

wadan

iman

& el.

s, pro

im cor

œliacz.

runtur;

nt, par

nt, pr

nefin i

ueiten

Autum

, causis

ctat a

fin me

i debeni

as; qu

& vitiob

ribus h ne alia i

c otium

ndi rati

ræcipu

re.

131

five primariæ funt quatuor, fc. duæ respectu Sanguinis, ac totidem respectu Viscerum. Primo quoad sangui- Dua respectu nem, tum recrementa & corruptelas ejus intus vergen-sanguinis. tia exterius versus habitum corporis, quo per danolid exhalent, propellere, tum coagulationes ejus dissolvere, & crasin, quantum, & quamprimum sieri potest, restituere oportebit: Prius horum Diaphoreticis, & alterum Alexipharmicis idoneis perficitur. Secundo quod Due item respespectat ad viscera, fibrarum nervearum sensio mole- Etu viscerum. sta, & carnearum ad spasmos excretorios irritatio sedari, arque vaforum ofcula, ne fanguinem, & humores in ductus intestinales profundant, occludi debent. Prius horum Opiata, & alterum remedia Styptica five aftringentia efficere solent: Insuper his, symtomata maxime urgentia, & malos affectus huic morbo fupervenire folitos, cujusmodi imprimis sunt Febris cum Sitiac Vigiliis, intestinorum tormina, ac interdum erolio, inflammatio, ac ulcera, fanare oportet.

Indicationibus istis primariis non singulatim & successive insistendum erit, verum eas simul omnes complicare, & eodem tempore prosequi incumbit. Quapropter medicamentorum formulæ, remedia diversi generis, sc. Alexiteria, Styptica, Diaphoretica, & Opiata comprehendere debent. Quoniam non facile erit hæc in methodum certam, & præcepta, quæ plurimis conveniant, redigere; ideo satius duxi curationum dyfentericarum Autumno Anni 1671, quando hic morbus atrociter desæviit, sactarum, exempla quædam

nunc in medium proferre.

Juvenis illustris 25 circiter annos natus, tempera-Historia prima menti sanguinei, & constitutionis prius sanæ, circa calendas Octobris, sine causa manifesta in dysenteriam incidit; & quamvis à primo statim die, sedes copiosæ & cruentæ cum torminibus erant; attamen robustus, & viribus adhuc constans medicinam, ad tertiam usque

R 2 diem

diem distulit; quo tempore, serà nocte accersitus prescripsi bolum sequentem.

Re Theriacæ Androm. 3j. laud. liquid. Cydonia 3j. misce, superbibat Julapii sequentis haustulm Re Aq. Tormentillæ, Menthæ, Cinnam. hord. anazim Theriacalis Epidem. ana 3ij. Margarit. 3j. saccharis f. Julap. porro tertia quaque hora cepit electuaris quent. circiter 3iss. cum eodem fulapio.

Re Conserv. Ros. Rub. Zij. Ther. Androm. 3j. p. rad. Torment. contrayer. margarit. corall. pra. ana.

Syr. papav. Rhead. y. f.

His remediis morbi ferocia cito minuebatur, ut m Ethemeri spatio vix supra 6 aut 7 sedes habuerit, qui item non valde cruentæ ut prius, sed carunculis, sed quasi membranarum frustis refertæ apparebant; qui ita procul dubio siebat propter tunicæ villosæ portunculas quasdam erosas: unoquoque vespere opiata cui laudano sumebatur.

Die morbi quinta cepit hauftum fequentem.

Pargatio.

Re Rhabarb. incis. 3ij. myrabalanor. citrin. 3 sant. citrin. 3ss. Cinnam. pul. Dj. salis absynt. Infus. per noctem in aq. Plantag. & Cinnam. hora at. ana 3isss. colaturæ adde aq. Cinnam. fort. 3ij.

Ter vel quater purgabatur cum levamine, & die positiero, febre imminuta melius habuit, adeo ut comblescere visus carnes comederit; inde tamen mox residivam passus est, ut dysenteria cum febre redienshatim atrocior quam ab initio fuerit; eo tempore, cum medicamenta priora nauseæ esse ceperint, juxta modus sequentem præscripsi.

Re Pul. rad. Tormentilla, Contrayer. boli alexiterii Pulvis. ana 31. margarit. coral. rub. pr. succini albis. ana 3ss.

f.pul. dosis 3 8. in ag. destill. 3iij.

prz

onia

ulun

311

ari

rii

1. 12

na3

ut m

, qu

is, t

qua

ortim a cut

1165

1. 34 3

both 51j.

lie po

X rea ensita

, cu 10du

e Pi

R. Summit. Cupressi, Myrti, ana M. iiij. folior. Aqua desillata. Ulmaria, pimpinel. Hyperici, Caryophillat. ana M. iii.rad.torment. Bistort. ana 3vj. storum ros. rub. M. iii. Baccar. Chermes Ziiij. Cinnam. maceris, ana 31. concif. omnibus, & simul contusis affunde vini rub. Florentini, Ag. rofar. rub. ana lib. iii. destillentur organis communibus, liquor totus misceatur, & edulcoretur inter sumendum, cum syr. e coralliis. Item ter, vel quater in die cepit decocti sequentis ziij. veliiij. R. rad. Apozema. Caryophillata, Scorzonera, ana 31. Torment. 311. CC. usti, o pul. 3vj. ras. Eboris GC. ana 3ij. summit at. Hyper. M. j. flor. rof. rub. balaust. ana p. j. coquantur in aq. font. lib. iii. ad ij. addendo circa finem vini rub. Lisbon. Ziiij. conser. ros. rub. Ziiij. effervefiant clause per horam j. dein coletur per Manicam Hippocratis.

Singulis noctibus cepit Laudani liquidi Dj. in aq. dysenterica modo descripta cum syrupo caryophyl. 3iir.

Pro potu ordinario decoctum CC. usti, cum hordeo, petu ordinario. crusta panis, macere, & Ginnam. cujus lib. isf. lactis recentis lib. j. addebatur.

Infusio purgans iterum sumebatur, cujus, & priorum ulu, intra 10 dies febre evanescente dysenteria longe mitior evasit, quæ licet sine torminibus aut multo languine, ufque tamen cum carunculis, membranarum com frustis, & phlegmate sive gelatina cruenta quotidie excretis, perstitit.

Ithque ad intestina corroboranda, & sananda sequen- Enema.

tia exhibebantur.

R. Summit atum Cyperici, folior. vinca pervinca pilosella ana Mj. flor. rosar. rub. pug. ij. coquantur in 1ure 134 Dysenteria Londinensis Cruenta. SECT.II

jure intestinorum vervecin. colatura lib. j. adde of Hypericizij. mellis ros. ziss. misce pro duobus clystobus, quorum unus mane, & alter hora quinta pom ridian. injiciebatur. emplastrum de Minio & Parcelsi sup. abdomen gestabatur, porro vis in die ces succi plantaginis cum Aq. Scordii & epidemica a pressi ziij. item quotidie comedebat pomum Cydonum excavatum, atque pulvere olibani, Mastichis, balsami Tolutani impletum ac sub cineribus costum.

Emplafirum.

Cydonium medicatum.

His remediis constanter usus, intra mensem perset convalescebat.

Historia secun-

Circa idem tempus Juvenis alter robustus in Dyk teriam terribilem incidit: à primo statim die sedes o bræ, & valde cruentæ cum dolore & torminibusem pebant; insuper febris intensa, cum vomitu atroci ti, & vigiliis infestabant: cum ab opiatis assum fymptomata hæc paulo mitigarentur, mox delirio, vertigine, cum pulsu intermittente, & rigoribus h rendis afficiebatur; in quantum sc. materies malis intus cohibita, illico in cerebrum, & nervos reduni ret; qui tamen affectus quoties alvi fluxus, & von tus redirent, illico sedabantur. Die quinta materi cruentam evomens, de infigni stomachi cruciatu, & lore velut ulceroso conquestus erat; revera utsuspi esset illic phlegmonem, autulcus, prout circa intelli assolet, incepisse; verum à jusculis emollientibus, lacteatis ad hibitis, vomitio, & stomachi torminal vi cessabant, aucto interim alvi fluxu. Cepit ista no Diacodii 3j. cum aq. Paralyseos, & Cinnamomi aqu ana 3is. à quo remedio in tantum alleviabatur, the Ethemeri spatio, sine vomitu, aut doloribus, & par tantum fedibus cumque pulsu laudabili, & crebro som mediocriter habuerit, verum nocte insequente repet licet eadem opiata alvi fluxus valde frequens, & cruent

CAP. III. Dysenteria Londinensis Cruenta. 131 redibat. Postridie cepit infusionem Rhabarb. cum myrobalan fant . rub. & Cinnam. crebro dejecit biliofa, fumme acria, & prorsus incruenta; dein vesperi isto sumsit laudani liquidi cydoniati gt. xxv. in cochl. aq. Cinnamomi hordeat. somnos modicos, & magis placidos habuit. Postea medicamentorum plurium abhorrens,

cepit tantum opiatam unoquoque vespere, modo hanc bis, modo istam, & brevi convaluit.

le ou

yften

Par

can

ydon

147K

Dyfe es or erun OCL fum rio, us ho nalin dune VOE ateni 1,80 fufpic ntelt bus inabe ta not i agu THE !

z pau

repet cruent redib

SECTIO IV. CAP.

De Diuresi & Medicamentis diwreticus.

Rinæ natales, compositionem, ejusque, di fanguinis aut pars aut recrementum est, of cia, & fecretionis modos olim fatis fuse del ravimus. Insuper hic loci annotamus h

aphoresis inter se affines.

Diuresis & Di- cum sudore affinitatem quandam intercedere, ut m raro vices fuas commutent, & alterutrius materian alterius emunctoria foras convehatur. Quippe ema tiones cutaneæ, si fortiores, & impetuosæ fuerint, m tum ferosi laticis renibus destinati secum rapiunt, a fudorem transferunt; etiam vice versa, quando sem copioso affluxu per renes trajicitur, corpuscula que plurima per cutem exhalare folita intus devocat, &m rente suo involvens per vias urinarias amandat. Hi accidit medicamenta Diaphoretica, & Diuretica, il esse valde affinis, & interdum reciproci. eorum assumtis massa sanguinis funditur, aut præcipi tur, saltem in partes secedere cogitur, propterea ut rum à reliquo cruore distractum qua data via facili foras abigatur.

Urine materies provenit.

Eatriplex exifrit.

Quamvis immediata urinæ materies tantum à sange quanam ac unde ne profluat, & unico arteriarum emulgentium of meatu ad renes & ureteres deferatur; tamen sæpe mediate scaturigines multiplices, & quidem divert habere solet; quæ triplici ut plurimum respectu diffi gui possint: sc. Lotium aut mere excrementum est, que sanguinis inveterascentis pars aquosa existit, q 8 cum eo aliquamdiu circulata à particulis salinis, & phureis incoctis tincturam lixivialem acquirit: Aut cundo illud chyli adhuc crudi dilutum est, quod,

e ded

is ho

ut no

erian

eman

nt, m

, ac

fen:

qua

& to

Hi

a, u

itrisq

ecipit

a uth

fango

n con

ı difi

eft,

10d,

quidem in magna copia fanguine suffunditur, rursus abeo, priusquam tinctura inficitur, secretum urinam plane limpidam constituit. Tertio denique non raro Lotii materies magna ex parte est lympha quædam è fanguine in partes solidas, glandulas, & lymphæductus sustillata, seu velut extillata, quæ copiose aggesta, ac dein s, in sponte, aut pro data occasione fluorem concipiens, è ft, or receptaculis suis per lymphæductus exudans, in venas regeritur; unde celeri transitu, sanguinem illibata trajiciens per arterias in renes deponitur; cumque huic falis & sulphuris particulæ, ob brevem in sanguine moram, minime incoquantur, exinde urina etiam limpida producitur. Urinæ fanorum fere semper singula horum quodammodo participant, & juxta quod materies hæc autilla, vel ista præpollet, plus aut minus, aut non omninotinctæ apparent. Serum undicunque veniens, & sanguini admixtum, ab eodem denuo inter circulandum, variis in locis, præcipue vero in renibus, secernitur. Quippe fanguis intra arterias ebulliens, & plurimum rarefactus, quo exinde secretus in venas tranleat, & serositates suas exuere, & alio divertere necesse habet. Hoc cum ubivis in toto corpore, tum copiofius, & peculiari quodam modo intra renes peragitur. facilio At vero hic loci seri secretionem sieri, quamvis vulgo fatis innotescat, tamen de siendi modis plurimum controvertitur, dum hi laticem serosum ad renes attrahis Quomodo intra isti illum ibi tantum percolari statuunt, aliique fermen-Renes serum à tum quoddam in ronibus stabulari autumant, cujus af fanguine sepaflatuserum sanguinis, veluti istud lactis, à coagulo aciliver do fundatur, & præcipitetur: atque rem ita quadantenus habere visceris hujus odor, & sapor rancidus & intit, q gratus arguere videntur. Priusquam de medicamento-& rum quæ urinam provocant virtutibus, & operandi modis quidquam certi determinare possumus, necesse Auth incumbit hoc dubium explicare; quid ex solenni na-

turæ

turæ ritu in renibus, & quid in massa sanguinea prose secretione peragatur.

Serum ad renes non, attrabitur.

Et primo serum ad renes non attrahi apud Philos phos probatione non opus est, cum nuper à plerisque Virtuosis similaris attractio penitus explodi ceperit, omnisque motus localis impulsu tantum sieri perhibeate Et quidem ad rem præsentem quod spectat, quibuscu que sanguinis circulatio innotuit, etiam plane construti sanguinem, ita serum ejus intra vasa comitem individuum, mero cordis motu sive impulsu ad renes prelli. Utrum vero ibidem Percolatione tantum, retiam Præcipitatione quadam secernatur, ut manistrateat, ex re fore videtur, in renis Anatomen & um paulo accuratius inquirere.

Renum structu-

De Renum structura & usu cum varii tum prisci tu moderni Authores varia protulerint, corum Ami mem clarissimus Bellinus accuratissime tradidit. Pro cto sanguinem ad renes per arterias emulgentes deser & per venas reduci, unusquisque facile advertit. H circulationis sanguinex leges & wordin manifesto de rant: Attamen quibus in locis, per quos ductusi qua mechanica ferum in renibus à fanguine separetui in pelvim deponatur, perscrutatores maxime sedu diu latebat; donec prædictus Author felici invento texit renum substantiam nec parenchyma esse, sicut patis ac lienis, nec fibras carneas, uti cordis, & mun lorum corpora, sed tubulorum membranaceorum riem; atque horum ductibus, ut ut perexiguis, sem à renis peripheria versus centrum ejus delatum, in p vim extillari. Quippe Arteria emulgens in ramosm jores, deinde in minores, ac demum in surculos pero les divisa sanguinem quaquaversus in extimam renis perficiem convehit, hic autem cum effervescens & refactus vasorum osculis exudat, dum pars cruent venis reducenda excipitur, pars serosa perangustismi

Ufus.

1100

rifor

rit, o

eatir uscu

onfiz

1 ind

es pn

n, R nife

z ulm

ci tu

Anati

Prot

defen

. H

ded

tus

etur

fedul

ntod

icuth

mula

n 20%

ferm

in p

10sm

perci

enis

18 &1

uenti is tub

long

role lorum poris cruori imperviis infinuatur, corumque ductibus undiquaque versus pelvim affluens in substantiam papillarem deponitur, è qua sensim in pelvim destillat.

Ex his constat serum à sanguine percolatione qua-Serum percoladam in renibus secerni, pari quidem ritu ac cum idem tione intra Reex arteriis passim in glandulas pro lachrymarum, salivæ, separatur. naris stillicidii, aliarumque excretionum materia depopitur. Verum insuper opinari subest hoc etiam sanguinis fusione quadantenus fieri, nempe quod languis ex sua natura grumosus & ad coagulandum aptus, dum renes pertransit, à fermento lixiviali hujus partis fundatur plurimum, & attenuetur; proinde, ut latex fe-Renes quafi ferrosus ab eo facilius secedat. Quippe Lotium salsedine mento pollent. imbutum dum perangustos Renum meatus continue perluit, iis particulas falinas affigit, proindeque odore sive oblinimento quodam lixiviali inficit, quo dum sanguisea viscera pertransiens inspiratur, à grumescendo usque fluidus, atque percolatione in partes secedere aptus præservatur; quemadmodum etiam lac per salem Tartari infusum à coagulatione vindicatur. Quinimo ipse sanguis cum vase emissus statim grumescere, & coagulari soleat, propter solutionem salis Tartariaut Armoniaciaffusam fluidus perstat. Itaque fermentum renale non, uti vulgo creditur, fanguinem præcipitat, veruma talistatu quo liberius ipse circulari, atque serum ejus percolatione in debita quantitate secerni possit, tuetur. Et quidem Renes tali fermento lixiviali imbui, satis constat ab eorum carnibus in escam paratis, quæ propterea & faporem, & odorem valde rancidum & ingratum habent.

Dum serum hoc ritu in renibus partim percolatione Succi nutritii partim fusione separatur, non modo pars cruenta, sed pars, una cum & nutritia quoad maximam ejus portionem per angu-amandatur. stos colatorii istius poros evadens, cum sanguine per ve-

nas remandatur; ipse interim latex serosus, salfedi tum in massa sanguinea tum à fermento renali imbut per tubos urinarios perpetuo in pelvim delabitur, que succi nutritii partem quandam tenuem, & me claboratam (quæ urinæ fanæ hypostasis est) abluit, fecum abripit.

Urine materies fimum procedit.

At vero Lotium five urinæ materies quoad fubliz à sanguine potis-tiam, quantitatem, & qualitates suas potissimum à mi fanguinea procedit. Quippe cum hujus prout alibiofe dimus tria sint munia pracipua, sc. accensio pro flam vitali sustinenda, spirituum animalium in cerebrumi stillatio, & nutrimenti in partes omnes distributio; pr pter hæc omnia & fingula necesse habet multo aqui humore dilui, coque recenti continue perfundi, va rano usque amandato, atque hoc debito & consta ritu fieri magni momenti est pro sanitate conservandi

Latex serosus recens in fanguinem unà cum succon tritio facili negotio introducitur, eique utplurimu fine ullo obstaculo permiscetur; attamen veteranusm Serum à sangui- ita promte semper ac rite, uti par est, ab co discett quin variis modis circa excretionem ejus delinquitus exinde plurium morborum occasiones præbentur. I nimvero ferum quandoque sanguini importuniusadh 1 ret, ejusque amplexibus se extricare nequit; uti intibribus male aut non omnino judicatis, etiam in leur l phlegmatia, & cacochymia. Interdum vero illud, C cet cruore expulsum, relictis renibus (quæ præcip f excretionis via est) also divertitur; uti in catami is fluxionibus arthriticis aut scorbuticis, etiam in hydrogen pe quocunque; quandoque item è contra serum à la ca guinis consortio nimis cito evadens, antequam per obivit, aufugit, atque humorum magis utilium pom nes absorbens, cas secum abripit, uti in Diabete, me gnisque uninæ profluviis, quæ interdam evenium mox iterum cessant. In hujusmodi casibus, quon i nimiru

ne modo ague, modo nimis favile fecernitur.

but

uit,

bsta

ofte

amn ums

; pro

aquo VCL

and

fedi nimirum urinæ quantitas aut deficit, aut exsuperat, renes non semper vel præcipue, sed cerebrum, & potius u, fanguis in vitio esse solet; quatenus sc. massa ejus modo me strictanimis & compacta serum aliaque contenta excernenda non facile dimittit, modo laxa nimis & fundi apta & serum & succum nutritium satisdiu continere nequit: quibus de causis, & fiendi modis tales Anoma-

lix contingunt, paululum disquiremus.

Et quidem ad hunc nodum solvendum sanguinis Hujus ratio per cum lacte analogia (quam, alibi fusius explicatam, hic coagulationem breviter perstringemus) plurimum conducit. De lacte & reductionem advertere est, donec mixtio ejus integra servatur, etsi optime explicasupra ignem effervescat, aut ebulliat, particulas ejus omnes promiscue temperatas liquorem uniformem nsta constituere; sin vero eidem efferventi quidquam acidum instilletur, mox particulas crassiores in coagulacon tum spissius abire, atque aquosas interim cum plurimis falinis in laticem tenuem & copiofum fundi. Quinimo usm fatistrita & vulgaris observatio est, lac diutius asservacedir tum ut coacescat, si quando super ignem effervescat, sua fponte & fine acido infuso coagulari. Insuper è contra ur. I si quando lac sale quopiam status à sale acido diversi, sade uti nimirum fixo, nitrofo, aut volatili, primum in eo in diffoluto imprægnetur, ab acido dum supra ignem elew bullit infuso minime coagulatur. Hoc etenim cum sale ud, Tartari, & Absynthii, cum Chrystallo minerali, cum recipi floribus salis Armoniaci, spiritu C. Cervi, aliisque etarm fuldem farinæ sæpius expertus sum. Porro quod mahydr gis mirum subest, si lacti super ignem esferventi & ab n à la racido infuso coagulato quilibet è salibus istis, aut solutio n per quæpiam instilletur, coagulatio prius facta maxima ex port parte tollitur, & crassamentum album & durum mox te, me evanescit; atque liquor denuo tenuis & fere limpidus ians redditur, etsi speciom lactiformem, & homogeneam, quois haud prorsus resumat. Et quidem hujusmodi mutatioimirus

Lastis congulainhibetur aut tolletur.

142

nes constanter evenire experimento sepius facto fa didici: viz. si lacti super ignem efferventi cervisia, tio quibus medis vinum album, Pomaceum, acetum, aut succi qui acidi instillantur, totum illico lactis formam amitto in crassamentum album, & serum dilutum abibit. De si toti adhuc calenti, sal Tartari, Absynthii, autcin vis vegetabilis deliquatus, vel folutio falis nitri, aut moniaci, quinimo hujus flores, aut spiritus, uti & ritus CC. fuliginis, & similium infundantur, & tura parnm agitetur, crassamentum fere totum eva scet, residuis rantum portionibus minutis, & fruh quibusdam coagulatis, quæ per totum liquorems sim innatabunt. Porro è contra, si lacti ebullieni fixus aut nitrofus, aut flores, aut spiritus salis Am niaci, veletiam spiritus C. C. aut fuliginis inju tur, & dein liquori efferventi cervisiam aut vinum bum, Pomaceum, aut quemvis alium liquorema dum infuderis, nulla exinde lactis fusio, aut coagua fuccedet. Quibus de causis singula hæc fiunt, & lem cum seri in massa sanguinea fusione, aut inexts bilitate analogiam gerunt, operæ pretium erit hica fiderare.

Horum rationes traduction.

Ex lactis Anatome plane constatei particulas tuosas pauciores, aquosas plurimas, sulphureas & restres mediocres, pariter & falinas (quæ parum latiles, partim fixæ sunt) inesse; itaque dum mi integra servatur, particulæ salinæ sulphureis adha tes eas ab invicem dividunt, etiam, ne avolent aud terrestribus combinentur, impediunt; interim e cæteris æquabiliter ita permixtis interjectæ vacui omnes implent, totumque liquorem quasi homos um constituunt: quod vero ab acido instillato, ris statim fusio, & coagulatio succedant, ratio es, particulæ salis Fluidi in Acido, alias quascunque & nempe tum Fixas, tum Volatiles in lacte prehend

as &t

artim

adhm

it auto

im fer

qui

o fa quibus dum stricte uniuntur, particulæ Sulphureæ acia, do-salinarum complexibus elapsæ coeunt, adeoque muqui tuo inter se, cumque terrestribus combinatæ, crassamentum illud à reliquo liquore secedens constituunt: . De interim latex aquosus, poris ejus Sulphure & Terra pene vacuis, atque salium combinationibus fere tantum imprægnatus, mox tenuis & dilutus evadit. Rem i & ita se habere experimentis modo citatis plane constat, &m in quantum sc. ista lactis coagulatio salis aut sixi aut nitrosi aut volatilis injectione impeditur, aut tollitur; ueva fruh nusquisque enim è salibus istis, salem acidum coaguli infusi prehendit, ejusque adeo combinationes cum min particulis falinis lacti infitis præcavet, aut abrumpit : ienn quod autem lactis coagulatione sublata, ejus forma pri-Ann stina non restituitur, ratio est, quia salium adjectoinjia rumparticulæ extraneæ, usque in misto permanentes, inum: ejusdem mistionis redintegrationem inhibent; sin vero rema rursusillæ eliminari possint, certe mixtio prior & lactiagulz formis rediret. Quapropter de sanguine opinari licet, , &¢ eum, quandoque licet fusione aut coagulatione depranextra vatum, quia particulas quasque heterogeneas à se exterhic a minare solet, mixtionem debitam & pristinam recupeulash rare posse.

Quod autem lac diutius affervatum & coacefcens superignem sine acido infuso sponte coaguletur, ratio m mi elt, quoniam in liquore isto, tunc ad putredinem tendente, particulæ salinæ volatiles (uti mos est) in fluorem depressæ, acidæ evadunt: quamobrem hæ, lactis poris inter coquendum referatis, particulas confocias vacui alinofixas corripiunt; quibus dum cohærent sulphureæ omor binatæ, ac mutuo inter se, ac cum terrestribus com-to, la mar selimentum album constituunt, sero una oeth rigidium combinationibus in aquositatem suso. Lac ue si rigidum nec sponte, nec ab acido infuso coagulatur; chend quia, dum pori occluduntur, particulæ intestinæ quo-

ti

ti

ti

a

u

e

m

ft

modocunque dispositæ, quo nova conjugia aut divon ineant, non facile seexpediunt; meatibus vero per if lorem patefactis data occasione statim schismata,

combinationes privatæ ineuntur.

Analogum ad lactis Congulationem bujufque inhibitionem aut reductionem.

144

His ita de lactis fusione & coagulatione, atque a statu inhibitione & reductione pramissis, consider mus modo an quidquam his fimile aut analogum fann In sanguine quid ni competat? & quidem licet cruorem valis exemps [i non, uti lac super ignem ebulliens, salinorum affuso in partes conflitutivas refolvere, varie fundere, & of fu gulare, & dein ab eo statu reducere detur; quia nin In rum fanguinis quam lactis confiftentia craffior, & grumescendum aptior existit; insuper hac flammah vita ejus extincta, plurimum ab ista, quam in valist bet, alteratur: attamen crebro tentamine didici, qu & aliorum experimenta confirmant, eosdem liquo fu quæ lac fundant ac præcipitant, uti acetum destillatur se spiritum vitrioli, salis aut nitri dilutum, aliosque acid Q etiam sanguini calenti affusos, istum mox coagulars pl discolorare ita, ut cum tota massa statim nigrescent qu portio una in placentam grumosam, atque alteni na ferum tenue, & aquosum abiret. Insuper hæc, a at lactis coagulationem inhibent; aut tollunt, util A oleum Tartari, sales herbarum fixi, solutio salis mi ex calcis vivæ, sp. salis Armoniaci, C. Cervi, & sim ne les alterationes sanguini calenti affusa mixtionem ejus integram con re vant, vel emendant; prout ex colore rutilante, acfpt fer dido, & confistentia æquabiliter diu manente argu con licebit; proinde ut hinc facile sequatur, ejusmodin & ticulis elementaribus, quibus lac, etiam sanguinem, ten dispari licet proportione, constare. Huic nimirum tes ne tum à sussera quam lacti insunt. Unde concludere licebit sans gre nimia presera nem rite dispositum, sc. crassiorem, ad concrescend qui si aut reduci de-sive grumescendum nimis aptum, ad fundendum ve dica

Liquoreschymici sanguini calenti affusi quaproducunt.

Ut sanguis serum rits deponat tum ab incrassio-

acin serositates multas exolvendum minus habilem exiftere; ab eo tamen, dum inter circulandum renes pertransit, aquositates superfluas partim à renum colo, partimque ab corum fermento, cruorem à nimia coagulatione vindicante, secerni, ac sensim amandari. At vele ro quando fanguis in crasi vitiatur, & quoad Constitutionem ejus, & circa seri secretionem multifariam delinguitur. Quoad prius, cruor modo nimis calidus & la acris, modo craftior & faculentus, quandoque item supra modum tenuis & aquosus existic: & pro vario in hujufmodi statu ejus degeneri ægritudines variæ ori-&: untur, de quibus particulatim tractare hujus loci non elt. Attamen utcunque Sanguis in crasi peccat, dumafr is t modo Serum ejus menfura ac modo debitisfecernitur, status admodum valetudinarius haud propterea statim quo fuccedit. Plurium vero morborum origines propter au feri fecretionem haud rite peractam contingunt. Quoad hanc vero, cum divertimoda fint delicta, utplurinium vel in defectu, vel in excessu peccatur. Namque interdum latex serosus in cruoris sinu nimis perti, t. Seris eretion naciter hæret, & è contra quandoque nimis cito elabitur; cans. atque hoc respectu sanguis, seri incontinens, ipsum Arteriarum osculis, phuribus in locis, & fere ubique expuit, adeoque in vifcera aut habitum corporis depoim nehs Afeiten aut Anafarcam producit, & modo ad only renes immoderate ablegans Diabeten infert. Sanguis for derinimis retinens, ut plurimum vel à febre effervescens compagem fuam, particulis simul crassioribus incoctis, stem in defestu. m, tenuiores non facile erumpant; vel ifte, sale & sulphuare dit, proinde ut serositates à reliquorum amplexibus æfang gre elabantur. Cum ita variis modis ferosi daticis à sanende guine decessus impeditur, aut pervertitur, etiam medicamenta Diuretica diversæ indolis, ac operationis distributio.

existunt:

1. Quoad finem. existunt; que tamen distingui possunt: & primoqui

2. Quond mate-

3. Quoad for-

ad finem, juxta quod massam sanguineam, vel rene vel utraque simul respiciunt. Secundo quoad materi am, quo respectu sunt vel Sulphurea, vel Salina; 2 que hæc rurfus varia existunt, juxta quod particula linæ in Fixitatis, Fluoris, aut Volatilitatis statusur vel insuper Nitrosæ, aut Alchalisatæ existunt. Ten quoad formam medicamenta hec diversimo da haba tur; ut plurimum vero compositiones illorum qua speciem sunt vel Potus, vel Pulveres, vel Boli, Pilulæ, vel liquores chymici, de quibus infra partic latim disquiramus. Interea quamvis singulos Dium corum scopos sive fines explicare ad Pathologiama tius, quam ad Pharmaceuticen, spectare videatus, tamen ex refore arbitror præcipuos eorum hic bren designare. Dein secundo medicamenta Diuretica p ad materiem, quæ in fingulis fere tantum Salina eff classes quasdam distinguere; ac ultimo in unoquo genere felectiores præscriptionum formulas subr gere.

1. Diuretica falina. 1. Que in fanguinis compage nimis stricta. Primo igitur, siquando cruor à sale sixo cum phure, & terra simul incoctis, & mutuo combinadeo crassus & tenax evadit, ut particulæ aquob reliquis haud facilè secedant, Diuretica, quæ o pagem ejus laxent, & serum sundant, ejus modis oportet, quæ sale volatili, vel acido pollent: namque particulæ combinationes à sale sixo m potissimum dissolvunt. Quandoquidem vero Diathesis & sebri, & Scorbuto communis est, m ori affectur Diuretica maxime propria sunt, tum da vegetabilium temperata, item sal nitri, spi marini, vitrioli, &c. tum sale volatili præditatione sull'appropria sunt aliaque hujus sarinæ, quæ supra etiam in Diaphoren rum classe recensumus. In dispositione scorbis

reng

ula

Ten

habe

qua

oli,

partic

Diura

iam p

tur, :

brevi

ica q

a eff,

quoq

fubje

cum

mbin

quol

12 CO

nodi

C : D

XO III

ero

t, up

tum 2

fp

ıta,

erany

porent

10 quo cum urina & pauca & crassa est, herbarum succi, & præparata tum acria, tum acida, egregii funt umater fus, item faly & sp. urinæ, falis Armoniaci, Tartari, 12; 2 orbent, & demum rembus an andandum madas

Secundo interdum fanguis serum intra compagem Et secundo que tulu fuam non diu fatis retinet, quin, vel fluxionibus in nimis laxa feu potius coagulationibus obnoxius, illud hic, illic in magna copia affatim deponens, catarrhos, aut tumores varriis in locis concitat; vel fanguis habitualiter debilis simulque dioxegures, sc. in acorem vergens, quoad particulas suas crassiores ad coagulandum aptus est; proinde ut tenuiores inter circulandum ubivis ablegatæ, ac in partes imbecilliores decumbentes, affectus modo cephalicos, aut thoracicos, modo Asciten, aut Anasarcam inducant. Porro à fimili causa Diabeten exoriri mox declarabitur. ro plures difficiles morbi, qui viscerum dyscrasiis perperam imputantur, ab hac caufa oriuntur; nempe quod fanguis male temperatus, & coagulationibus obnoxius, cum circulationis filum integrum continuare nequeat; ferum, promte nimis abscedere aptum, variis in locis deponit. Diuretica in his casibus exhibenda fint ejufmodi, quæ fanguinem haud fundant, sed coagulationes ejus tollant; uti sunt sale fixo, volatili, ac etiam alchalisato prædita; insuper quæ renum fermentum corroborant aut restituunt, utifulphurea quædam, ac spirituosa. Ad hos sines Diuretica fulphurea & mixta fales, herbarum lixiviales, pulveres testacei, sal, & sp.urinæ, &c. millipedes, radices raphani filvestris, semen Apii, nux moschata, Terebinthina, ejufq; præparata, spiritus vini; quorum omnium virtus non est sanguinem fundere, & serositates è massa ejus præcipitare (hæc acida imprimis faciunt, ac in istis casibus diuresin sæpius impediunt) sed cruoris coagulationes T 2

Contain the south of the south

lationes dissolvere; proinde ut compages ejus miximem integram recuperans, & per vasa expeditius cu culata, serum ubivis extravasatum, aut depositur resorbeat, & demum renibus amandandum trade quo ritu, juxta utrosque hos sere oppositos medentines, Diuretica cujusque generis operentur, & su quibus potissimum formulis dispensentur, jam proi me ostendemus.

and particular the certain some trace continued by the continued to the co

l se el grad y de in pantes in lavil sams el can t pareche e mod ser piral cos , una c'aurecicu , u l ser e mai glandariam subs ant, l'aure l se ende con configura

a will have in market sould be welly

to the composition of the compos

too but sobo il fin out at lance 38 le l'orni de

motell i e menkinstars, kai sulujus õinulla olus suritme suase, a siin rominia aane, aelnitlikessas, melinte desimmediane) did cruons soogu-

Lender to the color of the state of the stat

n inch n

Ktio

itur

de

lend

o fu 707

SECTIO IV. CAP. II.

Diureticorum Species, & Formulæ; nec non quarundam ex iis præparationum Chymicarum Atiologia.

Rimo igitur quod spectat ad Diuretica Salina, huc referri debet, quod fæpius inculcavimus, fales quoscunque diversi status simul commissos, se mutuo prehendere, & mox simul conjungi; dumque ita combinantur, particulas alias à mixtura folutas in partes secedere, aut avolare. Hoc plane cermitur, quando Sal fluidus, five acidus, fixo, five Alcha-salium diversi lisato, item quando fluidus, aut fixus volatili, sive a-status. cri committitur. Revera ab unica hac salium affectione, folutionum & præcipitationum quarumcunque res omnis dependet. Quapropter cum fanguis, & humorescorporis nostri plurimo sale, eoque ab uno statu in alterum varie immutari, proindeque diathefin morbidam inferre solito, abundet; cumque insuper Diuretica falina diversimoda, nempe fale fixo, fluido, ni- Eorundem varia trolo, volatili, aut Alchalisato referta, existant, magna Affectiones. semper medici discretione & judicio opus erit, ut particulæ falinæ in medicamento ab iftis in corpore nostro discrepent. Quo ritu hoc fieri debeat, singulas Diu-Il reticorum salinorum species percurrendo designabimus.

Inter Diuretica, sale acido imbuta, spiritus salis, aut Diuretica sale Nitri, item fuccus Limonum, & Oxalidis, vinum al-acido predita. bum, Rhenanum, & Pomaceum, primæ apud vulgus notæsunt, & intentionem istam sæpius persienint: sola etenim hæcsanguinem fundunt, ac in serostrates præcipitant, uti cum acidum lacti ebullienti instillatur. Attamen hoc non pariter omnibus, nec etiam quibufvis

Quibus conveminut.

Diureticorum Species & Formula. Sect. IV. & quibufvis ex æquo contingit. In constitutione fam. aut non multum ab ea remota, Sal cruoris parting r xus, & partim nitrosus, partimque volatilis existit; tem in Scorbuticis & Hydropicis quibusdam isten q rumque fixus evadit. Quamobrem in fingulis hiscal bus diuretica, sale acido prædita, cum fructu abhiba g tur: in affectibus autem Catarrhofis, & in quibufdr A Hydropicis, & Scorbuticis, cum in fluoris statum & guinis particulæ falino-fixæ evehuntur, ac volatiles d primuntur, (uti crebro evenit) remedia Acetola besse potius, quam prodesse solent; quatenus sang nem à crasi recta degenerem, magis pervertunt; q nimo his medicamenta fale fixo, aut volatili, prati potius ex usu erunt.

> Diureticorum, quibus fal acidus pro basi eft, Formulæ.

Fulveres.

Potus.

Re Tartari albi selecti pulv. Chrystalli mineral. 3is. Ocul. cancri pul. 3j. f. pulvis. Dosis à 3f. Dij. in vehiculo idoneo, repetendo sexta vel otte quaque bora.

R. Tartari vitriolati vel Nitrati 3ij. pulv. è ti ovorum 3is. sem. Apii, vel Dauci silvestris 3/

pulvis: dosis 3 []. eodem modo.

Re Sp. Salis opt. 3ij. C. Cerviusti & pulv. 4.

imbibendum f. pulvis. Dosis 3j. ad 3sf.

Re Succi Limon. 3ij. Aq. raphani composit. syrup. è 5. radicibus 3iij. f. potio.

Be Succi acetofa 3ij. vini albi 3vj. misce, f. potio.

Re Ag. Raphani composit. Zij. parietaria 3111 Salis Dj. gut. xv. Salis Tartari gr. xv. Syrupi vill 3f.f. potio.

1

t;

1 2

es d

ofa

angi

, qu

ræd

al. a

3∬.

octa

è tr 5 3 fl.

9.1.

ofit.

otio.

3111

2101

Medi

and 2. Medicamenta sale fixo, sive Lixiviali, prædita u- Dimetica sale rinas movere, ex medicina vulgari & Empirica pro fa-fixo predita. nandis Hydropicis adhiberi folita, satis manifesto liquet: quippe usitatum est in Anasarca, & nonnunquam in Ascite, quando viscera aut carnes aquarum agiba gestione plurimum intamescunt, Lixivium è cineribus Quibus conve-Absynthii, vel genistæ, vel stipitibus fabarum, cum nium. vino albo factum propinare; unde frequenter accidit mictionem valde copiosam succedere, & morbum tolli. Observavi tamen medicamentum illud in quibusdam minime diureticum extitisse, atque Diathesin Hydropicam auxisse potius, quam sanasse: quorum ratio si inquiritur, ex superioribus constat, sales lixiviales neque lac, neque sanguinem sundere sive præcipitare, & propterea ex propria virtute diuretica non esse; veruntamen effectus iste nonnunguam seguitur, quatenus sal fixus, copiose assumtus, salis acidi & coagulativi in sanguine præpollentis energiam destruit; proinde ut cruor, cum antea, nimis fundi aptus & seri incontinens, illud in quibufvis locis extruderet, falis fixi adventu crasin debitam recuperet; & propterea serum extravafatum resorbens, & ad Renes continenter deferens, Mignon copiofam inferat.

> 2. Diureticorum, quibus sal fixus pro basi est, Formulæ.

Lorum formula.

R Salis Tartari vel Absynthii 3ij. Coral. ad albed. calcinati 3is. Nucis Moschat. 3sl. f. pulvis. Dosis 3[ad 31].

R Tinctura salis Tartari 3j. ad 3iss. Ag. Raphani Compositæ zist. misce, detur in haustu liquoris Possetici cum radic. & sem. Bardanæ incoctis.

R. Deliquii salis Tartari (dum tinctura extrahitur) subtus fluitantis, & vini sulphure imprægnati

Dij. ad

152 Diureticorum Species & Formula. Sect.

3ij. ad 3iss. vini albi ziiij. ad Oj. syrupi è 5. Ru 3is. m. f. haustus bis aut ter in die repetendus.

BL Ginerum Sarmentorum vitis albiss. Ilb. ss. No cis moschatæ 3ij. affunde vini albi vel Rhenami iiss. stent calide & clause per diem, dein colatura a servetur: dosis zvj. bis aut ter in die.

Silices in igne candefacti extinguantur in vino di vel Cerevifia vetusta Martiali: Liquor propinetui

zvj. vel viii. bis in die.

Re Aq. Calcis vivæ žiiij. ad. vj. Tinet. salis se tari 3j. ad 3iss. f. haustus sumendus bis aut ter in de

Diwetica fale volatili prædita,

Quare juvant.

3. Propter eandem rationem ac fal fixus, etiami terdum volatilis in sanguinis dyscrasia acetosaad a vendas urinas cum fractu adhibetur; viz. in quant hujus particulæ in cruorem admissæ salis shudim præpollentiam destruunt; proinde ut sanguis, min nem debitam recuperans, atque coagulatione & Car rhis immunis factus, feri quicquid extravafatune reforbeat, & quad superfluum est, Renibus perum res amandandum tradat. Interea tamen medicame è fale volatili parata, quia particulas nonnihil effer & Elasticas habent, quando sanguinis crasin em dant, quod seri superfluum est, per Diaphoresin a interdum ac per digeon excernendum disponunt. Hi Diureticorum classi, non tantum sal volatilis purus tusque ex animalibus, aut mineralibus per destilla nem elicitus, verum & Viventium & Vegetabili partes integrales, (cujufmodi funt infectorum kr getabilium acrium pulveres, & extracta) accent debent.

3. Medicamentorum, quibus sal volatilis pro basi est, Formulæ.

Esrum formula.

Re Salis succini, salis Nitri purissimi, ana zij. f.pul- pulveres.

vis. Dosis 9j. ad 3ff. in vehiculo idoneo.

R. Flor. Salis Armeniaci, Chrystalli Mineralis, ana 3ij. m. Dosis J. ad. 3ss. in cochlear. aq. Raphani Composita. Sal ur ina exhibeatur eodem modo.

R. Pul. Apum Dj. sem. Levistici DS. f. pulvis, de-

tur in cochl. ag. destil.

T.N

ani i

no al

etur

is Te

in du

am r

nd n

ranti

i ine

mixti

Car

aum d

T urd

amer

effen

ims i

n aq

t. Hu

irusp

tillata

abilm

n & 17

ccent

Media

R. Sp. urinæ dj. ad 3ss. Aq. Raphani Compos. 3j. ad Potiones. 3iss. aq. Juniperi 3iij. misce, f. haustus. Sp. Tartari exhib. eodem modo in dupla quantitate.

n. Melleped. prap. 3ij. Flor. salis Armeniaci 3ss. Pilula. Nucis moschata pulv. 3ss. Terebinthina Veneta q.s.f.

Pil. lumat. iiij. bis in die.

R. Pulv. sem. Bardanæ 3ij. Dauci silvestris 3j. salis succini 3j. olei Nucis Moschatæ 3s. Balsam. Capivii q. s. f. massa form. in pillu. exiguas, quarum iiij.

sumantur vesperi, & mane primo.

R. Rad. Chærefolii, Petroselini, fæniculi, Erin-Apozema. gii, omonidis, ana zj. Fol. saxifragiæ, Aparines, ana m.j. sem. seseleos, Milii solis, ana m. s. Bac. Juniperi zvj. coq. in Aq. fontanæ lib. iiij. ad medietatem; dein adde vini Rhenani lib. j. mellis opt. zij. f. Apozema. Dosis zvj. bis in die.

Millepedum recentium lib. ij. Fol. Aparines, Chæ- Aqua destillata. refolii, saxifragiæ, virgæ Aureæ, ana m. ij. Rad. Raphani silvest. Zvj. Nucis Moschatæzj. Bac. Juniperi, sem. Dauci silvestris, ana zij. concisis & contusis affunde seri Lattis, cum vino albo fatti, lib. viij. destil. organis communibus, liquor totus misceatur: doss ziiij. bis, velter in die.

R. Millepedum recent lotorum num. 40.ad 60. Nucis Expressiones.

V moschatæ

154 Diureticorum Species & Formula. Sect.IV

moschatæ Iss. simul contusis affunde Aq. destillati saxifragiæ ziij. f. expressio, & ebibatur.

Re Fol. Chærefolii, Petroselini, Macedonici, a. Miij. simul contusis affunde vini albi lib. js. f. express fortis, servetur in vitro; dosis ziij. bis in die.

Tincture.

Paretur tinctura ex Milleped. ex Apibus, Cui dis, vel ex Gantharidibus siccatis cum Tinct. sat Tartari. Detur ad guttas 15, vel 20, ad 30. in vel culo idoneo.

Disretica sale pitroso pradita.

4. Nitrum quoddam falis genus esse, ex figura, o lore, sapore, aliisque ejus proprietatibus, & accide tibus, facile constat. Attamen diversum hoc abd quovis fale, aut particularum salinarum statu, neu acidum, neque fixum, aut volatile, sed quasi in n dio inter utrumque statum, existit. In tantum dell volatili participat, ut, dum conficitur, cum cine bus elixiviari & fali fixo conjungi debeat, ut conce tionem quandam adipiscatur; porro cum liquatus fulphure quovis injecto, mox inflammatur, & avoir cæterum cum sale fixo in tantum communicat, util crucibulo liquatum, fusionem diuturnam, & fort perpetuam, absque partium aut particularum dispe dio quovis notabili, toleret. Revera Nitrumili est, quo plantæ omnes vegetant, Animalia quæque vunt, & respirant, atque flamma, sive ignis om fublunaris accenditur, & sustentatur; prout in tractatu fusius ostendimus, quod non opus erithic li petere.

EffeAuum ejus Rationes. Quod vero ad præsens institutum est, satis vulgos notescit, salem Nitri sanguinem refrigerare, & um potenter movere: attamen utriusque essectus ratio, a ita liquido patet; quippe tantum abest Nitrum par culas frigorisicas in se continere, ut è contra nihil ma igniparum suerit; uti cernitur in pulvere Pyrio: an

. Sal

veh

a, a cide

ab al

nequ

in m

de fa

cina

concr

atur;

ut,

dispe

m ille

s om

it hich

ulgo 1

k um

m par

hil ma

o: ato

fi destilletur, flamma potius, quam vapor, aut sumus in recipiens prodire videtur: quinetiam stagma exstillatum, instar ignis actualis, corpora quæque apposita exurit, aut corrodit. Nec minus mirari subest, quomodo hic, cujus natura in tantum ignea est, sanguinem ita diluat, inque aquositates pro diuresi cienda fundat.

Super his ut conjecturas nostras proponam, dico Nitrum duplici respectu ad effectus istos producendos conferre; viz. & quatenus sal est, tum sixo, tum volatili nonnihil affinis, & quatenus nizamen existit. Quoad prius observavimus Nitrum (prout etiam salia sixa, & volatilia) lacti impositum, coagulationem ejus impedire, vel tollere; pariter item huic, non minus quàm illis, sanguis, adhuc calens, affusus à coagulatione & discoloratione præservatur. Quapropter siquidem Nitriparticulæ, intus sumtæ, sanguinis mixtionem integram servant, aut restituunt; proinde quidem illæ sus servants aut tollent:

Verum insuper Nitrum, quatenus igniarium est, intus assumtum sanguinem estlagrantem refrigerat, & urinas movet; in quantum scilicet (sicut prius innuimus) cruoris slammam, prius turbidam atque sumis interspersam, adventu suo plus accendens, eam claram magis ac puram, proindeque mitiorem reddit; cumque ita sanguis, dum clarius à Nitro ardescit, in compage sua plus laxatur; particulæ serosæ crassioribus faci-

lius extricantur, & uberius abscedunt.

4. Diureticorum, quibus Nitrum probasi est, formulæ.

R. Nitri praparati 3ij. Aq. Hordei cum radicibus Pulveres. Graminis, & Eryngii conditi incoctis lib. ij. syrupi violacei 3ij. misce. Dosis 3iiij. bis in die.

U 2

Re Salis

156 Diureticorum Species & Formulæ. Sect. N

Re Salis Prunella 3ij. Sacchari candi 3j. fiat pula dividendus in 6 partes; sumatur una, in convenien liquore ter in die.

Re Salis Prunella ziij. Salis Succini 3j. f. pulvi

dosis 3ff. ter in die.

Be Salis Prunella, Oculorum Cancri, salis Absymbi ana 3 ij misce: dosis 3 st. ter in die.

Diuretica sale Alchalizato pradita. 5. Pulveres testaceos, & Lapideos quosdam, se Alchalizato sive petrificante præditos, quandoq; se promovere, etiam satis vulgo notum est. Quippei magnis Ischuriis, pulvis è testis ovorum, è Chelisa oculis cancrorum, nonnullis præsentaneo remedios in Quorum operandi modus & ratio si inquiratur, sai constat Pharmaca hæc sanguinem non sundere, nen sensibiliter præcipitare. Itaque dicendum erit, he in dyscrasia sanguinis & humorum acetosa, interde diuretica existere, quatenus sales acidos combinatos su ligant & compescunt; proinde ut cruor, sluxio bus & coagulationibus immunis, serum extrayasai resorbeat, & ad renes transferat.

Esrundem formula. 5. Medicaminum Diureticorum, quibus fal Alalifatus pro basi est, Formulæ.

Pulveres.

Rt Pul. è testis ovorum 3ss. ad 3j. detur in haustus ni albi, vel liquoris Posetici, vel decosti diuretical in die.

Re Pul·è chelis, vel oculis canomorum zij. salis su ni, Nitri, ana zj. nucis moschata zsf. f. pulvis : dossi ad zij. in vehiculo idoneo. Vel pulvis pradictus u piatur Terebinthina Veneta s. q. & f. Pilula exigua; si iij. velviij, vesperi, & mane:

Pilula.

puh Diureticorum familia non tantum Salina, ast infu-Diuretica sulper, Sulphurea quædam, & spirimosa, quatenus effe-phirea & spirichum istum sæpe producunt, jure accensentur. Pleraque Laricea, uti imprimis Terebinthina, ex iifque præulvi parata, olea Juniperi, Nucis moschatæ, ceræ, aliorumque pinguium stillatitia intus sumtain plerisque urinam copiosam, & violaceo odore imbutam, cient. in Hydropicis quibusdam & Scorbuticis spiritum vini, & Aquas ardentes, quin & vinum generosum uberius epotum dienos promovisse: quorum omnium ratio est, ; diese quod, cum sanguis debilis, aut acescens, vel, ob fermenpper tationis defectum, vel falis acidi, & coagulativi domielisz nium, haud fatis vegete, & æquabiliter circulatur, ut iofi serum superfluum usque intra se contineat, donec illud , faci renibus tradat; prædicta remedia, quatenus cruoris nequ mixtionem integram conservant, aut vacillantem re-, ha stituunt, ad Asgnow promovendam conducunt. terd

Be Baccarum Hedera, Juniperi, & Lauri recenti- Eorundem Forum, ana lib. [. seminum Dauci silvestris Biiij, nucis Mo-mula. Schata Bij. Contusis omnibus affunde in retorta vitrea Aque Destilla-Terebinthina Veneta opt. lib. j. Sp. Vini Rectificati lib. iii). destil- in furno arena calore moderato ad siccitatem. savendo Empyreuma, & habebis spiritum, & oleum flavum, utrumque egregie diureticum: dofis fpiritus 3j. ad 3ij. vel 3iij, olei Iff. ad Dj. in wehiculo idoneo.

Magmati in retorta residuo affunde Tinet. Salis Tar. Intura. tarilib. j. digerantur clause in furno arena per plures dies, ut tinetura rubicunda extrahatur; cujus dosis 9j, ad dij. vel 3j. in convenienti vehiculo.

Re Millepedum prap. Biij. nucis Moschate Sj. contusts Spiritus & oleaffunde spiritus Terebinthina purissimi, & tinctura salis Tartari, ana zvj. destil. leni calore balnei; & habebis

Spiritum.

nation UXIO rafatu

1,

Alca-

aufter etichl

is wo dosis us exi

zun;

Ding

Diureticorum Species & Formula. Sect. fpiritum, oleum, & falis Tartari deliquium, unumqu que virtute diuretica insigniter praditum.

Præparationum quarundam Ætiologiæ.

1. Sal Prunellæ, five Chrystallum Minerale, quod solummodo est Nitrum purificatum.

Sal prunella.

R. Nitri selecti q. v. dissolve in ag. fontana, vel viali, parum coque, & in vase vitreo altiori, ado stallizandum, in toco frigido reponatur: Crystalli candi res tantum o purissima seligantur, qua insuper crebii lutionibus, & crystallizationibus, ad summam purite redigentur ; que denique, in crucibulo fuse & invai genteum effula, in lapidem albissimum concrescent. I jus pulverisati dosis Aj. ad Est. vel Bij. sanguinema antem refrigerat, & urinas movet.

Præparatio hæc in eum finem instituitur, ut parti Ejus Atiologia. læ nitrosæ, quantum sieri potest, puræ putæque i fixo separentur, & seorsim in Crystallos concretz beantur: quippe cum Nitrum ex terra conficitur & mo elixiviatur, particulæ ejus adeo ad concrescent five crystallizandum, inhabiles sunt, ut necesses lixivium nitrofum amplius cum cineribus elixivian fale fixo imprægnari; quo particulæ nitrofæ partimi vialibus unitæ, partimque harum interventu aqua ris extrusæ, concretionem quandam acquirant: @ cum Corpus five fal Nitri eo ritu formetur, quou fum medicum purius reddatur, ab eo particulæ falist crebris folutionibus, & crystallizationibus, quant abesse possunt, ablegentur.

indiction of bolist

2. Spiritus Nitri.

man

quod

veli ad C

andie rebri

purite

n vai

nt. I

que à

creta

e falist quanti

2. Sp

Spiritus nitri.

R. Nitri purissimi lib. j. pulv. laterum lib. ij. probe trita, & simul mixta, retorta vitrea loricata, vel terrea indantur, atque in furno reverberii igne per gradus aucto destil. Fumi rubentes recipiens quasi colore quodam flammeo rutilare facient, & condensati stagma acidum & summe corrosivum constituent. Dosis gutta iiij. ad vj. in vehiculo idoneo.

Quamvis Nitrum, fulphure commixtum, ab incen- Ejus Ætiologia. diculo quovis citislime igniatur, ac in flammas erumpat; eo tamen destitutum, absque ulla deslagratione, in crucibulo liquari, aut in retorta destillari potest. Pulvis laterum additur, ut, cum sales ab igne funduntur, nem 4 non mutuo se prehendant & concatenent, sed divisi, & ab invicem distracti, vi ignis à subjecto suo foras propartic pellantur.

Nitrum liquatum virtutem suam inflammabilem retinet; liquor vero destillatus, ignis extinctivus potius, quam incendiarius evadit. Si quando enim sulphuri tur &r committatur, mistura ista ægre, & minus quam sulfcend fe fu Phur, perseaccendi potest; cujus ratio est, quod sal Nitrosus, fluorem passus, à statu primigenio prorsus civian, atimi alteratur, atque parem fere indolem acetosam, ac alii aqua lales fluorem passi, adipiscitur; quinimo ex sulphure nt: qualifiagma acidum prolicitur, quod ignem destruit potius, quon quam ut ab eo inflammetur.

3. Spiri-

Spiritus Calio . marini.

3. Spiritus Salis Marini.

uscule pulver lib. iti. simul tere, & misce, deinde a frusta laterum majora ad lib. ss. probe mista, & ren sirma indita, destil. igne reverberii fortissimo per 14 ras, liquorem exstillatum rectifica calore arena incubita vitrea, avocando phlegma sive partem aquosm Spiritus coloris slavi aut subviridis, ac odoris e su valde grati, in fundo manebit.

Ætiologia.

Hic fal difficillime in liquorem acetosium propelle quoniam particulæ ejus, præ aliis mineralium salicile vitrioli. Nitri, Aluminis, &c. strictissime a binatæ non facile à se invicem dissociari, aut à recomplexibus divelli possunt; quare cum ab ignela tur, ne simul constuant, pulvis laterum in tripla que titate admissetur: ac insuper frusta laterum major terponere visum est, ut massa destillanda, velut minibus excavata, igni sit ubique pervia. Nihla nus inter destillandum, sales ab igne sus seposels que su fluent, possea ut nulla vi ignis foras propelli que su fluent, possea ut nulla vi ignis foras propelli que su fluent, possea ut nulla vi ignis foras propelli que su fluent.

Ejus modus compendiosiov. Rem ita habere constat, quoniam, si artiscioù bito hæc salium inter se & cum terra cohæsio abrutur, facili negotio in stagma acidum urgentur. Ex

di

fu

cil

de

su Spiritus vitrioli non rectificati lib.j. in retotu trea affunde hunc sali marino calcinato & pulveril & mox in arena destilla: spiritus salis, quasi aba abactus, facillime ascendet, spiritu vitrioli ejus occupante viz. hic ponderosior, & fortior, simi domicilii terreni orbus, & avidus, alterum sedibus propellit, easque invadit. CTL

le u

retu

24

3 CHI

ofiore

far

celle

fali

ea

àte

a qu

jon:

ut fo

ihila

ne a

eant.

cioz

brum

. Ex

torts

eri -

ab all

jus

fimul dibus

4. Sp

4. Spiritus urinæ.

Spiritus wind.

v. Urinæ hominis sani vinum bibentis q.v. Cucurbitæcum Alembico cæco indita putrescat in simo per
mensem; dein destil. in arena. Liquor extillatus in
Cucurbita altiori rectificatus, exhibet spiritum, &
salem volatilem. Hæc operatio compendiosius persicitur, si urina recens evaporetur ad quartæ partis remanentiam, nempe ut phlegmate exhalante particulæ salinæ cum sulphureis & terrestribus densius agglomerentur. Crassamento huic, cucurbitæ indito, affundatur vel lixivium è cineribus, vel sale Tartari, vel
solutio Calcis vivæ; dein Alembico imposito, destil.
in surno arenæ; facili negotio habebis spiritum, & salem
volatilem, qui rectificatione depurantur, & separantur.

Processum horum ratio hæc est: quod, siquidem u- Æsiologia. rina constet sale duplici, scil. tum nitroso, tum volatili, una cum sulphure ac terra copiosis, particulæ salis volatilis (dum mixtio integra est) ab aliis salinis una cum aliis elementis crassioribus inviscantur adeo, & stricte combinantur, ut spiritus erumpere, aut vi ignis divelli & separari nequeant; attamen postquam à longa putresactione liquoris mixtio laxatur, particulæ salinovolatiles, se demum cæteris extricantes, inter destillandum primo ascendunt. Porro idem essectus etiam facilius succedit, quando Sal sixus à nitroso diversus infunditur; quippe, dum hujus particulæ ab istis alterius infusi occupantur, sal volatilis catenis suis elapsus, facile abscedit. Huc faciunt, quæ de salis Armoniaci destillatione infra advertemus.

5. Tinctura

Tinkura Tar-

5. Tinctura Salis Tartari.

Be Salis Tartari puriffimi 3vj. liquetur, & flua in crucibulo, donec colorem caruleum seu fere viriden acquirat; dein eidem dum incalescit pulverisato, o matracio firmo colli oblongi imposito, affunde spiritum vini rectificatum, ad supereminentiam iij. aut iii digitorum; & digeratur in furno arena, calore fatu intenso per plures dies, donec tinetura extraham Quippe longa digestione spiritus vini colorem rubicus dum acquirit, in quantum scilicet particulæ salus fix, quadantenus exaltata, sulphuri vinoso uniuntur. I. terea sal Tartari residuus, Phlegmate vini dilutus, i deliquium infra subsidens, & per se subtus fluitans bibit; quod oleo Tartari vulgari, in quantum sulph ris vinosi participat, longe prastat; ac in quibusla casibus, ubi Diuretico lixiviali opus est, remediu laudabile existit. Dosis Aj. ad Dij. vel 3j. Tinchi exhibetur à 3j. ad 3iff. aut 3ij.

Etiologia.

Tinctura falis Tartari, ob falis & sulphuris vind conjugium, tum sapore tum odore fragrantissimism buitur. Si liquorem ad medietatem destilles, parsod dua plus salis ac sulphuris, sed parum spiritus vinosi se retinebit; atque spiritus avocatus, & sali Tartaris centi affusus, si digeratur, in quantum sulphuris cum sale uniatur expers est, haud sacile tincturama quiret.

Profecto quod in spiritu vini pars sulphurea à su tuosa distincta suerit, hoc experimento didici.

Sulphin five e-

Re Spiritus vitrioli acerrimi lib. s. spiritus vini Etificati lib. j. misce in retorta vitrea, & destilla in no arenæ, donec liquore (qui primo homogeneus vi tur) avocato, crassamentum nigrum copiosum in fundo remaneat; spiritus hic capiti mortuo reaffundatur, & duobus vel tribus cohobiis destillatio repetatur: demum habebis duos distinctos liquores immiscibiles; viz. unum acido-spirituosum inferius subsidentem, alterum limpidissime oleosum supernatantem; qui procul dubio vini pars sulphurea pura putaque est, separata & per se manens, dum pars spirituosa sali acido connubit.

6. Sal Succini.

Succini albissimi pulverisati lib. s. destilletur retortavitrea, aut fortissimo calore arena, aut levi reverberii; ascendent primo Phlegma, & oleum citrinum,
cum aliquanto spiritu; deinsal volatilis in collum retorta & latera recipientis sublimabitur; ac ultimo oleum nigrum prodibit antequam ascendat: hoc ne sal ab
eo polluatur, eximi, & recipiens mutari, debet.

Sal iste primo albus, & satisgrati odoris & saporis, Eniclogia, nisi in vase strictim clauso asservetur, brevi-slavus, ac dein cum graveolentia rubicundus evadit. Cujus causa est, quod medicamentum hoc multum sulphuris in se continet; cujus particulæ, donec sal dominium habet, subjugatæ & aliis involutæ, prorsus obscurantur; postea tamen laxata mixti compage emergentes illæ, aliisque supereminentes, plerisque sensibus nostris præpollentiam suam produnt. Doss ejus Istad Dj. Optimus salem succini tum conservandi tum exhibendi modus est, si cum salis Nitri purissimi duplo misceatur.

SECT. IV.

X 2

Auat idem

IV:

itum

fatii atur

fixi,

ıs, i

ans a lpha

edium edium etim

vinoi

is in

nofic aria ris q

am a

init inf

ti

SECTIO IV. CAP. III.

De Diuresi nimia, ejusque remedio, & speciatim de Diabete, in cujus Theoriam, & Therapiam inquiritur.

Iabetes apud Antiquos morbus adeo rarusfin ut multi celebres medici nullam ejus mentio nem fecerint, & Galenus tantum binos about laborantes noverit; in nostro autem secul compotationibus, & imprimis vini meracioris ingui & necdum bene gitationibus dedito, affectus hujus exempla, & infla tiæ fatis crebræ, ne dicam quotidianæ occurrunt: rum ut ut familiaris, & quoad Typum fatis sit notus quæ tamen sint ejus causæ, & ratio formalis fere into tum nescitur. Super his ut philosophari seu potius on jectare ausim, imprimis morbi hujus descriptiona quoad omnia, aut præcipua ejus phænomena trad mus; dein, cujus partis aut humoris vitio ea fingui oriuntur, perquirere nitemur.

Diabetes morbus olim rarus, motus.

Ejus Descriptio.

Diabetes à dusaine transeo dicitur materiæ potulent nimis celer transitus, item urinæ profluvium. How affectu laborantes multo plus mingunt quam bibun aut alimenti liquidi assumunt; insuper sitim continus am, atque febrem lentam, & quasi hecticam semper adjunctas habent. Quod autem plerique Author potum aut parum aut nihil immutatum reddi assem? à vero longissime distat: quoniam urina in omnibusti (quos unquam me novisse contigit, & credo itaine niversis habere) tum à potu ingesto, tum à quovis la salant de la contigit de more in corpore nostro gigni solito, plurimum diff rens, quasi melle aut saccharo imbuta, mire dulcesco de bat. Prædicti erroris occasio, (ut opinor) fuit urin color, qui semper crudus, & aquosus, velut Pica, att el hydrop

ydrope laborantium, apparet. Ut symptomatum houm rationes indagemus, primo inquiratur unde urina excretio tam copiosa, & celer est, dein ad reli-

quam affectus hujus Ætiologiam procedamus.

Quod nonnulli pro Diabetis causa, renum vim at- causa ejus, non ractricem assignant, nobis minime arridet: quippe Renum Attraanguis ad renes non attrahitur, sed motu cordis pellisfir ur. Porro nec serum è sanguine eos perluente hauriri, entio aut emulgeri, sed partim percolatione, & partim fuab fione quadam five præcipitatione (prout superius clare secul ostendimus) secerni videtur: quapropter Diabeten ingu fanguinis potius & immediatius, quam renum affectio- Sed potius fannstru nem esse, & originem suam inde sumere credimus, guinis deliquiquatenus cruoris massa velut deliquescit, & in serosita-um. notus tem copiose nimis funditur: quod equidem ex urinæ into quantitate ita in immensum aucta, quæ non nisi à sanson guinisdeliquio, & confumtione procedat, facile conione stat: Propterea item cruor residuus, sero ejus ita ubertrad tim abscedente, multo crassior, & ad coagulandum aingu ptior evadit; uti ex pulsu celeri, & laborioso arguere dicebit: nam idcirco corrapidius movetur, ut fanguiulent, nem, plus solito dum exagitat, à coagulatione præser-Howet. Porro ut hujus fluiditas, ob nimia serosi laticis ibunt ampendia periclitari apta, continuari possit, materies ntin potulenta siti immani urgente copiosissime ingeritur, emperacinsuper humores solidis partibus impacti à sanguine uthor resorbentur; quinimo ipsarum farcimenta in hujus referuit parationem deliquescunt; hinc ut morbo isto laborannnibe tes, plurimum sitiant, & brevi emarcescant.

Itaque, ut Diabetis causam conjunctam, & ra-causa conjuncta

vish ionem formalem designare ausim, opinari ducor potissimum in difficanguinis crasin sive mistionem ita laxari, & quadan-sanguine. lees tenus dissolvi, ut particulæ aquosæ à crassioribus urin contineri nequeant, quin illæ harum amplexibus cito a, at tlapsæ, & falinis imbutæ, per vias renum maxime padrop · tentes

ne

Va

ut

Into

tentes excurrant. Interim vero ad fanguinem dilu-dum, & à coagulatione vindicandum, humores i ne tum ab extra, tum intus in eum corripiuntur; atque præcordia magno usque molimine in motum rapid se rem urgentur.

Aliquando partim in renibus. Præterea tamen in causa conjunctæ partem alique de renes quandoque accedere putamus, utpote quon to fermentum ità nonnunquam vitiari solet, ut sanguin on salis lixivialis influxu in debita mixtione an tic fluiditate contineat, proinde ut serum mera perole si one ab co separetur; sed interdum accidità sale ni po in renibus deposito cruorem, dum cos pertransit, ni pr à coagulo quodam in serositatem copiosam, que sa per ureteres amandatur, præcipitari. Hinc obser (est, in plerisque Nephritidi obnoxiis paroxysmo sh gruente urinam limpidam, & copiosam reddi & os caufa est, quod humor acidus per ductus nerves & delatus, & dolorem (prout alibi oftendimus) a pr tans, imprimis sanguinem renibus illabentem fin pi ferique uberioris ab eo decessim producit.

Caterum non improbabile est disente copiolam, quatenus à renum mala conformatione proceden fa quantum sc. horum tubuli lymphatici nimis ampli patentes, serosum laticem nimis promte excipium ta fine remora quavis celeriter transmittunt, proptett va major ejus quantitas in urinam excurrat. Verume C vero ut tubulos hos quandoque, & præfertim in a fer losis, nimis patere concedam, attamen proinded nis um cruentum potius, quam copiosum excerner au Et revera mictionem sanguineam à tali potisse vic causa exoriri puramus. Porro cum urina copiosi Pa cruenta simul existit, sanguinis dyscrasiam cum ag Renum conformatione concurrere censemus; p in casu cujusdam ægrotantis notabili mox deci ver

bitur.

Into

Interea non est ut dubitemus, præcipuam & maxi- Morbus iste nt est ne crebram Diabetis causam, in sanguinis mistione dis- plurimum oritur ato oluta nimis, & laxa consistere; quinetiam pari ratio- page nimis difpiù ne digem minutam, & debito pauciorem, sæpenumero soluta. fanguinis compage nimis stricta, & velut obserata penlique dere. Porro hic opportunum erit inquirere an non uon totalis urinæ suppressio interdum à tali causa procedat? Quanquam enim fatis vulgo notum est, Ischuriæ fortions & pertinacis causam, sæpissime infra renes conen pendere; cumque egomet plures ab urina totaliter supt, de pressa defunctos aperui, in omnibus reperi mortis cau- Urine suppression a fam invincibilem, ureteris unici paulo antea patentis interdum à sansien (altero dudum occluso) à calculo recens impacto, ob-guinis compage thuctionem fuisse. Attamen Doctiss. Dr Riverius du-corefert Ægrotantium casus, in quibus Ischuria totalis & plurium dierum fola phlebotomia curabatur; & prode pterea morbi causam ascribit Venis Emulgentibus sufin pra modum distentis, adeo, ut propter seri expulsionem se contrahere nequirent; quemadmodum observatur passim in vesica urinaria, quæ valde impleta non der facile ad mictionem componitur. Verum enim vero, ut Historiis istis (uti par est) sidem præstemus, isti unt tamen Atiologiæ assensus minime debetur. tere vasorum emulgentium non illud munus est, quod vir Clarissimus assignavit; non venæ enim, sed Arteriæ ferum una cum fanguine, absque ullo urinæ plenitudidel nisaut rigiditatis periculo, constanter deferunt; cum ner autem serum in vias patentes non cito excurrat, ratio fin videturesse, quod cruoris massa stricta nimis, & comof, Pacta, laticem aquofum, intime permixtum, è finu suo m zegre dimittit.

Huc facit observatio Anatomica super cadavere Re- Hocosservationeles verendissimi Episcopi Cestrensis nuper facta. Cum Il-nibus Anatomica super facta. lustrissimus ille Dominus, diu calculosus, demum à cis confirmation. suppref-

C

fe

ti

tu

fil

tal

fuppressione urinæ diuturna fatum obierat; moxpu sumebant omnes lethi causam suisse, ureteres à lapi aut materia sabulosa penitus obturatos; attamen dispissione per Anatomiam accuratissimam adhibita, nulli mnino in ductibus istis obstructio, aut lotii impediment deprehendi poterant. Similem huic observationement tomicam haud pridem à se factam retulit mini vir le chiss. D. D. Lower, ubi nimirum Ischuria lethalis, me prorsus circa vias urinarias sui vestigia reliquerat: Hut conjicere obvium sit, siquidem renes insuper se tecti erant, morbi causam omnino in sanguinis com tione, & compactione nimia constitisse.

Diabetis causa procatarética

Imprimis sunt humores acidi fanguini accedentes, eumque lactis ritu, fundentes sive præcipitantes.

At vero à diverticulo hoc regressi, post Diabetisa sam conjunctam, & rationem formalem explicates, causas ejus procatarcticas eruendas procedamus. que si inquiritur, unde sanguinis compages ita laxa dissoluta, inque serositates deliquescere apta evalu dicimus, hujus sicuti & lactis, fusionem exeopm dere, quod cum in massa ejus sales diversæ indolis a veniunt, & affociantur, reliquæ particulæ falinis(eas ab invicem sejungunt, & in mixtione continer liberatæstatim in partes secedunt. Quod si amplim quiratur, undenam sales isti, quorum privata combi tione, fanguinis mistionem solvi, ejusque fusionem troduci supponimus, adveniunt; non est proillist fignandis ut longe disquiramus: etenim plane confi massæ sanguineæ particulas salinosixas, & volatiles turaliter semper inesse; quibus si quando sal acidus fluore potitus, satis ubertim accedat, prædictama Ctionem facile excitabit. Hincest, quod vinum R nanum, Pomaceum, & liquores acidi epoti August piosiorem provocant; propterea item in quibus valetudinariis, quorum fanguis fale acido abundat, dicamenta fale fixo aut volatili prædita urinam more Nec tantum ab affumtis, fed ab humoribus folent.

difor

men

m an

ir D

S, TH

er fa

ona

tisa

tas, I

s. k 1Xa

vadr

PRO

s on

s(q

inen

lius

mbin

emu

llist

cont

es, 1

lus,

m aff

1 RH

ener C

uld

at, m

novo

bust

xpm rus productis, affectus iste passim evenit. Observare lani est plurimos pathematis spasmodicis obnoxios, antevel post paroxysmos, urinæ limpidæ copiam ingentem reddere : cujus certe causaelt, quod fanguinis, & fucci nervei recrementa, in partibus folidis aggesta, siquando in acorem degenera turgescant, & in sanguinem refluant, fusionem ejus, & proinde urinæ profluvium inducunt. Quapropter cum talis urinæ profusio constans, & habitualis existir, nihil verisimilius dici potest, quam, quod humores excrementitii, in partes folidas ablegati, indeque, postquam acorem illic contraxerint, in fanguinem reversi, hujus liquorem in serositatem nimiam fundunt, proindeque perennem adeo, & immenfam excretionem cient.

In precipuam vero hujus noxæpartem, succum ner-veim merito referimus; quippe hunc, siquando à recta acidus imprimis craft decifcat, admodum malignum, aliifque tum hu- à Norvis & moribus, tum partibus solidis infestum evadere, alibi nervoso genere. ostendimus; quapropter abeo depravato, etiam sanguinis mistio perverti maxime periclitatur. Ipsum vero fuccum nerveum depravari arguere licebit, quoniam in Diabete spiritus animales plurimum oblanguescunt, &

nutritio statim omnis frustratur.

Porro quod sententiam hanc egregie confirmat, ob- Hine Affectus servavi in pluribus huic morbo per intervalla obnoxiis, spasmodici quod paulo antequam in urinæ profluvium inciderint, Jape Diabeten intoto corpore partium nervearum dolores vagos, & corrugationes, modo cum stupore, aut formicationis sensu, modo cum crebris spasmis, ac tendinum subsultibus, aliisque spirituum perturbationibus, & inquietudinibus paterentur: indicio sane manisesto liquorem fibras nerveas irrigantem, à crasi degenerem, & fæculentiis refertum, spiritus irritare, inque intias cogere. Dein postea cum succi nervei recrementa, & superfluitates, fluore oborto in massam sanguineam exundantia,

Diabeten

P

Diabeten inferrent, predicts lymptomata cellabant, a cellente vero spirituum languore, se virium concident d

drops ut differunt.

Diabetes & Hy- 1 Diabetes digitar vulgo hydrops ad matulam, & no fi mulli contendunt nerumque morbum revera eunde in effe, ealdemque causas & rationem formalem habera, o fymptomata tantum quoad ferofæ excretionis mode variati, nempe quod languis in attroque pariter affes (feri incontinens, & arteris expore coactus, in un ibfum in corpores habitum, & vificerum cavitates pr fundat; inque altero, idem in renibus affarim perm teres amandandum deponar. Verum edim-vero res accuratius perpendatur, inter hos morbos nous differentia occurrer. Nam Anafarca plerumqueom nem fuam inde primo defumit, quia fanguis imberi & nimis frigidus, non fatis accenditur, & effench ut chylum continenter advectum comiat, & affink adeoque volatiliset, que intercirculandum eun inim flio contineat ; quin necesse habeat hunc una comb tice seroso ubique locorum exforeres: 80 juxta valor interstitia relinquere: dein poster morbo inguavda te sanguis non modo debitis cruditatibus, veruni erasi degener fluxionibus, & coagulationibus obnom fiat, proindeque humores ferolos, & copiolius po gignat, achopartes indebitas imperuolius fulfint Verewee colura in Drabere cruor fatis, immo utplin mum nimis effervescit & accenditur, ac chylung vectum celeriter & supra modum coquit: quinn partes folidas colliquat, carumque liquamina abforto fecum per vasa circumfert, & super quam sanselto quit; attamen cum; ob falium concurfus, fanguit compages penitus diffolyitur, ac in ferofitates fundin portiones, quacunque abscodere possint, intra ren scerene, per useteres excurrent. Si morbus Dide finitis fed invertus of fe in quo fanguis in feroficio exfoliatus liquamina fua in totum corpus profudent uspian

un

9 th

f un

10-

Cabi

One

eeil vela

mile

on lin dint

Cont

CKU

mo

10XII

Siph Bon

plu

mu

inin forba

est o

gam idita

Tend

) in bot

ssitute

leri ispian

na uspiam ullus occurrity procul chibio erat febris olim epidemica (Sudor Anglicus) dicta; ubi fanguis in aquoin firstes deliquefoens himores omnes tum nuites tum nde inutiles, unique ad publis vitalistimpendiams in porbs ere, corporis per fudorem amandandos profunideban illem

od Harcdemorbi Diabetis ratione formalis & causis, fo. Diabetis causa Conjunctis, & Procarantitie, quod ad Evidentes spo evidentes. fat, propter quas numurm occasiones, succi acidi, finouinis fusionem five congulationem excitatum, in corpore mostro gigmintumi hie varni generis, ac originiscuitune. Malavietus ratio, ac imprimis afildius, & immoderatus pomacei, corvilia, antivinorum zoidorum potus, interchim moeror, setrificiardiuturna, item affectus convultivisaliagne opinicuum animatiom depressiones, ac inordationes, diathesia hame morbidam parere aut fovere folent. Novi quendam, vino Rhenamo pro poru ordinario per zosties infum; Diabeten incurabilem contraxisse; exquasibon obstantibus medicarum plurium infigmum confilus, & remediis quibuscunque intra mensem interibat: in Mamini duas mulières, pathematis spalmodicis Be thypochondriacis obnorias, quibus fiibinde magna;unina profluvia cum languore, & carnium intabescentia accidebant.

Explicata jam nunc morbi hujus: Theoria, adhuc Symptomatum releatifymptomatim notabilitum rationes exponere. Ha bilium explicarum nonnullas ex præmishs satis constare arbitror, tc. tio. quamobrem in Diabete urine exarctio itaceler, & co- bra & copiofa. Profa existit : quod autem laborantes febricitant, & Unde febris cum valde litiund, ratio partim est, quoniam humores, & siti & marcore. lucci quibus tum sanguis, tum solidæ partes & humectantur & refrigerantur, continuo per diurefin impendio phis mimis exhauriuntur; quare fauces arent, & pracordia infigniter aftuant: 8 partish, quoniam urgente naturæ instinctu cor, & pulmones inmotus rapidiores urgentur, ut fanguis, fero diluente privatus,

à coagu-

à coagulatione sive concretione vindicari, ac in circ latione debita continuari possit.

tium wine infar mellis dulce Count.

Onare Egrotan- Attamen explicatu magis arduum videtur, que Ægrotantium urinæ adeo mire dulcescunt, sive sapora mellitum referent; cum potius è contra si juxta hy thefin nostram fanguinis fusio, & (que proptereal cedit) urinæ profusio ob falium combinationes an dat, certe liquor his imprægnatus potius falsus of quam dulcis. Verum huic referre obvium est, dicai imprimis urinam sapore salso privari, in quantum pl res sales, qui diversæ sunt indolis, in ea combinant Nam hoc multiplici in chymicis experimento conh quod cum sales, qui diversæ sunt indolis, uti fixus, volatilis, cum acido miscentur, utriusque acrimo obtunditur, aut amittitur; quare quod urina Diale laborantium minime falsa sit, non est quod mirem Cur autem inftar facchari, aut mellis ea mire dulch nodus vindice dignus est.

Sapor meditus non à succo nutritto, verum à phure combina-Cronibus.

Hunc effectum ex eo quispiam oriri putaret, qui una cum fanguinis fero, per renes excurrente, tum Salium cum Sul- quor recens nutritius, tum folidarum partium lique mina amandarentur; quare non improbabile vidat dulcedinem istam ex succis hisce opimis lotio permin conciliari. Vesum enimyero ex mistione ista fan tantum lenis ac instar lactis aut jusculi carnium blant t demulcens, sed non mellitus, excitabitur : quinimos } hunc, qui non folum gratus; fed quodammodo po gens eft, spicula salina, una ac mulcimina sulphur 1 (proutalibi ostendimus) concurrere debent. Que t prout faccharum, & mel merito ad concretiones falin i sulphureas referimus; ita suspicari fas sit, urinam a Diabete adeo dulcescere, eo quod Salibus in sero cos binatis particulæ quædam Sulphureæ ex colliquation q folidarum partium delibatæ accrescunt.

Quoad prognosin hic morbus incipiens sæpe ach p Merbi prognofis.

cile curatur, confirmatus autem raro admodum & difficillime; quatenus nempe fanguinis crasis paululum The laxata, fine magno negotio reducitur; illa vero mulpor tum soluta, ita, ut plurimæ partes aliæ ab aliis secedant,

hyp vix aut ne vix restitui potest.

Ouod vero ad Therapiam spectat, difficillimum videtur in hoc morbo veras medendi intentiones desis ef gnare; in quantum causa ejus ita profunde latet, altasque adeo, & valde remotas origines ducit. Nam quod vulgo putatur Renes, aliasque partes solidas, serum, & sanguinem continentes aut transmittentes peccare, quaconfi tenus contenta sua propere nimis dimittunt; proindeque Astringentibus potissimum, ac fere tantum insiimou stendum esse: dico huic tum hypothesi tum Praxi, & Diabo rationem, & experientiam refragari; in quantum paurem ci, aut nulli hac methodo curantur: & fumme improlcefa babile (ut non dicam impossibile) est, dienor istam à

tali causa procedere.

um

liqu

COD

ation

Itaque in hoc Affectu, ficut in plerisque aliis tres e- Tres Indicatiorunt Primariæ Indicationes Therapeuticæ, viz. Cura- nes Therapeutoria, Præservatoria, & Vitalis. Harum Prima mor-tica. bum respiciens & Asgrow nimiam cohibere nitens, absque min Secunda quæ in morbi causam collimans, sanguinis fan mixtionem, sive crasin debitam præservare, ac restituere conatur, peragi nequit. Quapropter circa mor- Medendi intenmos bi hujus Therapiam præcipuæ medendi intentiones e- nones pracipua. runt, Sanguinis fusionem ne siat præcavere, atque ullatenus factam tollere. Primo sanguinis fusio inhibe- 1. Sanguinis futur, dummodo partes ejus crassiores, & Aquosiores se sionem inhibere, falin invicem contineant & contineantur, neque aliæ ab aliis ita continuo & præpropere abscedant; quod quidem efficitur per Remedia Incrassantia vulgo dicta; quorum sc. corpuscula viscosa admodum & glutinosa, in massam sanguineam admissa, particulis ejus activis pertinaciter cohærent, adeoque eas ab invicem fepa-

rant,

2. Faffam tollere.

174

Qued probab :le eft per falina que diverse Sunt indolis effici poffe.

rant, & ne fluoribus obortis mutuo inter se, aut a im falinis aliunde sustusis combinentur, impediunt. I pter hunc finem Oryza, Amylum, vegerabilia muo et ginofa, nec non Gummi, & refinofa quiedamin le morbo juvare solent. Secundo ut Sanguinis susio aliq in tenus facta tollatur, ejufmodi remedia indicantur, a falium concretiones dissolvunt, ita, ut particular que elementares insitæ, denuo sui juris sactæ, situspi do res recuperent, adeoque sanguinis crasin primari tel redintegrent. Hujusmodi essectum in Lacte cor est lato, falisfixi, volatilis, aut nitrofi additione, nea ni spiritus C. C. salis Armoniaci & similium inful se produci supra ostendimus. Cujus ratio (prosti in dem innuimus) procul dubio hac est, ut dame de ticulæ salino-fixæ, volatiles, aut nitrosæ, in ubent m copia lacti inditæ, particulis acidis five præcipium m occurrent, cumque iis combinantur, relique iin quæ prius ligabantur, jam liberatæ, perque ligu la maffam diffuse, sulphureas & terrestres interfem be binaras diffocient, & quaquaversus dispergant, proi le ut particulæ rurfus omnes æquabiliter permixta, fen & tuo contineant, & contineantur. Quantum hiscein un Sanguis propter stagmata salina ipsi calenti al alteratur, per experimenta ibidem citata declaravim At vero pro curanda Diabete, medicamenta in quoniam à plerisque fere semper Diuretica astimant non facile, aut temere exhibemus; quamquam inten huic methodo, uti non ratio, ira nec dum experien refragatur. Nam sepins in hoc morbo tinchuram timonii cum bono successu præscripsi, atque Aqui lutionis calcis vivæ, cum rafura Sassaphras semini Anifi, pasfulis, & liquiritia, juxta receptum vulgar nonnellis eximie commendatur.

Indicatio vita-

21 3. Indicatio Vitalis, per diætam incrassantem modice refrigerantem, perque cardiaca temperan

a falo :

inten

rien

am A

qua ! ninin

lgart

em

rata imp

imprimis per Hypnotica idonea, & tempestiva perficihour, quorum species præcipuæ ac formulæ quædam seleta, in capite sequente subjiciuntur, inque hujus calte coronidis loco cujusdam Nobilis ab hoc morbo; interea dum hæc primo meditarer, ac postea scriberem, Agrotantis Historiam proponere visum est.

Comes quidam Infigniffimus, tum natalium fplen dore, tum propter infignes Animi dotes premobilis, temperamenti sanguinei, vultus floridi, atque in ipso eratis suzvigore, incertum ob quas zoodress ad distresin nimiam proclivis evasit; cumque adeo per plures men-Ics, urinæ profluvium subinde pati solitus esset, tandem nti in Diabeten (uti videbatur) confirmatam, ac pene n & deploratam incidit. Præterquam enim quod nycthe netifoatio, urinæ limpidæ, mire dulcescentis, & quasi melitz, fere fesquicongium excerneret, insuper siti immani, ac febre velut hectica, cum infignispiritum du languore, virium concidentia, & totius corporis intaem bescentia afficiebatur. Cum hoc tempore ad consufor lendum cum Medicis celeberrimis D. D. Michlethwaie fer & D. D. Witherly accerferer; remedia fequentia (quoru usu breviconvalescere visus erat) præscripta suerant.

and R. Summitatum Arboris Cupressi M. viij. Albuwind minum ovorum conquassat tobiij. Ginnamomi 3s. minuim incifis affunde lactis recentis lib. viij. destil curationis exnanti - organis communibus; cavendo empyreuma. Capiat 3vj. emplum. ter in die.

R. Gum. Arabici, Tragacant. ana zvj. facchari pened. 31. f. pulvis. Sumat circa 31. vel 3iff. bis in die cum aq. deftil. Ziij. vet Ziiij.

R. Rhabarb: pul: gr. 15. Cinnamomi gr. vj. fi pul.

Sumat mane, repetendo intra 6 vel 7 dies.

Re Ag. Paralyseos ziij. Cinnamomi bord. zij. syrupi de Moeconio 3/8. f. haustus sumend omni vespere. Dixta fere tantum ex lacte, quod modo crudum,

&.

& vel aqua destillata vel aqua hordei dilutum, in coctum, cum pane albo, vel hordeo aliquoties in sumebat. Horum usu cum in dies melius habuerit, tra mensem pæne sanatus videbatur: quando mot convalescere cœpit, urina insipida liquidi assumtique titatem haud multum superabat, & deinceps nonn salsa, potulentis ingestis copia minor suit; dein platim solito spirituum tenore, & viribus pollens, ads stinam Diætam redibat.

Ejustem morbi

At vero Diathesis in hunc morbum haud itage tus cessabat, quin postea crebra vice, propter ind ri nationes in victu, & forsan ob mutationes circali e tempora, in recidivam aptus, urinam primo copid a rem, & dein limpidam, & dulcescentem, cum in g febricitatione, & spirituum languore reddebat lan rundum vero medicamentorum ufu, brevi rurlud o dere solebat. Non ita pridem, post longius rectara tudinis intervallum, paulo antequam urinæ proflum ti pati cœperat, magnas in nervoso genere enormitale. deliquia passus est: viz. in cerebro torporem, &ve t ginem, in membris subitos spasmos, tendinum sub tus, & quasi venti huc illuc repentis varios transc sus persensit. Deinde cum remediorum idonem n usu, prædicta symptomata sanari videbantur, Diabe s more solito (sc. materia è fibris, & partibus solidis q fanguinem, & inde ad renes, & vias urinarias en v dante) recrudescebat.

Sub hoc tempore, prædicti Medici in consilium on cati methodo, ac remediis pæne iisdem ac prius un dum præcipiunt, quorum usu cum intra paucos diem lius habere cœperat, Aquam calcis vivæ ter in die ads he vel vj. sumendam præscribere visum erat; quo remed per quatriduum usus urinam in quantitate modis bene tinctam, & nonnihil salsam reddebat, & quantitate ad reliqua fere sanus, uti olim suerat, videbatur.

SECT. I

onn

n p

a pe

a A

piol

i fin

luvi

tale:

Z VCI fubli

anfo

SECTIO IV. CAP. IV.

burgain stuffone, aut foroti out iriique humoris pre- ist noi ... Medicaminum Ischureticorum species, rum mer introncerum. alumrof. Comulas qualdum ille- api

Harmaca astringentia proprie dicta, nimirum austera, acerba, & styptica, quæ viscerum fibras corrugando inque spatium brevius contrahendo, vim illarum expultricem, & excretoinor riam fiftunt, proindeque and of catharfin impediunt, ethyulgo præscribi solita, pro Diuresi cohibenda parum aut nihil efficiunt: quippe horum virtus in massa san- Aftringentia in guinea nihil valet, atque illa ad renes, & vesicam mi-Diabete minime nime pertingit. Quare in Diabete frustra est, quod juvant. 1 fun cortices Granatorum, balaustia, fructus mespilorum, radices tormentillæ, & similia, præscribuntur, uti ra-2 Y2 tiohoc dictitat, ita experientia confirmat. Attamen remedia, que in Diabete maxime juvare deprehenduntur, atque hypothefi noftræ fatis exacte quadrant, prout supra innuimus duplicis sunt generis; se, primo quæ fakum combinationes, & confequenter fanguinis fusionem, impediant; cujusmodi sunt, quæ vulgo incrasliabo Santia dicta, particulas viscosas, & glutinosas habent, Medendi tres lids que in massam sanguineam admisse particulis ejus acti- pracipue Intenvis pertinaciter adhærent, easque dissociant; &, ne mu-tionis sunt. mointer se, & cum salinis aliunde suffusis, combinenum tur, inhibent. Secundo quæ falium accretiones dissolsur vunt, proindeque sanguinis mistionem restituunt; culies julmodi sunt alterius indolis salina, quæsali acido cohærere, ipsumque adeo à combinationibus, intra sanemd guinem initis, avocare apta existunt; uti imprimis odio sunt medicamenta sale fixo, nec non volatili, ac alcha-& or lifato prædita. Præter bina hæcprimaria Ischureticorum genera, restat aliud secundarium, sc. hypnoticum; r. I - 2000

quod sc. economize Animali sufflamen ponendo, pagimen vitale multo sedatius, proindeque cum minome sanguinis sussione, aut serosi nutritiique humoris pagilli cipitatione, peragi facit. Restat modo cujusvis hadi rum medicamentorum generis formulas quasdam sel stas subjicere.

s. Sanguinis incraffatio.

1. Primus medendi scopus, quo nempe sanguine ni incrassando, susionem ejus tollere, aut præcavere mi in mur, sequentibus perfaciatur.

Pulvis.

penedior. 3/8. f. pul. divide in 16 partes. Suma of parts j. ter in die, disolvendo in ay. destillat. vol. 16 decocto rad. symphytis, in aq. font. vel lacte.

Electuarium.

Re Electuarii resumtivi ziij. specier diatragua of frigida zi. Coral. rubri pr. zij. confect. de Hyun ziss. gelatina de exuviis viperar q. s.f. elect. ca ter in die quant nucis fuglandis.

pul. Haly zij. balsami Tolutani zsf. f. pul. subin

dosis 3 8: ter vel quater in die.

Decollum.

Etylorum incis. Zij. sem. Malvæ, bombacis, plan Psyllii, ana Zs. coq. in aq. sont. lib. iiij. ad medit tem, colaturæ adde syrupi de Nymphæa Zij. dosis ter in die.

Emulfio.

Be Decoct. hord. cum radicibus Nymphaelis amygdalar. dul. pr. 3iff. sem. papaveris albi, pt. laca, lactuca, ana 3ss. s. art. f. emulsio: dossiter in die.

Squa defit

Summitat. Cupressi M.vj. folior. Esclarea M. flor. Lamii, symphyti, Nymp. ana M. iiij. rad. Nymp. fymph. ana lib st maceris 3j.omnibus simul minutud cisis affunde lactis recentis lib. viij. destillent off communibus. Dosis ziiij ter in die cum pubveressi ctuario supra prascriptis.

email

dea

yacm

CAN

2714 ubti

111.4

edit

1531

like

is in

Ms

1111

orga

Chil Seco

o, a Secundo quamvis medicamenta falina cujusque ge- 2, Sanguis renino neris, & status, deuretica habeantur, & unaquaque dutio five ficie. s pr illorum in quibusdam casibus, quatenus sanguinen funis h dunt, & serositates ejus copiosus abscedere faciunt, alile quatenus Diuretica existant, propterea ut horum usus in Diabete merito fuspechis fuerit; attamen ob rationine nem supra citatam, nempe quod sali acido (quando e m in fanguine præpollet) occurrendo, hujus fusionem, & deliquescentiam tollunt, & præcavent, minime dubito quin ad urinæ profluvia fananda nonnunquam cum fructu exhiberi possint; &, quamprimum opportunitas dabitur, hujus veritatem, caute tentando, explorarestatutum est: & quidem hoc tuto satis experiri licere, inde constat; quoniam infusione calcis vivæ quendam Diabete laborantem curatum fuisse pro certo audivi. Quandoquidem autem medicamenta falina (qua falis acidi dominium tollere, ipfumque velut catenisligare supponimus) aut sale fixo, aut volatili, aut alchalisato prædita sunt; Ischureticorum, quibus singuli horum pro basi funt, formulas qualdam citabo."

Primo igitur quando fal fixus per se aut sulphure con- 1. Medicamina · Sale fixo pradi-

lamaedniki rasharii yansi

junctus pro basi requiritur.

W Tincture salis Tartari, aut deliquii ejus q. f. Tincture. detur in haustulo decocti, vel ag. destillat. modo defcript ter in die. da soon anout to monitogathe m

R Tinctura Antimonii, sumatur eodem modo ter in die, hujus usum crebra experientia didici in hoc morbo valde proficuum effe.

R. Tinet. salis coral Dj. sumatur eodem modo.

14 Infusionis calcis viva lib. j. dosis ziij. vel ziiij. Elestarium. ter in die, pramissa dost Elect. vel pulverus suprapra-Scripti.

Re Conf. flor. Lamii, & symphyti majorus ziiij.

li

croci martis rubicundissimi 3ss. Corallii ad album calcinati 3ij. syrupi de symphyto q. s. f. elect.

bis vel ter in die. Rustici hoc pharmaco jume sua mictione cruenta laborantia satis feliciter cum

Gum. Arab. Tragacant. ana 3j. f. pulv. divident part. sumatur j. ter in die cum vehiculo idoneo, sc. de Eto, velag. destil.

Sum Groci Martis rubicundis. 3vj. Gum. lac. pul. sant. rub. 3j. f. pul. divid. in part. 20. quarum j. sum il tur ter in die.

Decoffum.

Pulvis.

ferri lib. iii. ad medietatem addendo circa finem on stampanis, rad. symphyti majoris, Nymphaa sia ana ziss. colatura adde sacchari perlat. zis. capiai si ter in die.

2. Remedia fale Alchalifato prædita:

1.24 1.46

Medicamina sale alchalisato prædita, cujusmo sunt Corallia, Margaritæ, os sepiæ, C. C. ebut proveres testacei, & similia, veluti contra affectus Rimaticos, ita & ad Diabetem satis vulgo usurpantur quidem juxta hypothesin nostram, quatenus salema dum in sanguine scatentem excipiunt, proindequem sam sanguineam à susione liberant, ab ils commodu & sæpe non frustra, expectatur.

Parvis.

Re Corallii rub. tenui sime lævigati, ossis sepients. S.C.C. philosophice calcinat. Ziij. Margaritans eboris, oculorum cancri, ana zj. misce, f. pul. dossiter in die cum vehiculo idoneo.

Re Ejusdem pulveris ziij. specier. diatragacant fil zij. sacchari candi zij. f. pulvis, cum q.s. solutionisgo TAN

17 2111

de

#:CTV fice

41

fmod r, po Rho

ur:

em ac

ie mi odu

100

tarus ofis ?

nt.fr

is gun Arabio

Arabicif pafta, formetur in trochifcos pond. 3ff. fu- Electuarium.

manifur ii. vel. riij ter vel sepius in die.

Re Ejusdem pul. 3ij. Electuarii resumtivi 3iii condi fer. flor. Nymphææ 3iij. fyrupi ejusdem q. s. f. Electuame rium; sumat quantitatem nucis Castanea ter in die superbibendo haustum Apozematis, vel ag. destil supraprascripta.

3. Propter eandem rationem, qua medicamina sale 3. Remedia sale volatili pradita. fixo & alchalisato, etiam volatili prædita, pro Diabete fananda convenire videntur: Hæc enim, pariter ac fin illa, falem acidum (à quo fanguis in serositatem funditurac deliquescit) excipiunt, avocantque, proinde dia uthujus liquor crasin suam debitam recuperet.

R. Tinet. Solaris cum sale Armoniaco (prout ego fa- Tinetura. cile soleo) parati 3j. dosis gt. 20. ter in die. Sp. sanguinis, fuliginis, G. C. etiam in hoc morbo tentari possint. R. Salis succini 3j. croci Martis rubicundissimi 3ij. pulvis.

misce, dividatur in partes 12. doss part. j. ter in die.

Quod spectat ad tertium in Diabete remediorum genus, sc. Hypnotica, quæ, spiritus Animales sistendo, Hypnotica. fanguinis cursum retardant, proindeque effervescentiam, & fusionem ejus nonnihil impediunt; soleo in quibusdam Diacodium omni vespere sumendum præscribere; &, si quando illud minus efficit, Laudanum liquidum, aut Cydoniatum, aut Tartarisatum noctibus modo singulis, modo alternis bono cum successu exhibere.

Re Decoct, hordei cum rad. symphyti siccat. 3sf. 3vj. Jem. papaveris albi 3ij. amygdalar. dul. pr. numero vj. . S. art. f. emulsio, sum. hora somni singulis noctibus.

Re Aq.

19. Aq. destil. magistralis supra prascrip. zin si tionis Tragacant. 313. Diacodii zss. ad 3vj. suma hora somni.

BL Conser. florum Nymp. 3ij. Laudani Tartarize vel Cydoniat. 9j. Tinct. croci gt. vj. f. bolus horason sumend.

C---

n

n

q

f

di

SECT NO

DEDCHE.

SECT. V. CAP. I.

1

riè

form

De Sudatione, & medicamentis Hydroticis.

Ro nutriendis Animalium corporibus, unico tantum aditu, scilicet per os, alimenta ingeruntur; at natura fatis provida, exitum multiplicem, five plures evacuationum modos efformavit, quibus materiæ alibilis recrementa, vel particulæ quævis incongruæ, aut aliunde susceptæ, aut intus genitæ, foras ejiciantur: Eodem semper Ostio, quicquid pabuli of- Ingestionis via fertur, ingredi oportuit; nempe ut satis dignosci, & unica. Egestionis plures pateexaminari queat; per plures enim aut posticas fores, scumt. introrsum patentes, facile cum alimentis una irrepant venena. Quod si invita hac ostii singularis custodia Hujus vatio inmateria quæpiam hostilis intraverit, aut interni regimi- muitur. nisculpa, progenita fuerit; hæc in nullo recessu, aut angulo latere potest, quin ibidem pro exclusione ejus foramina patescant. Nam si heterogeneŭ aliquid in primis viis subsistat, Vomitu aut Purgatione excernitur: quod finiterius pergens Sanguini vel Liquori Nervoso fe immisceat, aut solidis partibus adhæreat, mox Transpiratione, & Sudore, aut etiam Urina eliminatur: sin vero per has vias Natura, utpote fegnis, aut impedita, resextraneas sua sponte, aut non cito, aut satis amandat, Medicina, quibus omni circa Excretionum mo- Quemedo ejus dos, aut vias defectui, aut vitio succurratur, remedia defectibus per perquam idonea suppeditat. Quemadmodum igitur que ac alias exdevomitu, Purgatione, & Diuresi, in superioribus sa-cretiones medicitis fuse disserentes, cujusmodi tum Humorum, tum Spirituum, tum Viscerum affectionibus pharmaca ad fines istos destinata Operationes suas producunt ostendimus; itajam proxime explicandum restat, quo ritu,

& quibus Medicamentis, Diaphoresis uberior, authoricis Secul & quibus Medicamentis, Diaphoresis uberior, authoricis in quando indicatur, provocari soleat. On hace melius innotescant, imprimis declarare opone quanam Sudoris Materies, & ratio sortialis suerit in quibus & quot modis interes absque Pharmacia propter accidentia externa, vel intestino humorum a soprituum orgasmo, sapenumero contingat:

tu

m

ft

p

10

ti:

fa

ni

fo

pl

fe

CU

ui

re ha

cu

CII

qu

tio

VO

lis,

rut

me

tur

nih

mo

rur

ipf

Quomodo Diaphoresis à catharsi differt.

In Diapherefi, contra ac in Catharfi, à primisac velut intimo corporis centro, versus Periphere excretionis motus tendit: in utrifque His Arteriz Evacuationum loca plus deferunt a quam vene m runt: interim à locis, que iffis opposita suns Vo plus referunt, quam Arteria perduxerunt; min (tharfi, Arteriis Iplanchnicis, fimulque Venishabin corporis respicientibus; majordarcina bajulanda im nitur: at omnino è contra habet in Diaphorelia qui in hac dum Arteriæ plus folito versus corporis ambi corripiunt, Venæ Mefaraicæ à coctionis visceribus forem penum auferunt, quam arterize illuc atrulen Pariter in altera Evacuatione, dum Arteria splan nice plus debito visceribus suffundunt, venz extint plus à corporis habitu regerunt, quam Afteria illed ponunt. Quapropter cum utraque Evacuatio pu bus modis, ita non minimum hacetiam via, procu tur: viz. dum Arteria, autad viscera, autad habin corporis spectantes, in motus rapidiores urgentus venas, quæ ditionis oppositæ funt; major humon faburra urgebitur. Quo ritu Diaphoretica utal has intentiones perficient, mox dicetur: Interest Diaphoresin in genere advertimus, Sudationem rel Etu diamions ordinaria, pariter habere, ac Diarrham Secessum Alvi naturalem; illa nimirum est tam transpiratio citation, & magis intensa. Nam quo fanguis, plus solito effervescens, ac velut efflagra effluvia calorifica copiosius emittit; hæc, compli

CAP. I. De Sudatione & medicamentis Hydroticis. 184 feri particulas fecum convehentia, Sudorem constituunt.

Sudoris Materies dicatur aut Elementaris, aut Hu-Sudoris materia moralis; quoad priorem hic, pariter ac Urina, con-aut elementaria statex Spiritu, sale, ac Sulphure mediocribus, sero copiolo, ac terra pauxillo. Rem ita habere, ex spirituum 1. Prioris que inter sudandum dispendio, excrementi hujus substan-Jint particula. tia aquofa, fapore falfo, unctuofitate, & fæculentia, facile colligitur. Enimvero dum fanguis, pro vita Animalium proroganda, in pulmonibus continue accenditur, & dein efflagrans, è corde per Arterias in partes omnes corripitur, è liquore ejus rarefacto, & accensoparticulæ subtiles, nempe spirituosæ quædam, ac sulphurex, utpote ad avolandum maxime habiles, copiole decedunt; quæ per poros corporis emanantes, secum seri corpuscula complura, & reliquorum aliquota una foras rapiunt. Quod si hujusmodi arippoias paucioresfuerint, sensim effugiunt, & modice exhalantes fere inconspicuæ in auras evanescunt; sin vero essuvia hæc magis agglomerata dense erumpunt, dum poros cutis vix pertranseunt; in aquam condensantur; pari sc. ritu, ac cum vapores, ab aqua ebulliente emissi, operculum ollæ impositum madefaciunt.

18 m

land inter ie de

OCU

bitti

tur,

norm

trasqu

oa cir

resp

æami

tantu

Sudoris materies humoralis ordinarie vix alia est. Posterior è quam Serum sanguinis, cui interdum, siquidem exere-quibus consistis. tio istac inordinata fuerit, liquoris Nutritii, & Nervoli portiones, aliique humores è visceribus, glandulis, vasis lymphicis surrepti, immo & partium solidarum farcimenta, aut liquamina adjunguntur: iste tamen qualiscunque fuerit, potissimum ex arteriis ejicitur, etsi præterea haud inficias imus, etiam è nervis nonnihilexfudare, insuper è fibris, & partibus solidis humoris quidpiam vi caloris in vaporem attenuari, quod rursus circa cutem in madorem concrescit. At vero ipse tantum est sanguis, qui calore suo humorem quem-

Aa

Vis

186 De Sudatione & medicamentis Hydroticis Sect. V. vis evaporare facit, & è proprio sinu, istius qui exsuda

partem maximam emittit.

Ad sudationem tria requirunsur. Ut sudor copiosus, & facile erumpat, hæc Trianquiruntur, sc. primo ut sanguis plus solito effervescent rapidius circuletur; secundo ut latex ejus particulis pluribus aquosis, iisque solutis, hoc est, à reliquo liquon secerni, inque vaporem resolvi aptis, abunde scatez Tertio demum ut totius corporis pori satis reclusi, à patentes suerint.

Conditio prima est, ut sanguis rapidius circuletur.

Que partim à

bus Animalibus

sanguine, & partim à spiriti-

dependet, ...

Pro Cordis motu tum actuando, tum varie alterado, causa efficiens sunt spiritus Animales à cerebella affluentes; causa autem sinalis, est sanguinis circulatoramque hujus gratia uti motus ejus primitus institutur, ita juxta quod sanguis, propter multas occasiones subinde citius, aut tardius, vehementer, aut sedate, a lissque modis circulari debet, etiam cordis pulsus diversimode variatur. Quotiestunque igitur adeo intenditur iste, ut sudationem cieat, ita sieri contingit, autsar guinis necessitate sive indigentia, vel spirituum Anime

lium instigatione.

Quomedo bac causa, ex parte sanguinis. 1. Quandocunque sanguis plus debito efferveschissive accenditur, ne intra cordissinus suffocetur, rapidius circumagi debet. Talis vero effervescentia suffocetur.

accen

1

li

€

12

H

η

EL

tu

D

m

CAP.I. De Sudatione & medicamentis Hydroticis. 187 accensionis nimiæ plures sunt causæ, & жезфионь. Nam cruor interdum à proprio sulphure nimis evecto, vinarum ritu, sponte turgescit. Porro iste à calidis ore affuntis, propter æstum ambientem, motum corporis citatiorem, pororum occlusionem, & multas occasionessupra modum agitatus aut excalfactus, & plus solito accensus, adeo rapide circumagi postulat, proptereant fudatio fuccedat.

2. Interdum fanguis, ex se quietus, spirituum Ani- Et quomodo hamalium instigatione, in effervescentiam hydroticam bet ex parte spinalium instigatione, in effervescentiam hydroticam pituum Animacietur. Enimyero in doloribus acutis, passionibus vio-lium. lentis, functionum naturalium aut vitalium magnis impedimentis, ipfo mortis agone, aliifque spirituum deliquis, autaffectibus, ubi corporis falus valde periolimur, Anima sensativa, ut sanguinis slammam vitalem abexfpirando confervet, cor in motum rapidissimum, quo, dum cruor imperuolius circumpellitur, plerumque

etiam sudor accietur, instigat.

511

Cent

olu.

teat

tur

tan-

um.

Her-

11100

TUB

qu.

olas

CUR

par-

Tan-

bello

atio: tieu

ones

te, a

iver

endi

t fan

1imi

clab

rapi

fire

Secundum pro sudatione excitanda requisitum est, 2. 19:0 guiorus ut, dum cruor valde effervescit, sive plus solito accent- conditio secunditur, & effluvia copiosa emittit, latex ejus humore se-da est ut sanguirolo, qui insuper à massa reliqua ejus, ad abscedendum, laza & soluta. & exhalandum aprais fit, abunde scareat; secus enim evaporatio tantum ficca, velut ab oleo cocto, urgente heet calore febrili, aut alias intenfo, ac minime hidor erumpet. Quorum sanguis sero resertus compagem laxam, & nonnihil folutam habet, à levissima quavis incitatione, in sudorem exsolvitur. Veruntamen si ferum deficiat, aut à cruore nimis compacto, vel ob fæculentias incoctas valde incrassato, non facile secernitur; & si febris Causonis incendium urgeat, simulque Diaphoretica potentissima exhibeantur, sudatio vix omnino fuccedet.

Tertio ad sudationem rite procurandam requiritur, 3. Sudationis ut dum cruor esservescit, & humore aqueo facileque ut porisatis pasepara-tescant. Aa 2

188 De Sudatione & medicamentis Hydroticis. Secr. V feparabili fatis diluitur, etiam cutis pori fatis reclufi. patentes fuerint; nisi enim corpus sit perspirabile, for Itra erit quod diaphoresin moliamur. Quorundun cutis valde crassa, & fere imperforata existit, cui sis gus hybernum accedat, sæpe aquam ex pumice citim quam corum corio, exprimas.

Sudationis nimie caufe inmuuntur.

Hac de pracipuis ad ipideum ciendam necessariis, que prout interdum ex parte deficiunt, propterea ut fudor ægre, aut vix omnino succedat; ita aliquando propo horum excessus, insuper ob alias quasdam circa Humo res, aut habitum corporis inordinationes, Sudations bra, & copiosa nimis quosdam infestare solet; ian mirum ut fuccus nutritius, haud citius fanguini come hatur, quin totus statim, cum latice seroso, è poriso tis exfudans, in madorem profundatur, Hujus rato nes si inquiramus, hæc tria potissimum occurrunt, i quorum aliquibus, aut simul omnibus, illæ consiler videntur.

1. Cujus prima eft sanguinis dyfcrasia, aut deb. ho parcior.

1. Nimia igitur in sudationem propensio, interdus oritur, quoniam fanguis in crasi vitiatus, & debilio litas, sive accen-factus succum nutritium, quem è chylo excipit, all milare nequit; quare, velut stomachus toni perfratt humorem infusum, quamprimum ejus satur est, ero mere cogitur. Hinc eft, quod sudationes noctuma ac valde molestæ febribus diuturnis ut plurimumsu cedunt; quatenus nempe in his massa sanguinea (in star lactis acescentis, quod super ignem incalescens in sponte, & sine coagulo adjecto funditur, & in serosia tem præcipitatur) compagis adeo laxæ existat, mi levi quavis occasione in mixtione solvatur. Cui acco dit, quod fanguis depauperatus haud plene accending quapropter succi crudi, quo minus per Estagratione absumantur, eo necesse habent, dum sanguis incitatus copiofius per sudorem erumpere.

20 ef., feri per alias vias folitas evacuatio imbibita.

Secundo non improbabile est nimiam in sudores pro

pensionem

n

V

ti

p

di

CI

tı

d

d

CI

fe

V

t

g

P

fi

ti

q

CI

21

CALL De Sudatione & medicamentis Hydroticis. 189 pensionem aliquatenus etiam ab hac causa pendere, viz. quodautrenes, aut lymphæductus, ubique officio fuo non fatis defunguntur. Namque fi forfan hæc aut ifta via fanguinis arteriofi ferofitates fuperflux non statimeximantur, necesse erit eas alicubi ad plenitudinem congeri, proindeque, nisi per sudorem excernantur, fanguinis circulationem impedire, & non raro hydropeminducere. and olorotanical

que

pter

CTO

nve-

SCI

atio

Item

dun

oilion

aff.

radi

evo-

irnz,

a fuc-

(inis fu

Olitz. uti

2000

ditus

onem

tatus

s proonem verentur.

Tertio siquando ob rationes prædictas diathesis hy Tertia pororum drotica invaluerit, eadem insuper augetur, & sudores apertio. crebri & copiosi magis emanant, si cutis pori, & meatus folito apertiores fuerint; cujulmodi affectio interdumà natura inest, quandoque propter accidens quoddam contrahitur. Novi quorundum corpora adeo cribrofa extitisses ut ne levissimum aetis afflatum sufferrepotuerint; qui etiam à motu quovis citatiore, aut à y II folis ignis, autilecti calore protenus in madorem fol-

Exhis que, ad ipideun omnino acciendam requirun- suderis ratio fortur, atque nimiam faciunt, ita statutis, sacile erit colli- malis, & causa gere, quæ sit sudoris tum Ratio formalis, tum Causa conjuncta. conjuncta; utraque nimirum in eo confistit, quod fanguis sero scatens, & in compage nonnihil solutus, dum à cordis pulsu citatiore rapidius circulatur, adeoque pluseffertur per arterias, quam ut pars cruenta per vemasregeri, & serosa per renes, & lymphæductus mox tota amandari queat; idcirco necesse erit, quicquid seri superfluum est, particulis etiam aliis imbutum, per cutis poros fatis patentes exfudare.

Quodipectat ad alias fudandi Caufas, fc. Procatareti- Ejus caufa precas & Evidentes; que Prioris generis sunt, vel massam catartica. languineam, vel spiritus animales respiciunt. Hi namque (prout suprainnumus) affectionibus spasmodicis, aliisque anomaliis obnoxii, interdum aut sponte,

aut occasionaliter motus explosivos, & inordinatos me-

unt;

unt; quibus etiam præcordia immaniter agitata, fa guinem impetuosius circumpellunt, proindeque ind dores exsolvi faciunt. At vero indivious spontanea Ca sa Antecedens supius in massa sanguinea delitescit: squando enim particulæ heterogeneæ, & prorsus integruæ in hujus sinu ad plenitudinem congerantur, in demum aggravatus sluore oborto esservescit, ut, qui molestum est, una cum latice seroso secernatur, & psudorem foras ejiciatur. Cujusmodi sudor juxta mur riæ peccantis sacilem, dissicilem, aut impossibilem o cretionem, dicitur vel Criticus (qui insuper plus a minus persectus est) vel Symptomaticus. Supersist monos persectus est) vel Symptomaticus. Supersist monos persectus est) vel Symptomaticus. Supersist monos pura satisfacilem dicere.

in

fc

an

po

tu

re

m

co

N

ce

in

jar

ne

fue

lib

inc

gis

tat

mı

aqu

fus

CXE

ten

Sudationis caufæ evidentes. procatarxi, aut indicatione medica informo folitare, i per se passim cient, cum varia ac diversimo da fuem se. ore assumta, exterius admota, nimia animi, autor poris commotio, cum mulcis aliis; libet me illam pracipuas una cum distinctis afficiendi rationibus bei ter notare: A quibus rite intellectis, melius innotest quo ritu & quali discrimine, pharmaca in hanc remos stinata, Diaphoresin cum sudore movent.

1. Corporis agi-

1. Imprimis igitur, à motu corporis citatiore, labrison, ac diuturno sudor provocari solet; uti passi cernitur in cursu, saltatione, ponderosi vectione, to ctione, & similibus. Cujus ratio est, quod musul totius corporis vehementer exerciti, vasa interjet comprimunt, proindeque sanguinem exagitant, & milluc rapide impellunt; cumque hoc modo vena posis mum constringuntur, sanguis per earum ductus mapusque ac magis patentes, facilius elabitur, ac multo a lerius versus cor proripitur; cumque adeo intra de trum ejus sinum copiosius aggestus, ipsum opprimat, as fere suffocet, & cor, & pulmones pro sanguine rapide.

CAP.I. De Sudatione & medicamentis Hydroticis. 191 dius circumpellendo, per nixus crebriores, & fortiores impigre laborant: hinc demum uti iste intra præcordia magis accensus, proindeque rarefactus, & compage folutus, caloris, hoc eft, spiritus, & sulphuris corpuscula longe plura exhalet; quæ serositates (dum vafa Cui adduntur eomnia ita turgent) reduci inhabiles, fecum foras con-passiones. vehentia, sudorem constituunt. Prout corporis sic etiam Animi exercitia immodica sudores movent.

100

n o

S Z

nh

e, l

AM.

cor-

arun

TCT

efca

md

labo-

TOnscul

otifi

mag

2. Calor ambiens, prout à fole, igne, Balneo, hy- 2. Calor ambipocausto, & similibus, sudorem provocare aptus est; ens. quoniam effluvia calida, corporibus nostris ab extra immissa, & cutem subingredientia, tum poros, & meausejus referant, tum fanguinem effervefaciunt, ipfumque velut aquam ab igne supposito, ebullire cogunt; proinde ut è compage ejus soluta, & rarefacta, vaporessudorifici copiosius exhalentur. Nec tantum calor mere extrinsecus, sed etiam proprius circa ambitum corporis, à quo exhalavit, detentus, sudorem movet. Nihil enim ufitatius est, quam ut quisquam in lecto jacens, dum pluribus stragulis cooperiatur, in sudorem incidat. Cujus ratio fatis liquet, in quantum halitus jamjam decidui, & circa superficiem corporis coerciti, Bal-

nei sicci naturam habent. 3. Transpirationis solitæ cohibitio nonnunquam 3. Transpirasudorem accersit; cujus ratio est, quia sanguis à danvog tionis solita inliberiore prohibitus, velut mustum dolio arcte nimis hibitio. inclusum, impetuosius fermentescit; proindeque magis rarefactus, & consequenter circuitu rapidiore agitatus necesse habet in sudorem exsolvi. Olim Hybernis mmore fuit febre quapiam laborantes, pannis se laneis, aqua frigida madefactis, involvere, ex quo sudor copioo a sussuccedens non raro morbum solvebat. Simile huic experimentum, etiam apud nostrates, bono cum fructu t, at tentatum audivi.

4. Alimenta calidiora assumta, præsertim sale, pi-4. Calidiora inpere,

192 De Sudatione & medicamentis Hydroticis Secol pere, & Aromatis condita, item aquarum andentim cerviliæ fortioris, & vini generoli potus, quatenus, fanguinem particulis activis, velut stimulis sive cel quodam, imbuunt, aut eidem efflagranti pabulum phureum, & inflammabile, velut oleum lampadi, nistrant, uberiorem materiz halituose danoli, proint que seri abundantis exsudationes majores cient.

C

q

ta

fe

m

P

qı

in

(1

tic

ex

n

tis

de

de

bu

un

fal

m

Tu

ret

CO

hu

fup aff

fpi

dif

Vea

ten

Sudoris differen-

Saloris frigidi cauja.

Hæc de sudoris natura, & causis tum conjunctis, tu manifestis. Quod ad differentias ejus spectat, multi riam distingui solet; nimirum quod sit spontaneus coactus; vel partialis, vel universalis; vel criticus, fymptomaticus; quorum omnium rationes ex pradi fatis clare innotescunt. Porro sudor aut Calidus de quo hactenus disseruimus, vel actu Frigidus, and modifrequenter à timore panico, dolore valdeaux in lipothymia, & subito quovis spirituum deliqui inque mortis agone excitatur. Hujus caufa in eo a fistere videtur, quod à passione subita, ac immanim Anima subsidens, Ambitum suum contrahit; proint que spiritibus consternatis, & sanguine cum caloren fus cor retracto, effluvia extima per cutem emanan à sequentibus derelicta, & calore destituta, illico in porem frigidum condenfantur: pari quidem ration ac inter destillandum accidere solet. Nam si ignemi bito reprimas, vel extinguas, mox exhalatio calida lembicum replens, in madorem exfolvetur.

Medicamenta Diaphoretica cuju modi effe debent.

Ex his ita præmissis, & ostensis, quæ sunt præm ad sudorem provocandum requisita, & propter potissimum occasiones, & accidentia ordinaria hice fa, citari folet; non difficile erit designare quibus pott tiis & particulis medicamenta Diaphoretica pollered bent, & qua ratione effectus suos edunt. Et prim ma quod ad illorum duranes spectat, Hydrotica intus sum am da ejusmodi esse debent, quæ sanguinem plus sold que effervescere, & per consequens evaporare faciant; in circ

CAP. I. De Sudatione & medicamentis Hydroticis. 193 quæ massam ejus, sæpe compactam nimis, & incrassatam, quadantenus referent, & fundant, proinde ut serositates ejus facilius decedere ac secerni possint, simulque eas ita fecretas per Diaphoresin potius quam per Urinam aut Sedem eliminandas disponant. Hæc funt duo ad i pidpuon primaria requisita, sive indicantia; quibus rite complendis Diaphoretica varii generis, & ingysias adhiberi solent. Quod ad Tertium requisitum (cujus supra mentionem fecimus) sc. Pororum Apertionem spectat, hoc fere tantum per Administrationes ,14 externas peragitur; quo tamen ritu, & quot modis fie-THE. H risolet, infra oftendetur. Interim ut de medicamentis Hydroticis ore affumendis dicamus, imprimis oftendere oportet, qua Ratione Generali hæc operantur; dein quo discrimine, & particulari afficiendi modo; qui-Die bus demum cujusque speciei, nempe aut totius mixti, aut unius cujusdam elementi, viz. spiritus, sulphuris, aut falis virtutibus infignita, tum in visceribus tum in humoribus circa sudoris provocationem, vires suas exe-VOrunt.

d

ant nra

1010

2, 4

cipa

me

; Ite

I. Quoad prius igitur, circa medicamenta Diapho- Eorundem enerretica in genere, annotamus ca ex particulis ejusmodi gias ratio geconstare, quæ ventriculo ac intestinis satis amicæ, nulhumin iis spasmum, aut excretionis motum cieant; insuper ut nullatenus ab iis subigi, aut alimentorum instar assimilari queant; at vero stomacho ingestæ, illico tum spiritus animales, tum sanguinem ad ipidemon obeundam disponant. Enimvero quædam ex iis ventriculo immerico fa, & dissoluta, mox spiritus Animales intra fibras nerveas (ex quibus Tunica interior constat) ubique scatentes exsuscitant, recreantque, proinde ut totius Animæ sensitivæ hypostasis statim erecta, ac in majorem rim ambitum expansa, præcordia vegetius actuari, adeofold que sanguinem rarefactum, & plus accensum rapidius circumagi, proindeque in Diaphoresin adigi faciant. Porro

Porro interea ejusdem pharmaci particulæ, etiam fan guini vafa stomachica (quæ Tunicam nerveam den fissime obducunt) perluenti sese ingerunt, ipsumon dum mox fermentant, & effervefaciunt, per venasfo lito rapidius versus præcordia urgeri cogunt; quibu cum impetuosius infertur, statim aucto cordis pulli tota cruoris massa rarefacta, & magis accensa, simul que à medicamenti particulis intime admistis agitat per Arterias ad partes omnes exteriores citatius prov hitur; ubi, cum totus ejus latex, per venas, aliofqu ductus reduci, aut excipi nequeat, necesse incumb plurimum ferofi humoris in fudorem exfolvi. Caterr pharmaci hydrotici particulæ, juxta modum prædidu in sanguinem admissa, non modo liquorem ejus fe mentant, & exagitant, at sæpe mistionem ejus ital xant, reserantque, ut serum aliaque ejus recreme ta facilius secerni, & amandari possint. Quandon dem autem hoc vario ritu, juxta diversimodam m fanguinis constitutionem, tum medicamenti indom aut apparatum, fieri contingat, operæ pretium hicvid tur, præcipuas circa diaphoresin adhibendam indi tiones, & varios easdem prosequendi modos, una a fingulorum Ætiologiis breviter explicare. Super autem imprimis adnotetur pharmaca hydrotica qua operandi vias, & operationes cum Cardiacis plerile ita vulgo dictis, magnam affinitatem habere, in the tum, ut multa utriuique generis, usus sint commun sive reciproci; cumque adeo potissimum quoad m rem, aut minorem efficaciam differant, quoties 2 nere uno ad alterum transire incumbit, fere tanta opus erit dofin augere, aut diminuere, & maximent nea exhibendi tempora eligere.

194 De Sudatione & medicamentis Hydroticis. Secr. V

fi

V

r

t

t

2

n

b

p

C

q

P

V

B

m

ra ré

pı

fc:

Ve

ca

Medicamenta hydrotica, plerisque cardiacis affinia.

Hydroticorum materies aut funt mixti partes integrales, Quod itaque spectat, ad variam materiæ tumspe em, tum apparatum, ex quo medicamenta hydro conficiuntur; illa ut plurimum mixti cujusdam ausp CAP. I. De Sudatione & medicamentis Hydroticis. 195 tes Integrales, aut Elementares existunt. Nempe aut concreta naturalia in tota substantia sua aut simplici, aut extracta exhibentur; velut cum folia, radices, aut semina, Cardui, Contrayervæ, Angelicæ, aut similium inpulvere, decocto, conserva, aut magisterio sumuntur: vel Diaphoretica particulis hujus aut illius Elementi, nempe spirituosis, sulphureis, aut salinis, vel Aut Elementasimplicibus, vel quibus vis aliis præpollentibus constant; veluti si ex Carduo, aliove corpore vegetabili, minerali, aut animali, aut fal, aut ipiritus, aut oleum, extrahantur, & seorsim per se, aut cum aliis præparatis in medicamenti formam redigantur. Singulas, aut faltem præcipuas, harum species breviter perstringemus.

lfe.

nu.

tata

970

fqz

mbr

aur. Aun

fe

tal

mer oqu

tun. dole

vide

ndia

a cu

er la

quoz erila

n ta

mun

mai 5:25

tantu

meid

n spa

1. Diaphoretica, quorum virtus in totius concreti 1. Qua sunt particulis integralibus consistit, inæqualiter mista, eti-prioris generis. am uno quodam elemento (viz. falino) præ cæteris eminenti pollere, eique virtutem suam potissimum debere videntur: Atqui sal iste, à quo vis hydrotica dependet, sub duplici statu occurrit: Nam in quibusdam concretis iste Volatilis, & acris, vel amarus est; inque aliis Alchalisatus, & quodammodo fixus. priori censu pleraque vegetabilia, à veteribus pro Antidotis habita, uti folia Scordii, Cardui, Scabiosa, vincetoxici, flores Calendulæ, Chamomeli, radices Petalitidos, Zedoariæ, Galangæ, &c. Item confectiones Mithridatii, Theriacæ, Diascordii; item Guiaci, Buxi, aliorumque decocta similia ponuntur. Cujusmodi pharmaca ventriculo ingesta, & dissoluta, tincturam constituunt, cujus particulæ, utpote calidiores, & exoticæ, spiritus Animales exsuscitant, unde præcordia, vegetius actuata, sanguinem rapidius circumpellunt. Quin & fanguinem in vasis stomachicis Et quo ritu opescatentem subeunt, & fermentant, ipsumque adeo dum rantur. ydnot versus cor citatius per venas regeri faciunt, etiam in causa sunt, ut iste per arterias in habitum corporis veheautp

Bb 2

menter,

196 De Sudatione & medicamentis Hydroticis Sect.Y. C. menter, & sudorifice propellatur. 2. Diaphoretico rum species altera, quæ, dum ex misti partibus intern libus constant, falem Alchali præpollentem habent, fun lapides, & Animalium, ac vegetabilium partes Offer vel Testaceæ; uti Bezoar, Margaritæ, oculi, & cher Cancrorum, & similia, quorum virtus Diaphoreto potissimum à sale Alchali procedit; quatenus nema liujus particulæ, Sali Acido tum in visceribus tum in fanguine interdum occurrentes, cumque eo effervesce tes, proinde massam sanguineam fundi, ejusque sen litates secerni, inque sudorem exsolvi faciunt.

co

ne

pl

eal

ph

fru

tot

het

cer

do

tio

ta

flu

rei ter

tus

tro

tra fla

vif

cur

avo

dec

fper

tere

dor

Car

ratu

pro

tion

II. Hydrotica quorum particu-Le sunt Elemen-O quotuplicia exillunt.

II. Medicamenta hydrotica, quæ post Analysins gyricam particulis elementaribus, aut his, aut illis vi tares, cujusmodi tutem suam debent, è variis subjectis, & cum diversi modo apparatu formata, potissime funt aut spirituoli aut falina, aut utraque simul inter se, aut cum particilis aliquotis fulphureis combinata. Nam quæ funt m re, aut maxima ex parte Sulphurea, huic intention minus accommoda existunt; quippe talia, ut pluimum visceribus infesta, sæpe nauseam, & non rarow mitum cient. Porro quæ ob sulphuris copiam oleot & pinguia funt, particulas suas intra sanguinis masta non ita promte infimiant. Quo ritu, & quali spirite um, aut fanguinis affectione istac altera Diaphoren movent, speciatim disquiremus.

1. Et primo ad Spirituosa referimus Aquas Arden tes, & liquores quosvis spiritu vinoso præditos; cum modi passim è vegetabilium fructibus, aut succis fermen tatione maturatis, aut putrefactione resolutis, artect mica destillantur; uti sunt spiritus Vini, Pomacei, Co visiæ, Baccarum Juniperi, Sambuci, Cerasorum ng cum multis aliis, quæ vulgo spiritus dicuntur; atqui vel fimplices & limpidi per se sumuntur, vel aliorus simplicium infusione imprægnati, rursus destillantis aut sub forma tincturæ exhibentur. Hujusmodi lique

1. Spirituofa.

N. CAP.I. De Sudatione & medicamentis Hydroticis. 197 o resvinosi intus sumti, & quatenus spiritus Animales erigunt, inque majorem expansionem (qua itidem ordis motus intenditur) cient, & quaterus sanguinem exagirant, & (velut olei ad flammam accessu) plus accendi faciunt, Diaphoresin movent. Propter candem rationem, & afficiendi ritum, quo hæc Diatia phoretica, etiam Cardiaca, siquidem in minori dosi ex-

hibeantur, appellari folent. I

ielz

en.

-015

pa-

VII-

rfi.

of.

cu-

me-

ION

un-

VO-

of, in

in efin

en ijuf-

ien-

hr.

Cer.

igi.

TUM

tuh

100

10

2. Ad Diaphorefin ciendam Præparata Salina varii 2. Salina. generis, & diversimodi status, & quidem bono cum fuctu præscribi solent; quæ tamen non, uti particulæ totius mixti, aut mere spirituosa, sanguinem vel ob heterogeneitatem exagitant, vel inflammabilitatem accendunt, at folummodo in falinas ejus particulas agendo; quas dum in amplexus suos rapiunt, à combina- Qua ratione vtione cum aliis nimis stricta divellunt, proinde ut laxa-ferantur. ta fanguinis compage, & pulsu aucto serositates superflux, aliaque recrementa facilius secedere, perque sudoremamandari possint. Ad hunc censum (quod pariterin diureticis habere supra ostendimus, etiamque in Cardiacis, uti postea liquebit) sales cujusque fere sta- particula eorum rus, præsertim vero sal Volatilis, Fluidus, Fixus, & Ni- salina in quotutrosus referri debent; ex quibus singularibus, aut in-plici sunt statu. tra le compositis, Diaphoretica præcipuæ notæ conflantur; quæ intus sumta, atque salibus aliis tum intra viscera, tum intra massam sanguineam scatentibus occurentia, eosque à particularum aliarum complexibus avocantia, fanguinem referant, ac rarefaciunt, proindeque ad Diaphoresin disponunt. Præcipuas horum species, & operandi modos inferius explicabimus; interea tamen cum eadem medicamenta falina, quæ ad sudores, etiam ad urinas movendas, quandoq; etiam pro Cardiacis exhiberi foleant; oftendere oportet, quo apparatu, & quibus insuper requisitis, dum eadem pharmaca propinamus, Diaphoresin seorsim ab alteris istis intentionibus profequi debemus.

Et

198 De Sudatione & medicamentis Hydroticis. Secr. V

Diabhoretica quali cum apparates & admimiltrationis modo exhibenda funit.

or Patje From & tempus idonea lergantur.

Et quidem advertimus, Sudorifica intus fumta, ram aut nunquam sua sponte, sicut Emetica, Cathartica, au Diuretica, operari; quinimo regimine semper opusel ad Medicamentum actuandum, ac ad ingresso istam de terminandam. Quapropter à Diaphoretico exhibito illico Patiens eo ritu tractandus est, tum ut pori co: poris aperiantur, tum ut cordis pulsatio plurimum in tendatur. Propter hos fines, vel in lecti, balnei, aut H. pocansti calore detineatur, vel corporis motu citation aut duriore exerceatur; quæ ut melius pro sudore con Ad Diapher fin, tando succedant, & Tempus & Subjectum, quoties in nostra potestate fuerit, maxime idonea eligantur; qua do nimirum fanguis crafi laudabili, aut non admodu maligna potitus, tum ferofo humore fatis abundat, tu quoad particulas suas, haud nimis confusus aut pertubatus existit, quin facile referari inque partes secondo ac fundi aptus sit. Quippe in temperamento bilion constitutione gracili, ac sicca, inque medio causon cum omnia perturbata, ac indigesta sunt, Diaphoreno sepius incassum, aut perperam cedunt. Porro quote ex usu fore videntur, non quælibet indifferenter ent bere convenit; verum juxta variam sanguinis condini nem, & diversimodas in eo elementi modo hujus, mod illius præpollentias, atque salium status, etiam phr maca appropriata feligantur. Super his, quo cum d lectu, & in cujufmodi formulis præscribi debent, in quentibus dicemus.

SECT.

CC

A:

ef

le

lu

: ci

fte

211

ita

in

fu

ri

pt

teg po CO ad

rin in pag un ito.

Hy.

uag-

dua

tur

rturden

1010 one

etic

200

exh

ditio

nod pha-

n d

in M

SECT. V. CAP. II.

Diaphoreticorum species, ac Formula, necnon quorundam ex iis chymicorum Atiologia.

Edicamenta Sudorifica quandoquidem multi- Medicamentoplicia, & diversimoda existant, atque vario rum Diaphoretiplicia, & divertimoda extitatit, atque ratto respectu ordinari, inque classes redigi sole-corum census, ant; ideo imprimis tum quoad formam five constitutionis modum, tum quoad materia ex qua conflantur, eadem hic loci distinguere, ac recensere visum Et Formula. est. Formulæ eorum maxime usitatæ, sunt i pulvis, 2 liquores Chymici, 3 potio, 4 bolus, 5 Diæta. jusque horum Materies aut totius mixti partes Integrales sunt, aut sunt mixti cujusdam per spagyriam resoluti Partes quædam Elementares; illæque aut simpliciores, viz. aut Spirituosæ, vel Salinæ; quæ itidem posteriores, aut Volatiles, aut Fixæ; aut etiam Acetosæ, autnitrosæ existunt: aut denique particulæ sudorisicæ, itaper chymiam divisæ, & separatæ, sunt Elementares interse compositæ, viz. Spirituo-salinæ, atque Salinofulphurex. Dum fingulas hasce species ordine percurrimus, unicuique materiæ generi, selectiores præscriptionum formulas adaptabimus.

1. Diaphoretica quorum Bases sunt mixti partes in- 1. Que pro basi tegrales, in quibus itidem fal acris, five volatilis præ-habent mixti pollet; fub hac ratione ad fudorem provocandum sæpe les. conferunt, quaterus corum particulæ in sanguinem admissa, cum immiscibiles simulque indomabiles fue- Quomodo operint, massam ejus exagitant, valde dividunt, ac quasi rantur. in minutias distrahunt; proinde demum ut cruoris compage plurimum laxata, atque in effervescentiam acta, una cum pharmaci particulis, propter heterogeneita-

tem

tem eliminandis, serositates superfluæ, atque sangum recrementa, ac corruptelæ foras ejiciantur. Quæsur hujus census, exhiberi solent in specie Pulveris, Bil Potionis, & Diætæ, juxta sequentes præscriptionur formulas.

I. Pulberes.

Pul. radicum Contrayerva, serpentaria vin niana, Petasitidos ana 3j. Coccinella, croci, ana f. pul. doss 3s. cum vehiculo idoneo.

Re Pul. viperarum 3j. detur in liquore convenient

a

mo

vel

on

tic

fin

de

cat

cur

na,

for

bilin

R. Pul. Bufonum pr. 3 sf. ad 3j.

Cum Diaphoretica fale alchali fingulari, aut prior bus admisto pollere debent.

Re Bezoar. orientalis H. ad H. detur è cochl. a destil aut alterius vehiculi.

Re Pul. è Chelis compos. Dj. lad 3 fs. exhibeatum

dem modo.

Pul. Bezoarticus ad hunc modum conficiatur, R. Pul. rad. Contrayervæ, è Chelis Can. simp. u. 3ij. Margarit. Corallii utriusque, succini albis. ocu Can. C. C. Chrystalli præpar. ana 3j. Bezoar. ocu dent. terræ Lemniæ, ana 3ss. Cerus. Antimonii; coccinellæ 3ss. Ambræ griseæ 3iss. moschi 3ss. f. pulsu tilis, qui cum gelatina è viperarum exuviis in globul formetur. Dosis 9j. ad 3j.

Re Pul. hujus Bezoart. H. Bufonum pr. gr. vi

pul. detur in cochl. j. aq. Theriacalis.

1. Beli.

2. Boli, quorum bases sunt partes mixti integrales confectionis, extracti, aut conservæ formam redacta

R. Mithridatii 3ss. ad 3j. pul. Bezoart. 2j. ad significant. e succo citri q. s. f. bolus. Loco Mithridatish

CAP.II. Diaphoreticorum species ac Formula. 201 stitui potest Theriaca, aut Diascord. vel confec. liberans, de Hyacint. etiam pulveris Bezoartici locum supplere potest Bezoar pulverat. aut rad. contrayer.

R. Extract. Theriacalis 3 s. ad 3 j. pul. Bezoart. 3 j.

f. bolus.

ni

ior

117 H-

H.

). AL

cula

. OCC

ii ii

obul

vj.

etx.

ad3

111 1

aliorumve similium pulvis.

R. Extract. Cardui 3 B. pul. Bezoart. 9j, Salis absynt. gr. 15. cum q. S. Syrup. e succo citr. f. bolus.

3. Potiones, quarum bases sunt vegetabilium deco- 3. Potiones. da communia, vel infusiones, & Tincturæ.

Re Rad. Petasitidos 3j. sem ejus dem 3ij. rad Eryn. Decosta. condit. 3vj. sem. Cardui 3ij. coquantur in ay. font. lib. j. ad lib. ff. in colatura clara disol. Mithridatii 3ff. vel 3ij. sumatur calide in lecto.

Pari modo folia Cardui, flores Calendula, aut chamomeli, coquantur in q. s. liquoris posset. Cujus 3vj. velviij. dentur calide per se, vel cum pulvere, confectione, aliove diaphoretico adjecto.

4. Infusiones, & Tincturæ varii generis Diaphore- 4. Infusiones & ticz parari possint extrahendo virtutes vegetabilium sindura. implicium, & confectionum cum vino, aceto, aut aq. destillat. quæ dein colatæ, & per subsidentiam clarisi-1.10 catæ, aut per se, aut aliis liquoribus adjectæ, sæpius cum fructu exhibentur. Huc referri debent aquæ, vina, & aceta Bezoartica per infusionem parata, quorum formulæ passim apud Authores prostant. Porro vegetabilium Tincturæ, in parva dosi plurimum essicaces, ad hunc modum conficiuntur.

R Rad. Contrayer. lib. j. contus. & Matracio indit. Tintima chyaffunde spiritus vini lib. iij. digerantur ad extrahendam mica. tincturam, qua coletur, & in balneo abstrabatur ad consti-

Diaphoreticorum species ac Formulæ. Secr. consistentiam mellis. Spiritum primo abstractum (en seorsim à reliquo, reaffunde residentia. & denuo Ting, ram extrahe; cujus dosis 3st. ad 3j. in vehiculo idone

5. Diata.

5. Diætæ, quorum Bases sunt liquorum Decoctam luis venerez, & quorundum aliorum Affectuum Chi nicorum, in fanguine, & humoribus altius radican

rum, curatione designata.

Enimyero pro morborum quorundum fanatione datio valde intenfa, & crebra, viz. per longum to pus, assidue requiritur; nempe ut viscerum, & hum rum non tantum impuritates, & corruptelæ expurgo tur, verum & tincturæ morbificæ iisdem altius impre deleantur prorsus, seu velut eradicentur. nem non satis erit pulverem, aut Bolum sudorissen per vices quasdam exhibere, verum Diæta integra hunc scopum institui debet: quapropter potus omi sit decoctum Diaphoreticum, post cujus dosin quoqu mane assumtam, adhibito insuper Balnei, aut laconi calore, sudatio copiosa provocetur. Deinde cum hace tione, & cutis pori referantur, simulque natura ad Di phoresin inclinatur, toto præterea die sanguinis, & se ci nervei recrementa per durolo, usu ejusdem potus que continuatam, evaporent. Hac methodo nonta tum lues venerea tutissime, & plerumque certissime ratur, sed & alii quidam morbi Herculei interdums citer fanantur.

Rasura ligni sancti ziiij. sarsap. zvj. Chi 3ij. Sant. omnium ana 3j. rasura Eboris, C.C. and Antimonii pul. & nodulo ligat. 3vj. s. art. infundo . Tur & caq: in aq. font . lib. xvj. ad medietatem : of colatura: Magmati Ingredientium residuo affundep rem aq quantitatem; f. infusio, & decoctio ad un par

fo

ra

Be

fu

jo

tai

mo

ph

tes

ex

ritt

ma

ti,

ber

for

CAP.II. Diaphoreticorum species ac Formula. 203 partis consumtionem, addendo passularum lib. j. liquiritia 31. colatura servetur pro potu ordinario.

Intemperamento biliofo, & fanguine acriori, & calido, omittatur lignum Guiaci, augendo quantitatem Chinx, & Sarfæ.

Diaphoretica, quæ ex totius mixti particulis integra- Diaphoretica libus constant, pro pauperibus facile parabilia, juxta facile parabilia. formulas sequentes præscribantur.

In febribus malignis. R. Confer. Lujulæ 3j. Mithridatii diiff. misce, sumatur superbibendo haustum liquoris posset. Cum foliis Card. Scordii aut floribus chamomeli, vel Calend. incoctis.

R. Rad. pul. serpentariæ virgin. 3s. ad 3j. detur cum vehiculo idoneo. Vel Re pul. rad. Petasitidos 5j. eodem modo.

In casibus ordinariis exhibeatur Decoctum milii solis, rad. Petasitidos, vel serpentaria Virg. vel rad. & sem. Bardana. In lue venerea Decoctum Saponaria, vel rasura ligni Buxi, & similium, Decocti ex lignis que majoris sunt pretii vicem supplere possunt.

2. Medicamenta sudorifica è mixti partibus Elemen- 2. Diaphoreticataribus parata, pro basi habent aut spiritum, aut salem, rum chymicorum modo fimplicem, modo cum fale altero vel cum ful-formula. phure combinatos. Spirituosa juxta formulas sequen-

tes præscribantur.

CE

D. G.

5, 6

12

ea

1 fe

143

nde

外间

de p

teri

par.

1. Spiritus Theriacalis camphorat. 3ss, ad 3j. vel 3iss. 1. Qua probase exhibeatur in conveniente vehiculo. Eodem modo spi-particulas spiritus plures alii à recetabilism succio formanteti a l'un sa sabent. ritus plures alii, è vegetabilium succis fermentatione maturatis exstillati, & affectibus quibusdam appropriati, ad sudationem, siquando indicatur, ciendam exhiberi possunt. Cujusmodi nimirum sunt spiritus cerasorum nigror, è baccus sambuci, Hederæ, & Juniperi, cum

multis

multis aliis. Sp. C. C. fuliginis, fanguinis, & similium salinorum potius classi accenseri debent.

2. Quæ particulas spirituosas cum aliis combinatas habent.

2. Diaphoretica, quorum bases sunt spiritus cur particulis aliis elementaribus combinatis, ad hunc modum præscribantur. Re Mixturæ simplicus 3j. detwi conveniente vehiculo. Huc etiam referantur, qua e spiritus sale sixo, aut sulphure combinatis constant. Conjusmodi sunt Tinctura salis Tartari, & Antimonii, que rum dosis Jj. ad Jij. in alio liquore. Porro aqua desilatæ, in quibus particulæ spirituosæ aquosis diluuntusa sudores movendos sæpe cum fructu exhiberi solent.

Aque destilla-

Re Rad. Petasitidos, Valeriana, ana 3ij. Zedonia, Contrayerva, Serpentaria virgin. ana 3iss. slorum Pubsitidos M. iiij. croci 3ij. incisis & contus. affund vin Xeroensis lib. iiij. destil. s.a. liquor totus misceatur. Desis 3iiss. ad 3iij. Vel Re rad. Angelica, Imperatoria, un 3iiij. Zedoaria, Ennula campana, Vincetoxici, Gentan. Galang. min.an. 3j. sumit. Cardui, Ruta, Angelia ana M. iij. Cort. mediani fraxini 3vj. incis. & combadde Mithridatii, Theriaca Androm. ana 3ij. misce, coaffunde vini generosi lib. vj. Aceti destil. lib. ij. destil. s.a. dosis 3iij.

Aquarum prædictarum doses actuari possint additione liquorum, aut salium chymicorum. Hujusmod medicamenta spiritu vinoso prædita senibus, item tem peramento frigidiori præditis, atque paralysi, aut propi obnoxiis præcipue, ac ferè tantum conveniunt in constitutione autem calida, cumque adest viscerum æstus, aut sanguinis effervescentia febrilis, quatenus in torrefaciunt, & hunc plus nimis accendunt, obesse potius, quam juvare solent.

3. Quorum bafis Salina est.

Diaphoretica, quorum basis salina est, prout vari

2. E

dict

cum

A

C

fur

fus

op

inc

in

que

fup

nus

hyc

cis util acid

gui

tere

faci

tur

CAP.II. Diaphoreticorum species ac Formula.

funt indolis, viz. (juxta quod fal volatilis, fixus, acetosus, aut nitrosus existit) ita diversimodi sunt usus, & operationis, hinc in quibusdam casibus ut melius hac, inquealiis illa, vel ista adhibeantur; quemadmodum

in Diureticis habere supra notavimus.

1. Sal fixus, & volatilis maxime conveniunt iis 1. Que fale fixo quorum fanguis feroso humore plurimum scatet. In- aut volatili consuper siquando succus tum viscera, tum nervosum genus irrigans, in acorem vergit, prout habere solet in hydropicis, cacochymicis, & qui affectibus spasmodicisobnoxii sunt, medicamenta ista ad ¿pidewow ciendam utilius adhibentur; quin, dum particulis humorum acido-falinis occurrunt, cumque iis combinantur, fanguinis compagem referant, simulque, ob mixturam heterogeneam, ejus massam exagitant; hinc ut serositates facilius secernantur, & exterius per cutis poros adigan- Eorum formulatur, præscribuntur ista, in forma pulveris, boli, & liquoris.

re Florum salis Armoniaci Ass. Chrystalli mineralis 1. Pulvers. gr. xv. pul. Bezoart. Dj. misce; detur in cochl. Aq. Sudorif.

n Salis Tart. Dj. Ceruf. Antimonii, gr. 25. f. pul-

vis; detur eodem modo.

R. Pul. Bezoart. mineralis 2j. ad 3ff. pul. Gascon. 3j.f.pul. detur similiter.

R. Cerus. Antimonii Dj. ad 3ss. florum salis Armo-

niaci If. f. pul.

411 nti-

od

nt;

ih bo.

aria

funt

2. Exhibeantur ista in forma boli, miscendo doses præ- Boli. hr. dictas cum Theriaca, Mithridatio, vel Diascordio, aut cum extracto Cardui, Gentianæ, vel similibus. run

Re Bezoart. mineralis Dj. florum salis Arm. gr. vj. Mithridatii 3/8. f. Bolus.

R Salis C. C.gr. viij. pul. Bezoart. gr. 15. extracti Theriac. 9j. f. bolus, velpil. iij. 3. Si 3. Si in forma liquoris magis conveniet; R. C. C. vel fuliginis, vel salis Armoniaci gt. 15 al. Aq. sudorif. 3j. ad 3iij. f. haustus, sumatur cum regime R. Florum salis Armoniaci H. salis Tart. gr. 1. Aq. sudorif. 3iij. misce, f. haustus.

3. Quovum basis sal nitrosus est.

3. Diaphoretica, quæ pro basi sua salem nitroti habent, in iisdem sere casibus, ac superiora ex sales & volatili constata, juvare solent; quatenus nimin salis acidi præpollentias destruunt, adeoque sangum mistionem disponunt, ut, dum effervescit ille, sere & recrementa ejus facilius secerni, & amandari qua

R. Chrystalli mineralis 3iij. salis C.C. aut fulis. viperarum 3j.misce. Dosis 3j. ad 3ss. in vehiculoidm R. Salis prunellæ 3ij. Bezoart. mineralis, velom Antimonii 3j. f. pul. Dosis 3ij. ad 3j.

4. Quorum bafis sal Acidus est.

4. Diaphoretica, quorum basis est sal acidus, pe cipue contra salis sixi, ac sulphuris præpollentias var Siquando nimirum ob particulas salino-sixas cum phureis vel terrestribus combinatas, sanguinis mobserata nimis, & constricta evadat, ut serositates per sudorem amandandas haud facile dimittat (printerdum in febribus continuis, & affectione scontica sieri solet,) Sal acidus à medicamine exhibito, sixo in corpore occurrens, inque amplexus suos mens, combinationes ejus iniquas tollit, proindeques guinem effervescentem reserat, ac in ipidemon disponit Dia

Potiones.

Re Spiritus Tart. 3ss. ad 3j. Aq. sudorif. 3iij. fm Salis Arm. Ass. misce.

Re Mixturæ simpl. 3ss. ad Dij. detur in cochl. Theriac. vel Bezoarticæ.

1

m B

ol

C

tra

et

fti fal

29

fp

CAP.II. Diaphoreticorum species ac Formula. 20;

Re Aceti Bezoart. 3/3. ad 3j. Aq. Card. 3ij. Aq. Pesilent. 3vj. misce, f. haustus.

R Sp. Guiaci 3j. Aq. Sudorif. Biij. misce, f. bauft.

5. Diaphoreticorum classi, quædam mere, aut maxi- 5. Diaphoretica maex parte sulphurea vulgo accensentur; uti nimirum sulphurea. Balsama quædam naturalia, aliaque factitia, insuper oleachymica, ac imprimis Guiaci, Buxi, Camphoræ, C. Cervi, & suliginis; item lignorum ponderosor. extracta resinosa, cum multis aliis, quæ sudori ciendo licet per se parum essiciant, attamen aliis salinis conjuncta haud prorsus inutilia sore arbitror; quatenus in constitutione frigidiore, & nimis phlegmatica, sulphuroosalina, haud minus quam spirituosa, sanguinem nimis aquosum rarefaciunt, & ad liberius evaporandum difponunt.

R. Opobalsami gt. vj. ad xij. Aq. Melis. vel hederæ terrestris ziij. sudorificæ zss. sumatur omni mane per plures dies provocando εφίδεωσιν. Convenit Pthisicis, & in Ulceribus renum.

Pariter, sed in majori dosi exhibeatur Balsamus Peruvianus, item Tinct. Balsam. Tolutani, etiam

Balfama composita stillatitia.

vale

mi

m

es t

con

to,

S TI

quel:

. flore

bl.

Resina Guiaci pul. 3ij. olei chymici ejusdem Dj. Pilula. Bezoart. mineralis, Gum. Guiaci ana 3is. Balsam. Peruv. q. s. f.massa pilularis: Doss 3s. ad Dij. superbibendo dosin Aq. Sudorif. vel Decost. lignor.

Diaphoreticorum quorundam præparationes chymicæ, cum earundem Ætiologiis.

Bezoarticum minerale.

Bezoartici mineralis præjaratio.

Re Butyri Antimonii rectificati ziij. affunde guttaimspiritus nitri, vel aq. Stygia tantundem; abstrahe

Po

fix

fu

ill pl

CTTO

Fins Etiologia.

In hujus præparatione observatu dignum est, que m dum liquores hi acerrimi committuntur, mox il ce fibi invicem occurrentes stricte combinantur; intenparticulæ fulphureæ, quæ uberi copia fuppetunt, pro fus exclusæ, & manumissæ avolant, atque salina que dam corpufcula fecum auferentes, calorem, & fumul (quasi aliquid actu combureretur) valde tetrumo des ent; dein his abactis, salinæ relictæ cum aliquotis A ve timonii terreis strictius combinantur, demumque ab gnem passe, ut sulphur Emeticum penitus exhalet, 2 pas que falium aculei corrosivi destruantur, Diaphoretica tio infigne constituunt; in quantum sc. medicamenti les diversimodi, corporis nostri salibus occurru ne quibus dum uniuntur, fanguinis, & humorum on his pages laxantur, ut recrementi ferofi exitus patela ma pari omnino ritu, ac cum spiritus nitri Butyro Antim au nii, etiam Aquæ fortis limaturæ ferri affusa, ebullin tur nem magnam cum calore, & fumo nigrescente a (in quantum sc. particulæ sulphureæ, dum sales com im nantur, velut ab igne accenso confertim avolant, Quo ve que flamma actualis hic non accenditur, ratiod mui quia particulæ plures falinæ, una cum fulphureis alce dunt; à quibus hæ, ne prorsus coeuntes efflagrent, inition que sejunguntur.

Bezoart. minerale compendio magis parandum po hibetur ad hunc modum. Butyrum Antimonii aq. fu infusum, pracipitabitur in pulverem album, Mercuni raq. vita dictum: qui exsiccatas injiciatur sensim sali nini aco CAP.II. Diaphoreticorum species ac Formula. 200

crucibulo fuso, & per hora quadrantem una fluere finatur. posteanitro aq. fonte affusione crebra foluto, calx alba, & fixa remanebit. Quæ tamen, etiamsi pro diaphoretico usurperur, longe differt à Bezoart. minerali, quoniam in illa sales menstruorum, à quibus medicamenti virtus plurimum dependet, fere in totum abluuntur: quinimo illud propius ad naturam Cerussæ Antimonii acil cedit, seu potius idem cum ea esse videtur.

2. Antimonium Diaphoreticum.

tem

pro

mu

s At

n po

q.fo

2. Antimonium Disphoreticum.

Antimonium bis, velter calcinetur, cum mitri aquo ponmo dere, dein in Crucibulo liquatum, vel aliquamdiu fundatur; vel carbone injecto tamdiu detonet, donec, sulphure penitus que absumto, calx sale & terra fere rantum constans, atque t, particulis igneis imbuta remaneat : qua, cum crebra ablution tione (uti mos est) edulcoratur, mere caput mortuim, sive terra insipida evadit. Et, quamvis diaphoretici nomineinsigniatur, nescio cujusmodi ejus particulis hæc vir- Ejus Ætiologia. tus attribui possit; atque talem effectum ab hoc pharmaco sæpius frustra expectavimus. Pro sistendis seri, aut sanguinis fluxionibus non raro cum fructu adhibetur, eo quod hac terra propriis falibus orbata, alienos quibus forte in corpore nostro occurrit) acidos sales imbibit; qualem energiam Crocus Martis, per reverberii ignem paratus, à simili causa, prout alibi iniod nuimus, obtinere videtur.

asce Cerussa Antimonii, è puriore ejus parte, sc. Regulo cum Cerussa Antiit, unitro calcinato, parata, solummodo calx ejus purior, seu ma-monis. gis defacata existit. In cujus praparatione Tartarus additur, quoniam Regulus Sulphure (fine quo nitrum non efflagrat) pauciore dotatur; quamobrem ut calcinatio melius peragatur, Tartari, qui particulis sulphureis abundat, additiocritic opus est.

Dd

3. Flo-

fa

01

12

P

tu

vi

fa

cu

in av

fp.

au

qu

in

cu tin

qu

lat

m

tu

OC

fur

tic

rea

exp fale

clas

fices

3. Flores falis Armoniaci.

3. Flores falis Armoniaci.

Be Salis Armoniaci pul. lib. j. limatura ferris simul trita, & mista destillentur in retorta collia plioris, igne reverberii per gradus aucto: liquor fan scens, qui spiritus salis est, in recipiens exstillabit, que flores partim in bujus latera, partimque in retm collum sublimabuntur, qui collecti in vitro servent Dosisgr. v. ad 15.

Apparatus buns variatio.

Hac operatio peragitur miscendo salem Armon cum cum colcothare loto, etiam cum calce aut faler tari. Hujusmodi mixturæ ratio est, Primo utsal Am niacus à fusione impediretur. Secundo ut cum salish oris particulæ ferro, colcothari, aut calci Tartana hærent, volatiles eorum, vinculis liberæ, facile ala dant. Tertio ut flores, dum ascendunt, quidpiana terius concreti, sc. Martis, Veneris, aut salis Tan secum vehant, ejusque virtute imprægnentur. Quan sublimatio cum ferro, aut calce Tartari peragini, capite mortuo utroque, Tincturæ cum spiritu vinin contemnendi usus eliciuntur.

4. Spiritus falis Armoniaci.

4. Spiritus falis Armoniaci.

deem caratus, a lint i cavia, prout sig Re Tartari cum nitro calcinati, & falis Armonio, lib. iij. singulatim pulverata, & mista, pomantur is curbita ampla, affundendo aq. font. lib. vj. vel vii destillentur furno arena. Spiritus levissimo calm scendet purus, & valde penetrans, sine ulla empyreum ring hunc si Cucurbita altiore rectifices, sal wobatili pun dis mus in alembicum sublimabitur.

Proce

40

,6

011

etr.

rm

sfi

Ti4

asco

ma

ant

nanc

tu,

ning

Processigs hujus ratio hoc est. Sal Armoniacus constat Processis ratio, fale volatili ex fuligine, & urina, & fale marino ; moni omnescum inter Jublimandum combinantur, particula falino volatiles, fulphureis adhærere folitis exutæ prorfus, à salino-marinis figunturadeo, & staniminannr, ut aufugere nequeant. Quamprimum vero hoc vinculum solvitur, viz. quando hic sal compositus, cum fale Tartari in aqua dissolutus intime miscetur, Particulz falis marini, falino-fixis Tartari coherent, proindeque volatiles carum comptexibus dimiffay & ad avolandum parate, facilime afcendunt : quod autem spiritus sale Armoniaco extillatus, nullam, uti fuliginis, auturina flagmata, graveolentiam habet; ratio eft, quoniam in compositione ista, sal volatilis, salis marini interventu particulis quibufque sulphureis exuitur; quæ, spiritus salis cum fuligo aut urina per se destillantur, sali volatili per- Armoniaci, setinaciter adhærent: quod ex utriusque soctore plane li-cis ac spiritus C. C. aliique ejus quet tum insuper quia liquores econcretis istis extil-farina, panticulis lath primo limpidi & claris postea flavescunt, ac de-Julphureis exuimum subri, ac nigri, & opaci evadunt, viz in quantum particulæ fulphureæ à falinis primo firbjugatæ, & occultata, sensim emergentes, sele explicant, alissque supereminent.

Quod vero in compositione salis Armoniaci, par- Et quaratione. ticula Salis marini, urina, ac fuliginis partem sulphuream abigunt, atque salem volatilem figunt, etiam hoc

experimento (quod Clarif. Zwelferi, pro figendo fale volatili inventum est) manifeste patet: Ex. gr.

R Salis volatilis è viperis, urina, aut G.C. proliciti q. v. buic Cucurbit a stricti, &, excepto parvo foramine, almi clause orificii indito, guttatim instilla spiritum salis marini, ad eminentiam ij. vel iij. digit. donec sal omnis pun dissolvatur: solutionem hanc filtra, & in cucurbita ad secitatem abstrahe. In fundo sal boni odoris, subacidus, o salini saporis remanebit; cujus usus ad plures affectus

Dd 2 eximie

Diaphoreticorum species ac Formula. eximie prædicatur: fuper hoc amplius expertus for nempe guod, falem tuum volatilem fi recuperare w les huic falem Tartari committas, & in phiala full mes; fal volatilis putissimus ascendet. Hocmodos ritus fuliginis, C.C. & fanguinis ita rectificare poli ut fulphure eorum penitus abacto, remedia magis gra & minus corruptibilia evadant.

Spiritus ifte cum calce viva, 6 quomodo deftillatur.

Spiritus salis Armoniaci etiam aliis mediis destil lixivio Cinerum tur, viz. siquando falis istius solutio cum lixivio fi fixi, aut calcis vivæ in æq. p. miscetur; namquehis forsan quibusdam aliis modis, dum particulæ salism rini nova connubia ineunt, priores nuptæ aufugu Pariter habet circa destillationem urinæ, uti proprior loco ostenditur.

5. Spiritus Fuliginis, C.C. Oc.

5. Spiritus Fuliginis, Sanguinis, C. C. &c.

Re Fuliginis è lignis combustis ponderosa, ac infun cis cum nigredine splendescentis q. f. ut retortatun fupra medietatem impleatur; dein recipiente amplo de ptato, destillatio igne reverberii, per gradus ad mb critatem aucto instituatur; brevi ascendent spiritu fumo albicante, dein oleum flavum, cum sale volatili, ultimo oleum nigricans; sal per se colligatur, lique liquus ab oleo nigro per filtrationem separatus, redit tur, destillando in Balneo Marie, aut arena, but ter: etiam (al volatilis, rectificando in cucurbita du deparatus servetur ad usum. Dofis (p. gt. 12 46) Salis agr. vj. ad xij. vel 15.

Frustula vel ramenta C. C. vel eodem modo, nudo, vel in retorta vitrea furno arena destillento Pariter item è cranio, offibus, & sanguine, spiritus, " sale volatili ac oleo fatido proliciuntur.

6. Gui

n

d

T

fa

tr

tu

a

ci

ec ri

ga

in

710 (e)

tu

70

fn

P

fli

tu

lei

re

fta

tin

Pi

ret

ho

m

tat

6. Guiaci, Buxi, aliorumque lignorum ponderoso- 6. Spiritus Guirum spiritus, & Extracta resinosa. 11 1 190 190 milium.

Hujufmodi ligna Diaphoreticis merito accenferi inde constat, quod decocta sudorifera potissime ex iis parantur. Horum virtus Hydrotica in principio tum falino, tum sulphureo consistere videtur; quippe utriusq; generis particulis hæc corpora abunde referciun-

tur. Quare præter communem per infusionem, & codionem, præparandi modum, Analysi chymica principia illorum activa nempe falis, & fulphuris feorfim educuntur, atque in concreta peculiaria, nempe in spiritum, oleum, & refinam redacta, Diaphoretica ele-

gantia, jucunda, & magis efficacia constituunt.

ıbi.

) fp

H

is,

Sm

47

tem:

1 44

neb

as i

ili,

107 1

Fife

bis t

entr

5,00

1. Spiritus, & oleum ad hunc modum paruntur. n Scobis ligni Guiaci lib. ij. destilles igne reverberii, vel infurno Arenæ cum calore forti, Prodibit liquor acris, & nonnibil acidus, oleumque flavum, ac nigrum; ultimum boc separa, & reliquum in cucurbita rectifica, habebis spiritum clarum, & odore acrem, at que etiam flavum & ponderosum oleum, quod in fundo laticis aquosi subsidet. Dosis spiritus 3 s. ad 3iss. olei gt.vj. ad 15. in convenienti vehiculo.

Medicamentum utrumq; Diaphoreticum est, & cum Ejus Ætiologia. fructu in Hydrope, Scorbuto, & Lue venerea usurpatur. Proculdubio hujus concreti pars falina, quæ partim in fluore est, partimq; volatilis, una cum phlegmate, spiritumita dictum constituit; & pars sulphurea purior oleum flavum, quod insuper ob falis portionem adhærentem grave est, ac subsidet: Quinimo spiritui, sive stagmati acido-acri, particulæ quædam sulphureæ pertinaciter adhærent, propterea ut semper sæteat, & limpiditatem cito amittens in flavum, & rubrum degeneret. Oleum nigrum constat sale, & sulphure crassiore, hocest, cum terræ portione admista. In Guiaco Elementum falinum, quoad maximam partem, ultra fixitatis, in fluoris, & volatilitatis statum evehitur; quare lixivium

lixivium è cineribus ejus, minus salis exhibet. Long secus habet in Tartaro, cujus particulæ salinæ aliquot tantum in sluore, & volatilitatis statu sunt; plusing tamen manent sixæ.

b

a

Pd

fp

ri

fo

m

tu

ft

tu

ne

m

7. Refina Guiaci.

7. Resina Guiaci paratur eodem modo, quo resu Scammonii, aut Falap. sc. tinctura extrahitur cum son tu vini, dein abstrahitur ad medictatem, atque lympa cucurbità infusa, resina in copia ingenti pracipitabin qua exsiccata & pulverata, detur a j. ad 3ss. camala sudorificis in forma solida.

Ejus Ætiologie.

Resinam hanc Guiaci partem sulphuream esse, in constat, quia post extractionem hujus, si magmand duum in retorta calore Arenæ, aut igne nudo destibis, phlegma, & liquorem acidum in proportiones lita habebis; olea vero in perexigua tantum quantum prodibunt. Quamobrem à spagyrica hac ligni sul Analysi concludere licebit, elementa chymica, qui & qualia olim alibi asseruimus, mixtis revera inche & non ab ipsa 1720 (prout nonnulli aiunt) tantu apparenter produci.

8. Spiritus Tar-

8. Spiritus Tartari.

Re Tartari albi electi, ac splendescentis, loti, or siccati (seu potius uti Zwelferus prascribit soluti ur nica vice chrystallati) lib. iiij. destil. in Retortam recipiente amplo, igne per gradus aucto, donec sumir nitus cessabunt. Habebis phlegma, spiritum, oleum tum, or nigrum: hoc ultimo separato, liquor reliquo cucurbita vitrea inditus, calore Arena bis, terve tetiscetur, abstrahendo quaque vice tertiam solumm partem. Dosis sp. 3s. ad 3j. olei 3s. ad 3j. incompraparato satis potenter sudores movent.

DÇ.

inz

efin

peri-mphi

ff#r

Alie

Tel tilla

e 10

titat ifti

effe ntui

ACH

acid mit:

mH

lique ve # 2710

arti

Tartari genefin, & Analyfin, confideratione multa Praparationis dignam, non est ut hic loci plene tradamus: verum, ut Atologia, breviter Anatomen ejus perstringamus, concretum hoc plurimo sale (cujus particulæ plurimæ in fixitatis, & aliquota in fluore, & volatilitatis statu funt) multo sulphure, pauco spiritu, atque phlegmate, & terra mediocribus constat. In destillatione sal volatilis cum foiritu ascendens, liquorem nonnihil acrem, & pungentem reddit; qui insuper, ob salis fluidi, & sulphuriscopiam, aliquantulum acidus est, ac insigniter adeo fætet, ut vix ulla rectificatione bonum odorem acquirat. Quoad hujus stagmatis exstillati contenta, haud multum à Guiaci producto discrepat, nisi quod spiritus minus acidus est, ac non ita promte corallia, ac testacea dissolvit: verum inter hujus, & illius caput mortuum discrimen ingens occurrit, quoniam è Guiaci cinere salis fixi minimum, ac è Tartari calce ejus plurimumelixiviatur. Cujus ratio è prædictis patet.

A day conservation and a record for the

die von de la company de la co

รับเรียบสุดยาสตร์ เล่ากรี

SECT. V. the string who are the

CAP. III. SECT. V.

De Diaphoresi nimia aut Depravata, ejusque Remedio.

Um vita nostra in perenni sit fluxu, ideoso nova addi, & apponi, ita vetera, & effat continue substrahi, & amandari debent. Qui propter ut particulæ quæque superflux, incongruæ, perpetim amoveantur, multiplices exten decessium & excretionum vix; in quibus tamen s ciendis natura sape nescit modum, & vel citra veluli illud, quod maxime commodum est, subsistit. Qui modo Evacuationes istas, quæ à Peripheria sivean riori corporis ambitu introrfum ducentes, per cloan quandam particularem excernunt, quoties in excel vel defectu peccant, moderari, aut corrigere opona in superioribus ostendimus: Methodi ratio nunco stulat, etiam ut Diaphoreseos, (quæ à centro vent circumferentiam tendens, excretio maxime general & diffusa est) siquando nimia aut depravata sueritan delam tradamus.

Diaphoresis nimia affectio frequens eft.

Et quidem ejusmodi Affectionem sæpenumerom dere observationi vulgari satis obvium est. Quipp nihil usitasius est, quam quosdam Phthisi, aut Sor buto laborantes, aliosque à febribus diuturnis tande ægre convalescentes, quinimo nonnullos absque morbo, aut mes pare evidenti fudoribus affiduis, & [2] immensis obnoxios degere. Itaque circa i pid guon nimi primo inquiramus quot modis, & quibus de causist evacuatio exoriri possit, deinde quæ remedia, & qui Administrationum modi in singulis ejus casibus ma me conveniunt, exponamus.

Interdum alterius morbisymproma eft.

Quoad prius horum, Sudatio crebra, & immodi

nonnu

12 C

C

q

ft

pt

quift

ut

pe

qu

rat

tua

&:

dit

ma

in .

mo

con

cile

cuji

fcen

con

adec

rit,

imm

mut

hebo

CAP.III. De Diaphoresi nimia aut depravata. nonnunquam alterius cujusdam morbi præsentis symptoma est; namque in Phthisi, & Scorbuto (prout iam dictum est) hoc familiare est: cujus ratio in eo consistit, quod nempe cum sanguis aut miasmate quodam impuro inquinatus, aut dyscrasiam nactus, succum alibilem massæ ejus jugiter susfusum rite concoquere, & assimilare nequit, eum usque degenerem, & subinde cum aliis recrementis ad plenitudinem aggestum, secernit, & per sudorem foras ejicit.

Sudationis hujus Cura omnino à morbi, cujus symptoma est, Therapia dependet; interea circa hanc, quantum ad victus rationem pertinet, ex symptomate ilto Indicatio utilis, & necessaria desumitur; nempe, ut, cum affectibus istis sudores nocturni, & copiosi superveniant, Diæta ex alimentis omnino tenuibus, viz. lacte, jusculis avenaceis, cremore hordei, & similibus, quorum particulas lenes ac molles massa sanguinea ferat, ac minime ex carnibus, aut cibis fortioribus, insti-

altra duo cara ceffi ceffi ceffi ceffi ceffi tuatur.

ralis

t,m:

200

uippo Scor-

nder

ie ali

z fap mian

istal

qui

mar

onnu

2. Epidewas nimia, interdum alterius morbi prægressi, 2. Quandagne &aboliti Effectus est, uti cum febribus diuturnis succe-item effectus. dit: namque ita passim accidit, incendia febrilia, in madores hydroticos terminari (uti cum æstas torrida in Autumnum pluviosum cedit,) ut vix quisquam à morbo isto longiore, absque indispositione hac relicta convaluerit; quæ tamen in aliquibus moderata, & faale curabilis est, in aliis vero gravior, & affectu isto, cujus soboles erat, haud minus infesta. Novi Adole-Exemplum nescentem, qui, postquam à febre quartana decimestri tabile Diaphoreconvalescens, paroxysmis carere coeperat, in sudores sessimia. adeo profusos quotidie deliquescebat, ut necesse habuent, camisiam, & lodices per totum (veluti si aquis immergerentur) madefactos ter in unaquaque nocte mutare. Propter evacuationem hanc, ita per plures hebdomadas continuatam, adeo caro contabuit, & vi-

0

n

p

P

41

fi

bi

pl

po

no

ta

ft:

bu

ni

ce

cit

200

eri

fia

cut

Te

ren

fall

def

alta

Ch

alch

res exhaustæ suerunt, ut sere in sceleti marcorem rei geretur. Hic, cum variis remediis sine magnosma diu usus suisset, demum lactis Asinini vespere & man potu, & diæta reliqua ex lacte vaccino instituta, bro

tempore convaluit.

Ætiologia ejus.

In hujusmodi casibus sanguis contenta sua perpen rejiciens, & per Arteriarum oscula velut evomens, ha solummodo chylum, è visceribus sussussiminat, ast insuper în pabulum suum, & sucon nerveum, & partium solidarum farcimenta resorbes ea mox omnia una cum liquore nutritio fastidiens, po cutis poros expellit.

Diaphoreseos nimiæ cauja.

Partim à sanguinis crasi vitiata,

Affectus hujus causa potissima in sanguinis dysers & debilitate confistere videtur; quatenus nempel quor ejus, inftar lactis acescentis continue fundi, i que serositates præcipitari aptus fuerit; quaproptert propria ejus deliquia, tum humores quique aliunden fusi, siquidem assimilari nequeant, protenus secerm tur, cumque pori cutis valde patescant, per diaphora potius quam per aliam quamvis excretionis viam for Quod autem fanguis adeo in fusional amandantur. ve fluores disponatur, plerumque in causa est, Salissin di, sive acidi (quemadmodum in lacte acescente) massa ejus dominium. Interdum vero Succus Ner us in acorem degener, prius & potius in culpa est, p inde namque recrementa ejus acida in sanguinems mandata, massam ejus fundunt, inque serositates po cipitant: porro è tali causa Diabeten, & sudorem ! glicum ita dictum (quoniam hic Eudemius fuit) gines fua habuisse censemus.

Partim ab accensione ejus desciente.

rafi & fermentatione vitiatis, verum quandoque proper accentionem ejus depravatam exoriri folet. Eritu sanguis, ob sulphuris excessum febriliter estra scens, subinde in sudores erumpit, superius ostens

CAP.III. De Diaphoresi nimia aut depravata. 219

eft. Porro haud minus ob fulphuris defectum, fymptoma hoc interdum succedit: siquando enim sanguis depauperatus, & aquosior factus, minus accenditur, propterca, quoties à calore adscititio, aut corporis agitatione, in motum rapidiorem urgetur, necesse erit serositates ejus, (siquidem efflagrando absumi, aut insensibiliter exhalare nequiverint) in fudorem exfolvi. Sulphur in fanguine deficit, vel quoniam absumitur, uti post febres diuturnas, vel quoniam ob pabuli inopiam non fatis progignitur. Posterius hoc observare licet non tantum in plerisque hominibus, qui aut Annona angustati, aut Diæta Quadragesimali usi, à cursu aut deambulatione citatione, mox in ipidpuon incidunt, fed infigniter etiam in jumentis, quæ cum gramine aut fæno recenti vescuntur, à labore quovis plurimum sudant, & cito oblanguescunt.

renes derivare.

CIII

el

tur

efi

nr

rei

for

es!

Ad

en

nr

1. Harum prima, ejusmodi remediis persicitur, quæ 1. Indicatio prisalisacidi in sanguine, aut succo nerveo præpollentias ma.

destruunt, item quæ sulphuris (si forsan desiciet) exaltationem promovent. In quos sines Antiscorbutica, Humorum DysChalybeati, item medicamina sale volatili, nitroso, & crassas tollere.

alchalisato prædita sæpius juvant: singulorum ex his
formulas quasdam subjiciemus.

Re Conser. florum cichorei, fumariæ, ana zij. pul. e- Elessuarium. boris, C.C. Corallii præp. ana zj. Margaritar. zss. Spec. diarrhod. Abbatis zj. ligni Aloes, sant. Citrin. rub. ana zss. salis prunellæ ziij. cum s. q. syrupi de fu-E e z maria;

De Diaphoresi nimia aut depravata. maria; f. confectio, sumat. quant. nucis Jugland

vespere, & primo mane, superbibendo aut Julapiile

pe

ne

Pa

liu

tu

flu

ca

pu

mo

au

pil

rat

hil

tu

ap be

: fta

01 fec

ne

PC

ra

ig

pr tes

fo

ve

qu M

pr

67

po

re

quentis, aut ag. destillata ziij.

Julapium.

12 Aq. fumaria, Jugland. simp. ana zvj. Lim cum, Lumbri. ana 3j. sacchari 3vj. misce f. Julapin

Be Summitat. Abietis, Tamarisc. Cupres. ana M iiij. Myrti M. ij. folior. Nast. aq. Becabun. Eupaton Hyperici, ling. Cervina, veronica, ana M. iij. cortio exteriores 12 Auran. incis. & contus. affund. cervil Brunswicensis lib. viij. destil. organis communibu liquor totus misc. & edulc. ad placitum. Doss

bis in die.

Aqua destillata.

Chalybeata.

Syrupus.

Pulvis.

Tingure.

Expriffio. Be Foliorum Taraxici, nastur. ag. Plantag. bes bung. ana M. iij. contusis affund. aq. destil. prascin lib. j. f. expres. fortis. Dosis ziij. ad iiij. manelin nona, & quinta pomerid.

> Juxta hanc methodum in virium languore, &m Eturnis sudoribus post febres diuturnas præscriberes leo; quæ tamen remedia si minus juvabunt, adchi beata perveniendum erit.

Re Syrupi de Chalybe zvj. sumatur cochl. j. 111 & hora quinta, cum aq. fupra præscript. 3iij.

Be Pul. eboris, Corallii pr. ana 3ij. croci Martin lis chalybis, ana 3is. f. pul. Doss 3ff. bis in die com ejusdem destillat. 3in.

Be Tinctura Salis Tart. 31. dosis gt. 20 ad 30 in die cum aq. destil. Eodem modo Tincturae con item è gum. & balfamis paratæ exhiberi post Porro in his casibus sp. C.C. urinæ, aut fuliginis cum fructu exhibentur.

Secunda intentio Secunda intentio pro sudationis nimiæ Therapu confistit in porogum alteratione. pororum debita constitutione consistens, fere tage per administrationes exteriores perficitur; in quem finem totius corporis inunctiones cum oleis amygdal. Palmeti, unguento è floribus Aurantiorum, & simiim lium, adhibeantur; quinimo lintea his imbuta gerantur. Nonnunquam Balneationes in aqua frigida, aut All fluvio, quandoque aeris mutationes conveniant. Circahorum usus (cum satis vulgo innotescant) non o-

puserit, particulare hic regimen præscribere. tie

tori.

viju bus

30

beck

CTIL bu

hal

25,

CH A

304

M

Atvero hic opportunum videtur de affectu quodam De affectu, qui molesto ad Diaphoresin, aut saltem ad Marrold nimiam, vulgo dicitur, autinordinatam, spectante, verba quædam facere. Sæ- Aptitudo ad fripius observavi quosdam poros corporis (sive transpintionis organa) eo modo dispositos habuisse, ut à nihilomagis, quam ab aeris appulfu inaffueto, læderentur; intantum, ut, cum inxegos & ivozipaes, etiam quoad appetitum, fomnum, & membrorum robur recte habentes, satis sani viderentur, attamen ne levislimum illi nudi aeris aut venti afflatum perferre potuerint, quin the flatim maxima spirituum perturbatio, cum facultatum omnium concidentia & totius corporis indispositione sequeretur; cujusmodi antiav adeo leviter contractam Ejus Descriptio neccito nec facile excutiunt, verum ægre, & non nisi post longum tempus ad pristinum statum se recuperant: in hanc Armagenar proclives, aerem, plusquam alii ignes, aut aquas formidant. Hinc quidam extra fores progredi non audent, alii intra cameram clausam degentes, nec oftium, aut fenestram aperiri patiuntur, & si forfan levis aura alicubi per foramen occultum inspiraverit, illico persentiunt, & noxam ejus luunt. quosdam à tali mesquires per plures menses lecto assixos. Memini Pedaneum satissanum, & robustum, qui supra decennium eubiculo suo non exivit, nulloque ad exeundum pretio, aut suasu adduci potuit : cumque postea, Ædibus incendio conflagrantibus, vi extraheretur, per plures exinde menses, sine alia quavis læsio-

ne periculose decumbebat: alii super aream, aut pan po mentum lapideum, terreum, aut lateritium stare, an ambulare verentur, magnam exinde noxam com ga Plures alii hujusmodi casus passimeva ca here foliti. unt, quibus insuper hæc infelicitas accedit, quoda lu liter affectos pauci miserentur, nec reipsa sed tanto go imaginatione laborare credunt.

de

tur

nis

du

nes

titu mi

tari

Cip

fthi

unt

Etiologia inquiritur.

Itaque in Pathematis hujus naturam, ut pauloing Et ramus, haud prorfus de nihilo esse, quod queranturil po censemus, quin proculdubio pœnam quandam, il no molestiam ipsis à frigore suscepto, sive durvous modo: riis terato inflictam persentiunt: ut vero constet, quant tio ea sit, & in quo ratio ejus consistat, imprimis consistat rare oportet, quo ritu ordinario, aeris ambientis pi adi ticulæ in cutis nostræ poros agunt, eorumque subjed sen nempe spiritus Animales, circa corporis superficient au bique diffusos afficient. Enimyero hos siquidem at Qu reæ cujusdam indolis, sive naturæ fuerint, à conger & ribus tum auræ, tum lucis particulis, dummodo iism van portionatæ adveniunt, refici valde, inque blande dir quasi expansionem accieri constat: Pariter & sangu ambiente affici- dum circuitu suo exteriorem corporis oram pertrant ibidem perinde ac in præcordiis, tum fuligines suaspe flas arteriarum ofcula exhalat, tum pabulum nitrofum p flamma sua sustinenda per venarum hiatus suscipit. Pa pter hæc & fanguinis, & spirituum animalium bens cia, pori cutis rite conformari, eoque modo patent debent, ut aeris, & lucis particulæ in copia modera nonnihil refractæ, cumq; blando allapfu utriufque rum hypostaseos oras extimas feriant. Nam secus agentis ad patiens hoc, aut illud, vel simul utrumqu appulsus improportionatus fuerit, statim in hac, s illa, aut simul in utraque animæ parte perturbation tion oriuntur. Nam si spiritus exterius degentes, auten sign debiles, infirmi, ac cito dissipabiles fuerint, aut a aeri por

Quo ritu tum fauguis, tum [pivitus, ab Aere untur.

CAP.III. De Diaphoresi nimia aut depravata.

223

poros cutis nimis apertos Aere nudo & asperiori objiciantur, passim accidit, eosà levi quavis occasione in fugas, & distractiones adigi; proinde ut non tantum cirva cacorporis partes exteriores, dolores, spasmi, aut resode lutiones hic, illic excitentur; fed nonnunquam à frinte gore (uti dici folet) suscepto, totius animæ concidentia (que non cito nec facile sublevatur) succedit. Et quidem hinc prædictæ circa da molinationes potissimum oriuntur, in quantum Anima sensitiva, aut In non robusta, aut non munita satis, aeris externi iniudo riis nimium patescit; proindeque ad appulsus ejus fortiores, in hac autilla parte, aut simul in tota ejus hypothe stali, perturbatur, inque anticas non statim recuperabiles pa adigitur. Porro hinc etiam Animæ pars flammea, consed sensu, haud minus quam idiopathia, propter aeris ocaufum improportionatum affici, & commoveri folet. duippe fibræ & propagines nerveæ in corrugationes, & spasmos adactæ, vasa sanguifera ab ipsis circumligata, variestringunt, proinde ut sanguis in sluctuationes inor-din dinatas compellatur. Insuper massa sanguinea per se, 1gus tum quoad accensionem, tum crasin ejus transpirationis depravatæ vitia plurimum luit. Respectu prioris, ant flamma vitalis, circa corporis superficiem gliscens, à duro aut asperiori ejus susslatu in nutus, & trepidatio-nes, variasque inæqualitates (quibus tota anima succuand titur) cogi folet. Dein fatis vulgo innotescit, cruoris mixtionem à nihilo magis quam à Auxvog vitiata periclient tari: hincenim fluores, & in massa ejus serositatis prædi cipitationes, à quibus catarrhi, tusses, paroxysmi A-Ithmatici, nephritici, & Arthritici contingunt, ori-105 que untur.

Ex his facile erit Affectionis, de qua nunc agitur, ra- Ab illorum Aftionem formalem, simulque causas, & curationes de-felione prædicta signare. Enimyero quod aliquis à frigore, aut nudi cedent.

De Diaphoresi nimia aut depravata. rem, aut stuporem, vel paralysin contrahat, ideo fi quia spiritus Animales, intra fibras membrana as scatentes, perculsi, & fugati in distractiones; guntur: quod fi amplius à tali resparer totius corpon languor, & virium prostratio contingunt, non private spirituum manipulus, sed tota eorundem hypostalis live integra anima fensitiva plecti videtur; quæ nemn perculfa, adeoque in minorem ambitum contracta, decurtata, intra corporis organa subsidit, ejusques cultates flaccescere finit. Insuper his, si cuipiam aerii cautius exposito, brevi tumor, aut phlegmone, odo talgia, catarrhus, tussis aut pleuritis supervenium, si rigor subsequente mox æstu, & incalescentia semi exoritur, indicio est sanguinem, haud minus qua spiritus Animales, ab improportionato aeris appul affici, proindeque liquorem ejus, aut in motu, & censione perturbatum, ad effervescentias febriles sponi, aut mistione solutum, in varios fluores & len fi laticis præcipitationes adigi. Immensi hic operis toedii esset, singulos affectus describere, qui interdu tali # 199 para origines suas debent. Hinc cephalalgia, 18 tigo, affectus soporosi, catarrhi, Coryza, Angina, op thalmia, tussis, vomitus, diarrhæa, aliorumque mon rum Ilias sæpenumero procedunt; in tantum, utn gus, morborum fere omnium caufas evidentesad bu hæc genera, sc. crapulam, & frigus contractum reto foleat.

C

de

ter

aer

ad

ve

fx

du

de

di

pte

eti;

qui

bit

tun

cru

2004

hu

cip

Pra

VIX

que

rof

tiv:

mis

lis,

nur

vel:

ta,

nat.

per

quil

mu

lita !

Morbi prædisti procatarnis consistit

Hactenus de rois, depravatæ rationem formalem, causas conjunctas descripsimus. Quod vero spectara procatarxin sive prædispositionem, propter quant præ aliis, ad frigus captandum apti sunt, dico has aut in spirituum Animalium, aut sanguinis, aut postrum (sc. unius ex his, aut simul plurium) vitio sistere.

1. Partim in Spiritibus.

1. Spiritus Animales quandoque in culpa funt,

CAP.HI. De Diaphoresi nimia aut depravata.

debilis admodum nihil durum, aut asperum, quod exterus iis objicitur, sufferre valent, quin statim à nudi aeris appulsu in fugas, & distractiones vertuntur; quemadmodum plurimi post longas ægrotationes, sub dio verlari horrent, & quamprimum aprico exponuntur, sepissime in recidivas incurrunt: porro spiritus interdum ad Diaphoreseos vitium istud inclinant, quatenus degeneres illi, indolemque acrem, & irrequietam nae fa di, à quovis aeris appulsu in a mezicus aguntur. pter qui ob spiritus ita dispositos hy pochondriaci fiunt, etiam affectioni (quam descripsimus) obnoxii, à levi

quavis occasione frigore tentantur.

pull kar

s d

15 2

rdiz

opt-

it vu

bia

efen

m 4

han

O CO2

2. Sanguis duplici ratione ad danions depravatæ ha- 2. Partim in bitudinem disponit: viz. tum respectu temperamenti, sanguine. rum mistionis ejus. Quoad posteriorem hanc, sæpe cruoris compages adeo laxa, & dissoluta existit, ut à suppliere quavis exigua, & præcipue ob aeris frigidi, aut humidi appulfum, in fluxiones, & serositatum præopitationes vertatur, in tantum, ut tali fanguine præditi, nequaquam extra fores progredi, immo vix prospicere audeant. Cæterum massa sanguinea quoad temperamentum fuum sæpe calida & vaporosa admodum, effluvia summe acria, & penetrativa exhalat; à quibus dum cutis pori reserantur nimis & patentiores fiunt, tum spiritus, tum flamma vitalis, aeris nudi, ventique injuriis, plus debito exponuntur.

Tertio mala pororum constitutio, aut ab ægrotatione, 3. Mala porum velaliis modis producta, autetiam naturalis & ingeni- constitutione. ta, ad istum pravæ diaphoreseos habitum valde inclinat. Nam siquidem meatus isti nimis patuli, fere semper dehiscunt, sanguis, & spiritus in toto, aut partibus quibusdam, contra externi aeris occursum haud satis muniuntur. Talis pororum amplitudo quibusdam inta & naturalisest, utpote qui carne molli, & laxa præ-

diti sunt, cutem plerumque tenuem, & valde cribatam habent: insuper propter varia accidentia freque ter contrahi solet: post diætam sudorissicam diu com nuatam, item post sudationes crebras, quæ circa sen um declinationes erumpere solent, cutis pori per los gum tempus ad summum extensi, & patesacti, diu postea dehiscunt, & fere semper apertiores manent.

Ciratio Ejus.

Affectio hæc, etsi mortem non minetur, quia tame vitam valde molestam aut prorsus inutilem redde Therapeiam adprime meretur: ad quam moliende intentiones Curatoriæ erunt potissimum hæ tres: primo ut tum spirituum, tum sanguinis debilitates, sindejectiones, aut depauperationes sanentur. Secund ut utriusque illorum dyscrasiæ (si forte adsint) tollætur. Tertia ut pororum conformatio debita prorretur.

1. Intentio prima Spirituum corroboratio.

1. Præcipuus hujus negotii cardo, circa primaml tentionem, quatenus ea spirituum Animalium comborationem five totius Animæ sensitivæ ampliatione respicit, vertatur: quippe nisi Patientibus considenta quandam assumere persuasum sit, ita, ut foras prodim res ultimas exerere, & naturam ad duriora indies a randa assuefacere tentent, medela omnis frustram quapropter victu lautiore, & alacritate haud min quam medicina opus erit, nimirum ut spirituum la malium copiæ, indies instaurari ac augeri, illæque fuper ausis subinde majoribus obsirmari queant: inqu fines, vina generofa cum cibis opiparis moderatefu ta egregie conveniunt. Porro studiis & curis (# bus Anima deprimitur) omissis, tempus otio, & creationibus, aut exercitiis modicis teratur. Per jusmodi victus rationem rite institutam uti spiritusa males reficiuntur valde, ita fanguinis cafus, & dep perationes inflaurantur.

Propter eosdem fines etiam medicamenta sequent sequent

cum fructu exhiberi possunt.

CAP.III. De Diaphoresi nimia aut depravata. 227

R. Sp. succini Armoniaci q. s. sumantur gt. 15 ad Spiritu 20. vespere, & primo mane in cochl. j. Aq. destillatæ

sequentis, superbibendo ejusdem cochl. 9.

bn

uen

one

los

1 po

m

ddi

nda

17

s, fin

und

olla

1001

ml

2011

one

iren

s alp

ratu

min.

lue i

nqui

(qr.

Perh

depa

quen

R

prana, balfamita, ana M. iiij. rad. Angelica, Imperatoria, ana 3vj. Zedoaria, Galang. minoris, calami aromatici, Ireos Florent. ana 3iff. Cubeb. 3iff. nucis Moschat. Caryophyl. Cinnam. ana 3j. Gort. exteriores 12 Aurant. 6 Limon. incis. & contus. affunde vini albi, & Canarini ana lib. iiij. destil. organis communibus, liquor totus misceatur, & edulcoretur cum saccharo perlato: inter destillandum Alembici capitello suspendatur nodulus ex Ambra gris. 3j. Mosch 3ss.

sumanturgt. 15. ad 20. mane horâ nonâ & quinta p.
merid. in cochl. Aq. præscrip. superbibend. ejusdem ziij,
seu potius mane superbibatur haustus Tea vel Coffee

vel Chocholat. ex decocto salvia paratus.

Paulo ante Prandium, sumatur haustus vini Xero-

Quando hæc aliquamdiu usurpata intermittere visum erit, sequentia eorum vices subeant.

Loco sp. Electuarii sequentis dosis vespere & primo mane sumatur cum aq. destil. aut cum vino viperino.

Re Cort. Citri humide condit. 3iss. Myrobal. con-Electuarium. dit. 3j. nucis moschat. Zinzib. condit. ana 3ss. Confec. de Hyacintho, Alcherm. ana 3iij. Margarit. pr. coral. rub. pr. ana 3iss. cum syrupo de succo chermes, f. Elect.

Pro potu ordinario bibatur, alla medicata juxta modú Alla medicata. sequentem parata, viz. doliolo iiij. Congiorum indatur sacculus sequens.

Ff 2 Re Gal-

Be Gallum vetulum semicoctum, & minutim in alo cisum, folior. Salvia, lingua cervina siccat. ana M & ij. Dactylos incis. numero 6. rasuræ sassaphras ; bu incis. & contus. misce, f. sacculus post fermentan pri nem indendus.

a Intentio fesunda. Humorum Emendatio.

2. Intentio secunda, spirituum & sanguinis dyson tio fias, aut depravatas indoles emendandas fuscipiens, in fan dem remediis, quæ in Affectione hypochondriaca (q melancholia conveniunt, perficitur; quare ex Afr. & Etuum istorum Therapeia olim à nobis tradita, praser que ptionum formulæ huc referri possunt.

3. Intentio tertia pororum Alteratio.

Qua optime perficitio cali mutatione.

3. Circa intentionem tertiam, quæ ad poros cui diff rite conformandos, debitam quoad vestitum, aera, a no focos, victus rationem instituit, medico haud multur con relinquitur. Nam affecti sese, & vires suas juxta po Et priam Imaginationem metientes, ita se vestiunt, into con cameram velut claustrum obsirmant, lecto, aut for dar indulgent, quemadmodum ipsi, à genio suo, nul atq amicorum aut medici præceptis auscultantes, ducur rec Quicquid circa resillas alii confulant, istiexa lon rientiam suam, & indicationem à juvantibus, & læda reg tibus fumtam objicientes, plerumque repudiant. Com me filii ratio, quæ ab illis accipi, & juvare solet, serem gul ca est, uti Cœlum, & Solum (unde non raro An que mum quoque) mutent. Nam ædibus clausis, auto vin bili quantumvis addicti, ad regiones exteras, ubi Au imi ram calidiorem, & magis serenam spirant profed rea vix credibile est quam brevi convalescunt. Hat de beri Diapnoe perversa, sive depravata. Cujus affects ita Theoriam ideo plenius tradimus, quoniam abalisis hist tactus relinquitur: nunc, unde digreffi fumus, ad Di min phorefin nimiam revertamus.

Sudationis foecies tertia qua

Restat adhuc Tertia pathematis hujus, nempesido tibu per le morbus eff. tionis immodicæ species, quæ non uti prioris, mon 6 no

alteni

recu

ap orl

que

alterius præsentis, aut prægressi symptoma, aut effe-A dusest; verum ipsa primo incipiens, aut per se morbus est, aut affectionis morbidæ parens existit. Ad orimum censum præcipue spectat sudatio ista pestilens. apud nostrates olim endemia, proindeque per totum orbem sudoris Anglici nomine insignitus, in cujus Afor tiologiam mox inquiremus. Cæterum ut de sudore fanguineo, nigro, aut cæruleo, fœtido, aut suaveolente al (quorum mentio ab Authoribus fide dignis facta est. Aff & quorundum ex iis Typi observationi nostræ quandoele que occurrerunt) nihil hic dicamus; sæpe advertimus quosdam sine causa manifesta, in ipidenorus habitum inciof diffe, & deinde evacuationem istam indies adauctam. non raro in immensum excrevisse; in tantum, ut totius lu corporis humiditates in sudorem profundi viderentur. Pro Etquidem haud mirum est affectionem hanc semel ininti ceptam quotidie augere; nam multum aut crebro sufoo dantes, valde sitiunt, proindeque immaniter bibunt, atque dein quo plus bibunt, eo magis sudant; adeoque cui reciproce bina iftæc, causæ & effectus vices gerunt, & longa ferie se mutuo producunt. Vivit adhuc in hoc Ejus Historia noregno Domina illustris, jam à multis annis ob i pie was im- tabilis. Con mensam, seu potius stupendam celebris, quippe singulis noctibus non folum lintea, & lecti contenta quæ-An que madefacit, seu potius inundat, sed insuper in pelto vim femoribus suppositam meri sudoris plures unciæ, Ab immo juxta vulgi famam, plures libræ extillant; intefett rea necesse habet ob sitim continue urgentem paulo ude berius potum ingerere; à quo uti vires instaurantur; etts ita sudatio perennatur. Admirandi hujusce affectus isin historiam tum à multis fide dignis, tum à proprio Do-Di minælaborantis ore (etsi nunquam pro valetudine ejus recuperanda consulerer) accepi. Cepit tamen à plufull tibus medicis remedia, diversimodas circa victum, & 6 non naturalium regimen methodos tentavit, Acidu-

las cujusque fere generis bibit, Regionum exterana & imprimis Galliæ auram experta est; verum his a m mnibus invitis Infignissima Domina stillicidio hocpe & quam molesto etiamnum laborat. Quandoquide A que circa hujus morbi initium, progressus, & alteration nes contigerunt, quæque à juvantibus aut lædenth pi observanda fuerunt, mihi nondum innotuere, & in lummodo eam semel videre, & in transitu tantum co sp loqui dabatur, non facile erit casus hujus Ætiologia 15 tradere: utcunque suspicari fas est, in hac, sicun & aliis natura instantiis, sanguinis serum promte nim en abscedere aptum, relictis per renes, lymphædudu da glandulas, aliifque excretionum ordinariis viis, la an per poros cutis primo occasionaliter coeptam, & pole ab habitudine quadam facilitatam deinceps affectalle, constanter observasse; cui forsan accedat, quods fluidi in sanguine, & succo nerveo præpollentia same sin nis fusionem perennem, serique secretionem uben rem efficiat. Ad morbum hunc sanandum, quand nunc habitu diuturno confirmatus, simulque natur pt oeconomia ab eo penitus inversa fuerit, nescio an rem dia quævis, aut medendi methodus quicquam prodo bun fent. Mihi certe nulla, cum forte quondameama loquerer, proponere visum erat. Si magnum li tuo pro diapnoe vitiata remedium, sc. aeris mutatio ra aq

pa

m

ex

pu

vil

an

que

tui pau

lius

De Sudore Anglice.

Etiologia ejus.

Appositum ad hanc rem esset de sidore Anglios geb pud nostrates tum domi, tum foras olim endemio functio admodum, parumper hic disserere. Vers aux tamen cum morbus hic intra feculum haud conspett hor fuerit, atque Typum ejus folummodo ex aliorumío ptis cognoscere datur, non licebit circa naturam, causas ejus hypothesin quamvis contexere, sed, post storiam ex Authoribus descriptam, commentarii los Sud conjecturas nostras proponere.

tenda foret, non amplius Gallia, verum Dania pot fu aut Suecia adeantur.

han

ofte

16

nand

atur.

rem

rept

110,

Sudor Anglicus coepit Anno 1485. circa initium Morbi Historia. mensis Augusti, duravitque usque ad finem Octobris: & quamvis Sennertus dicat, hoc malum deinceps 40 Annos regioni huic familiare, & perpetuum fuisse, taato men Nostrates & Medici, & Historici, qui tunc aut the prope ea tempora vixerunt, eum perfecta, & magna intervalla habuisse observabant; cumque 66. annorum od spatio solummodo quater redierit, viz. 1506. 1517. ga 1528. 1551. vix unquam supra sex menses desæviisse, i & nonnunquam spatio trimestri terminatum fuisse, um eumque, tempestatem valde humidam semper præcedaneam habuisse. At vero singulis, quibus increbuit annis, maximas ubique edidit mortalium strages; ut ab unoquoque ejus regno, quibusdam in locis tertia pars hominum brevi desideraretur. Tanta suit ejus e, l malignitas, ut, quamprimum urbem aliquam invaderet, ingulis diebus quingentos, aut sexcentos occuparet, & beni exagris primo vix centesimus evaderet. Morbi Ty- Morbi Typus. pum à Sennerto compendiose, & methodice descri- Ex Sennerto. ptum, etiam nostris Autoribus consonum hic inserere visum est. Morbo hoc correpti statim sine bubone, Carbunculo, exanthematibus, languore dissolvebantur, & rode animo deficiebant cum summo virium languore, inquiem 2 ı ild tudine, raphayum, capitis dolore, pulsu crebro, celeri, inequali, cordisque palpitatione maxima; sudore vero difpot fluebant perpetuo, & copioso, qui non finiebatur, antequam morbus solveretur, quod intra 24 horas continlicon gebat. Nam qui sudorem non proliciebant, neque cardiacis utebantur, & qui impatientius calorem ferebant, eru auramque frigidam captabant, ii omnes subito intra 24. peth horas moriebantur. Posteaubi morbi bujus ratio innomic thit, ut agri sudores elicerent, ac Cardiacis se munirent, m, pauciores moriebantur. Sen. de feb. lib. 1v. cap. xv. Circa curationem paulo accuratius scribit Polydorus Virgi- Curatio deserilius: Post agrotantium plurima experimenta & observa-bitur. i loo Suda

tiones,

M

10

pk

CC

¥2

rei

fan

H

qui

enz

aut

no

nit

120

tus

de agi

fte,

ani

inte vol

plu

que

vel:

mer

fit,

guir

Pag

CXD

Hin

Xim

nate

F.x Polydore Virgilio.

tiones, à Juvantibus, & ladentibus factas, itaulie nit, ut remedium unicuique promtissimum inventum quod hujusmodi est. Si quis interdiu sudore corrinia tur, cum vestitu protenus cubatum eat; si nocte, o lecto, tum quiescat, nec se à loco moveat, usque ad 21 ras exactas; interimita se stragulis oneret, quo non m vocetur Judor, sed sua sponte molliter stillet, cibi nihila piat, si tam diu famam tolerare possit; neque plus potim consueta, ac calfacta hauriat, quam modice satis st. sitim extinguendam; inter hanc curationem imprimis veat, ne manum guidem aut pedem suum refrigerand, creandique cansa extra stragula proferat, quod facent Addunt alii toto isto nyethemeri spatin thale eft. somno prorsus abstinendum fuisse. Affectus iste, a tam brevi intervallo, in vitam, aut mortem termin solebat, à medicis plerisque febris Ephemera dichi A sudatione hac pestilenti recuperati postquam quamdiu sani perstitissent, quandoque in eamrus immo interdum vice tertia, incidebant.

Ætiologia ejus inquiritur.

Exhifce Phænomenis, ut diri hujus pathematis A tiologiam tradere præfumamus, Imprimis suspicant fit, ipideworms istius pestilentis rationem formalem sim que causam conjunctam in eo consistere, quodsagu materiæ cujusdam malignæ, sive venenosæ occursu fectus, proindeque statim in crasi dissolutus, inque rositates fusus, propter mixturæ istius virulentæ un mam expulsionem, illico in sudationem, utpote un versalem simulque amplissimum excretionis modu exfolveretur; qua quidem cureire si forsan contigerito ticulas omnes venenatas illico foras propelli, mon brevi in falutem, secus vero frequenter in mortemo minabatur.

At vero hic inquirendum sequitur, utrum maters ista maligna in sanguine primo gignatur, vel annona unde in ipsum suffundatur? Si prius dicatur, supponto guir dis

A

u in

ie f

101

un odu

it por

orbu

dum prit cruoris maffaith, que madmodum in pefte, ob: malignam Anni, & acris conflictionem, diathefin with acquifivitie; que portes aut sponte, quaternisad plenitudinem evecta fit, aut per contaguimi velue accenta in surgefcentiami periculofam, & fæpe corruptiy vamerumperet: quo minus in fudatione istac maligna causa primaria remita habere ful picer, hoc imprimis facit, quod nulla fanguinis corrupti, aut multum vitiati figna, ante, vel in paroxylmo, vel post ipsum occurrerent. Præterquam enim quod febris heec hand valde intenfa macelis; exanthematis, bubonibus, alinque fanguinis venenati ant plurimum efficivefcentis indicis careat; infuper nothemeri spatio terminatur o conod vix unquam evemresolet in affectibus intra maffam sanguineam altius ndicatis, genous domon copula

Quamobrem existimare potius addicor, morbi hin- In liquere nerjus labem, in liquore nerveo primitus fundatam, exim deincruorem, dum i φιδρώσεως istius malignætragædia peragitur, communicati Videnir enim quod humor ifte, fibrus omnes totius corporis inrigans, & spirituum animalium ubique vehiculum existens, propter Anni intemperiem, à crasi debita, nempe à spirituo-salinovolatili desciscens, versus indolem acotosam, aliamve plus vitiofam, & demum malignam degenerarit; cumque is ad depravationis statum illum pervenerit, ut reliponte, ob plenitudinem, vel propter contagni fermentum excitus, turgescentiam sive fluorem concepe-111, è partibus istis irritatis excussus, inque massam sanguineam redundans, hancillico totam venenet, com-Pagem ejus dissolvat, inque effervescentiam, illius mox ntoexpellendi gratia, maximopere eccriticam ineitet. Hinc fudores (quoniam hac excretionis via tum proaten xima, tum amplissima est) copiosi erumpunt; 'quo: natura nisu extremo si forsan accidat virus totum è sanguine in habitum corporis remandari, indeque per Gg

&

2

ir

9

P

ci

al

ci

de

ta

m

di

lis

m

CC

ve

ni

gu

ej

in

Pi fe

fir

gu

qu

pu

pk

ve

na

CO

nu

di

fus ejici, brevi salus, velut sudum post nubes penim discussas, essulget; sin vero à fermentatione ista, à investore insur in quam sanguis miasmatis maligni a pellendi causa excitatur, particulæ venenosæ non sub to, nec in totum ejiciantur, cruoris massa tum quan nus sero orbata, tum crass pessundata, ad slammam in talem amplius prorogandam inhabilis evadit.

Symptomatum rationes.

Exhis non difficile erit symptomatum causas & or rationis ejus Empiricæ rationes assignare. Namque morbo urgente, aut circa primum ejus insultum, a tequam febris accendi videbatur, languor statimin solitus. Animi desectio, summa virium prostrato capitis dolor, cordis palpitatio, cum pulsu crem celeri, & inæquali, aliaque nervosi generis pathema laborantes insessantes, indicio erat, partes nerva prius sanguine assici, ab iisque malum illud on nem suam ducere.

quandoque etiam criticus erat, circa febris hujus pri cipium, fecus ac in plerifque aliis, exoritur, ratio d quod latex morbificus, è fibris, & partibus nerves massam sanguineam redundans, exinde statim à pri ejus appulsu rejicitur, nec diutius in sanguine mon aut intime permisceri finitur. Enimvero, instatun admodum invaletudinario, liquor Nerveus cum guineo vix unquam congrint: quare siquando iller vices quasdam in hunc regurgitet, mox iterum en titur; &, priusquam tinctura lixiviali inficitur, per nes amandatus, urinæ limpidæ profluvium excur quod quidem in affectibus spasmodicis sæpius even advertimus. Sin liquor nerveus degener, aut den

pinili eaufa, advertimus. Sin liquor nerveus degener, aut depose, des pines des productions de productions des productions de produ

, &

ci iubi

l vi

C

1100

2

n 10 atio

Vezi

One

100

tep

num propter ejufdem humoris reftagnationes minores &privatas, tumores cancrofos, Arumofos, fcirrhofos zliosque mali moris exoriri olim evicimus. At vero maffectu, de quo nune agitur, latex ifte nerveus; fiquidem valde malignus, & pestilens existat, sanguinem primo contactu venenat, inque serofitates per sudorent citissime amandandas fundit, secus enim, si per horas aliquot intra massam sanguineam manere, cumque ea circulari, & penitius commisceri permittitur, ipsum penitus corrumpit, & plane mortificat: hinc in medendi methodo ista, per experientiam crebram inventa, ita sedulo cautum est, ut primo morbidi insultus momento, laborantes confestim (non opperiendo dum vestibus exuantur, lectoque inferantur) straguiscooperti ad fudandum componantur, atque iqidpuo, mox æquabilem in toto corpore excitatam per 24 horas continuent, interim ut nec manum, nec pedem movere, nec cibum aut somnum capere sinantur; hoc est, nihil omnino agant, quo latex ifte pestilens cum sanguine plus, aut intime magis confundatur, aut quo ceferrima, & totalis ejus exclusio inhibeatur. Quod si ejusmodicita, copiosa, & æquabilis sudatio per naturæ instinctum accita, perque medicinam regulata tam diu producatur, ut virus totum per cutis poros exhalet, affectiftatim sine eruptionibus cutaneis, febre lenta, infirmitate diuturna, fudoribus nocturnis, aliifque fanguinis vitiati consequentiis integre convalescunt. In Recuperati ab quantum vero liquor nerveus, post corruptelas ita ex- boc morbo carr purgatas, rursus eodem more depravari, & dein, ob nonii sunt? plenitudinem aut contagium commotus, è partibus nerveis in sanguinem redundare, ipsumque pariter venenare aptus est, propterea nonnulli postquam perfecte convaluerant, ab eodem morbo secundo, immo nonnunquam tertio, corripi solebant. Non opus erit medicamentorum formulas in hoc casu ullas subjicere; quia

Gg 2

De Sudare Anglica. 236 SHOT CA totum Curatius negotium infete tantum à redait grotantium tractatione, leve administratione don det. Caterum valde in gothern effet, pharmaciam, methodum præferibere contra morbum adeo infoi tum, quem speramus nunquam rediturum; &, fifo. fan olim aliquando redierit, incertum est, an eademru T fus medendi ratio in omnibus observari debeat. con and realism funguinein mean of countries co modeling & countries considered point that in mine corrupt to St. plane morpherical and a mewhere there it is the experience of the about the win telulo antimi ed, uc prim to aluba in alla es de locilo a se a milieran confederal y neces and the same of hedrogic rates that the tree moderness finiandum componentur, com cheswarmed but a necto competicization per an horas to cort interest at nec manaim, necessaria anoaroportizacinem especie attomolecule que le societado silen sine seem one Literalle partiles, and fin -22 deprings and belief and control of the control SECT. VI his tim malagoration successive procession software minante en a la softam per catis poros exhalets, atdifficientice cruptioniles crearcis. Edicienta innicio din a necesidandes notica assessinates tanand some man constitution of the constitution in lanouinem rodundare, infantque pariter veneaptal ed., recogered nome in reticular, perfective dierre de la commencia de la c nairs servo total ramed for large to not ref in a second of the second

run

tur

que

cun

tion

ticu

fan

ne ufo

dic

Ca

tice ter flar

der

cile

no

quo Au cor

103

aut

fer

bus

aut

and the season of the Carding, M. 3. SECT. VI. CAP. I.

minorA ma terrorit, this mr a rice. De Medicamentis Cardiacis & Alexiteriis

T N veteri medicina, etiamque in noftra adhuc vulgari & Empirica, quam mulierculæ & Agyrtæ paf-Im exercent, medicamenta dicta Cardiaca & Ale- cardiaca & & xiteria communissimi semperusus & maximi fue-lexiteria, comrunt cenfus. Horum fimplicia numeroliflima haben- per ufius fuerunt. tur, corundem compositiones Dispensatoriis quibusque tum Antiquis tum modernis molem addunt, & fere cunctas implent paginas: quod vero ad effectuum rationes & operandi modos spectat, Viz, à cujus modi particulis corum virtus dependet, & quali aut cordis aut fanguinis vel fpirituum vel aliorum humorum affectione potentias filas exerunt; fuper his, inquam, nihil uspiam, quod animo veritatis avido fatis facialt, à Medicisant Philosophis dictum reperio. Ad explicandas Cardiacorum virtutes non, ati in reliqua pharmaceutice, qualitatibus manifestis & sensibilibus insistitur; verum ad occultas, & specificas, immo ad totius subfantiractiones recurritur: interim fi resattente confideretur, ejusque Ætiologia vera & genuina eruatur, faaleconstabit, ipsam remedii cardiaci notionem omninoperperaminstitui, atque errorem vulgarem este

Remedia Cardiaca ejulmodi habentur, que cordi Illorum Attiquovis modo laboranti succurrant ; quare passim ab bata vulgaria. Autoribus dicuntur hoc cor infigniter confortare, illud toratiomni putredine illæsum præstare, quinimo alia torimbecillum, aut oppressum relevare, tremorens aut deliquia ejus fanare, ipfumque à corruptione presservare. Porro, quoniam in Peste, variolis, & febribus malignis cor veneno, aut malignitate correptum aut obsession esse creditur; ideireo remedia, que in

morbis.

SECT. V C

CO

cit

m

CO pr

qu

qu

cu

qu

ne

lan

aut

Alexiteria, & Alexipharmaca dicuntur.

Hæc de medicamentis tum Cardiacis tum Alexiter u opinio inde exorta videtur, quatenus olim putabate at & etiam vulgo creditur cor vitæ omnis, & calorispri cipium esse, & proinde falutem, aut mortem nostre de ab immediata illius affectione pendere: hinc quan di que animam recreant, atque nos vividos, & alacios un faciunt, illud agere creduntur, quatenus cordibene di & amica funt; & è contra alia mœrorem & melando lie liam inducere, quatenus cordi inimica, & inconer & existunt.

Unde remedia que vitam tuentir Cordiaca appellata.

Hec non proprie in cors

Verum enimyero cum alibi fatis fufe oftendimusia m subjectum minime cor, sed imprimis & fere tanh de sanguinem esse, ipsamque Animam (à cujus exile su tia, & actu in corpore, vita dependet) partim in a guine, partimque in spirituum animalium aggerich in dari, facile sequetur remedia, quæ vitam integramon se servant, aut periclitantem instaurant, has animan tes, nempe fanguinem, & spiritus animales potius animales poti mediatius, quam cor respicere. Hoc enim nonvit m nobile & princeps oft usque adeo uti perhibetu, it merus musculus, carne tantum & tendinibus mora terorum constans, & sanguini circumpellendo in gi viens: quoties autem ab hoc munere rite perago deficit, aut delinquit; hoc non propria iplius cult fed aut fanguinis, aut spirituum animalium, quins ctuatur, vitio contingit.

Itaque ut medicamentorum, quæ Cordialia dicum rationes & operandi modi innotescant, consider oportet hæc duo; sc. primo quot, aut quibus prem modis, sanguis aut quoad accensionem, aut quoads stionem suam perperam habens, & non raro periclin fubfidia, quibus præservetur aut emendetur, me requirat. Secundo quo ritu ob defectum aut delida

Sed in Sanguinem & Spiritus Animales agunt. in regimine animali cor à debito motu impeditur, aut pervertitur, & propterea medicamenta, quæ spirituum copias adaugeant, & rectius componant, indicanbecause or ob per cultus in struct stone subhances to deput the

Quoad prius fanguis, respectu accensionis sua, aut quomodo insanfra deficit, aut excedit; & utroque respectu, medicamenta guinem. an diversimoda, nempe calida, aut frigida, ceu velut olein um, aut aqua requiruntur; & propterea vulgo Carnio diacrappellantur, etsi cor non omnino afficiant. Nam licetabiis assumtis sæpenumero cordis motus alteratur, nga & proinde pulsus statim crebrior aut tardior, fortior aut debilior evadat; attamen hoc ideo fit, quia cordis monis, omnino à spirituum animalium in fluxu dependens (miro inter utramque animæ portionem consenків (ц. & притеність) juxta sanguinis accensionem, exactissime proportionatur: quare prout sanguis à pharmacis ingestis effervescentiam sive astum suum intendit aut ich semittit, è vestigio spiritus animales, qui cor agitant, m co conditioni ejus ad amussim obsequentes, cor ocius, aut tardius vibrare faciunt; dein, si ab eodem medicas&n win minespirituum animalium systasis afficitur, propterea item pulsus magis, aut minus fortis, aut vehemens effiur, citur; cum interim istius medicamenti virtus haud magis ad cor ipfum, quam ad manus, aut pedes, aut ad) in muculum quemvis alium pertingat. Itaque ut cardiacula corum, quibus sanguinis enormitates sanantur, classis prima rite instituatur, perpendere oportebit, quot, & uibu quibus modis liquor ejus tum quoad Accensionem, tum Sanguis pecent quoad Crasin suam perverti aut depravari solet, dein quoad accensiocum cujusmodi remedia Cardiaca vulgo habita, pro, quibus vafin. fiden que ejus vitus requiruntur. oads

antu

nzp

orea

agen

rxcip

iclitz

med

elich

Primo igitur fanguis interdum non fatis accenditur, neccum vigore circulatur, prout observare est in multis languidis, ic, ab ægritudine diuturna decumbentibus, aut hæmorrhagias magnas, aliasque evacuationes im-

moderatas

li

n

r

ti

P

8

Ħ

p

CI

fe

6

n A

ti bi

n pi

Ci

ta

qı fu

9 re

&

m

m

le

ge

fir

qu

1. Quando mi-

moderatas passis, ant senio confectis; quibus min cum pulsudebili, & viribus prostratis, extremauro rimum frigent, & pallent: quorum ratio elt, quodo mus debito accen- or ob particulas fulphureas nimis abfumtas, & depu fas, fere vapidus & effectus evafits proinceque in admodum, & minute in pulmonibus accenditurio fapenumero accedit, quod regimine animali etiani tiscente, cor pleniore spirituum influxu destitutu fanguinem, quo vegetius effervescat, & accendant m fatis exagitat.

Quæ remedia indicantur.

Remedia in hoc casu adhibenda sunt vina general Aque ardentes, aut mitiores cum aromatis defille pulveres, frecies, & confectiones Aromatica, del spiritus chymici, Tincture, Elixires, aliaque paris lis sulphureis & spirituosis prædita; quæ nempela guinem exagitent magis, eurnq; magis inflammable & turgidum reddant: cumque eadem fimul frims nimales exulcitent, & confortent, propretea corne tius & fortius pulfare faciunt. Horum formulaina hojus capitas subdentur. Midel Strong

2. Qua item quando nimis accenditur.

Segundo sepenamero sanguis ob particulas sub reas nimis folutas, & in efferve scentiam actas, plus bito accenditur, ac calorem nimis intenfum, & ru moleftum in toto corpore dispergit: quapropur, iste ita plurimum rarefactus, & efflagrans, inta contineri, simulque eventilari possit, cor vehement & celeriter pulsans sanguinem magno labore & # circumpellit: idcirco in hoc casu remedia cardiaci gida, & attemperantia, quæ sanguinis servorement guant, & fedent, simulque spiritus animales, quo gis ardua nunc vitæ pensa præstare possint, blande focillent, adhibere oportet: in quos fines aquado lata Borraginis, Melista, florum paralyscos, Calo dulæ, Tunicæ totius citri, nec non fyrupi, & confi è floribus & foliis ejulinodi vegetabilium, succus si

mi

Itua

, 10

em

late

ic i

utia

e fall

bila 108

d

us d

VW

er,

2 12

ent z nin

cafe

reft

10 1

den defi

Calo

nfem

15 20

tofa, citri, Aurantii, Chrystallum minerale, & similaexusuesse solent; quibus opiatæ sæpissime cum frudu adjunguntur; nam cordis impetu nonnihil refrænato, sanguis effervescentiam suam facilius, ac citius remittit.

Hæc funt Cardiaca fimpliciora, quæ unicam inten- 2. Sanguis quotionem, nempe flammæ sanguineæ elationem, aut de- ad crasin sive pressionem esticere designantur. Verum insuper, fan-missionem pecguis haud folummodo quoad accensionem, sed etiam febribus Cardinmistionem sive crasin suam depravari, & diversimode ca exigit. & tune perverti solet. Attamen non statim quibuslibet dyscrassisejus Cardiaca exiguntur, sed tantum iis, quæ in febribus excitatæ, cum subitæ ac immanes suerint, mas-

franguinea corruptionem totalem minantur.

1. Sanguis febriliter effervescens, duobus præcipue In compage sua modis quoad crasin suam periclitatur: nempe aut mi- aut nimis strastionis vinculum nim's strictum existit, proinde ut particulæ omnes ita inter se complicentur, ac mutuo combinentur, ut inutile & excrementium ab utili, & tenueà crasso, nequaquam extricari, aut secerni queat; prout in febribus quibusdam continuis, & putridis accidit; quæ licet parum aut minime fint malignæ, quia tamen per sudorem, aut diapnoen judicari nequeunt, quandoque in mortem terminantur. Quare in hoc calu pro Cardiacis exhibeantur, quæ fanguinis compagem reserant, & aperiunt, proinde ut latex serosus cum recrementis aliis, à reliquorum concretione abscedere, & amandari possit.

2. Sanguinis crasis alio insuper, & plane diverso, Aut nimis somodo in febribus subverti periclitatur, proindeque remedia aliufmodi Cardiaca, viz. Alexipharmaca, five Alexiteria indicantur. Enimvero sæpe accidit compagem ejus à particulis heterogeneis, aut intra proprium linum genitis, aut illic aliunde suffusis laxari nimis, & quoad crasin dirimi, proinde ut mistionis vinculo com-

Hh

muni

ta

ft

te

tl

ta

q

m

b

CI

Iŋ

14

gi

So

fi

af

CO

fti

m

fe

bu

CO

m

pe

re

CO

C

du

muni soluto ubique in partes secedatur; atque deinsa guinis coagulati, aut extravasati, & stagnantis pono nes hic, illic desixe putresiant, & corrumpantur; a demum liquor rotus sanguineus in tantum vitietur, a non amplius ad slammam perennandam, aut adsintus Animales in cerebrum extillandos idoneus exista quamobrem tunc necesse erit functiones omnes sensa fatiscere, & denique vitam perire.

Vitium ejus posterius que remedia exigit.

Cardiaca, in hoc casu maxime requisita, ejustico particulis constent, quæ in sanguinem traducta, cun que eo circulata, indomabiles usque, samulqueben, næ perstent; quare dum massæ sanguineæ poros omna & meatus subeunt, particulas alteras malignas ubique exagitant, à concretionibus suis divellunt, & demu aut subigunt, aut foras expellunt. Cumque adeosa guis à missione istac venenosa liberatus, simulque à cu gulationibus quibusque privatis expeditus, in particulas rursus minimas, & elementares dirimitur, missionem suam pristinam, & brevi salutiferam recuperat

Miz. Alexiteria.

Profecto ut melius conftet, quo ritu Alexiteria la guinem, & fuccos corporis nostri, ab afflatu petito conservant, aut eo jamjam tactos à corruptione vin cant; confiderare oportet quomodo alii liquore p trefactioni obnoxii din præfervari, aut ea correpta nuorestitui possint. Iraque de Cervifia observared eam, ex fua natura cito coacescere apram, florum im incoctione durabilem effici: quinimo aquam comm nem, cum alias brevi putresceret, vegetabilium am cantium (cujufmodi etiam Alexipharmaca existum coctione aut infusione imprægnatum, diutius illibus perstare: præteren herbarum succos, & liquores qui dam alios jam jam putidos, isi modo sulphureauce fumigantur, pristinum vigorem recuperare: inim vina, cerviliam, aliaque potuum genera fere rappi & exoleta, per fermentationem in iis de novo condi

Quomodo hac sanguinem à putredine vindicant; fa

pin flat

nfin

nod

CUI

CHE

nna

THUL

ofu

im

rtic

iftio

at.

2 121

life

vind-

es pi-

DEHO

re d

lupa

mm

amer-

Aunt

bata

quo CCON

nfun

oncid

CAP. I. ram sepius reviviscere. Quorum ratio est, quod siquidem rei cujusque corruptio in particularum elementarium exolutione, & mutuo ab invicem decessu consiflit, quicquid eas ad fugam, & confusionem tendentes, adhuc in motu & perfecta mistura detinet, concretum istud usque fartum tectum præservat. quid Elementa ab invicem foluta & mutuo deceffura, denuo simul cogit, inque novam fermentationem suscitat, putredinem, licet inceptam, à concreto arcet, eique constitutionem rursus firmam conciliat. modialterationes, & a corruptione vindicias, liquoribusab arte paratis induci, cuivis è plebe notum est. Et quidem in peste, & morbis malignis, Alexipharmaca cundem effectum præstare videntur. Hæc enim sæpiusassumta, quatenus sanguinem continue exagitant, inque fermentationem altiorem cogunt, non obstante marior noxiorum influentia, mistionem ejus integram conservant; quinimo post malignitatem impresfam, atque fanguinis crasin prædicto modo laxari, & solvi inceptam, ejusmodi remedia usque ad diaphoresin promovendam exhibita, quatenus labis susceptæ mialmata decoquunt, & fermentationem novam alteri corruptivæ oppositam inducunt, sæpenumero luis peflifere impetus, aut impressiones obliterant. Hujusmodi pharmacorum Alexiterius species & formulæinferius subdentur.

Interim, quod spectat ad Cardiaca istac altera, à qui- cujusmodi carbus nimirum fanguinis effervescentis compages nimis diaca in sanguiconstricta laxatur, & pro materia febrili, aliifque recre-nis compage nimentis manumittendis aperitur; ut horum dudues & o-cantor. perandi rationes melius innotescant, huc referri debetent, quæ superius circa Diureticorum & Diaphoreticorum inprines protulimus. Enimvero medicamina ista Cardiacis quibusdam valde affinia sunt, immo interdum usus communis, aut reciproci existunt; in quan-

Hh 2

tum

d

de

tic

ha

H

ra

q

po

m

fe

de

m

m

bo

nu

far

tes

ab.

fer

me

tum fanguinis crasis vitiata interdum relevari nequi nisi prius reserata ejus compage, seroso latici, per ni nes aut cutis poros amandando, exitus patefiat. Si gulos hosce medendi scopos Salina potissimum en st Nam, prout olim sæpius notavimus, co o poris cujusque tum liquidi, tum solidi apertio clave fi n

re tantum falina perficitur.

Quomodo ob varias salinorum infusiones lactisma tie gulatio, atque ab eo statu reductio, aut inhibitio pr stantur, & quantum aradóyas in sanguine hæc siunt, inc pite de Diuresi per experimenta declaravimus: que admodum in lacte, aut sanguine fluido, pariterinm tallis fixissimis, aliisque mineralibus res habet. Etenin concretio sive compactio fere omnis à Sale unius gen ris, dissolutio à quodam alterius, qui salem primumi complexus suos rapit, & dein præcipitatio fit à saleque dam status diversi, qui priorum combinationes delm it: hæc omnia tam clare, & fuse supra exposuimus, u non opus fit hic repetere. Quod itaque falina Carda cis haud minus quam Diureticis & Diaphoreticis acco femus, ratio eadem est in omnibus: restat modo, qui hujus generis ad cenfum illum pertinent præcipuas for cies, & operandi rationes & Ætiologias breviter de fignare.

diversi generus.

Ea potissimum

Salina sunt, ac

1. Cardiaca fale volatilipradita.

1. Itaque in primo ordine sese offerunt, & plerism aliis facile palmam præripiunt Cardiaca sale volati prædita, uti Spiritus C.C. sanguinis, salis Armona compositi, viz. cum succino, Theriaca, radicibus st pentariæ virginianæ, aliifque Alexiteriis deftillati; itt quod nuper Doctoris Medici ad fectam Empirica transmigrantis medicamentum unicum & universalen it, Spiritus craniorum è sepulchris effossorum. Huch triam fal viperarum, item pulvis Butonum clause cale natorum (quem olim in febre pestilentiali Oxonii di Dom. 1643. Epidemica celebrem & valde proficut

Sin.

exe

e fal

PIZ.

uem

enin

gene

mi

quo

eftro-

is, u

rdi.

ccen-

s for

r de

ifqu

olati

onial s fa

item

rican

alef

luce

calci

ii At

cuur

iron

VI CAP. I. novi) cum multis aliis referri debent. Hujusmodi remedia multos ab ipsis sepulchri faucibus revocarunt: & quidem respectu vario, & multiplici, sæpe juvamen præstant; viz. imprimis quatenus sali, aut fixo, aut acido occurrendo, eofque in amplexus fuos rapiendo fangui-CO: nisabeffervescentia febrili nimis inspissati, & constricti massam aperiunt, adeoque materiæ morbificæ separationem & excretionem promovent; tum insuper quod COS spiritus animales relevant, atque segnes ad munus suum defungendum exuscitant; quibus accedat, quod in fenc bribus malignis pharmaca hæc materiæ morbificæ particulas venenosas subigunt, & non raro extinguunt.

2. Secundus inter Cardiaca falina locus, remediis 2. Qua fale Alfalealchalisato sive petrificante præditis, jure debetur; ficante pollent.

hac enim vulgo Cordialia maxime infignia habentur. Hujufmodi nimirum funt lapis Bezoar, Margaritæ, Corallia, osè corde Cervi, & cornu ejusdem, pul. eboris, oculi & chelæ Cancror. aliique pul. lapidei, & testacci; quos sapenumero cum fructu exhiberi communis experientia testatur: atque juvaminis ratio in hoc consistere videtur, quod salis alchali particulæ in medicamine, salis acidi intra corpora nostra particulis occurrunt, & mox intime cohærent, eorumque proinde efferationes, & quascunque alias combinationes iniquas destruunt. Hujusmodi Cardiacorum classi Bolus Armena, terra Lemnia Sigillata, aliaque cretacea etiam merito accensentur; non ideo tamen, quod cordi laboranti (uti vulgo perhibetur) fuccurrunt, sed quatenus falis acidi aut fixi, aut in visceribus, aut in massa languinea, præpollentias destruunt, atque enormitates, ab iis productas, mox fedant, aut corrigunt.

3. Si medicamenta acetofa, five fale fluido prædita, 2. Que fale flui ab hoc Cardiacorum censu excluderem, Medicorum do sive acctos. fere omnium, ac imprimis veterum, Autoritas contra me insurgeret. Hæc enim plerisque contra pestilen-

tiam

SECT.V

ti

a

pi

m

in

ga

Sp

fu

te

na

qu

C

tiam Alexiteria eximia habentur. Pro curationefin um malignar. Aceta Theriacalia, & Bezoartica fa me prædicantur; quinimo aquas in eum usum delli tas, Acetum, aut acetofa ingrediuntur. Proptere dem rationem spiritus vitrioli, fuccus citri, hijulz, 6 natorum, cum multis aliis ejus dem farinæ, in Cordi um, & Alexipharmacor numero habentur; & quir jure optimo, quoniam hac falis fixi cum fulphuren sto combinationes optime dissolvunt, atque effern nes fubigunt; proindeque hujulmodi remediis fam nis coagulationes, & extravalationes, in febribus m lignis evenire solitæ, præcaventur sæpe, aut curanti

4. Que fale fixo.

4. Propter easdem aut consimiles rationes, qui salina prædicta, etiam alia quorum basis sal fixus Cardiacis annumerantur, aut eorum compositiones grediuntur. Quippe cum fales diversimodi in como fi nostro gignantur, illique passim ab uno statu in ab rum transcant, hinc propter quamcunque intention falina non unius fed varii generis exhiberi debent (ratione sale fixo sive lixiviali prædita salis acid, in viscera vel sanguinem præpollentis, enormitates no lunt, aut corrigunt, superius oftensum est.

5. Que saleni-

5. Sal nitrofus jure optimo Cardiacis accensetus ne pote fine cujus particulis cum aere inspirandis vitali ha malium non potest subsistere: cæterum hic intus ve affumtus celebre Antipyreuticon habetur, quatenul for tim tollit, atque æftum febrilem valde compescit;qui tat tamen efficit, non tantum sanguinis mistionem, a car etiam ejus accensionem juvando. Alibi ostendim phad flammam constituendam una cum particulis sulphain reis, nitrofas requiri; & quo uberius hæ subeum gis clarius, & nitidius ardescere. Quapropter cum m ries, quæ maxima ex parte sulphure cum sale, & to ver admistis constat, accensa flammam non nisi obser ne cum fumo & fuligine vitiatam emittit; fi nitruma biti CIANT

ciatur, ea mox splendida, & mitis cum candore effulget. Pariter in febribus habere censemus, quando sanguis, fæculentiis adustis refertus, cum calore suffocativo fumigat, potius quam aperte efflagrat, nitri particulz ore assumtz, inque sanguinem traductz, eum mox clarius, & propterea benignius, ardescere faciunt: proinde ut, liquoris compage magis referata, recrementa ejus tum serosa, tum fuliginosa liberius decedant. Quamobrem recte observat Verulamius noster, Nitri particulas tum ventriculo ingestas, tum una cum aere impiratas, ad vitam nostram & tuendam, & prolon-

gandam plurimum conducere.

3.00 CU.

ube

15 ct

CIL

100

es to

Clan

Hæ funt præcipuæ medicamentorum Cardiacorum species, quorum operatio potissimum in massam sanguineam destinatur, cujus nempe compagem, aut nimis strictam, & coctione diuturna inspissatam, nonnihil fundunt, & aperiunt, ut materiæ morbificæ exitus paon testat: vel ea cruorem à mistura heterogenea, & maligna, dissolutum, inque portiones venenatas, proindeque stagnationibus, & coagulationibus corruptivis obnoxias fractum, à putredine vindicant; in quantum sc. Cardiacorum istorum Alexiteriw particulæ, in sanguinem traditæ, cumque eo inter circulandum confusæ, haud tamen ab eo assimilatæ, aut subactæ, particulas wenenatas ubique adoriuntur, easque aut subigunt, vel foras expellunt; proinde ut massa sanguinea malignitateomni liberata, & coagulationibus quibusque extrin, cata, brevi crasin pristinam recuperet. Utraque hæc Remedia præs pharmaca, quatenus sanguinem à corruptione aut ex- dista potins viinctione præservant, vulgo Cardiaca, sed proprie maon gis Vitalia dicantur.

ma Quod si amplius inquiratur, quomodo hæc, aut illa Quomodo hac ventriculo ingesta, absque notabili actione, vel passio- sa mox in sanfour ne ibidem excitatis, energias suas fere illibatas tam su-guinem of evanbito in massam sanguineam transferant: Dico imprimis, "".

pharmaca

in

n

fu

at

10

TI

fu

h

m

&

d

In

pharmaca istac spiritibus Animalibus neutiquama versari, sed valde congruere; quare ventriculi file nerveas, nec in molestiæsensum, nec in motus cum torios irritant; quin potius spiritus earum incolari ovationem quandam, five complacentiam cient; o undulatione tota mox Anima latius expanditur. De fecundo, è ventriculo in fanguinem transitus non, pr ut olim putabatur, tam longus est, aut per tantasa bages producitur, ut timor lit, ne medicamenti vin in via amittatur; veruntamen è vestigio, è finibushi in illos proditur. Nam, prout supra observavimus teriorem ventriculi tunicam nerveam vasa sanguis innumera consitissime obducunt, proinde ut pharma non folum cathartica, verum alia quaeque in pracont aut cerebrum, immo in extimam corporis oram nata, nondum ventriculo egressa operationes sun fanguinem ordiuntur.

2. Secundum
Cardiacorum genus quæ Spiritus Animales
respicient.

Hactenus de Cardiacis ita vulgo appellatis, qui nus fanguinem quoad accensionem, aut mistionemi am, nempe aut alteram, aut simul utramque deprin tam restituunt, vel ad meliorem crasin reducunt. O rum operatio & virtus cum vitæ periclitanti suppor ferat, ea (prout innuimus) proprie magis, Vin Verum insuper medicamina quædam, cordialium nomine infigniuntur, quatenus prius, immediatius in Spiritus Animales energias suast runt, adeoque Animæ sensitivæ aut portionemom dam, aut totam hypostasin nimis contractam, depr fam, aut alias perturbatam, erigunt, vigorant, & on ponunt. Et quidem hujusmodi remedia cor ipsum, remotius, quadantenus tamen afficiunt. Quipped ab illis exhibitis, tota Anima Sensitiva elevatur, & tius expanditur, etiam Spiritus, Præcordiis delim in eadem uberius influunt, & vegetius actuant; po deque pulsus, prius debilis, aut vacillans, mox fort

cu. Do

Pro

28 20

vit

us H

15, T

ITM2

cord

det

fuzi

em f

prav

Qu

ppa Via

m,

ius,

las et

m qu

depre

& cor

um,

pe a

r, &

lestim

x form

vibrat, & fanguis cum majori impetu circumpellitur. Hujulmodi Pharmaca, pro Cardiacis jure quodam habita, quoad Materiam ab alteris vitalibus, fanguinem imprimis respicientibus, haud multum discrepant; immo nonnulla utrique generi communia funt. Quoad afficiendi rationes posteriora hæc ad duo capita satis apre reducuntur, & quatenus aut Lenia, aut Aspera funt, cundem scopum assequuntur; ea nimirum, vel Hac duplicis spiritus Animales demulcendo, & quasi blande, & mol-Junt generis. her palpando eriginit, & confirmant, vel ipfos ve-

xando, atque velut stimulis, ac contisurgendo, in motus citatiores, & quandoque magis regulares, cogunt.

Cardiaca prioris generis quamprimum stomacho in- 1, Blanda & geruntur, immo interdum ore tantum libata, virtutes Spiritus demulsus exerunt, & cum grato appulsu, spiritus in primis viis five corporis velut porticu, degentes refocillant, dun cient aut antinstaurant; dein horum continuitate, ovatio eadem men in visceriinspiritus alios, & subinde in alios, successive tradita, bus aut sensorus. brevi per totam Animæsensitivæ compagem undulat; preindeut tum cerebrum, tum præcordia pleniore spirituum quali exultantium influxu irradiata, functionum surum munia multo vegetius, & alacrius obeant. huncinem (cavendo nimiam fanguinis incitationem) facunt Aquæ vulgo cordiales dictæ, cum vino aut spiritibus vinofis, cumque Aromatis destillate; item moschi & Ambrægriseæ præparata. Etiam pulveres Aromatici isidem commisti. Porro huc spectant coralliorum & Margaritarum magisteria, & tinctura, item elixires, aliaque quamplurima ejusdem farinæ, saporem, aut odorem gratum spirantia: hinc etiam suaveolentia, ac vilibilia jucunda, quatenus spiritus Animales recreant, Cardiacis annumerantur: quæcunque enim spiritus, Sensorii cujusque præsides, blande afficiunt, & delecant, mox totam Animam erigunt, & amplificant. Interim alia hujus census Cardiaca, sine magna spiri-

tuum

Aut demum intraignidador. tuum in vestibulo consitorum affectione, immo primi viis, & massa sanguinea fere infalutatis, intra i y zi opalo Di mo operari videntur: cujulmodi funt Cephalicaque dam ita dicta, quæ cum palato aut ventriculo mim grata fint, & cruorem vix fermentent, aut exagitent tamen cerebrum illustrant, ejusque incolas spiritus an males exacuunt, & corroborant. Hujus indolis viden tur esse Salvia, Betonica, Rosmarinus, Verbena, con multis aliis.

. Aut Cardiaca fa funt afpera de irritantia.

2. Medicamenta quædam alia, & Administrations genera (quæ non immerito Cardiacis accenfeantir modolonge diverso operantur, & ob rationem profi aliam juvamen præstant: ea nimirum spiritus Animis non blande demulcent, & æquabiliter expandi facium verum irritant potius, & huc illuc excurrere, & effer cogunt; eum nempe ob finem, ut, cum ipfi, priusing dinate habentes, & inæqualiter dispersi, in quibuste locis denfius, inque aliis tenuius scaterent, proinder functionum suarum munia quædam, ac potissimum tra cerebrum, aut præcordia intermitterent, aut p verse agerent; optimum tunc remedium est, utaph maco ingrato perturbentur, & exagitentur magis: m pterea namque illi tanquam à loris inflictis exuscitat, velut flagellati, amias priores relinquunt, & spontesui ordines regulares redeunt. Ita namque usitatumeli lipothymia, fyncope, cordis oppressione, aut spalm immo in quibusque fere aliis spirituum deliquiis, la guoribus, aut Anomaliis, aut spiritum C. C. fuliging Salis Armoniaci, aut tincturam Castorei, vel Asastor dæ, cum aliis liquoribus propinare; hæc, & similia, imprimis fales volatiles, & olea chymica empyreum tica, naribus admovere; porro in subitis Anima del ctionibus, faciei aquam frigidam inspergere, nareson vellere, corpus valde concutere, & non raro alapa infligere expediat. Hujusmodi Administrationes vant

Que fpiritus velut flagellands , in ordines co-# :Ni.

orims

o pn.

guz.

minu

gitent

S-an-

riden.

ly Cum

ionm

intur

prorfe

imals

acium effer

is inor-

oulda

ndeur

numi at phi is: phi itati, to te funcion fipalmo iis, lauligina fæfæriilia, m

reumi æ deh res con alapat ones h vant vamen conferunt, quatenus spiritus Animales oppresfos, vel distractos, vel à proprio munere aliud agentes, exuscitant, ipsosque dein expansos, ac velut in aciem conscriptos, ad pristina officia sua jubent. Quod vero nonnulli juvamen illud inde procedere existimant, in quantum fanguis, in curfu fuo impeditus alicubi, ac præsertim intra præcordia stagnans, prædictas affectiones parit, illifque remediis, & administrationum modis in motum vindicatur; dico pathematum istorum, &caufam, & curationem fecundario tantum, & mediateà sanguine pendere; primitus vero, & sanguinis stanationem, à cordis motu animali impedito procedere; & non, nisi ab hujus restitutione, illius impedimenta tolli. Recensitis nunc variis medicaminum pro Cardiacis habitorum speciebus, eorumque in Sanguinem, aut Spiritus, vel simul in utrosque operandi modis, & rationibus (uti opinor) rite designatis, restat adhuc illorum, unicuique ex prædictis intentionibus medicis appropriatorum, selectas quasdam formulas subjicere.

Ii 2

SECT. VI.

SECT. VI. CAP. II.

Cardiacorum species, ac formula.

&

fat

Uandoquidem Pharmaca, pro Cardiacis no vi go habita, in duo genera distinximus, viz lia quæ sanguinem, & alia quæ spiritus An in males potissime ac immediatius afficiunt; in primo a 1. Cardiaca san- lorum census, quæ ad sanguinis accensionem regulas ab dam destinantur, ea posuimus, quæ liquorem ejus fi mis frigidum, & motu tardum, plus æstuare, atquep m ticulis fulphureis copia magis auctis, aut exaltatis, uben fe accendi, & efflagrare cogunt; qualia funt vina generoi co Aquæ ardentes destillatæ compositæ, spiritus, & tinda al Groci, Elixir vitæ Quercetani, Tinctura salis Tata vi Chalybis, aliaque spiritu imprimis ac sulphure copiol qu referta; quorum modo hæc, modo illa pro cujulqu & patientis libitu fumantur. Quoties ob fanguinemm fa nus accensum, proindeque intra præcordia aggella til nimis, & fere stagnantem, languor & spirituum ha qu scentia, magna cum cordis oppressione, infestant; i A hoc casu Aqua mirabilis, Cinnamomi, Caryophyl. M m synthii compos. item è cort. Aurantii cum vino della su latæ conveniunt; quibus interdum spiritus, elixiris, n an Tinctura cujusdam dosis addatur.

Herum Abufus notabilis describitur.

guinis accenfio-

nem augentia.

Attamen hic magna cautione opus est, ne freque cu ter nimis hujusmodi cordialibus indulgeatur. Novis po nim plures tum viros, tum feminas infignes à crebios co horum usu, in malam hanc consuerudinem lapsos a tu necesse habuerint sæpius in die, aut vinigeneros, a m fpiritus, vel aquæ cujusdam fortioris haustulum ing be rere. Porro eorundem doses (siquidem natura estr 318 ordinariis parumper assueta, haud diu iisdem content deb perstat) indies augere, ac sæpius repetere; proint pe tander

corum.

undem ut stomachus nihil mediocre sufferre, aut digerere possit, potentiora, usque & calidiora expetens. Caterum viscera alia, ac imprimis hepar exsiccantur adeo, & affantur, ut, fanguine quoad penum firam diminuto, & quoad crafin depravato, cacochymia morbifera, aut www.vitxabbreviatiof.pervenerit.

Plures, & variæ funt occasiones, propter quas multi Probter quas oc-An inpessimum hunc liquores Cardiacos pitissandi morem casiones iste inadducuntur. Nam præter subitos languores, forsan ula abingenti mœrore, labore improbo, sudoribus immenis is, aut dolore acuto excitatos; insuper siguando Alimenta minus congrua stomacho gravamen, aut naufeminferant, vel propter diathelin spasmodicam syneroi cope, aut doud nota impendere videatur: porro ob multas the alias causas; usitatum est spiritus vinosos, sive Aquam vitz, etsi minus proprize ita dictam, ingeri; dein postpiù quam ejusmodi cordialia aliquoties sumta congruere, wor &delectare incipiunt, à quovis corum libamine, massa mm fanguinea panlo uberius expansa, & magis accenta, tothe tins Anima hypostasin ampliari, inque ovatroriem n fi quandam accieri facit; que postquam denuo subsidit, nt; i Anima istius complacentize memor, & præsenti statu yl. minime contenta, eandem denuo affectat, eique rurdell suscaptanda mox inhiat. Quare ad omnem molestiris, am corporis, aut Animi, quamprimum spiritus paulo fatiscunt, ad cos statim erigendos, haustus cardiacus expetitur, &, si præsto fuerit, ingeritur; adeoque ovie propter Anima vela fæpe inutiliter expansa, ipfius ebrior corporis, tanquam navis, fabrica labefactatur. Nec fos, a tantum apud gulosos, & bibones, mala hæc confuetudo si, a invalescit, sed viri interdum Docti, seminæque pering teller, ac ingeniofar, quo mentis indolem excolant maacum gis, aut exhibitarent, spirituis, scaquas ardentes sapitis onten domdo, sanitatem propriam subrevint, & non raro noind penicus evertunt. Non opus erie hujufmodi cardia-

ander

corum formulas vulgo satis notas, & tritas hic adjiter anta abunde satis videtur, hiceorum abusiis innuisse.

2. Qua sanguinis accensionem nimiam sedant.

In fecunda Cardiacorum classe: posuimus ea, qu fanguinis effervescentiam nimiam nonnihil sedante relp que incendium immodicum paulo cohibent, & atto lang perant; uti aquæ destillatæ, acida, nitrosa; &c.

las.q

P

fcrip

C

tref

Julapia.

R. Ag. Lujula, Citritotius, Fragraria, ana Jyrupi è succo citri 3j. Margarit. pul. 3j. f. Julap. D. 3ij, ter vel quater in die.

Re Ag. pomorum redolentium, rubi Idai, ana 301 rupi violacei 3j. sp. vitrioligt. 12. f. Julap.

Re Aq. font. lib. iff. Succe limonii 31j. Sacchari 3

potus; cujus sumatur ad libitum 3iij.

Apozema.

R. Rad. Graminis Ziij. Eryngii condit. Zoj. m duo incisa (vel uvarum Corinth. 3ij.) ras. Em C. ana 3ij. foliorum lujulæ M. j. coq. in aq. font iij. ad ij. colaturæ clarif. adde salis prunella Syrup. violacei 3iff. f. Apozem. Dosis 3iij. vel infi in die.

Be Confer. Rof. rub. vitriolat. 3iiij. Ag to con lib. ij. dissolve clause, & calide; dein coletur:

Biij. ad libitum.

Confectio.

Re Conser. oxycant. rob rubi Idei, ana ziss. maga t pr. 3ff. confect. de byacint. 3j. fyrup. e succo citrig confect. Dosis 3ff. ter in die.

3. Cardiaca fanguinis, dum effervescit, com-Etam aperientia.

Terția Cardiacorum classis ejusmodi medicant fuggerit, quæ, contra sanguinis effervescentis vini pagem nimis stri-stinata, compagem ejus strictam reserant, & aper quo recrementa ejus secerni, & amandari possint. cum præcipue, & fere tantum salina fuerint, pro tiplici particularum, è quibus constant, salinarum pro tu, etiam diversimoda existunt; ut plurimum poll corundem basis, aut est sal volatilis, aut alchalis tray CAP.H. Cardiacorum species ac formula? 255 autacidus, fixus, aut nitrosus. Cujusque horum formulasquafdam proponemus.

Primo Cardiaca sale volatili prædita, tum in febribus 1. Hujus generis respectu sanguinis, tum insuper in deliquiis, & subitis quorum basis sal languoribus respectu spirituum animalium, juxta præ-

fripiafequentia utiliter exhiberi folent.

vj.

ziß.

nt i

arge

rig.

came

vitia

perm

nt. H

BL Sp. C. C. gt. 15 ad 20 Aq. Theriacalis Sij. detur Spiritus. è cochleari, superbibendo haustulum liquoris appropriati: eodem modo sp. sanguinis, cranii bumati, fuliginis, vel sp. salis Armon. compos. propinari debent.

R. Salis viperarum 3j. chrystalli mineralis 3ij.pul. Pulveres. è chelis compos. 3iss. misce f. pul. Dosis 3ss. ad Dij. in cochl. Julapii cardiaci, superbibendo haustulum ejus dem.

Florum salis Armoniaci & S. Bezoart . mineralis

by Aj.f. pul. detur. è cochl. liquoris appropriati:

2.3 Secundo Cardiacorum nomine apud vulgus maxime 2. Quorum basis inligniuntur, quorum basis sal alchalisatusest, sive pe-sal Alchali est. treficans; uti imprimis Bezoar orientalis, margaritæ, corallia, aliique pul. testacei, & lapidei.

Pul. Gascon. sive de chelis compos. 3j. ad 3s. deturin cochl. Julapii cardiaci, superbibendo ejusdem 3ij.

R Bezoar. orient.gr. vj. ad xx; detur eodem modo.

R Pulle chelis, & oculis Cancror. ana 3j. Marg. corallii utriusque pr. ana Diiij. Bezoar. utriusque ana 3st. boli Armen. opt. Auri Diaphoret. ana 3ij. Bezoart.mineralis 3j. misce, f. pul. cardiacus: Dosis 3j. ad Bij. vel 3j. cum vehiculo idoneo.

In Pleuriticis sequentia procordialibus maxime ap- In pleuriticis propriatis habentur, quatenus nimirum, falis acidi præ-que conveniunt, pollentias destruendo, sanguinis coagulationes, & extavasationes, tollunt, aut præcavent.

R. Pul.

Be Pul. dentis Aprugni 3 []. ad 3 j. chrystalli minni Dj. pul. storum papaveris Rhead. Ds. f. pulvis suma dus in quolibet tiquore. Eodem modo pul. oculor. Car Emandibulæ piscis lucii exhibetur.

3 Cardiaca nitrofa. 3. Huc spectant etiam nitri præparata, que jur formulas sequentes, in sebribus sæpe cum fructue hibentur.

Re Chrystalli mineral. Dj. salis volatilis C.C.g.; ad vj. misce, f. pul. detur è cochl. Julapii cardiaci.
Re Chrystal. mineral. Antimonii diaphoret. au. pul. Bezoart. Ds. f. pul. detur eodem modo.

4 Cardiaca quorum basis sal acidus est.

4. Medicamenta, quorum basis sal fluidussive a tosus est, in sebribus ad reserandam sanguinis com gem, juxta formulas sequentes præscribantur.

Re Spiritus vitrioli gt. iiij, advj. Aq. Cardin Theriacalis 3ij. syrupi e succo citri 3iij. Margani, s f. haust. sumend. bis velter in die. Eodem medassi lis, velnitri sumantur. In eundem sinem potus de la bet. limonens. in aq. font. dissolut. item potus drin Palmarii conveniunt.

Re Pul. C. C. calcinat. vel Antimonii Diapho 3iij. sp. vitrioli vel salis 3j. terantur in mortario wo & exsiccentur. Dosis 3j. ad 3s. in cockl. Jul cardiaci.

5. Quæ sale fixo

5. Sales herbarum fixi sive lixiviales Alexiphams corum compositiones sæpe ingrediuntur. Insuper medicamina, quorum bases illi sunt, quatenus sebilit plurimum insignia habentur, etiam Cardiacis accomplement. Exempli gratia tritum illud proponimus.

CAP.II. Cardiacorum Species ac formula.

tue

gr.s

ana?

ve ac

comp

rd.

rit.

doffile

de Cho

divin

iaphon to sutt

Tolay

pharm

uper I

tebrih

accenic

nus.

R. Si

R Salis absynt. Di Ag. Card. 3iij. fp. vitrioli vel olei sulphuris 31. Syrupi violacei 3iif. f. hauft. sumend. hora secunda vel tertia ante paroxysmum.

R. Ag. Citri totius, Lujula ana lib. [. Salis Tart. 3iff. succi limonii 3ij. sacchari 3ff. misce, f. Julapium, cuius usus in febribus Anomalis, que sine apurexia exacerbationes quotidianas habent. Dosis zin. bis in die.

Ultima Cardiacorum classis, & quidem aliquo re- Alexiteria Carspectu potissima, Alexiteriis debetur, quatenus nimi-diaca, que sannumea funt maxime vitalia. Horum species, & formu-guinis compale ita numerose prostant, ut, singulas, aut precipuas tam à putretantum, si modo recensere vellem, opus hoc ad volu-dine vindicant, men ingens excresceret. Hujusmodi pharmacorum, aut sunt, &multa, & magna jam jam extant Antidotaria; proinde ut nobis super hac re paulo compressius agendum st. Quandoquidem igitur Alexiteria vel præservatoria, vel curatoria funt; Imprimis remedia selecta in statu adhuc sano contra Pestilentiæ aut malignitatis cujuscunque contagium adhibenda subdemus, mittendo mterim quid circa aeris ambientis curationes & alterationem præscribi soleat; dein secundo præscriptionum formulas felectas, post contagium susceptum usurpandas, proponemus.

1. Antidota Præfervatoria.

1. Præfervate-

R Conser. foliorum Rutæ 3iiij. Mithridatii, confe- Electuarium. ctionis liberantis, ana 3j. Confec. de Hyacint. 3ij. salis absynt. 3iis. pul. pannonici rub. 3s. Aceti Bezoart. q. I.f. Elect. Dosis quant. nucis Castane a, ter in die.

Pul. radicum serpent. Virginiana, Contrayerva, Pulvis. Ledoaria select. spec. liberantis, ana zij. Camphora dij. sacchari solut. in aceto Bezoart. & ad tabulat. cocti

278

cotti zvj. s. a. f. Tabula pond. 3ss. comedat. I velaje pe in die.

Apozema.

Re Rad. Serpentaria virgin. Ziij. coq. in aq.fm. lib. iij. admedietatem colatura adde mellis opt. Zij. The riaca Androm. Zj. dissolve calide, & clause, & cola. De sis cochlar. ij. vel iij. ter, aut quater in die.

Eliocires.

Re Florum sulphuris ziiij. liquesiant in tigillo, din cochleatim injice salis absynt. ziiij. simul agitando done tota massa rubescat, dein adde pul. Aloes, Myrrha, olibui ana zj. croci zss. agitentur amplius, per hora quadrutem, donec incorporentur, Massa frigesacta, & patinavitrea imposita, deliquescere sinatur in olcumrubini inse aspectui pulcherrimum. Dosis gt. 10 ad 20 in aq. Burart. ziss, vel ij, bis in die:

Vel pulveri prædicto affunde spiritum vini, sp radices Contrayerva, & Serpentaria virg. rectifican ad altitudinem iij. digit. eliciatur tinctura, cuju di

gt. 20 ad 30 in vehiculo idoneo.

Vel Re ejusdem pulveris 3ss. affunde vini geneil lib. ij. dissolve clause, & salide. Dosis cochl. j. bivi ter in die.

2. Curatoria.

vitiatam, & corrumpi incipientem, ejusmodi usquen media sed in majori dosi & crebriore vice adhibent conveniunt; quinimo Alexipharmacis tum aceta, tu sales herbarum sixi, bono cum fructu sepissime adjunguntur; à quibus nempe sanguinis coagulationes reliventur, & dein, particulis cujusque heterogeneis esporatis, aliisque in mixturam debitam coactis, liqui ejus statum pristinum recuperet tandem, & retines In hos sines cum innumeræ in libris medicis remedir rum formulæ passim extent, unum aut alterum solum modo hie proponere visum est.

Antidota Curatoria.

Androm. 3j. misce conquassando in vitro, f. haustus, sumatur provocando sudorem.

Re Pul. Gascon. rad. Contrayer. Serpent. Virginian. Pulveres. ana Dj. adgr. 25 f. pul. detur in cochl. aq. theriacalis, superbibendo haustulum ejusdem, aut Julapii cardiaci.

R. Pal. Bufonum pr. pul. e chelis compos. ana 3 s.f.

pul. detur eodem modo.

2/6

foni,

The

Di

den

done

bani

dran

a ti

infe

Beza

800

ctum,

neri is vi

crain uennend tun djunrefoevaiqua

inez iedio olun-

idou

Researt. mineralis 3 B. Theriacæ Androm. 3j. Bolus. camphora gr. vj. aceti Bezoar. q. s. f. bolus sumend. eodem modo.

R. Aq. Lujula, Dracontii, ana ziiij. Scordii compo-zulapium. st. zij. Theriacalis, Bezoart. ana zj. Margarit. pul. zj. syrup. caryophyl. (velè succo citri) zij. sp. vitrioligt. 12. f. Julap. Dosis ziij. sapius in die, modo per se, modo cum aliis medicamentis.

Kk 2

SECT. VI:

dia

vel 10

len

Di

re du

CO &

qu

ce pl

pa

co na

tr

SECTIO VI. CAP. III.

De Passionibus Cardiacis, earumque remediis.

Paffiones Cardiacæ dici folent,

Palpitatio ejus.

Ost Pharmaciam Cardiacam, ita vulgo, licetin rec proprie, dictam, modo tractandum fequiture con Passione cardiaca; in qua nempe cor reveral ter borat, proindeque remedia vere cordialia polit eti Sub isto vero nomine duo affectus, inter se non ub nihil diversi, communiter denotari solent; nema cu Tremor cordis & Tremor cordis, & Palpitatio ejus: in utroque pathe mi mate cordis motus, five pulsus inordinatus, & quodan tin modo convultivus effe videtur! attamen priorisino tal dinatio in Vibrationum ejus crebritate, ac alterius ve earundum vehementia confistit. In posterioris hiju ha Ætiologiam primo inquiremus, & deinde alterius de lo am Theoriam, & tandem utriusque curationem trak qu re nitemur.

Posterioris de-Scriptio.

Cordis Palpitatio adeo vehemens, & immanisinto dum existit, ut non solum tactu manifestius percipi verum & oculis conspici, immo interdum ad distant quoddam audiri possit. Porro ab Autoribus fide de gnis narratur, à vehementiore cordis vibratione, & starum percussione, eas interdum effringi, autin junio ribus foras propelli, protuberantesque manere.

Etiologia ejus inquiritur.

At vero hic motus quamvis ad Sensum ita multipli cem perceptibilis sit, attamen rationi nondum confia quæ pars ita moveatur, ut quovis pulsu suo pectoris la ri, tus sinistrum exilire faciat. Credo omnes tum doctos di tum imperitos, uno ore profiteri partem ita motam, & fortiter evibratam, ipsumet cor esse; sed interrog utrum cordis tota compages, aut aliqua pars ejus in no exiliat, & solitam vibrationis suæ sphæram transgr diatuf

jatul

diatur? si dicatur corpus ejus totum, ita efferri, assignent vellem, an hoc in Systole ejus, aut Diastole fiat : certe Non à cordis non prius, quia dum cor contrahitur, duro la patet, mo- ipsius moru conlem ejus quoad omnes suas partes minui; nec magis in vulsivo procedit. Diastole dicatur, quoniam in eo statu cor ad situm, & magnitudinem tantummodo naturalem, & ordinariam in redit, inque eo aliquantulum manet. Hinc fiquidem rd corjuxta vibrationis suz, quantumlibet aucte, aut intenía, leges, adeo palpitare, & exilire nequit; (quod of etiam amplius constat, quoniam in paroxysmo febrili, ubivehementissime pulsat, non extra falit, & costas permx cutit) olim suspicatus sui ipsum durante affectu illo, motim convultivum, & ordinario plane diversum obincre; quo nempe, velut membrum spasmodice agino tatum, cor prorsus totum elevetur, & è loco suo mousin veatur. Attamen neurologia plenius intellecta, ab hacsententia statim recessi, quia certum est, cor à nulbalio musculo, præter suas ipsius fibras motrices, quaquam attolli aut efferri posse. Quapropter super hac reserio magis cogitanti, demum animo occurrit, quod nte dum cor ad fanguinem, è sinubus suis excludendum rein contrahitur, atque mucro, & latera undig; concident, the & propius adducuntur; si tamen sanguis illico totus led quaque systole penitus ejici, & eliminari nequeat, ne-& cesse erit, vasorum radices ad summum impletas, & plurimum extensas cum impetu quodam exilire, dein, unio propter reverberationem hic factam, totam cordis comtipli pagem valde concuti. nftat,

Profecto à tali interdum causa, Affectum istum ori- A Sanguinis in Arterias effuso odas di. Theologus infignis, & pius, postquam-palpitationi dum procedit m, & cordis per crebras vices modo sponte, modo occasiomaliter obnoxius degisset, tandem ea continue dies, & noctes, cum gravi dy spnoea affligi coepit, & deinde innigre ta Paucos menses, à morbi moléstissimi assiduitate at-

tritus,

SECT. TO C.

aff

fis

pa

co

tin

àc

tot

ful

ult

fte

car

gu

tel

eni

fpa

fan

dia

pad

ber

ria

run

cur

tritus, fatum obibat. Cadavere aperto, Cordis on dexter mox fanguine concreto tumidus apparuit; o dis jus item auricula, in immensum aucta, & extenta, qu oris grumosi copiam ingentem continebat. Cons torum horum ratio statim apparebat, viz. quia pulm nes summe obstructi, & cruore atro extravasato, di tri bique stagnante infarcti, sanguinem, è ventriculo & jugiter explodendum, haud totum admittere m rint: quapropter dum cor, exclusioni ejus totali fa qu me adlaborans, unaquaque systole juxta conum & au dietatem intus contrahitur, & quoad magnitudire lab diminuitur; Basis ejus obsanguinem ibi coaceryam mo ac in transitu hærentem, aut reverberatum, valden eju pleta extuberat, atque propter Auriculæ molem mo Pa tumida amplius evibrat, & latus attollit.

Insuper ob alias canjas orini folct.

Verum enimyero, haud folummodo ab hac and cor palpitare constat; quia morbus iste, non sem constans, & perpetuus est, sed plerumque vagus, at certus per vices quasdam infestat, & deinde sponta remediorum usu cessat. Porro nonnullos, quon pulmones satis sani & tabe quavis immunes sunt, pul inceffit.

Utcunque tamen, licet morbus iste à causisdire exoriri possit, in iis tamen omnibus, eandem usque ficiendi rationem esse judicamus. Videtur enim qu cor folummodo palpitat, quatenus in systole ejus, conus, & latera simul contracta angustantur, bassa vasorum radicibus, ob sanguinem illic aggestum, non nihil hærentem, aut repercussum, ampliataet Revera fanguinis cursum hic loci nomi præpediri, aut repercuti inde constat, quia duma in latere vehementer, & fortislime vibrat, arteri carpo plerumque languide, & debiliter pulsat, up languinis rivum non nisi exilem convehens. Cum que morbi istius causa conjuncta, sive ratio formal

11011

m,

omnino in sanguinis circa basin cordis, & vasorum radices remora, & aggestione consistat, inquirendum sequitur, quot modis, & ob quas alias causas, ejusmodi

affectio produci foleat.

Super his, ut cordis carnes, five fibras proprias mo- Affectio ifico trices non multum culpemus, vitium hoc potissimum, fanguinis aut & maxima ex parte, aut sanguini aut vasis cordis appen- vasorum cordi fis imputandum videtur. Prioris ratio satis constat, in appensorum viquantum sanguine aquoso, atque ad effervescentiam autaccensionem minus apto præditi, uti virgines xxugulres dir laborantes, atque viri, aut mulieres, cachectici, huic morbo plerumque obnoxii reperiuntur, & insultum ejus à corporis motu quovis citatiore fere constanter pati solent. Cujus causa est, quod cruor, siquidem prioris ratio exparticulis segnioribus, & non satis activis constans, è plicatur. cordis sinubus non libere & expedite ejicitur, sed partiminiis sæpe resider, & facile stagnat: idcirco quoties acorporis motu iisdem uberius infertur, ut penus ejus totus quaque systole eliminari nequeat, cor summo nifulaborans, in basin suam & vasorum radices, & vix ph ultra propellit; ubi cum aggeritur, & paululum fubsistens partes continentes extumescere facit, passionem ardiacam una cum dyspnoea infert.

Præterea tamen affectio istæc cardiaca quosdam san- 2. In casu altere guine præfervido, & promte satis accendi aut fermen- aut vasa obstrutescere apto, præditos sæpenumero infestat. Plerisque antur, aut spasmodice afficiumfista (most). spasmodicæ multum obnoxiis, hoc malum frequens, & familiare est: quapropter in his casibus, Arterias cordiappensas in culpa habendas merito suspicemur. Quo pacto harum obstructio, sanguinis è corde effluxum lierus berum impediens, cordis palpitationem inducat, histo- prioris exemna modo citata manifesto declarat: porro vasorum isto- plum proponicar, num occlusiones, & infarctiones aliis modis excitatæ, eundum effectum producere poslunt. Novi senem

Cervi-

pau

THE

di

tra

mi

do

cor

nac

de

de

ac

m

un

pe

na

di

jul

ali

A

du

fv ob

Cæ

tr

te

ni

tai

ba

gu

te

te

pe

ur

Cervisiæ fortioris ac vetustæ, nec non vinorum pon crebro à multis annis affuetum, prædicti morbi inful crebros pati folitum; cujus postea, à stomachi sol celo, cum vomitu quotidiano, spirituum languore, liisque symptomatis defuncti, cum cadaver aperire deprehendi arteriæ magnæ truncum mox à cordis gressu plane osseum, seu potius saxeum, ejusque lat co valde compressa fuisse, ut rima tantum relicta sano vix per dimidium, quo debebat torrentem, effin potuerit. Proinde ut huic causæ palpitationem card cam, ei sæpius molestam, merito ascriberem. rum probabile est pathema istud à sanguine, intra m dis finus, & vasa appensa grumescente, ac in sul quasi carnea concreto, interdum procedere.

Et diverle frecies notantur.

Palpitatio cordis quomo lo affectio spasmodica ef.

Verum insuper his, siquidem palpitatio cardiaca fectus alios spasmodicos, prout modo innuimus, i penumero comitari solet, etiam suspicari licet, il causam quandoque mere convulsivam esse. Olimi neurologia nostra ex observationibus Anatomicis stendimus, nervos, & propagines nerveas fere innum ras, in pluribus locis, ac præcipue juxta basin com arteriarum truncos complecti, & circumligare; qu rum usus, & actiones ejusmodi fuisse putabamus, diversimodi sanguinis æstus, sluxus & resluxus, imm interdum stagnationes propter vehementes iratimos gaudii, triftitiæ, aliosq; affectus, excitari solitæ, propten contingant, quatenus funiculi isti nervei vasa hec a guifera varie stringunt, comprimunt, aut forfanz Porro haud multumin quando penitus occludunt. probabile est, ob vasa ista spasmodice affecta, & pad diutius constricta, ita ut sanguinis è corde exilitions liberam præpediant, palpitationis cardiacæ insul nonnunquam exoriri. Profecto tum hanc, tum ras istas cordis passiones, tali causæ merito impumus; Verum circa efficiendi rationem à sententia paululu

ang

CZ

5, 1

m

)UM:

Ords

5,1

ma

tera

na

nm

oner

ilm

du

paululum recedere visum est. Postquam enim nervofor di tandem ipsos, corumve propagines nihil omnino in quos nsus pina org; trahere, aut constringere, sed totum hoc negotium o- res nervi Artemnino à fibris carneis perfici, atque nervos solummo- inferantar. do, in has partes motrices, novas subinde spirituum late copias, insuper & motuum obeundorum instinctus convehere: quale pariter munus erga fibras membranaceas pro sensionibus peragendis exequuntur.

Dum itaque serio perquirerem, quibus usibus toti- Arteria fibris dem nervi per vasorum tunicas disseminati inserviant; dita, demum reperi, Arterias istas proprio marte, pariter acalia præcordia se contrahere, & dilatare, atque pro motibus illarum tum naturaliter, tum pathetice obeundis, & spirituum copias, & instinctuum rationes, per nervos istos deferri. Enimyero ex observatione Amtomica plane constat, Arteriæ cujusque tunicam mediam esse plane muscularem, atque fibris carneis (cujulmodi funt ventriculi, intestinorum, & quorundum aliorum viscerum) per totum constare. Quæ fibræ Annulares densa velut capillamentorum serie, Arteriæ ductum, sive Tubum ubique cingentes, proculdubio sieut musculi afystolas suas proprias, & Diastolas, æque ac cor ipsum, lii & cor ipsum obtinent. Quapropter imprimis, dum fibræ cardia-movetur. cz, & dein hæ Arteriosæ successive, & seriatim contrahuntur, necesse erit sanguinem è meta una ad alteram rapidissime propelli. Quare haud prorsus de minilo est, quod medici quidam etiam Arteriis facultatem pulsificam attribuerunt: quippe multum improbabile est, mero cordis tanquam Emboli impulsu, sanguinis circuitum peragi. Quanto verisimilius est, Arteriam in toto ductu suo, à fluctus cujusque sanguinei tergo aliquatenus contractam, ipsum usque prorsum per rivulos, licet minores, & spatia magis angustata, urgere? Juxta hunc ritum ordinarium, sanguine æqua-

LI

biliter

CA

ao

8€

can

pin

jux

poo

gen

pita

fue

der

cur

nul

dia

cre

tio

que

àla

pro

nes

fpe

ren

tio

gui

inh

cip

re;

na

tac

Pic

bif

diastolor vices habere videntur. Quæ licet celem admodum, & ictu oculi citius, fuccessive tamen po omnes tubi arteriosi partes peraguntur. Cateri vero cum advertamus æquabilem fanguinis curfun juxta passionum impetus diversimode interrumpi, perturbari, necesse erit tantummodo ita fieri, quan nus Arteriæ (propter instinctum per nervos adfibi motrices datum) variis in locis subito constricta, for entum fanguineum aut sistunt, aut reprimunt, prorfum impetuofius adigunt. In timore, triftitiali bita, pudore, Amore, aliifque pathematis, Ania consternationem, aut confusionem magnam induce tibus, probabile est Aortæ truncum, à fibris istis su to, & diutius constrictis, adeo contrahi, & coarda ut sanguis ægre tantum, & non nisi per minutas pon

dem aggefto, & stagnante gravamen ingens, & oppo

fio magna statim fentiuntur: deinde si huic langu

Remoræ, cordisad fanguinem ejiciendum pullation

tis, & vehemens superveniat, necesse erit, ob cruom

Unde cordis pal- nes è cordis finubus exiliat. Quamobrem abillo pitatio fare oribur.

L's ixpe spafmo

officier.

quaque systole in cordis basin ejectum, ibique repe cussum, partes eas plurimum distendi, proinder palpitationem cardiacam inferri.

Quare Affectio hac Hypochoneriacis familiaris of.

Quemadmodum autem vehementes Animi palle nes, affectum istum fere quibusvis accerfunt; in h pochondriaci, & spasmodice dispositi insultus ejus levi qualibet occasione, immo interdum sine ulla cu manifesta subeunt. Enimyero in quibus nervi sphland nici, & cardiaci materia morbifica sæpius obsident lent; proinde ut illa, ob plenitudinem aut irrita nem commota, spiritus istarum partium, & vicina incolas frequenter in spasmos, & contractiones inot natos adigat; passim accidit propter nervos Artes rum Cardiacarum radicibus insertos, à tali causa

tos, etiam vasorum horum fibras spasmodice affectas, & contractas co, quo dictum est, modo palpitationem ardicam excitare, Quo ritu nervi cardiaci à causa propinqua, aut remota, à materie morbifica, aut in capite juxta originem nervosam, aut circa præcordia, aut hypochondria subsistente irritantur, inque spasmos varii generis aguntur, alibi à nobis ostensum est, unde palpitationis cardiacæ, quoties eadem etiam spasmodica fuerit, eausæ deduci possunt.

Quod spectat ad affectus hujus Therapiam, siqui- Curatio ejus prodem causa ejus varia, & multiplices existunt, etiam ponitur.

curatio diversimoda institui debet. Nam quod nonnulli statuunt, ejusmodi remedia, quæ cardiaca vulgo dida, cor refocillare, eique laboranti suppetias præbere creduntur, in quibusque his casibus convenire, tum rationi, tum experientiæ communi refragatur. Cum itaque supra declaraverimus, Cordis palpitationem, vel afanguinis, vel ab Arteriarum cordi appenfarum vitio, procedere, & utrasque horum varias afficiendi rationes immerimus, modo restat, uniquique morbi istius speciei aptam medendi methodum, una cum selectis

remediorum formulis accommodare. 1. Primoigitur siquando morbus hic à sanguinis vi- Qualu esse de-

tio procedat, Intentio Therapeutica primaria erit fan- bet, quoties fargunem nimis aquosum, & accendi, & fermentescere inhabilem, ad meliorem crasin exaltare, ejusque principia activa depressa, aut diminuta evehere, aut augere; in quem finem medicamenta spirituosa, item salinacujufque generis, sulphurea, & imprimis chalybeata conducunt. Quinimo huc referri possint, quæ in Pica, leucophlegmatia, & scorbuto frigidiore præscribifolent.

R. Confer. Absynt. pontici, flaved. Aurantii, & Electuarium. limonii, ana zij. Cort. Winteran. pul. Zij. Specierum

eft,

ma

let.

par

mir

aut

fi

6

T

diac

ctus,

bræ

tero

Arte

Diacurcuma 3j. chalybis prap. cum sulphure 3iij. [4] absynt. 3is. cum q. S. Syrupi è cort. citri, f. elettu rium: Dosis qu. nucis Moschat. mane, & hora quine pomerid. Superbibendo Julapii sequentis 3ii. & dean bulando.

Julapium.

R. Ag foliorum Ari lib. j. Pulegii, Hyßopi, a 3iiij. Ag. Lumbr. Limacum, Mirabilis, ana 3j. facch ri 3j. misce, f. fulap.

Tingture.

Be Tinet. Antimonii. 31. Dosis gt. 20 ad 25 bus die cum eodem Julapio. Porro buc Tinctura chaliti aut syrupus ejusdem, item elixir Proprietatis cum mi tis aliis accenseri possunt.

Secundo Cordis palpitatio, & crebrior, & muh Quomodo affestio immanior ab Arteriis cardiacis in vitio habentibus ex istac ab Arteriis ritur: & tunc illarum culpa, aut Obstructio est, a Affectio spasmodica.

> Prior iste morbus plerumque continuus, & nonm incurabilis existit; præsertim vero, si à pulmonibus bidis, aut Arteriarum radicibus propter Tuberculus aut excrescentiam offeam semioppletis, aut compres excitatur. Cujufmodi causæ si quando subsint, &p fecte dignosci possint, frustra esset earum, sublations moliri; quin potius id unice agatur, ut levamine qui dam per hypnotica fubinde procurato, ægrotantur vita, etsi misera paulo diutius protrahatur.

> Cæterum vero non improbabile est (prout mot innuimus) Arterias interdum à concretionibus poliposis ibidem, ac interdum intra cordis sinus, progu folitis, magna ex parte impleri, proindeque fangum exilitionem liberam, & totalem impediri. ro uti diagnofin valde difficilem, ita curationem m minus raram putamus: quando illius suspicio est, m xime ex usu fore videntur, medicamenta salina; &d iis sale volatili aut Acido prædita, exhibenda: eaden

obsiructis oriunda tractari debet.

ven

ean

che

hun

mu.

ST

OBS

int

veronon simul, sed quodam temporis spatio hæc, (quibus non juvantibus) dein istæc altera experiri oportet.

velcum aliis Antasthmaticis destil. 3iij. Doss gt. 15. sale volatili ad 20, ter in die, cum Julap. vel aq. destil. appropria-pra dita. ta: eodem modo sp. C.C. fulig. sang. Cranii defossi tentari possunt.

pre Sp. Jalis marini, aut vitrioli cum sp. vini herbis Quorum sal acipneumonicis imprægnati, destil & sæpius cohobati Ziij. dus pro basi est. Doss gt. 15 ad 20. eodem modo. In hos usus sp. Tartari,

ligni Guiaci, aut Buxi usurpari solent.

Palpitatio Cordis, sæpissime affectio convulsiva curatio morbi est, & à simili causa, & afficiendi ratione, qua pathemata alia hypochondriaca, vel asthmatica produci sooriundi.

let. Cujus item curatio per remedia antispassmodica
parter tentari debet: quorum vero delectus, sub discrimine quodam, juxta quod morbus in temperamento
autcalido, aut frigido contingit, instituatur.

1. Respectu prioris sequentia prescribantur. R. Sp. spiritus. sucini Armoniaci Ziij. Dosisgt. 15 ad 20 bis in die cum Julap. vel aq. dest. appropriata; eodem modo Tinct. Tart. Chalybis, vel Antimonii per vices exhiberi posunt.

De Cordis Tremore.

Tremor cordis (qui etiam sub nomine passionis car-cordis Tremor à diacæ vulgo cedit) affectus à palpitatione ejus distin-palpitatione ejus dus, immo diversus existit. In eo namque ipsius si ut differt. bræ carneæ, sive motrices per seassici, nec, prout in altero isto pathemate, causa morbifica in sanguine, aut in Arteriis cardiacis subsistere videtur.

Cordis

cei

tut

A Sio

Ye

hi

ne

ter

tin

vu

IUX

ear

211

ex

tur

Pr

qu

tuu

eri

air

cie

for

Tilins deferiptio.

Cordis tremor optime describi potest, quod sit, o nium ejus convulsio spasmodica, seu potius trepidate mi qua nempe fibræ motrices celerrime, at tantumien At contracte, fyftolor & diaftolor vices ociffimas, ven tu abruptas & quafi dimidiatas efficient ; proinde ut mi guis per minutifilmas tantum portiones, tum cordin nubus inferri, tum ex iis efferri possit.

Atiologia bujus à myologias do-

to aditur.

Hujus fumma

Quandoquidem hac affectio fir musculi cujusdami Etrina depender. cordis motus convultivus, ad pleniorem ejus notin huc referri deberent, que alibi de motu musculari, in que de pathematis convultivis differumus, Nech repetendo todio fuerim, verbo tantum adnotem numquemque musculum, duobus tendinibus, & ven pu carneo constare; atque contractionem inde peragin tenus spiritus animales, è fibris utrisque tendinos, carneas profiliunt, quas dum inflant, & intumefacion propterea decurtant, & contractivas reddunt am autem finito spiritus in tendines redeunt, & fibres neæ relaxantur.

> Cum Functio motiva sit duplex, sc. spontance mere naturalis; in priore advertimus spiritus è tende bus in fibras carneas, perappetitus imperium eyoz atque intra has, in actione manere, donec illius in dimittuntur; deinde vero in tendines reversos que re, donec rurius foras jubentur; hinc ut illorum mo & quietis tempora, sint inæqualia, incerta, & proli nostro varie determinanda.

> In functione mere naturali, multo fecus habet; pe Spiritus Animales, è tendinibus in carnes, perpe vice five constanti reciprocatione, efferuntur, & tractione brevi facta, mox ex his in illos resiliunt vicissim; ad quem modum cor ipsum, arteria, & rationis organa, quinimo ventriculi, & intellim fibræ carneæ, nisi propter objecta sua alias determin tur, per systolas & diastolas perennes agitantur.

Wij I

1,00

nes d

olibo

erpal

Juxta hos ritus ordinarios, functionis utriufq; motivæ Mufculorum 200munia peraguntur. Quæ tamen juxta quod spiritus tus convulsivi Animales, motuum istorium executores, varie afficiun-explicantur, en un diversimode perverti, aut perturbari solent. Enimvero satis manifesto liquet, motus cujusque contradi ctivi, à quocunque musculo obeundi, instinctum, à cerebro, aut cerebello, juxta appetitus justum, aut naturz indigentiam per nervos convehi; viz. Spiritus Animales intra horum ductus featentes, juxta impreffionem à capite traditam exciti, ac in tota serie comph moti, mox alios tendinum incolas exufcitant, inque mons analogos cient: pari fere modo ac fi quifquam pulveris pyrii acervos, per funem ignarium ad distans accenderet. Quamdiu igitur spiritus isti tum in principio, viz. intra igriquison tum in via, fc. ductibus nerveis tum in fine, viz. intra tendines confitis recte ac ordinatim habent, motus cujulque ab Anima aut natura requisitintinctum illi formant, isti convehunt, atque hidemum exequantur: fin vero spiritus ad functionem motivam destinati, intra quamvis ditionem præende ternaturaliter affecti, in doutlas adigantur, propterea fla-Et distinguen: wor tim in membris, aut musculis respectivis motus convulsivi excitantur. Quo ritu ob causam morbificam, is au juxta originem nervosam in capite, quo item, propter eam alibi intra ductus nerveos confitam, membrorum mot. aut viscerum aut præcordiorum affectiones spasmodicæ exoriri solent, alibi satis fuse declaravimus; viz. in quantum spiritus intra nervos scatentes, à causa quadam Præternaturali, & vehementi irritati, ac velut cestro an quodam perciti, dum in has, aut illas partes ruunt, motum ciendorum signa injusta, & falsa deferunt, necesse 5 ac 4 ent in his, vel illis musculis, aut membranis, contra-& rela tiones aut distentiones violentas, ac convulsivas acinon Varias hujufmodi affectuum species, & rationes min formales in Spasmologia clare designavimus; at vero, quod

ne

ca

tr

P

A

Spa mi quidam privati tantum ad mufculos pertinentes.

272

quod illic prætermissum, atque ad rem propositant so ctat, nunc insuper advertimus, dari alia spasmonna na nera, quæ fine præfenti aut magno \$472194Au, autivorum vicio, ob spiritus Animales ipsorum tendin incolas potissimum, ac fere tantum in culpa existen tu oriuntur.

Forum dux fpecies notamur.

Affectionis hujufmodi fingularis, & velut priva pr duæ species observandæ occurrunt: una fatis w nota est, in qua spiritus injussi sæpe è tendinibus po liunt, atque fibras carneas valide atque molesteint pu tes, non statim, aut facile recedunt. Altera, licer nus notabilis, tamen frequenter occurrit; in qu spiritus musculares, neque intra tendines, neque carnes diu permanere possunt, verum summe ima ti, ex his in illos, & vice versa appetitu vel natura in tis excursus, recursusque suos valde crebros, sed les usque, & inordinatos faciunt. Super his after bus spasmodicis (quoniam à plerisque adhucment fere intacti manent, corumque notitia ad passionio diacæ naturam, & causas rite explicandas plurimus cit) operæ pretium hic duco, quamvis extraremp politam, & quali in diverticulo, pauca tament jungere.

Prior le cramp vulgo dichus explicatur.

Prior iste Affectus qui proprie imo (atque la mate tum nostro, tum Gallico, le cramp appellant let) plerumque exoritur, in quantum spiritus am les injusti, de tendinibus sc. aut uno, aut simulum in musculi ventrem sponte profiliunt, unde prom folito mox regredi nolunt, verum diutius intra can manentes, eas valde inflant, & summe contractivant dunt; dein siquidem alii musculis hisce neque ced neque in contractione conspirant, pars rigida, & fummo dolore tenfa evadit. Hujus causa est, mater quædam heterogenea, & ovraide quæ per ductus no os, una cum succo eorum in musculos descendens et

qui.

e m

requira im

dd

affet

medi

nisa

auni

m p en i

e la

llani

anin

atroq

ro mi

cant

vasid

cedu

80

mater

nera

dens

spiritibus cohærens, eosdem elasticos, simulque obstinatos reddit; proinde ut intra fibras tendineas continei nequeant; sed, spatia ampliora desiderantes, in carnes excurrant, ibidemque, donec deferbuit eorum

tumor, permaneant.

2. Ad posteriorem istam motus convulsivi speciem posterior musculs proprie spectat Passio, sive tremor cordis. Porro ad cujus dam subsulhunc censum referri debet Affectus satis vulgo notus, & tius sive trepidaplerisque familiaris; nempe, ut interdum musculi cu- cajusmodi affeuldam privati, puta, in labro, gena, in oculis, aliisve etus, Tremor cormembris subsultus, sive trepidationes valde crebras, & dis of. zquales patiantur; quæ postquam per duo forsan aut tria minuta perduraverint, sponte cessant. Non ita pridem per literas è Gallia huc missas, consulebar pro viro quodam Illustri, cujus musculos omnes, in toto corpore ejusmodi subsultus, seu velut trepidationes fere perpetim exercebant; adeo ut carnes exteriores, bique exilientes, iphus cordis vibrationes, five pulfus, adamuslim æmularentur.

Hujulmodi Affectuum, uti & Tremoris Cardiaci, Ejus ratio forratio formalis in eo confistere videtur, quod spiritus A-malis, &, nimales ad musculos quosdam pertinentes irrequieti, ac velut cestro perciti, è tendinibus continue in carnes profiliant, redeantque, adeoque perpetua vice excurlus suos recursusque iterent; interea cum exiguis tanum copiis efferuntur, ut fibras carneas haud plene inflent, in issque minimo tantum spatio morentur, nixus motivos, creberrimos licet, tamen non nisi debiles, & valde minutos edunt; in tantum sc. ut membra, & artus à musculis ita perpetuo agitatis, haud loco moveantur, &cor, durante tremore ejus, ut ut celeriter concussum, tamen vix, & ne vix fanguinem circumpellere valeat; uti plane constat ex pulsu parvo, ac velut tremulo, atque virium omnium fatifcentia.

Quod spectat ad pathematum istorum causas, viz. Cause. Mm conjun-

CA

pot

ta t

cali

Bath

cur

pro

vol

&1

fact

qua

dos

7

conjunctam, & procatarcticam, à quibus nempe foritus musculares ita instabiles siunt, sive vim istame sultoriam acquirunt; videtur, quod materies quad heterogenea, & elastica, cerebrum & ductus neme transgressa, demum in musculos, coramque sines to dinosos defertur; ubi spiritibus subinde accrescens, irritet valde, ac velut cestro quodam afficiat, promut nullibi consistant; verum huc, illuc continue diferrant, atque interim pensa debita aut omittant, autu

Nonrecte lieni imputatur. strenue præstent. Tremoris Cardiaci caufa communiter in lienem jicitur; etenim vulgo supponitur, ab hoc viscend structo, aut alias perperam habente, vapores temos corelevari; qui ipium ferientes, adeo concui, ku pidare cogunt, immo quodam velut rigore afficia Opinioni huic fides, am faltem probabilitas indeali tur, quod hypochondriaci (feu quod idem fere for fplenici) huic paffioni cardiace plurimum obnomi periuntur. Qualis, & quanta Lienisin pracordi influentia, olim fat fuse declaravimus. Existis, pare que ex modo dictis, fatis liquet, fententiam illimit ceptissimam licet, de corde à vaporibus affecto, funda prorfus, ac erroneam effe. Quod autem pro Lient etiamque Hystericis vulgo habiti, Tremore cordi paffim infestantur, in causa oft, magna ista affinita intima communicatio, quam nervi splanchnica cardiacis habent, adeo ut non folum partisunits fectio alteram facile in confensum trahat, verum figur do materies spasmodica netvorum ramos, adlina aut viscera imi ventris pertinentes, infederit, ratol est, quin cadem pariter nervos ad præcordia spelts tes occuparit.

Cor non à vaporîbus impetitur-

Euratio.

Quod spectat ad Therapias rationem, in trem cordis adhibendam, quandoquidem hac affection mere spasmodica, ideireo remedia non cardiaca, quando quand 10

0

m e o

ka

An On On

ui

rte

15,4

a

B

01

An

potius cephalica, aut word indicantur; que tamen juxa temperamentum, & constitutionem patientis, aut calidiora, aut moderata, aut modo hujus, modo illius manux effe debent. Ut rem paucis comprehendam, cum in morbo isto tria remediorum genera maxime proficua effe foleant, viz. testacea, chalybeata, & fale volatili prædita, cujusque illorum formulas quasdam, & usus hic breviter designabimus. Itaque imprimis, tro facta per evacuantia totius provisione, & pharmacia, que magis usui fore videtur, delectu habito, juxta modos sequentes præscribatur.

k Corallii pr. Margarit. ana 3ij. Bezoar. utriufque Pulveres. ana 3 [f. Succini albif. Dij. Ambrægrif. Dj. f. pul. Dosis 3ß. bis, vel ter in die, cum aq. destil. aut Julap. appropriato.

R Pul. è chelis compes. Sij. pul. rad. Pæmia maris, Cranii humani prap. ana 31 florum Pagnia maris, Lilierum convallii, ana 3fs. f. pul. fumend. eodem

R Eberis, Corallii rub. pul. ana 3iij Specier. diam-Tabule. bra 3j. sacchari albif. in f. q. Ay. Naphe, Solut. 6 ad Tabulat. coof. 3wij. f. f. a. Tabula pand. 3ff. camedat.

j. velij. fæpius in die ad libitum.

R Confer. florum lilia. conval. 3-uj. pul. corallis Elettumium preparat. Marg. eboris, ocular. Can. and 3iff vitrioli martis 3j. q. s. Syrupi è coralliis f. electuar. Dosis 3j. ad 3ij. bis in die, superbibendo haustum Julapii sequentis.

R Aq. Naphe, Citri totius, ana 3vj. è cort. Au-Julapium.

rant. cum vino destil. 3ij. sacchari 3ff. f. Julapium.

R. Syrupi nostri de chalybe 3vj. Doss cochl. j. mane, syrupu. o bora quinta pomerid. cum zij, Julapii prascript, sine saccharo, vel cum aq. destil.

R. Pul. eboris, corallii, ana 3iiff. specier diambræ 3j. Tabula Mm 2 Calis

conjunctam, & procatarcticam, à quibus nempen ritus musculares ita instabiles fiunt, five vim istan fultoriam acquirunt; videtur, quod materies quad heterogenea, & elastica cerebrum & ductus nen transgressa, demum in musculos, coramquesines a dinosos defertur; ubi spiritibus subinde accrescens irritet valde, ac velut ceftro quodam afficiat, prop ut nullibi confistant; verum huc, illuc continue dife rant, atque interim pensa debita aut omittant, auto strenue præstent.

Non reste lieni imputation.

Tremoris Cardiaci caufa communiter in lienens jicitur; etenim vulgo hipponitur, ab hoc vifered structo, aut alias perperam habente, vapores temos corelevari; qui ipsum ferientes, adeo concun, an pidare cogunt, immo quodam velut rigore affini Opinioni huic fides, antifaltem probabilitas indeali tur, quod hypochondriaci (feu quod idem fere for fplenici) huic paffioni cardiace plurimum obnomi Qualis, & quanta Lienisin pracordi periuntur. influentia, olim fat fuse declaravimus. Exostis, puto que ex modo dictis, satisfiquet, sententiam istant Cor non à vapo- ceptissimam licet, de corde à vaporibus affecto, suite prorfus, ac erroneam esse. Quod autem pro Lient etiamque Hystericis vulgo habiti, Tremore cordi passim infestantur, in causa oft, magna ista affinita intima communicatio, quam nervi folanchica cardiacis habent, adeo ut non folum partisunits fectio alteram facile in confensum trahat, verum for do materies spasmodica netvorum ramos, adlim aut viscera imi ventris pertinentes, infederit, rato est, quin cadem pariter nervos ad præcordia spets tes occuparit.

ribus impetitur.

uratio.

Quod spectat ad Therapias rationem, in mem cordis adhibendam, quandoquidem hæc affection mere spasmodica, ideirco remedia non cardiaca, TOTAL

difa

TC O TOS

&o.

ficion

afta

fon Kii :

dui

xirto

m, R unio

endi

di

tes,

10

IIS 2

end

103

edr

10

0000

pogus cephalica, aut wie h indicantur; quæ tamen juxa temperamentum, & constitutionem patientis, aut aldiora, aut moderata, aut modo hujus, modo illius ene nature esse debent. Ut rem paucis comprehendam, cum in morbo isto tria remediorum genera maxime ns, e proficua effe foleant, viz. testacea, chalybeata, & fale volarili prædita, cujusque illorum formulas quasdam, & usus hic breviter designabimus. Itaque imprimis, totius provisione, & pharmacia, que magis usui fore videtur, delectu habito, juxta moema dos fequentes præscribatur.

k Corallii pr. Margarit: ana 3ij. Bezoar. utriusque Pulveres. ana 3 ff. succini albif. Dij. Ambrægrif. Dj. f. pul. Dosis 36. bis, vel ter in die, cum aq. destil. aut Julap. appropriato.

Be Pul. è chelis compos. Sij. pul. rad. Pæonia main Cranic bamani prap. ana 31 forum Pagnie maris, Lilierum convallii, ana 38. f. pul. fumend. eodem

R Eberis, Corallii rub. put. ana 3iij . Specier. diam-Tabile. ma 3j. sacchari albif. inf. q. Ay. Naphe, Solut. & ad Tabulat. coof. 3019. f. S. a. Tabula pand. 3 S. comedat. j. velij. fæpius in die ad libitum.

R. Confer. florum lilia. conval. 3-uj. pub. corallis Electumium preparat: Marg. eboris, ocular. Can and 3iff vitrioli martis 3j. q. S. Syrupi è corallis f. electuar. Doss 3j. ad zij. bis in die, superbibendo haustum Julapii se-

quentis. R Aq. Naphie, Citri totius, ana 3 vj. è cort. Au-Julapium.

rant. cum vino destil. 3ij. sacchari 3ff. f. Julapium.

R. Syrupi noftri de chalybe 3vj. Dofis cochl. j. mane, syrupu. & bora quinta pomerid. cum zij. Julapii prascript. sine saccharo, vel cum aq. destil.

R. Pul. eboris, corallii, ana 3iiss. specier diambræ 3j. Tabula Mm 2 Calis

qu de

tu

m

bi

no

in

tu

q1

CC

fi

di

&

I

V

fi

bo

fu

œ

le

q

П P

V

e

·I

Salis chalybis 3ij. Sacchari zviij. Ambrægrif. Solut. 31 f. Tab. pond. 3 B. Dosis Bij. velinj. bis in die.

Aqua deftillata.

Spiritus.

Fulveres.

Be Fragorum recent. lib. viij. cort. exteriores 12 4 rant. limaturæ ferri recentis lib. ff. simul contusis affa de vini albi lib. viij. fermentari sinantur in olla clau per 24 horas, dein destil. organis communibus.

BL Sp. C. Cer. aut Jang. aut similium 3iij. Dossa

20 bis in die cum vehiculo idoneo.

Re Florum Salis Armoniaci, Corallii prap. ana & no Dosis Dj. bis in die.

BL Chryst. mineral. 3ij. Salis succini 3j. salis C.Q. Dimifce. Dosis gr. 1 5, ad 20, bis in die cum ay destillat

De pulsu Intermittente.

Passionibus cardiacis porro accenseri debet pull intermittens, & quidem merito; quoniam in hi Affectu, aut saltem in quadam specie ejus, cor ipin laborat; tamen more nonnihil diverso, quami palpitatione, aut tremore ejus: quippe in his, qua motum suum, in isto vero quoad quietem, perpera & irregulariter habet; hæc nempe interdum duplolo gior est, quam juxta ritum ordinarium assolet:

Pullus intermitmittintis due It ecies.

De Pathemate hoc imprimis distinguere operation cujus (ni valde fallor) duæ funt distinctæ fiendini nes. Nam licet quandoque pulsus intermittat, qu niam cor pro eo tempore à motu cessat; attamenm terea tactu indice pulsus nonnunquam in carpo intro mittere videtur, dum cor in pectore celerrime acina fanter (uti fit in tremore ejus) vibrare sentitur: causam esse suspicor, quod urgente ista cordis passion sanguinis portio tantum perexigua quaque systole Aortam projicitur. Quare hæc inanita, & flaccescon atque sarcina promovenda carens, ne frustra sæpus! gat, contractionem suam quandoque intermittit. Par

Prima que propter Aorta culpam excitatur.

24

illate

Dulfu

orta;

n prz. into-

onis? Pan

terhoc fieri videtur, ac circa navem exonerandam, viz. quo tempore merces difficilius, & impedite admodum depromuntur, bajulatores exportaturi ituum, & redih num vices quasdam prætereunt. Porro in febribus malignis, aut funestis, si quando pulsus creber, & debilis sit, etiam is subinde intermittit; cujus ratio est non quod cor à motu interdum cessat, (hoc enim tunc imprimis indefinenter laborat) sed quatenus sanguis non uberi satis penu, quaque systole in Aortam profertur; quare hæc, opere fatis agendo carens, nonnun-

C. C. quam otiatur.

Verum insuper pulsus quandoque intermittit, quia Secunda que ab cordis ipsius contractio, pro vice quadam suspenditur, ipso corde procesive pausa ejus duplo longior existit; quod quidem manu pectori admota quispiam in seipso, aut alio facile deprehendat, immo laborantes per gravamen pectoris, h & coppressionem, plane in se persentiunt, quoties cor iph amotucessat. Porro hac affectio non tam languidos, mi moribundos, aut periculose ægrotantes, quam satis quor validos, & quoad plurima recte habentes passim incesfit: quare non semper juxta vulgi opinionem pro mor- Que non semper bo, aut signo pernicioso admodum, aut valde sontico malum indicat. olor simi debet. Huic obnoxii plerumque etiam vertigine, ephalalgia, aut pathematis spasmodicis molestari soratio lent. Cæterum iste cordis defectus quoad typum varius elt; nam intermissionum periodi modo sunt certæ, & quo ad pulsus vicem quandam, puta, tertiam, quartam, quintam, aliamve aut crebriorem aut rariorem, deterince minatæ; modo incertæ sunt, ac vagæ, ut cessatio post pulsus jam pauciores mox plures contingat. cuje fion: vibrationes, dum continuantur, satis validæ sive fortes ole II existunt, & plerumque sunt æquales; quandoque ta-(cen men pulsatio prima post intermissionem maxima est, Varii ejus Typi. que succedit paulo minor, ac ita sensim minuuntur, donec intermissio repetat; dein postea pulsus magnus

incipiens

n

gi

P

9

tu

q

pi pi

a

12

h

R

V

G

incipiens, quasi per scalam rursus ad de pottas descenti

Novi quosdam pulsu intermittente (quantum o servationi nostræ res constare potuit) semper pratos, ut nullo non tempore, Arteriam tangens, itali buisse deprehenderem; interim ut illi satis sanivis, o nulla alia ægritudine quererentur: attamen quosda alios adverti tantummodo cum adesset, vel imminem cephalalgia immanis, aut capitis affectio quæpiam grivior, etiam pulsum solito tardiorem, & intermine tem habuisse.

Caufa ejus.

Ex his constare arbitror, pathematis modo descinational causam, sive rationem formalem, non à sanguinim stione aut crass, sed tantum ab irregulari spirituum an malium, è cerebello in nervos cardiacos, indeque tendines cordis dispensatione pendere. Enimen suspicari sas sit, propter nervos istos nonnihiloshoctos, spiritus Animales, haud pleno satis alveo, auto susu ad musculi hujus tendines descendere; quarem penus corum nonnihil desicit, cordis motus proum pulsu subinde cessat, donec spirituum copiis moto nuo instauratis, actio ejus redintegrari possit: itavis mus molendinum à rivo perexiguo circumactum, supplia interdum subsidente, & pene exhausta, paulo sistere; & deinde mox, cum assurgeret aquarume mulus, circuitus suos repetere.

Quorum pulsus ex se magnus, & satis fortis into mittere solet, illi non tantum cephalalgiis, & affectis vertiginosis, sed plerumque etiam Incubo, & rato i poplexizo obnoxii degunt: nam si contigerit, nem cardiacos, prius non satis apertos, & expeditos, potrin totum obstrui, propterea necesse erit, corde (qui primus Elater est) immobili facto, corporis Animo machinam mox totam à motu, & consequenter à si

cessare.

Quamvis Affectio hæc præsente incommodo,

Curatio qualis.

Prognofis.

20

H

1, 0

fdan

icia

gr

CTIPE US III

An

iue i

bito

nt 16

ecu

unu

OX d-

avid

, lym

lo fis

uma

inte

edil

aro l

nem

polt

nim

2 11

do, 2

periculo sæpissime carens, curationem præproperam non exigat, attamen præservationis gratia, ne morbi graviores insequantur, remedia, & methodus quædam therapeutica, adhiberi debent, saltem in tota, quæ superent, vita ratio victus quoad omnia rite ordinetur: quinimo medicinæ cursus quidam levis vere, & Autumno solenniter observandus instituatur, Viz. ut, quantum sieri possit, morbida quævis seminaria, intra tradoun, jacta, aut ibidem progigni apta, tollantur, & præcaveantur. In hunc sinem huc referimus methodum, cum medicamentis contra Apoplexiæ insultus, prophylacticam, alibi à nobis præscriptam.

Arteria Descriptio Anatomica.

Quandoquidem affectus quossam, pro cardiacis vulgo habitos, ab Arteriis potius, quam à Corde affecto
procedere; atque sanguinis inordinationes, circa animipathemata excitari solitas, propter vasa istac irregulariter contracta, exoriri supra ostendimus; idcirco
hicloci opportunum, & operæpretium videtur, tum
Arteriarum in genere, tum præcipue illarum, quæ cordi immediatius appenduntur, descriptionem Anatomicam, una cum usibus, & muniis, brevem subjungene; idque potius, quia, cum Medici Antiqui super his
vasis multum disseruerint, recentiores, soli fere cordi,
quatenus musculus est, totum circuitus sanguinei negotum attribuentes, circa arterias parum soliciti suere.

Itaque imprimis ut quod veteres dixerunt recolam, Acteria Tanas Galenus lib. 7. Administ. Anatom. cap. 5. dicit, quod juxta Galenus maquaque Arteria constet duplice tunica, quibus (inquit) possunt addi tertia, & quarta. Rursus lib. 3. de facult. naturalibus. Cap. 11. dicit, quod Arteria habent tunicas sicut ventriculus; & quod interior tunica, habet sibras longas, & obliquas, exterior vero trans-

versales.

ol

a

In

di

qu

q tu

la

ne

ni

tu

Quomodo, & quam congruenter ad la 8 observationi nostræ Anatomicæ res constitit, pan

exponam. Pro in xuefire hac rite instituenda, sumatur Anti-

magnæ, sive Aortæ, homini aut bovi exemtæ, pon p quæ bacillo (quo extensa servetur) superinduda, i quæ ferventi aliquoties immergatur, ut tunicæ, & file m nonnihil contracta, & tumidiores facta, melius dien sci, & ab invicem divelli possint; tum, separationer in cultellum facta, tunicæ quatuor distinctæ appared fe Harum extima tenuis, & nervea, pro totius valis in lo gumento inserviens, exterius multas propagines e veas, huc illuc varie perreptantes habet; in superior m vero interiore, vasorum omnis generis ac præcipuela q guiferorum textura quasi retiformi & densissima per tum obducitur. Arteriæ primo à vasis coronariis, & C inceps ex Aortæ trunco, ejusque ramis ubique ale la dentes in hac tunica, cum venis è cava ejusquem pariter emissis, ramificantur. Porro propagines is veæ utrisque illas occurrentes varie complicantur; 20 que ex omnibus intertextis quoddam quasi reticulu qu

Secunda Glandulosa.

Apparatess pro Anatome cjus.

Quatuer habet

Extima descri-

Tunicas.

ptio.

quas arteriæ magnæ tunicas fubstratas exporrigunum 2. Tunicæ huic retiformi altera glandulosa success seu potius huic superpositæ ista intime cohæret. Me brana hæc glandulis perexiguis, & albicantibus, pri tum consita, pari modo habet ac ventriculi ac inte norum tunica interior glandulosa, crustævilloszín strata; à cujus item tergo, plexus vasorum retison

ubique tubum arteriofum obducens, constituitus quo surculi perexiles vasorum cujusque generisina ra

ubique disponitur.

z. Tertia fibrata & muscularis.

3. Tertio in loco habetur Tunica muscularis, sind brata, viz. à fibris transversis sive annularibus denti me accumulatis contexta. Hæ fibræ carneæ, &m trices, tubum arteriorsum cingentes, haud serie to

DOM

dign

s int

perfic

uef

pert 80

es no

culu

tur;

ntur. cced

Men

perti

intel

frie

form

five

enfil

& m

e ten

& fingulari, prout in tunica venosa struuntur, verum pur aggerie quadam, aliæ super alias stratæ, pellem valde crassam constituunt. Earum strues sive ordines, in Arteria femicocta, facillime separari, & ab invicem divelli possint; quæ pariter omnino (ac sunt istæ ventriculi, & a, intestinorum superius à nobis descriptæ) carneæ, ac kfb motrices videntur.

Arterix Tunica quarta, ac interior, cavitatem ejus Quarta nervea nen investions, & tunicam substratam obducens, tenuis, & fibras restas hachi fererantum membranacea est. Fibrillæejus nerveæ in bit. longum protenfæ, fibras annulares ad rectos angulos feant; & videtur, quod hæ sint sibræ istæ rectæ, quarum mentio à Galeno, aliisque Anatomicis passim facta est: quas autem prædicant obliquas, tantum imaginarias fuiffereor; quoniam eas nullibi in hoc vafe reperiri datur. Conftat vero errorem istum Medicis quibusdam familarem fuiffe, nempe ut visceribus plerifque, & partibus membranaceis assignarent fibras rectas, transversas, & eran obliquas, ex falso supposito, quod unicuique istorum fa-; 200 cultasattractrix, retentrix, & expultrix inesset, quodque tria hæc munia fibræ trium istorum ordinum difinctim obirent: quæ quidem omnia gratis, & perpeind ram affumi, cuipiam penitius inquirenti facile liquebit. Interim Galeno eatenus affentior, ut Arteriæ quatuor distinctas tunicas agnoscam, quinimo eas in hoc vale, quemadmodum in ventriculo, habere; excepto tamen, quod in visceribus, vasorum plexus retiformis, una cum tunica glandulofa, fubter tunicam fibratam, five mufcularem, in Arteria vero supra eam collocetur.

Hæc de Arteriæ conformatione in genere, ejusque Timicai um nifa. partibus constitutivis: quod spectat ad earum munia, &rationes, videtur, quod tunica muscularis, fibris carneis orbicularibus prædita primarii sit usus, & operationis. Hæc nempe, prout supra innuimus, cordis motui obsequens, in sanguine circumpellendo, perpetuas

Nn

h

fa

R

n

lo

P

n

q

C

u

Fibrata propter Offolas & Diaftolas.

Systolor & Diastolor vices obit; quippe dum hujust bræ carneæ successive, & mira celeritate, pone sangu nis rivum stringuntur, necesse erit cursum ejus à cont usque ad arternarum extremitates, rapidissime peragi

Cæteræ Tunicæ propter kunus sommoditatem.

Quoad Tunicas religias, & vafa per eas diffribut videntur omnia in unius Tunicæ muscularis commo ditatem, & usum institui. Namque imprimis nem corumque propagines, super Aortæ truncum, ejulu ramos majores ubique disseminatæ, & exterius and rentes, fibris carneis & motricibus substratis, more tum spirituum copias, propter continua systolii pen obeunda, important, tum insuper contractionum su pathicarum instinctus, (prout supra ostensum est) ferunt. Dein (quæ proxime occurrunt) Arteria nores, tunicæ extimæ superficiem interiorem densssa obducentes, erga tunicam muscularem substrata quemadmodum Arteriæ aliæ erga musculos alios, partes solidas, duplici munere defunguntur; nempa fuccum alibilem, quo nutriantur, & accrescantilla, particulas Elasticas, spiritibus jugiter instaurandis, or vehant & apponant; dein venæ, arteriarum conjus quicquid sanguinis non alio impenditur, reducant

Vaferum plecus
retiformis in
quem finem.

Quod autem hæc vasa sanguisera extra tunicamm scularem consita, & inter se complicata, plexumqui retisormem constituunt, è quo propagines tantum nutissimæ, & perexiles dimittuntur (prout etiambet circa ventriculum, & intestina) cum in musul plerisque aliis, vasa istæc cum sibris carneis intexame eaque proinde rubere faciant; discriminis hujus ma videtur esse, nempe quod opus sit vasa sanguisera ibris Aortæ, & viscerum motricibus, aliquantulum poni, ac ad distans quoddam locari; ne forsan crus has uberius perluens, interdum obstruatur, adeca Phlegmonen, aut abscessum cito lethalem pariat. Oppropter, in majorem contra tale accidens cautelam, su

Tunica Glandalofa ufus. ijust

ingu

COL

agi.

mmo

nem

jusqu

app rein

pen n fyo

iæ n

fiffin

ratan

108,

npe,

illæ,

is, cut

njugs

int.

amm

m.qua

um B

am b

nulcul

xant

us radi

raali

lumk

1 CTU

deoqu

m, 17

foru

forum istorum plexui retiformi tunica glandulosa semper coharet; eum nempe ob finem, ut serositates, tum ancrvis, tum ab arteriis superflux, & per venas non statim reductæ, à glandulis istis numerosissimis statim excipi, & donec fanguini remandantur (ne in fibras motrices irruant, easque spasmodice afficiant) contineri poslint.

Quod autem plexus vasorum retiformis, eique tuni- In Arteria plecaglandulofa coherens, in Aorta fupra tunicam muscu- praTunicam mularem, ac in visceribus subter eam disponantur, ratio, ni scularem. Secue fallor, hæc est, viz. ut vasa istæc minuta, quæ sanguinem, ac in visceribue. & succos leniter, & moderate dispensare debent, à tor-At)d rentis sanguinei intra Aortam æstuatione (quantum fieri potest) procul amoveantur. Veruntamen in Restio buins.

ventriculo, ac intestinis, propter coctionis munia rite

obeunda, fanguinis foco priori opus est.

Tunica Aortæ interna, cavitatem ejus investiens, præ- Tunica interna cipue in hos usus constitui videtur, ut canalem sangui-usus. neum intus obducat, & reliquas hujus vasis partes terminet: verum insuper huic sensus aliquid, fortasse etiam motus nonnihil, concedere oportebit. Enimyero hac fibris nerveis prædita, non secus ac cordis sinus, à sanguine pertranseunte afficitur; proinde juxta hujus lensionem, tunica muscularis in systol & diastol &v motus crebriores, aut tardiores, æquales aut inæquales urgetur. Porro hæc tunica prope cor spatio duarum circiter unciarum fibras rectas five longitudinales majores, & quasi carneas habet, in tantum, ut suspicer hic loci, propter majorem fanguinis impulsum, Arteriam pone fanguinis rivum, haud tantum quoad amplitudinem stringi, & coarctari, sed, pariter ac in corde, eam quaque systole etiam quoad longitudinem nonnihil contrahi, & decurtari.

Possim hic plura alia, circa vasis hujus structuram & usus, haud minus utilia quam jucunda scitu, adjicere; Nn 2 adeo

SECT. VI C.

adeo uberis, & fœcundæ contemplationis unaquaque vel minutissima corporis animati pars aut portio est, in fingularis cujuspiam Theoria plenius exarata, multipaginas, immo librum integrum impleat. In depositione hac si amplius pergam, sequeretur jam prounde vena agendum; verum hujus consideratione (sequem ad pharmaciæ rationes explicandas parum aut monime faciat) omissa, ad medicamentorum genusalm nempe ad hypnotica, transeamus.

SECT. VI

rep rini por

po

huy nar Vi

len niu diu fon ma

ut eva poi

fap min liar

imp bus Gqu.

SECT. VII. CAP. I.

De Medicamentis Opiatis, sive Commum inducentibus.

Ost pharmaciam cardiacam, ex methodi lege quadam, Hypnotica succedit. Quippe somnus, quoties moderate, ac tempestive advenit, ex se remedium maxime Cardiacum existit. Verum hac passio nec semper quando, nec quemadmodum oporteat, adesse solet; sed modo præsentia importuna, modo absentia sua, nos male afficit. Ex recto natura sami de vieiinfituto, fomnus, & vigilia, tanquam Caftor, & Pol-lie vicifitudo, lux, fecundum justos regnandi limites, vices suas alter- ad sanitatem tuendam necesnare, atque alter invicem alteri locum cedere debet. faria. Viciffitudo hæc quamdiu rite observatur, tum ad corporis fanitatem tuendam, tum ad Animi dotes excolendas plurimum conducit: sin vero alterutrius dominium nimis longe protendatur, propterea statim haud diu conceditur, ut fit mens sana in corpore sano. A somno immodico functionis tum naturalis tum Animalis facultates quæque obtorpescunt admodum, hinc ut quispiam sepulchro magis, quam societati idoneus evadat: è contra immensæ vigiliæ proterunt vires, & potentias Animales infirmant, aut pervertunt. Quamobrem, inter remedia indigentiis nostris accommoda, spientissimus Creator his usibus abunde prospexit; nimirum, ut in nostra potestate fuerit, somnum, & vigiham, quoties opportunum videbitur, accersere, aut repellere, &, siquando in excessi aut desectu peccarint, moderari. Quæ medicamenta & quibus in corpore humano operandi modis, desideratos hosce effectus procurare solent, jam ostendere incumbit; atque imprimis de Opiatis, five remediis fomnum inducentibus, dicendum erit. Ut

cta

lar

In traffatu de Afceribus Gerc-

Ut melius constet, quid medicamenta Hypnox inp agunt, & quali Cerebri, spirituum Animalium, aut rumque partium Affectione soporem inducunt, h liqu referri oporteret, quæ alibi de Somni natura, subjet tur, causis, & effectis satis suse disseruimus: Nimirum aic stendimus Subjectum Somni immediatum esse Spini Vel Animales, non omnes, sed tantum Cerebri, quie nis appendicis nervosæ incolas; viz. qui Sensuum om deb um, atque motus cujusque spontanei munus exequa guu tur, illis interim exemtis, qui facultatis mere Nr tuo ralis, & Vitalis actionibus obeundis inferviunt.

Opiologia contenta funt qua-

His itaque præmissis, circa Opiatas inquirendume niti imprimis, quo ritu spiritus Animales afficiunt, ital rur à medicamenti velut afflatu, hi tanquam vinculis a mo stricti illico subsidant, & pensa sua dimittant. Sea do designare oportebit, ubinam pharmaca hypnox mo operationem suam incipiunt; viz. utrum in Ventra ffa lo, aut Cerebro, vel annon simul, aut successive in alin Tertio determinandum erit, quousque on tx impreias suas extendant, utrum in spiritus tantuman fas bri, ejusque appendicis incolas, utpote qui soli, an bu ralis fomni capaces funt; vel annon etiam in alterose tin rebelli, ejusque ditionis præsides exporrigantur. Que sig to denique operæpretium erit, hypnoticorum pra cu puorum effectus quosdam notabiles, & accidentia, il sur cum corundem Ætiologiis subjicere.

1. Oriomodo opiata Spiritus Annales affi-

1. Quoad prius horum, nempe ut constet, quo il me Opiata spiritus Animales, dum eos consopiunt, and an unt, sententiam nostram alibi satis fuse declaravimi vo est nimirum quod arbitrer, illa non vapores in cap ta elevando, nec cerebri poros, quo materies vapor aut alias soporifera admittatur aperiendo, vires suas eff erere; at solummodo spiritus quosdam Animales 1 no rimendo, sive profligando, propterea ut catera tui consternati, aut interius compulsi, aut saltem abessir via in partes nerveas folito revocati, pensa sua derelinquant, autaliquantisper remittant. Rem ita habere manisesto liquet, quia Narcotica, si in dosi nimis magna assumantur, quatenus spiritus in tanta copia pessundant, ut funa aiovitalis non amplius obiri possit, mortem accersunt. Verum illa in justa quantitate, cumque aliis circumstannisapte congruis exhibita, quatenus spiritus quosdam om debellant, & consternunt, aliosque prorsus extinquant, Animæ sensitivæ efferationem nimiam, & impe-Na molitatem compescunt; proinde ut illa contractior fa-Aa, & velut se intro subducens quieta jaceat: pari fere net rity, ac cum flammæ vehementius erumpentis aquarum inspersio mox ambitum coerceri, ac intra limites

moderatos redigi facit.

Quod fi amplius inquiratur, in quali materia, & quo- in cuinquinadi modo disposita medicamenti virtus Narcotica consi- particulis eorum that? Nulla hic qualitas manifesta, uti frigoris, caloris, aliusvehujus generis prætendi debet; neque statim ad confugiendum est. Arbitrari fassit, opiatas ejusmodi particulis constare, quæ spiritibus Animalibus maxime adversantur, corumque extinctoria, seu potius venena sunt. Non facile erit de-Ignare, qualis subsistentiæ, aut conformationis partipm culæutriusque generis contrariæ fuerint, quia sensu non funt perceptibiles, atque in nullis aliis subjectis particularum pariter adversantium Analogia occurrit. Attamen, ut conjectari liceat, videtur quod, cum spiritus animales sint corpuscula subtilissima, è spiritu, ac sale volatili simul unitis, ac summe exaltatis constata; Opiatrècontra sulphure fœtido, hoc est, è sulphure, cum por Mefixo, & materia terrestri simul combinatis, & ad efferationem evectis constent; cujusmodi concreta satis notum est subtilispirituum Animalium texturæ in tantum adversari, ut interdum ad distans per mera effluvia, vix aut ne vix per odorem perceptibilia, profligent;

virtus confiftat.

gent; éorundum vero (postquam intus sumum particulæ per sanguinem, & succum nerveum dissus spirituum animalium copiis, ubicunque iis occum quosdam quasi manipulos venenant, & velut ex guunt. In quibus autem locis hoc primario, autpoi mum siat, jam proxime disquirendum erit.

2. In quibus locis opiata primo ac potissimum operantur.

hanc, juxta ordinarium natura ritum, à cerebri ce ce incipere; viz. spiritus ibidem degentes, inque i mis sinibus velut excubias agentes, primo receder, quasi positis armis otiosos desidere; dein statim reignomnes, quibus hac otia permittuntur, pariter dea

bentes fomno indulgere.

Spiritus isti primipili, requie potituri, stationes relinquent, vel quoniam delassati, & copiissund nuti, pensa sua, donec recreari possint, sponte de tunt; vel quoniam exinde pelluntur, vel deniquen cimine quodam interius allectantur. Prius horam dinarie, & assidue contingit, propter succi nerva que interdum laticis ferosi influxum, aut inundante Etenim humores isti è sanguine (dum saturest) a bri oras extimas perluente, in substantiam ejus com lem fuffufi, poros, & meatus omnes implent, proint que spiritus reprimunt, & à libera expansione sua fiunt vigiliæ) præpediunt. Horum omnium m nes, & fiendi modos, in alio tractatu jam jam fukt claravimus: ex quibus, rite perpenfis, æquum etit tire, Opiatæ cujusque, paulo postquam assimitus, ticulas in fanguinem traditas, cumque eo circular juxta cerebri corticem, potentiam suam narcoticamo tissimum exercre; illas nimirum hic loci, primisspin um Animalium copiis occurrere, horumque plure extrema acie collocatos perimere, scu prorsus extingu re; dein propterea spiritus hujus catervæ reliquos nuiores jam factos retrocedere, &, emanatione sua

Primo fc.in cere-

bita, versus cerebri meditullium refugere; dumque Ubi Spiritus exadeo hi se abacie subduciint, & receptui canunt, cæteri timos perimunt, omnes intra sensoria, velut tot speculas, ubique positi, proximos his intro recedere ubsidiis amissis, mox obsequuntur, & excubias suas re-cogunt.

inquentes recedunt, otioque indulgent.

ue m

um e

antim

CORD

roin

1a (q

fuled

rite

ur, m

culars

amp

fpirm

luis

tingw

1108, I

fua o

hibit

Adhunc modum Opiatarum particulæ, quatenus spi- Eorum affluxum ritus quosdam Animales, juxta cerebri corticem in pri- adpartes nervema acie stantes, profligant, & perimunt, proindeque revocant. proximos quosque repellunt, inque fugam vertunt, pro-indeut eorum ad sensoria influxus suspendatur; soporeminducunt: attamen qua ratione, tam brevi interdum spatio, (uti nonnunquam accidit) viz. mox à pharmaco ingesto, & vix dum intra ventriculum soluto, fomnus obrepat, cum aliquanto tempore opus videatur, quo particulæ soporiferæ, à stomacho in sanguinem, & den commeatu ejus ad cerebrum deferantur non obviú estexplicare. Huic imprimis refero, iter à ventriculo per languinem, ad synciput satis expeditum esse, & exiguo tempore transigi posse: verŭ insuper opinari ducor, Opiatas ponnunguam immediatius in ventriculum agendo, opiata aliquaarq, mero contactu ejus, ante ullum sanguinis commer-tenus dum in ventriculo sunt, cium, somnum aliquatenus invitare. Alibi inter affe-virtutes suas this hujus causas evidentes, merito assignavimus sto-exerunt. machi aggravationem; quotus enim quisque est, qui cibis crassioribus, & dyspeptis comestis, atque ventriculo molestiam, & onus facessentibus, non statim somnolentus evadit? Cujus ratio videtur esse, quod cum inter spiritus stomachi, ac istos cerebri incolas maxima necessitudo, & sympathia intima intercedat, ita, ut utriquealterutrorum afflictiones, & mala invicem luant, (quod quidem plurimis instantiis satis obvium est declarare) hinc facile accidit, ob spiritus illos, qui ventriculo præsident, summe oppressos, & ab expansione libera præpeditos, & quasi repulsos, mox totius Animæ hypostasin, ac imprimis partem istam princi-

pem

Hujus ratio explicatur. pem cerebro præpolitam, pariter coarctari, vel a contrahere, & se totam somni jugo submittere. Ot to magis opinari subest, siquando spiritus stomach, a cum Opiaticum imbibentes, venenantur, ac in gna copia destruuntur, statim cunctos silos in gna copia destruuntur, statim cunctos silos in syxipalm excubantes concidere profius, & somno, (a non tantum imago mortis, sed & interdum eaden ipsa est) opprimi Profecto hujustinodi ab Opio almoto essectus Historiam verissimam, & oppido rama retulimus, viz. de viro quodam robusto, & medio tersano, qui a Laudani dossiminas silagna, propiero lores Colicos sedandos assumta, silico circa vemmo lum de gravamine intolerabili ac stupore conquentum quantur horas interiit, neq, tamen prius sommulum, quam ultimum, & settalem inibat.

Hac funt loca pracipua, & maxime ilitata, viz w triculus, & Cerebri cortex, in quibus Opiata potent fuas exercentia formum inchoant, aut perficilint "h men præterea ex observatione communiconstat, em phuribus alris modis adhibita, toti Anima fenfitiva, faltem portroni ejus, que fomni naturaliter, & other rie capax est, narcosin quandam imprimere. Linime tum ex opio fronti applicatum, necnon Enema solo ne ejus imbutum, soporifera existunt. Similem estatu nonnulli ab eodem, denti cavo aut naribus indito cum damno experti funt; proinde ut conflet phar cum hoc, ubicunque ad spiritus animales adminip test, eorum proximos quosque mero contactusuom fligare; adeoque interdum, ut totius Anima qui commotæ contractio sive subsidentia, cum facultam principum eclypsi succedat: quanquam insimul ref mile est, Opii particulas è locis illis, sanguinis como tu, ad cerebri corticem deferri.

3. Opeatorum
virtus quoufque, & in quas
partes extenditur.

3. Designatis jam opiatarum telis, per qua essinant, atque Dramatum locis, ubi primo aut potissime

operat

SECT. VI

Vit

au

E

qu

hu

me

12

cre

qu

fal

0

dal

nu

no

ab

ım

fub

par

par

ritt

Cia

eff,

que

ut i ma

qui

tan

ac

aut

fenf

resi

ritu

operantur; modo agendum sequitur, de illorum Activitatis sphæra, viz. in quas corporis nostri particulas, aut partes, & quousque in illas, vires suas extendunt. Expradictis fatis liquet, illa in spiritus Animales agere; queritur annon etiam in fanguinem, & alios humores? Certe quo minus sanguinem ab iis vitiari existimem, hucimprimis facit perexigua illorum dosis, à qua summe improbabile est, totam massam sanguineam vene- uti spiritus ve pari, aut corrumpi posse: deinde quod à narcoticis, nenant. crebro licet adhibitis, nulla stigmata aut exanthemata, que fanguini quocunque modo venenato supervenire folent, in cute, aut viscoribus apparent. Porro quibus Opi usus familiaris evasit, ut spiritus Animales non lædat, quamvis in magna quantitate quotidie sumatur, nulla exinde sanguinis dyscrasia produci solet. Interea non purandum est Opii particulas sanguini congruas, & ab eo assimilari, quin potiusheterogeneas prorsus, & immiscibiles esse : quapropter haud citius massam hujus subcunt, quam ab eo denuo mox expelluntur, indeque partim in cerebri corticem suffusæ, soporem inducunt, partim per cutis poros ejectæ sudorem, & non raro prunum (prout in multis observavi) valde molestum cient. Quod ad alios humores spectat, profecto non est, ut judicemus Opiata, labem quamvis sero, aut liquori nerveo, aut denique succo nutritio affigere; adeo, willorum virus & hipres, tantummodo ad spiritus Animales pertinere videatur:

6

n

VO

mel

m

qui atus eni-

mo

Attamen hos omnes non pari modo afficere folent, opiata primario quin Opiata in dosi modica exhibita imprimis ac fere in spiritus ceretantuad spiritus eos pertingunt, quibus somni naturalis gunt. acordinarii privilegia conceduntur, cateris aut intactis, aut non multim præpeditis. Quare à Laudano assumto sensus tum interni tum externi ligantur, interim pulsus, respiratio, item coctionis, & separationis munia solito ritu peraguntur, atque post tempus quoddam spiritus

prioris

gian

piat

ciur

non

non

qui

regi

dior

tion

funt

defi

una

ter

prie

ctio

clar

pir

tun

ext

dia duc

aut

pul

ben

om

tan

lito

œd

prioris ditionis, copiis ipsorum instauratis, se dem exerunt, & fomni catenis excussis, ad solitas excubi narc

sponte redeunt.

Quandoque vis illorum ad cerebellum pertin-

Quod si Pharmacum Opiaticum debito potentius titerit, non tantum spiritibus cerebri ejusqiappendicism colis vincula fortiora, quibus diutius ligantur, imponi fed & vim fuam narcoticam latins in regiminis Animi provinciam alteram explicat; ita, ut post majorement dosin, appetitus plerumque obtundatur, respiration gustetur admodum, & non tantum difficilis, sed eta inæqualis reddatur; quandoque item ipfius cordism tus in tantum labefactetur, ut pulsus mox debilior, on sudore frigido, & facultatum omnium torporeau. elipsi quadam evadat, proinde ut tali medicina somo interdum perpetuus succedat: cujus ratio est, quod n rus Opiaticum, longius diffusum, cerebelli globumis eat, ejusque spiritus incolas in magna copia penmes aut profternens, cordis motum primo vacillare, & de prorsus cessare faciat, proinde ut flamma vitalis a leatur.

4. Opiatorum mali.

His ita præmissis eirca Opiati naturam, operandim offectus boni, aut dum, fubjecta, & limites five Activitatis sphæram, denique incumbit, effecta; & accidentia precipus, to bona, tum mala ufui ejus supervenire solita, recenter & dein cautiones aliquot circa rectam medicinz h pnoticæ methodum subjungere, itaque imprimisden ciamus, quali modo, ac in quibus casibus pharma Opiatica juvare folent.

1. Bona illorum Sanguinem, & wit.

Bona, five Emolumenta Opiatarum usu procum aut spiritus, aut solita pertinent, vel ad spiritus Animales, vel ad sagu humores respici- nem, & humores: illi quidem primo & immedians hi vero fecundario, & non nife iftis mediantibus, al ciuntur.

Quoties spiritus Aniniales supra modum incitati, di ca munia sua obeunda, aut nimis, aut irregularitet

I CAP. I. gunt, ad sedandos eorum impetus, aut inordinationes, narcotica tempestive exhibita opem sæpenumero egregiam præstant: tales illorum exorbitantiæ, à quibus O- Requirement ad piararum usus indicatur, aut sensum aut motum respi-spiritus, quoad si ciunt. Functio prior cum sit duplex; sensuum inter-sitivam, vel norum vitia præcipua funt, vigiliæ, ac delirium; exter-motivam. norum vero ægritudo, medicinam hanc potislime reen quirens, est Dolor. Motuum Anomaliæ, à narcoticis Adutrama; varegulandæ, imprimis funt pulsus vehementior, præcor-riorespectu. diorum, aut viscerum spasmi, quin & horum excreno tiones nimiæ ac violentæ. Adeo plures, & diversimodi on funt casus, in quibus, dum spiritus animales, tanquam equiferocientes aut furiofi decurrunt, aut extra orbitas defiliunt, ab Opiatis, tanquam frænis injectis, coern cri, aut reduci debent. Cujusque horum instantias, in una cum fiendi modis, & medendi rationibus hic brevi-

ter subjiciemus. de 1. Primo igitur Opiatæ necessario & maxime pro- Respettu sensuprieindicantur à Vigilia; in quantum sc. somnus, affe- un internorum cho huic contraria, proindeque curativa ejus existit. ad vigiliam. Quot modis, & ob quas causas vigiliae excitari, & diuinspermanere solent, in nupero tractatu satis fuse dedaravimus; in quibus fingulis cafibus, quandoquidem for spiritus Animales nimis efferi, & irrequieti sese impor-In tunius exerunt, & tum organa sensoria, tum præcipue extimam cerebri oram, usque quaque inflant, & irradiant; particulæ opiaticæ sanguinis commeatu huc traducta, illico spiritus in prima acie excubantes perimunt, aut consternunt, proinde ut proximi quique intro compullisistantur, & ab emanatione sua quaquaversus habenda multum coerceantur: quapropter mox spiritus omnes extrinseci, tum fensus tum motus cujusque spontanei organa incolentes, capitalium istorum affluxu solito destituti, etiam excubias suas dimittunt, ac intus re: œdentes otiosi decumbunt.

lefp-

iei i

Secun-

ani

que

pro

vel

ftr

cor

qua

dar

DOI

diff

ado

mo

pol

fun

Var

tat

Op

au

bus

gar

tur

pat

que

hib

bus

noc

Dar

hos

ma

Pii

tra

tim

SECT. TO CA Secundo in affectibus Deliris, Opiata sæpecum ctu adhibentur; (quamvis interdum ea noxam po afferunt, prout infra declarabitur.) Prioris ratio quod cum spiritus, intra cerebrum nimis incitati, an lut cestro perciti, meatuum suorum vias solitas, & tas facile transiliunt; tunc medicina narcotica, in cerebri oram appulfa, afflatus eos, tanquam canera naticos exfpatiari aptos, reprimit, & è motu omnim lulum sistit; ut sepius, cum denuo moveantur, n Etus suos priores repetant, & functiones pristingin obeant.

Respectu sensus rem.

Tertio Opium pro doloribus quibuscunque sedan externi, ad dolo- præstantissimi semper usus habetur; quamobrem rito Nepenthe appellari folet, & remedium vere in num existit. Et quidem satis mirari vix possumus, a modo urgente visceris aut membri cujuspiam tortum figni, & intolerabili cruciatu, pharmacum hoc, incin menti instar, levamen & avazznotav subitam, immo into absq; somno, aut saltem prius quam advenerit, conti Porro adhuc magis stupendú est, quod donec partir Opiaticæ operari, & potentiam suam narcotica com continuant, immo etiam aliquamdiu postquamsom finitur, summa alleviatio, & indolentia in partet cta persistit; dein vero, exactis medicamenti vin illico redeunt tormina, nec atrocitatem suamm tunt, nisi dum ab eodem pharmaco rursus incantant

Quaratione opiata dolorem ledant, absque somno, wel peft eum finitum.

Hujus rationem inquirenti non facile occurit, qua parte medicamentum Anodynon potissimumo ratur, & virtutem suam exerit, dum absque somno post eum finitum, dolores sedat, & pro stato quois tempore anadynotar continuat: Viz. utrum visejus mo tica in partem dolentem, vel in commune sensorio vel in totam Animam sensitivam impendatur. Prop sitorum discriminis ratio est, quia dolor in uno lous citatus, in altero sentitur, ejusque effectus per total h mimam diffunditur. Productio ejus in hoc confistit, quod fibræ nerveæ à quodam incongruo, & valde improportionato irritantur plurimum, & ab invicem di-04 velluntur, proinde ut spiritus in iis scatentes, mox di-At strabantur, & ab æquabili sua expansione correpti in confusionem agantur: attamen doloris sensus efficitur. quatenus illa spirituum perturbatio, undulatione quaes n dam per ductus nerveos ad commune fenforium, fc. corporastriata, delata, spiritus ibidem consitos, in parem an diffractionem concitat; cujulmodi affectio, ulterius adcerebri meditullium pergens, imaginationem commovet, indeque mox reflexa per totam spirituum hypostasin molestiam, sive inquietudinem quandam diffundit. Cum itaque dolor passio ita late extensa, & tam varirespectus suerit, jure inquirirur cujusmodi activiatisfphæram Anodyna habeant.

Super his nullus dubitandi locus est, quin quoties ab Opio assumto primo somnus inducitur, consequenter in fuccedit; tunc enim hæc illius immediatus effedus, è vestigio sequitur; quatenus nempe cum spiritibuscerebri incolis, etiam qui mon midamiero actuant, ligantur; & proinde, quantumlibet pars dolens irritaur, doloris sensus omnis inhibetur: at vero quod, cum patiens evigilet, adeoque persistens, functiones quasque Animales vegete exerceat, per totidem ab Opio exhibito horas indolens maneat, & deinde pharmaci viribus absumtis mox eadem tragoedia redeat, hic certe

nodus vindice dignus videtur.

1 1

di

me

tat

cela

tag

mm ent

inh

t, I

1 000

001

1210

rop

00

Ad quem solvendum, non est ut dicamus spiritus Hajas Ærjalspartis dolentis, aut communis sensorii incolas, viz. aut gia explicatur. hos, aut illos fingulatim, aut fimul utrosque, à pharmaco Anodyno ligari. Quippe haud credibile est, Opii particulas cerebrum, & nervolum genus ita penetrare, acaltius subire, ut illo superato, & illæso, ad ultimas hujus oras tam brevi descenderent: porro nec

putan-

Sect. VI

CA

fent cret

diff

bra cess

fc. J

coli

as d

te a

def

del

fub

vei

iyai

nai

pa

im

fic

de

ra

m

ab

ali

20

n

n

h

fi

d

putandum est, spiritus corpora striata incolentes (a durante vigilia diraconte aliquamdiu maneat) processe dis quibusque aliorum sensibilium impressionibus pergefactos, solummodo ad appulsus à parte dole factos obsurdescere. Quandoquidem igitur indoletia, post somnum sinitum, neque ad partem dolente neque ad primum sensorium, ab Opio stupesactum ferri debeat, videamus quomodo hujus Ætiologiais tius Animæ sensitivæ affectione quadam narcoticate duci possit. Hoc autem facile liquebit, postquam in duo præmisimus.

In his duobus
confifit, viz.
Primo addolorem requiritur
spirituum ad
partem affestum
copiosus afflux-

Primo ad dolorem quemvis excitandum auton nuandum peropusesse, ut spirituum copiæ satis ube usque in parte affecta scateant: quippe horum tum tuantium excandescentia, distractio, & mutualion in alios allisio, ipsissima causa conjuncta sunt molessi us sensus, qui dolor appellatur; quapropter sinen constrictis, spirituum ad locum dolentem affluxui hiberi, aut multum diminui possit, necesse soret divrem cessare; eo nimirum quod spiritus isti subsit aut supplementis usque novis destituti, tenuiter, & sim adeo in sibris jacerent, ut vix se mutuo tangen saltem in surorem & indignationem mimine erum rent.

2. Quem opiata suspendunt. 2. Cujusmodi hic pro managina accienda spirituumi stitutio, sive subductio requiritur, nulloque alionardio, aut in xenpira procurari potest, sæpissime ab Opioa hibito produci solet. Enimvero à pharmaci hujuspi ticulis zinnepanni oram obsidentibus, non solum spiritudiam extimi, & velut præcursores (uti dictume perimuntur, sed illorum intra cerebri, & cerebellia ditullia, mox primæ scaturigines, indeque in nervosa genus essurus valde supprimuntur, adeo, ut dura Opii imprim, multo parcius, & diminutius illi in pramidia, viscera, immo & in quascunque alias partes dispersione.

sentur. Hinc pulsus, & respiratio de vehementia, & rebritate sua remittunt, & nonnunquam subito hæc difficilis, & iste debilis evadit; plerumque etiam membraquæque ac artus languor infolitus, ac pigrities incessit. Porro hinc viscera in spasmos sive excretorios, Propter candem fe.per vomitum, aut secessium; sive dolorisicos, uti in rationem Opiata colica, aut Nephritide prius irritata inordinationes suas deponunt: viz. ob hanc rationem, quia dum in parteaffecta spirituum copiæ subsidiariæ, & supplementa deficiunt, pauciores illi superstites tumultui, & excan-

descentiæ non amplius vacant; quinimo, ut omnino subsistere, & se tueri possint, quieti jacent: deinceps vero quando diffiatis Opii particulis, spirituum intra initiation penus, corumque inde in partes nerveas emanatio redintegratur, ita, ut pleno rursus alveo, illi ad partes affectas descenderint, earumque rursus fibras adimpleverint, illico, ob spiritus iterum accumulatos, & scut antea proritatos, iidem spasmi, aut dolores re-

ola

dole

mn

aàb

cad

nk

cont

ube: umi

ion ftil

nen

dole oficial k fpr

ımpı

ıma

)iod

met

lin

volu

uran

200

Proculdubio juxta hunc afficiendi modum, & juxta rationem modo assignatam, Opiatæ dolores atrocissimos plerumque fedant, atque indolentiam cum, vel absque, somno procurant, eamque post hunc finitum aliquamdiu, & prostato quodam tempore continuant; quo spatio elapso dolores mox recrudescunt, & brevi adsolitam ferociam augentur. Hujusmodi narcoticorum effectus, in curatione Colicæ scorbuticæ satis vulgo notus, exorcismo cuidam similis videtur; quatenus nempe dolor, tanquam dæmon aut spiritus malus, solummodo pro tempore quodam determinato ligari possit, deinde ut rursus desævire incipiat. Inter affectus prealets es dolorificos, quibus Opium succurrit, jure hic locum de la locum de vindicant Podagra, & calculus vesicæ. In doloribus Arthriticis Anodynon istud opem sæpe egregiam, & quali divinam præstat. Posterior hic morbus, cum in Pp Tenibus

q

k

7

ip

th

ta

cx

ge

cu

de

na

ha

no

ria

th

fta

po

eb

CTE

car

pe

ad

dii

dir

aut

fed

pri fat

ne

nea

senibus immaniter sæviat, & per lithotomiam om nequeat, à nullo alio remedio præterquam à narcon levamen admittit. Quamobrem in hoc casu nonnel Laudani aut Diacodii usum constantem, & quotidia fuafi; quod cum magno vitæ folatio, nullam abeo m xam fortiti, fecerunt, quamvis dofin ejus fubinde aven tes, ad magnam quantitatem ascenderint. Hæc de m dendi, aut juvandi rationibus, quas circa function sensitivæ enormitates regulandas, Opium præstares let: videamus tandem quomodo, & quantum hac h nacæa, pro Motuum Anomaliis fanandis, aut sedant conferat.

2. Fim Bionis motiva Anomalias quomodo opiata woant.

2. Functionis motiva immoderatio, aut irregula tas, pro quibus rite componendis, Opiatarum ulisi dicatur; præcipue spectant ad præcordia, & vilon nam spasmi circa caput aut membra non ita necessi hanc medicinam requirunt.) Ad prius illorumren debet Pulsus, & Respiratio, quoties hac, velitteden crebrior, aut vehementior fuerit: quippe cum infor bus cordis, & pulmonum morus, intensiores faction guinem rapidissime circumagant, proinde ut tumqua accensionem, tum crasin suam valde pervertatur, kin crementa sua ita penitius incocta secernere neques, narcotico exhibito partium istarum impetus nonni refringitur; ita, ut fanguis, mox leniter, & temper 1. Pulfus & re- circulatus, calorem minus intenfum diffundat, um in compage folutus, serum, & impuritates suas per dorem, & urinas excernat. Opiata Pulsus, & Ren rationis actus extenuant, & deprimunt; quatenus for tuum Animalium in cerebello scaturigines nonnihil stunt, corumque exinde in nervos pracordiis delin tos effluxum diminuunt; quod fi nimis fieri contigni propterea functionis vitalis dejectio magna, immo terdum lethalis succedit.

ipirationis vehementiam mimant.

Respiratio non solum quà vehemens, sed infin

Respirationis inordinationes regulant.

quali

CAP. I.

E E S E

ion

eli

ulan Usin

cen dian efen lebia fele

i, fi

eat, i

nnihi

pera

er h

自己

eftin.

10 1

alupe

quatenus eadem interrupta, convulfiva, aut alias diverimode irregularis fuerit, non raro medicinam narcoticam desiderat; hæc in Tussi violenta aut valde crebra, & continue molesta, præ quibusque aliis remediis ju-Cæterum in paroxysmis Asthmaticis, ubi varefolet. Refoirationis organis laborissime exercitatis, affecti in ipfius mortis agone positi videntur, Opiatæ peridoneæ dos quasi gres and junguing omnia mox serena, & tranquilla reddit. Cujusmodi affectuum ratio est, quod in pathematis iftis, ubi molestum aliquod partes maxime vitales obfidet, spiritus harum incolæsumme irritati in excandescentias immanes irrumpunt, atque nimis agendo, omnia petrurbant & invertunt: quare cum à narcotico affumto, fpiritibus ita debacchantibus fuppetiæ detrahuntur, illi mox extenuati, & velut orbi, inordinationes suas dimittunt. Porro medicina Narcotica porro opiata vihaud minus contra viscerum, sc. ventriculi, & intesti-serum spasmos norum, motus immoderatos, aut convulfivos necessa- excretorios fena videtur: namque hæc in vomitu horrendo, in catharfinimia, aut violenta juvamen sæpe maximum præstare solet. Affectus Dysenterici sine Opio vix curari possunt; non quod pharmacum hoc succos, & humores ebullientes, & efferos figit, sed fibrarum spasmos exeretorios fistit; idque partim intra viscerum ipsorum cavitates mero contactu suo spiritus ibidem insitos stupefaciendo, partimque intra cerebellum spiritus inde ad partes illas affluxuros fupprimendo; quorum fubfidis illi destituti excandescentias suas spasmodicas facile dimittunt. Possim hic partium aliarum autspasmos, aut dolores, ab Opio sedari, aut tolli solitos recensere; sedde pharmaci hujus irrepresse, & effectis Anodynis, quæ igan. primo ac potissime, in spiritus Animales exeruntur, jam stis dictum est; modo videamus cujusmodi in sanguinem, & humores virtutem, ac vim alteratricem obtineat.

trac

que

ad

in

lit

no

ce

cji

-qu

de

ur

co

de

m

m

ba

m

do

do

cu

in

til

eu

re

tu

Quomodo opiata in fanguinem operantur.

Et quidem Opiata in fanguinem, & fuccos corro nostri operari, corumque inordinationes compesto nullus fere è plebe est, quin satis perspectum haba In catarrhis & defluxionibus cujusque generis, saper hæc, tanquam ad ultimum Afylum, confugimus; a cretiones sanguineas hæc potenter sistunt, item serola & fiquando nimiæ, & colliquativæ fuerint, cohibent, reducunt: cruoris febriliter æstuantis ebullitionem in modicam reprimunt, ejusque accensionem nimiama sed minuunt. Denique hæc fluctus omnes quacunquele de causa in corpore nostro excitatos, felicissime sedan & sanguini, ut ut perturbato, statum sæpissime halow bei nium inducunt.

Quanquam hujufmodi effectus magna ex parte, pr ter mediantes spirituum Animalium affectiones (m ut supra innuimus) producuntur (nam in quantu fibræ nerveæ inordinatim contractæ, sanguinem, & la mores exagitant, inque varias fluctuationes, & exunt tiones cogunt, idcirco spasmorum illorum per Opin suppressio, horum æquor mox tranquillum reddit veruntamen etiam probabile videtur, particulas On Farticule Opia-ticas, dum sanguini confunduntur, mera συγκράσι [11] quori ejus alterationes quasdam inducere: enimverola cruori heterogeneas prorsus, & immiscibiles, simula indomabiles esse supra ostendimus: quæ proptere, quidem latici ejus minime hostiles, aut injuriz app rent, pro Alexiteriis quodammodo habeantur; modi nimirum, quæ sanguini confusæ, massam q cito, ac fere illibata pertranseunt, atque transitus poros, & meatus omnes aperiendo, sero alinques crementis, aut miasmatis malignis intime concluss, constrictis, exitum patefaciunt, immo eadem ante foras propellunt. Quapropter, non immerito profi est, quod Antidotorum præcipuorum, uti Therian Mithridatii, & Diascordii compositiones, Opium (qui Alexipharmacum esset)ingrediatur.

tice queritu in fanguinem ope-CAMPHY.

n in

cund

ldıt:

Opi-

aulqu

rea, l-

n cu

tu lu

ue n

ifis, a

antek

eriaca

(qui Pro-

Profecto Opii devorati particulas, brevi in fanguinem traduci, ejusque massam celeriter pertransire, indicio est, guod illæ derepente, postquam medicamen assumitur, ad lysiquaso provecta fomnum, & indolentiam procu- Sanguinem brerant. Porro cas (ubi congruunt) fudores provocare & urinam movere experientia communi constat; in cantum, ut hi effectus Opii Virtutibus vulgo accenseanpur. Porro hujus particulas haud fanguini venenofas, fed potius Alexiterias existere inde colligitur, quoniam Acidano Alein peste, variolis, febribus malignis, immo in quibusniteria habenda
cunque aliis, Laudanum cum magno sæpe fructu exhibetur: interim vero quas nonnulli huic pharmaco qualitates, sanguinem figendi, & incrassandi attribuunt, non facile deprehendimus; nisi forsan illud dicatur esticere, quaterius, compagem ejus referando, ferofitates suderes de la antic cius copiose secerni, & amandari facit, proinde ut li- nas, movent. &h

quorresiduus spissior, & compactior evadat.

Enimyero medicamenta Opiatica sanguinem fun- Talis corum eff-Pin dere, atque interdum Alexiterion ritu tum sudores, tum rotabilis. urinas potenter movere, uti ex crebra observatione compertum habui, ita per Historiam sequentem (quam Coronidis hic loco adjicio) omnibus manifestum reddetur. Olim pro Generoso quodam valde cacochymico, & doloribus nocturnis à lue venerea, male, aut minime curata, oriundis miserrime divexato consulebar. Multa præscripsi, sed incassum; quia medicamenta plurimum abhorrens, fere nihil præter Laudani dolin semel tantum aut bis in hebdomade pro sedandis doloribus ei concessam sumere voluit; brevi Hydropicus factus, ab Ascite, simulque ab Anasarca in tantum intumescebat, ut vix à latere in latus, sine ministrantium auxilio, se devolvere potuerit. In hoc statu ad eum denuo accersitus, & præceptis medicis obstinatum reperiens, quod supererat, mortis non longe abfutura, & pro certo expectanda, propterca ut fe, & res

fuas

valeret, & foras obambularet.

SECT. N CA Ille, non multum perturbatus, obnixe rogabatutis, nor gratia Laudanum nostrum, parcius ante permissim rat

libitum, aut saltem quoque vespere sumeret: hoca is admonitione quadam concedens discessi, ac, uti putare con fupremum vale dixi. Postea pharmacum illudque plate die sumsit ille, & quotidie dosin auxit, ita, ut be obte tempore quantitatem ejus vix credibilem absumsit per Pharmaco hoc unico constanter usus indies meims me buit, ac intra mensis spatium in tantum convalut,

tumore omni, & doloribus immunis factus, flomo Ab affiduo hujus 0 fole atæ usu, sitis, antea multum urgens, cessabat; & que col nam copiosam excernebat. Possim hic plures alim fen

opii beneficio peractos attexere; verum hoc cum do

Hifferia fecunda.

dio, & nonnihil extra rem foret, ideo libet hicus en tantummodo, aut alteram breviter notare. Tribus fere abhine annis femina prænobilis, n febrem Autumnalem in Colicam atrocem cum vom & doloribus acutis, & viscera, & membra miserim: Higentibus, incidit. Remedia cujusque generis, interna, tum externa, per plures septimanas sedulos hibita ne hilum profuere; quin nobilissima Dominas tra 20 dies ad tantum languorem, & corporis extens tionem redacta fuit, ut de falute recuperandaspen nima, aut vix ulla superesset: nam lecto assixa, & temper infomnis, ventriculi molestia sive ægromin constante afficiebatur, ingesta quæque tum pharma tum alimenta vomitu rejiciens; insuper circa ventren lumbos, quandoque etiam in capite, & artubus tom na, & cruciatus pene continuos perpessa erat: adm accersitus cum medicamina varia tentarem, nihil a gruebat præter Laudani liquidi dosin; quam ad len

CAP. I. dos dolores, primo bis tantum in hebdomada, idque non fine cautione, & metu exhibere audebam: imperavit illa tandem ut noctibus alternis, & dein ut finguis remedium illud affumerer. Itaque hoc fine ullo incommodo quotidie usa, noctu somnum uberem, & satis placidum, atq; interdiu indolentiam, & stomachi experient obtinuit, adeoque vires sensim recolligens lecto exurgere, & alimenta quotidie ingerere cœpit; quin alia medicamenta assumere tunc potuit, & voluit, donec unt randem integre convalesceret.

Nec minus pharmaci hujus divini laudes prædicare Historia tertia. 10 folebat foemina quædam lectissima, doloribus subinde olicis atrocissimis per plures annos obnoxia. Nam quo-de ies ab eo morbo decumbens, cruciatus intolerabiles fentiebat, à nullo remedio præterquam ab Opio relesso varipotuit; quare hujus dosin quaque nocte sumebat, donec, materia morbifica sensim absumta, demum lan-

guore omni, & doloribus immunis evaderet.

Omt ime s, u uloc inat tem CI & fo tation rmac rema

tom dha il cor

i

SECT. VII. CAP. II.

De Opii nocumentis, ac incommodis; quibus lub nectuatur cautiones circa usum ejus.

Actenus Opii bona, seu faciem velut Anni cam, unà cum juvandi modis, ac rationi oftendimus. Pharmaci iftius, velut num matis inversi, si odos altera inspiciatur, plane diabo apparebit; in qua haud minus damni, ac malen quam in priori ista emolumenti vidimus, deteger cebit; adeo Panaceæ huic plurimum toxici adjun tur, ut de usu ejus crebro, ac familiari, minimelia securos nos esse; quare prout commodorum, in noxarum ejus admoneri nos oportet; proindeuta pharmaciam hanc, non fecus ac profectionem min mam, cum ex utraque parte, tum portus adpella tum scopuli evitandi plane innotescant, minus p culi, aut discriminis incurratur.

Quot o quibus modis, opium Lædere folet.

Opii usum quandoque noxium, & malesicums trifti quorundam experimento ratum vidimus; inqu tum nonnulli statim ab hoc assumto somnum por tuum inivere, aliique propter nimiam, aut intempt vam ejus dosin, aut vitam suam corripuere, aut ta tatum principum læsione eam incommodam pot aut infelicem reddidere. Instantiæ, & exemplant generis ab Agyrtis, & empiricis passim facta nimso bra occurrant. Memini quosdam, à Laudanipilla vorata, illico foporem adeo profundum obdormi ut nunquam expergefieri potuerint: vixerunt qua per tres aut quatuor dies, quoad pulsum, respira nem, & calorem satis recte habentes; nullis intent mediis, aut torturis, ad fensum, & vigiliam revoc di. Attamen observavialios ab Opio assumto, mo

fub-

Ang.

iaboli aleho egerel idjung ne lica

, ital

utar

man

pella

ius pe

mful

inqu

n pen

empe

ut fai

pote pla hi

imiso

pilulad

rmin

t qua

espirat

iterim!

revoz

o, med

criter tantum, immo interdum, parum aut vix omnino dormivisse; quoad pulsum vero, & respirationem, & calorem mox deterius habuisse: illi nimirum statim ab hoc pharmaco affumto languescere, dein anhelosi magis atque magis deficere folebant; nec cardiacis ullis illorum vigor instaurari potuit, quin sensim fatiscentes vitam exhalarent. Alibi Historiam recitavi cujusdam viri robusti ab Opio interemti, cui somnus plane nullus, priufquam ultimus ac lethalis, viz. mors ipfa fupervenit; ille statim ab assumto pharmaco de insigni ventriculi gravamine, & frigore conquestus, mox languore insigni cum spirituum omnium concidentia, & extremorum infrigescentia afficiebatur, atque intra quamor horas oculos fuos caligare, & prorsus cæcutire queritans, expirabat.

Ex his facile colligitur, opium non uno semper, eo-Toxicion ejus

demque modo vitam destruere, sed binas saltem præci-peius, aut cerepuas trucidandi vias obtinere. Unius ratio in eo con-bellum afficit. listit, quod pharmaci assumti particulæ, prius ac potius cerebrum; ac alterius, quodita cerebellum afficiant. Quoad posterius hoc, res juxta modum sequentem habet: si, post pharmacum assumtum, forte accidat cerebelli ambitum à corpufculis narcoticis in tantum obsideri, ut, spiritibus extimis illico deletis, intenorum versus præcordia affluxus minuatur, & deinde paulatim rescindatur; necesse erit cor, & respirationis organa, circa functionis vitalis munia primo fatificere, & dein prorsus ab opere cessare; interim ut ægrotantes torpore graviori immunes evigilent, fatis animo content, & usque dum vivunt sensu vigeant. Sin vero particulæ Opiaticæ primo, & pleno agmine in cerebri oram irrumpentes, ejus incolas potissimum adorientur; intantum, ut spiritibus extimis mox profligatis, etiam interni quique, meditullia ejus occupantes, valde consternantur, &, ne rursus emergant, & acies suas de novo

Qq

confe-

t

C

f d

b

te

W

a

306

conserant, prorsus supprimantur; tunc statim for altus feu veternus invincibilis, & perpetuus fuccent pulsu interim, ac respiratione in debito statu alique

diu perstantibus.

Præter exitiales hujusmodi clades, quas Opium vin humanæ passim intentat, insuper hoc pharmacumoli res alios nocendi modos fortitur; quibus privatz qui dam functioni, aut corporis parti, sæpe maleficumen stit. Cum tædio fuerit noxarum minorum, qu narcotica uspiam excitare solent, species omnes reco fere, hic tantum referre libet, quæ mala ab impropin aut intempestivo ejus usu, in capite, quæque in pelo re, quæ item in ventre imo quandoque accidunt.

1. Quoad prius satis vulgo notum est, function

Mala producit vel capite, pectore aut ventre.

In capite.

Animæ principes, viz. memoriam, discursum, & ins nii acumen sæpenumero à narcoticis infigniter la Frequens eorum usus in multis hominibus memoria Novi quendam à Laudani dosi majori, ou frebricitaret, assumta, facultatem istam penitus an fisse; dein post aliquot septimanas, quando usus qu redire coeperat, tantum quæ intra peculiarem tempm tractum, & nihil eorum quæ ante, & post gesta in Scio quosdam ab hoc pharman runt, recordabatur. ingenii tarditatem, aut stupiditatem, aliosque amo tiam contraxisse. Hinc (notante Freitagio) cum? Opium quomodo sper Alpinus, & Bellonius tradant Egyptios, & Ir cas vesci Opio, ad comparandam alacritatem, Auto am, venerisque appetitum; addunt tamen Opii dever tores, etsi ejus usu recte valere, & minime lædi vida tur, tamen frigidiores reddi, eorum functiones esse da riores; ebrios, & torpidos fere perpetuo apparere; po comatosos, stupidos, inconstantes; modo affirmare, mi negare; adeo, ut caveant tracture & conversari; ut tim in dicterium, convitio non absimile, quod sibi mutm jiciunt, abierit; tu edisti opium; non aliter quam of

. Forcas afficit.

fopor cocii:

1020

n vin

n ph.

e cu

men

recor

opni

petto

tions

ing

lzi

OTIZE

, cur

s and

is ou

npon

a fur

rman

ama

n Pr

7 Ir

ludar

evar

rides

e detr

; fer

, 1110

tetia

10 0

M (M

nofite

nostrates alicui temulentiam vel ebrietatem exprebrant. Freitag. lib. de Opio cap. 3. Horum Ætiologia ex superioribus satis manifesto liquet; viz. Opium Affectus modo citatos producere, quatenus cerebrum primum, ac potiffimum impetat; dumque ibidem spiritus quosdam Animales destruit, aut profligat, plerosque alios à solitis emanationum viis pervertat, inque tractus devios deflectat. Quod vero opium à Turcis (addam & quibusdam è nostratibus propter diutinam consuetudinem contra virus ejus munitis, ac velut armaturam quandam nactis) in magna quantitate impune, vel faltemabsque vitæ periculo devoretur; ratio est, quoniamparticulæ ejus, etiamfi spiritibus primo infestæ, & venenofæ, crebro tamen ufu tandem magis congruæ, & familiares evadunt; quemadmodum observamus circa nicotianæ fumum per tubulum ore exceptum: cum enim primis diebus vertiginem, ac fæpe vomitum, aut purgationem, quinimo sudorem frigidum, cum tremore, & crebris animi deliquiis inferre soleat, postea tudem, cum imperturbate immo cum magna delectatione assumimus. Quod autem major Opii dosis, illis Animi fiduciam, adeoque, ut intrepide pugnam ineant, audaciam infignem addat; in causa videtur esse, quod pharmacum illud, spiritus nonnihil stupefaciendo, attonitos reddat, proinde ut sensibilium ut ut terribilium occursus immoti perferant. Quod denique asseritur, Opiata venerem stimulare, cum potius videretur ea ipiritus extinguendo cestrum illud supprimere, & domare; dicimus (fi modo effectum istum revera habeat) humorem genitalem, spiritusque in eo scatentes, non à cerebro descendere, sed immediate in vala spermatica suffundi; id propter, quatenus Opiata spimumintra cerebrum genelin impediunt aut imminuunt, cosforsan uberius ad membra genitalia diverti faaunt.

pia

nei

air

me

mo

ref

COI

ftir

ob

0

cas

re

va

be

co

fta

lis

fa

de

0

ge

qu di

CU

ut ca

qu

qu

be

fo

re m

a. Opium gya pelleris mala producit.

2. Opiata præcordiis, & pectori inimica intentexistere, inde satis constat, quia pulsum, & respira nem deprimunt, & diminuunt; quandoque item(pm fupra oftenfum est) vacillare, & sensim penitus cel faciunt. Quare in febribus, ubi sanguis, insigniter pravatus, crifin nullam aut non bonam habiturus vid tur, simulque iste, spiritus regimini Animali perpan tantum, & debiles suppeditat; narcotica fere sempera lefica & quasi venena sunt. Nam quamvis in pelle, febribus malignis, donec pulsus & respiratio vigu Theriaca, Mithridatium, & Diascordium immo, &la danum sæpe cum fructu exhibeantur; attamen si quan in morbis iftis, aliifque in febribus haud multum mi gnis, functio vitalis languet, Antidotis istis celebris parce admodum, fortioribus vero Opiatis non omm utendum erit. Porro in tusti laboriosa, phthisi, plem de, empyemate, aliisque morbis Thoracicis, in qubi cunque viz. natura ad illud quod molestum est, acp ctus aggravat, subito excernendum incitatur, magnor fuo molimine urget; simulque respirationis organajo rituum copia satis uberi destituta, vacillant, atqueon fuum ægre, & difficulter peragunt; ab Opio haud min quam Aconito abstinendum erit: nam in tali casum cotica pondus amovendum augent, figuntque, aug partium, quæ istud amoliri debent, vires minuunt

2. Et que in mo ventre.

3. Opiata intra coctionis viscera, aliasque ventrism partes operari, iisque vario respectu sæpe juvaminat fignia conferre, supra ostendimus; attamen illa regui huic non adeo semper amica, & benigna existere, qui & magnam quandoque noxam inferre, æque facile declaratu. Enimvero narcotica crebro affunta fat tati principi, sc. alimentorum Appetitui (à quo num te omnis, & vitte radix dependet) nonnunquam valdet juria sunt; utpote que hunc plurimum obtundunt non raro prorsus destruunt. Quippe cum spiritus, It

te, i

ma

nnin

eunt uibp

eop

min

fum aton

it.

TISIE inau

egio

, qui

dem

nicam ventriculi interiorem incolentes, à particulis Opiaticis stupefiunt aut perimuntur, ita, ut sibræ istæ nervex quantumvis inanitx, non amplius corrugenar; proinde fames omnis ceffat, atque alimenta minime appetuntur; quin eadem, stomacho oblata, quia Vide molestiam potius quam delicias exhibitura sunt, mox respuuntur. Porro ob eandem rationem ventriculi vis 2000 concoctrix sæpe debilitatur, atque tum hujus, tum inte-TE finorum motus excretorii pigrescunt. Nam communis observatio est sendorevia, & Alvi segnitiem, medicinæ la Opiatica familiares effectus esse. 1200

Ex his non difficile erit præcepta, & cautiones medi- cautiones medicas, circa rectum pharmaciæ Opiaticæ usum designa- ca circa Opia ne; quod equidem fiet, quatuor hac sequentia obser-usum. vando; Viz. priufquam medicamen narcoticum exhibetur, perpendere oportet. I Cujusmodi sit patientis constitutio. 2 Qualis sit morbus quo laborat. 3 In quo ach flatuspiritus Animales respectu funccionis tum Anima. listum vitalis versentur. 4. Denique in qua conditione

fanguis alique humores fuerint.

1. Quoad prius, quando hypnoticum indicatur, vi- 1. Respectiv condesisne contra indicent Ægrotantis temperamentum, situtionis Æorporis habitus, vel indispositio, consuetudo, vitæ groti. genus. E. gr. qui statura mediocri, corpore sirmo, & quadrato, fanguine calido, aspectu vivido aut acri prædu sunt, medicinam istam melius ferunt, & sæpius cum emolumento sumunt; quà insuper multo securius mentur, si prius eidem assueti suerint: è contra autem a minus convenit, immo interdum valde officit illis, ile en qui obesi nimis, vel admodum graciles sunt, insuper faul qui aut rarioris texturæspiritus facile dislipabiles, aut utriti temperamenti frigidioris carnes molles, & flaccidas habent, atque indolis pigræ & indocilis ex se hebetes, & mi, somnolenti existunt; quibus scrupulus hic accedit, & s, Ti reliquorum pondus auger, si medicinam istam prius nunquam experti funt. 2. Morbi

plet

2. Refpellu morbi.

2. Morbi natura, propter, vel contra Opiata ma que interdum momenti est. În levioribus affectibus (in nim Septalium) Adulatoris medici est, cadem in usuni cere. Porro in quibusdam magnis aut vetaturiste, neg valde suspectus habetur. In Paralysi, Vertigine, In bah bo, Apoplexia, item in Orthopnœa, Hydropepedo paro aut abdominis, in membrorum stupore aut tremore, tit. febribus admodum malignis, inque intermittente qual paroxysmis, aut aliarum crisibus narcotica sæpissime ad p terdicuntur. Porro in tusti cum sputo copioso, & cri cit; Asthmate, & in quibusque aliis cum pulmonume clud pressione affectibus thoracicis, inque passionibus fimo ricis, aliifque convultivis rarius, & non fine cautel, adec prudentis medici confilio exhibenda funt. Veruntum aut in cephalalgia immani, catarrhis, colica, pleumit cele febribus ordinariis, in vomitu, dysenteria, in paros coti mis nephriticis, arthriticis, & doloribus quibuscus adv. pharmacia Opiatica non modo conceditur, sed al tius, pfam, quafi ad panacæam divinam, accurritur.

3. Refpectu fpirituum Animalium.

3. At quoties hac proponitur, aut in deliberation debe venit, insuper considerare oportet in quo tenore soit net, Animales cujusque ditionis præsides fuerint: nu mag pauciores, vel oppressi jam jam concidunt, & vehi zoro non satis explicant, nequaquam certe à pharmaoz pere plius minui, aut consterni debent. Quapropter de orej modo facultates Animales quoad fenfum, vel discute mod non clare vigent, aut fatis vegete se exerunt; aut of cum pulsus & respiratio reciprocationum suarum vices a este nisi debiles, item celeres, aut etiam solito tardiores mini peditas, & inæquales habent; aut denique siment ram & partes motivas stupor, & enervatio cum langue tione insolito occupabit, pharmaciæ cuivis hypnotica om no, no supersedendum erit. Eandem vero in usumder guin non hæsitabimus, siquando ob graviores affectus in inter catur, simulque spiritus animales secundum hos ab mini que respectus satis robusti existant, aut etiam expansi nimis, vel supra modum efferi, ac feroces evadant.

4. Interea tamen sanguinis, & humorum status haud 4. Respettu sannegligendus est; quippe interdum iniqua, aut impro-guinus, & hu-

bahorum conditio, Opiata prorsus vetat, aut non nisi morum.

parcius, & cum restrictione quadam sumenda permittit. Sanguis eorum usus contra indicat, quatenus vel quantitate, vel qualitate, sive in crasi sua peccat. Quoadpriorem, latex cruentus vel superabundat, vel deficit; & utroque respectu pharmaciam narcoticam exde cludit. Primo enim siquando sanguis copia turgens, simulque in febre ebulliens, vasa immaniter distendat, adeoque præcordia ad eum ocissime, ne alicubi stagnet, aut exundet, circumpellendum cum systoler vicibus de celerime repetitis summe adlaborant; tunc certe narcoticum exhibere, quo iste cordis labor & nixus ultimi advitam tuendam necessarii præpediantur, venesici potius, quam medici officium esset. Quare in sanguinis plethora, phlebotomia Opiatarum usui semper præmitti debet. Secundo nec minus malum à narcoticis imminet, quoties in sanguinis defectu, sive penuria, uti post magnas hæmorrhagias, longas inedias, aut diuturnas agrotationes exhibentur: quippe, cum fanguinis rivus perexiguus est, & præ exiguitate vix continuus, ne fluorejus interrumpatur, & proinde cesset, cor pulsu admodum veloci agitatum velut nixibus duplicatis circumactionem ejus celerrimam molitur. Hinc obvium sm est concipere, quantam Opiata, quæ huic cordis molimini, tunc apprime necessario, sufflamen sive remoram imponunt, noxam inferant. Profecto ob hanc rationem videtur esse, quod mulieribus, mox à puerpeno, lochiis copiose fluentibus, & quibusvis à libera sanguinis missione, aut immensis hæmorrhagiis, somnum interdicimus; viz. ne cor, quibus fanguinis rivum diminutum ocius circumpellat, spiritus inter dormien-

dum

bi

ft

lei ftu

ce hi m de nu

tu M

flo ma fur qu

dum revocati destituant. Porro interdum sanguis e litate (five ut proprie magis loquar) in Crasi fua m cans, Opiatarum usum contra indicat: quippedum cacochymia, aut febre, cruor recrementis plurimum fertus majori cordis nixu agitari, & velocius circula debet, nempe ut particulæ heterogeneæ subjugentus cito evaporent; narcotici operatio interveniens, la præcordiorum molimina sufflaminat, proindeque la guinis lustrationem retardat, & nonnunquam frustra

Quod spectat ad alios humores recrementitios, in co ventriculum, aut intestina accumulari solitos, eti qu hos per vomitum, aut secessium subduci, & expursi oportet, priusquam Opiatum propinatur; secus en th illic defixi, pertinacius hærebunt. Quippe file fphlanchnicæ, à pharmaco stupefactæ, non uti primi ritantur; nec recrementis istis expellandis spasmoso ill cretorios facile ineunt, aut vegete perficiunt: quare, p ta vetus præceptum, si quid evacuandum suerit, a

pharmaciam Narcoticam evacuetur.

SECT. VII. CAP. III.

Opiatarum species, præparationes, & formula.

1) Oft pharmaciam Narcoticam in genere nunc traditam, ejusque rationes, & operandi modos satis fuse explicatos, proxime incumbit medicamenta tali virtute prædita tum simplicia, tum in composita recensere, & particulatim expendere, adeo-

etz que Opiologiam quandam instituere.

m

tur,

e fa

tran

urgi

Itaque imprimis, juxta methodum à plerisque Authoribus observatam, remedia pro Anodynis habita, in Medicamentobinas hic classes, viz. prout fortiora aut debiliora exi- diffinitio. funt, distinguere visum est. Enimvero quædam ex ost illisplane narcotica non modo fomnum præternaturalem cogunt, sed, cum occasio requirit, indolentiam, & fuporem, atque indebite exhibita non raro lethum accersunt; attamen alia hujus generis medicamenta perhibentur, quatenus spiritus excandescentes, non perimendo, aut stupefaciendo, sed tantum leniendo, & demulcendo in quietem allectant, & blande componunt.

1. Ad priorem ex his (quæ proprie tantum Opiata 1. Narcoticorum live Narcotica dicuntur) classem referri solent, Papaver tumalbum, tum erraticum, Hyoscyamus, Cynoglossus, Mandragora, Solanum, & quædam alia venenoia magis, adeoque nunquam medice præscribenda. Quorundum vero ex iis, non adeo infalubrium, radices, folia, flores, semina, & succi inspissati, crebro sunt in usu, & maximo sæpe cum fructu (prout supra ostensum est) fumuntur. At vero, quandoquidem fingula hæc quidquam toxici admixtum habent, idcirco non, prout in alia pharmaceutice, licebit modo hæc, modo ista indisterenter

Papaver Al-

renter præscribere, sed tantum, quæ maxime tuta, sa longa experientia comprobata funt, experiri. Hind mum mos obtinuit (à quo sine vitæ humanæ perio da recedere non licebit) ut papaver, ejusque præpar (
fere totius pharmaceutices Opiaticæ basis, aut or er plementum fint. Semina hyoscyami, atque radio aut succus cynoglossi, hypnoticorum quorundamo positiones ingrediuntur: attamen, quoties some efficaciter, simulque tuto provocare studemus, medicinæ vis in Opio, aut Diacodio collocatur. N opus erit Papaver album, ex quo hæc conficium hic describere, neque succi Opiatici extractionem, fyrupi istius compositionem tradere; siquidem is omnia tum in veterum, tum recentiorum libris Bu pi nicis, atque Antidotariis satis suse declarantur. Quan itaque superest, atque maxime ad propositum nostr facit, Opii partes elementares exponere, indequet a illius, tum Diacodii virtutes, & intoxicandi ratio p eruere nitemur.

Osii natura, & partes.

Opii corpus integrum, & illibatum melius, qui p spagyrice resolutum, quoad partes ejus constitui q examinari, & dignosci potest: quippe si per igneme A stilletur, propter sulphuris impuri copiam, empre re ma horrendum contrahit, simulque sœtorem valdes n civum diffundit. Attamen sensui obvium est, para d las fulphureas in hoc concreto abundare; quode ti odor ejus teterrimus, & inflammabilitas manifesto f clarant: & quamvis æque certum est, sulphurib i particulas salinas adjungi, adeoque concretum in his duobus una cum terra aliquanta potissimum f stare, attamen cujus indolis, & in quo statu salistet a rit, definire non licet; tantum modo autem ab effe statuere possumus, concretionem hanc sulphureof nam spirituum Animalium texturæ, quæspiritus uta, slino-volatilis est, omnino contrariam, & destructi- Vis narcotica m line ram existere. Et quidem pluribus instantiis colligere quo confistit. Perio fatur, vim narcoticam in sulphure cum sale aculeato, apar (unde fœtorem adeo tetrum acquirit) latere; hujus ut of enim naturæ funt Papaver album, Mandragora, hyradio oscyamus, Nicotiana, & cætera Opiata, quæ omnia mo graveolentiam fere similem, & inter olfaciendum spi-omn itibus nostris valde ingratam, habent. Porro juxta s, t quod spiritus Animales in variis corporibus texturæ r. N nonnihil diversæ fuerint, ideirco Opiata fortius, & rirulentius in aliquibus quam in aliis operantur. Turem, cx ac Ægyptii, quibus ex adusto sanguine spiritus la manthus non em i fixiores, aut minus volatiles procreantur, Opium im-pari modo opeis Bu pune, aut saltem absque vitæ periculo comedunt; non . Q adeo Europæi, qui spiritus magis subtiles, & purionolly res obtinent. Canes Opium in quantitate magna, que absque sopore ullo, aut letho devorant. Doss ejus ratio perexigua felem è vestigio perimit; co nimirum, quod hujus spiritus, admodum, salino-volatiles, suls, q phur narcoticum non omnino sufferre possunt. Attitud que hinc est, quod gt. unica olei nicotianæ, hujus nem Animalis linguæ imposita, mox spasmos, & stupompyr rem excitat; quibus illico mors succedit. Olim ca- Canem non uti alder ni gregario Opii panis offæ involuti 3ij. exhibitas vi-Felem aut Hopar di: brevi postea valde ægrotans ille torpidus seu po-minem ladit. oder tius stupidus siebat, atque difficulter, & laboriose sufpirans plane moribundus videbatur; deinde vero urib intra semihorulam, alvum cum sectore teterrimo, & maxime omnium quæ unquam sensi molesto, copiomo se dejecit, & derepente sanus, ac vegetus evasit. Quod iste autem tanta Opii quantitas Animali huic minus noeffe cuerit, in causa forsan ex parte suit ventriculi ejus fermentum insigniter acidum, à quo particulæ sulphuris narcotici refringi, & aliquantulum subigi po-

fals

Hujus inflantia

quædam,

ph

pti ex de

ger pil

fer

qu pr

> mo eju CIC

po

tuerint; adeoque propter hoc sulphur, à stomat bu menstruo acido plurimum dissoluto, alvi dejectiosus qu mopere fœtida processit. Quippe de aliis corpo: hæ bus observare est, dum acidum in sulphureum ant fætorem ingratum excitari : Ita namque fieri sole, mi cum aqua stygia, aut spiritus vitrioli limatura fer affunditur. Pariter item, cum spiritus aceti, lixin Antimoniali committitur. Possim & multa alia h jus generis notare. At vero haud negandum est, 0 co pii particulas in spiritus caninos operari, qui tant nil fortius, quam aut hominis, aut aliorum quadrum dum spiritus, veneno narcotico resistunt; prouti ex historia modo citata liquet; quatenus nempe ar torpor, & respiratio difficilis ac impedita, propti scr spiritus Firmouns hospites narcosi affectos, oririon gi runt, symptomataistec, quamprimum fomes narcot va cus per catharsin subducebatur, mox evanuerus Porro hujus fententiæ veritatem experimento Analo ve mico amplius confirmatam novi. Ante multosa nos Opii tincturæ, in vino Canarino ad faturitata ok factæ, circiter tres uncias in venam jugularem ca do vivi transfusam vidimus; vase composito canis soli more discurrebat, parum aut nihil affici autimmuz vifus; post quartam horæ partem parum obshur siv scere, caput nutare, & tandem somno obrui com cui tamen ne indulgeret, eum verberando, terreta ve endo, & in cursum urgendo cum aliquamdiu imp diremus, demum affectione soporosa ita prorsus al eta fatis fanus, & vegetus evasit: hinc ut conster ni, rus Opiaticum adeo vel intra coctionis viscera, à m mentis eorum subigi, vel ab ipsis spiritibus animalis git resisti, ut non semper nec pariter in omnibus, aut hypn ticum, aut exitiale fuerit.

Quod spectat ad Papaveris albi capita, cum semis nu

00n

opte

TUE

S 21-

can

nutz

cepil.

efac

mpy s abid

et 11

àlo

alibu

ypar

min

bus, è quibus Diacodium, item decocta, emulsiones, aliæque confectiones hypnoticæ parantur; facile constat, hac longe minus, quam concretum Opii fuccum, fulphure narcotico prædita esse; quodque hujus illis inest, multo purius atque innocentius existere. Quaproferr pter remedia ex his composita sæpius, & secure magis exhibemus: Neque enim ad Laudanum fas fit ascen-KIVY dere, nisi quando præ symptomatum vehementia Diacodiata minus efficiunt. Porro cum hæc minus vi- Diacodiata, nlentiæ in se continent, non multa præparatione egent, quin simplice aut decoctione, aut infusione, aut upe. expressione facta in usum medicum adhibeantur: O-It 2 pium vero, raro admodum simplex, & per se præan scribitur, sed vario, & diversimodo apparatu corrigi, & componi folet, quo Anodynon fatis tutum ercot vadat.

Opii præparatio, aut simplex est, aut cum dissol- Opii praparaventibus, & corrigentibus adjunctis. Prioris ratio fere tantum in hoc consistit, ut massa ejus in taleolas discissa, calori ignis, aut solis tamdiu exponatur, donec, sulphure narcotico ex parte evaporato, reliquum friabile, & minus graveolens fiat: cujufmodi præparatio ejus, plerisque aliis præmitti solet. Nam hur sive Opii tincturam, extractum, aut confectionem molimur, prius 1972 espares hac prævia exficcatur, & in pulverem redigitur. Porro huc referri debet fumigatio ejus cum sulphure, eodem sc. ritu quo Scammonium couramus: quippe vapor acidus à sulphure communi, dum efflagrat, ascendens, sulphuris utriusque alterius, tum narcotici, tum cathartici virulentiam subigit, aut multum infringit.

Opii præparationes cum adjunctis, seu potius com- Peteram Or ata politiones ejus, plures ac diversimodæ existunt; qua-recenjentur, rum aliæ apud Antiquos, aliæ inter recentiores ulita-

me infignia funt pilulæ de cynoglosso, Requies colai , & Philonium, cujus ultimi quatuor haba tur, sc. Romanum & Persicum (quorum usus eta aliquatenus retinetur) atque Philonium Galeni,

ut

fu

fti

ho

pe

m

co

pr

ta

tu

pe

ti

in

ti

n

a

n

20

ci

C

C

ti

al

20

d

in

C

Mefux.

Horum omnium descriptiones, in plerisque Am dotariis fatis vulgo prostant, ut non opus sit eas repetere. Compolitionum istarum maxime An dynar ratio, etfi fundamento erroneo innixa, qua alium respectum satis recta deprehenditur. Quin ex supposito falso, Opium in quarto gradustino este, Philoniis, que plurimum ejus recipiunt, m in codem gradu calida, fc. Pyrethrum, Euphorbu Piper album, & fimilia adduntur: quæ quidem 0 correctiva haud impropria existunt. Attament quatenus horum caliditas, illius frigiditate contre ti nit, (quippe revera non frigidum, sed calidum) tius existit) verum acria istæc, sale volatili rete n Opii fulphur narcoticum perdomant, & virulenti ejus infringunt.

Landana à recentioribus inventa.

Renodeus de Laudano.

Neotericorum Opiata, propter talis pharmach re dabilitatem vulgo Laudana dicuntur; quibus infin à nonnullis, quia dolores tollunt, Nepenthes non imponitur. Quo tempore hæe primo innotuerel nodæus perquam ingeniose queritur, Pseudo-mit rum cohortem coortam esse, qui, pro pilolis de crus so usitatissimis, confectionem Opiatam, Laudanus lis dictam, exhibent, qua non tantum fomnum on liare, sed morbos quosvis abigere pollicentur. Ha (inquit) pharmaci nunc apud circulatores adeo in luit Encomium, ut nullus sit Empiricus, nullus hebes Medicaster, nullus vel plebeius Tonsor, " Laudanistam non profitetur. Proculdubio hic m 1,

25 1

An

n O:

mp

refor.

nacib

none

erek

mean

ynoge

2711111

n con

llus in

, 95

nt nt pessimus, ac in vitam humanam valde perniciofus, nondum exolevit. Quippe etiamnum apud nofrates pseudochymicorum, & Agyrtarum non cohors, sed potius examen est: quorum unusquisque peculiare suum Laudanum jactat, quod in unoquoque morbo, ejusque statu temerarie exhibent, &, si forte contigerit ægrotantem dormire, & rursus evigilare, protenus Jo canunt, & sibi gallum deberi clamitant; cum sæpe furcam potius mereantur, in quantum pulsu, & respiratione propter Opiatam intempestive exhibitam dejectis, non raro criseos, & curationis spes omnis frustratur: quare à Laudanistis illis imperitis ut sedulo caveatur, quibuscunque vita in pretioest, admoneri oportet.

Nec tantum Opiatarum usus, sed multo magis earundem inventio, & præparatio empiricis, & Agyrntra tis interdicantur: enimvero Medici prudentis, & dodi opus est, toxica ita temperare, ut non in venenumsed Antidotum cedant. Quapropter Laudana, ente non, nisi à peritis inventa & diu experta, in praxin admittantur; cujusmodi satis multa jamjam publice recepta, & probata extant, ut nihil opus sit nova Landana in suquotidie procudi. Laudana Antiquiora à Paracelfo, ma extracti Crollio, Quercetano, Hartmanno, aliifque Chymicis celebrioribus tradita, in plerisque item pharmacopœis descripta, tantummodo sub forma Extracti componuntur; in quibus omnibus pro base est Opii tinctura cum menstruo idoneo prolicita; cui tincturæ alix, sc. Croci, Castorci (quod Guianerus Opii Bezoar appellat) specierum Diambræ, & similium adeo ins duntur; adeoque omnes simul confusæ destillentur in balneo, ut menstruo avocato, residuum ad mellis consistentiam redigatur; in cujus denique complemen-

que pro cardiacis habita adjiciuntur: Pharmacuma ig confectum in forma pilulari fere tantum exhiber ri

Laudana liguida.

Quamvis hujusmodi Laudana satis efficacia, &c ex ganter composita videantur, Neoterici tamen, fa qu mam nonnihil variantes, confistentiam corum (on na melius possint in liquore quolibet assumi) liquida po fecere; cui accedit, quod cum Pilula Opiatica (in id minus propter nocumentum, quam commodainlioni ru quibusdam terrori fuerit, dosis Laudani liquid (en forfan patiente reluctante necessaria videatur) mi us obscurari possit, atque alteri liquori affusa prog li diaco potius, quam hypnotico cedat. Et quiden e p ca Opiatarum usus, agroti interdum nimis, aquei minus caute existunt, adeoque sicut in uno calual monendi funt, ita in altero traduci ac falli debe Pro Laudano liquido pariter ac solido conficiendo pari fere ritu, Opii, & adjunctorum tinctura feori extrahantur; quibus dein confusis, & menstrus medietatem avocatis, manebit pharmacum splendi rubescens; cujus dosis à 3ss. ad 3j. esse solet.

m fi

C C

n

al

d

q

ti

di

e

di

A

Ca

CE

ti

q

u

20

Quad menstruum pro Laudano conficiendo, mazime idoneum

Circa hæc utriusque generis Laudana, maximen terest cum quo menstruo Opii tinctura extrahim adeo, ut hac res inter quosdam haud minoris no chymicos in magnam contentionem venerit; dumqu dam illud frigidum supponentes, spiritu vini wi tur, aliique è contra ad refrænandum Opii calore ipsum in spiritu aceti, aut succo citri dissolvunt: fecto utrumque menstruum satis, & fere exam convenit, dummodo in extractum redigatur: attant si in forma liquida, nullum præstantius Opii solt vum occurrit, quam spiritus vini, sale tartari vole lisato imprægnatus. Hic namque massam ejus pros tissime dissolvit, tincturam instar rubini splendese tem recipit; porro sulphur narcoticum nonnihila

fu z

eorfi

uis a

endi

me il

hitu

is not

m qa-

utur

loren

t: pri

x aqu

ttame

folut

V012-

pron

desce

il fil

mi igit, ejusque graveolentiam tollit: revera sal tartan Opii correctivum optimum, seu potius antidoton, & existit. Hinc Empirici cujusdam pilula Opiatica, in fo qua Opii dissolvens est sal tartari, oleo Terebinthi-(na imbutus, usus non contemnendi habetur : compolitioni isti additur pulvis Hellebori albi; verum in ideo tantum, ut opinor, quia Paradoxi quidam afferunt, venena cicurata in medicamina præstantislima evadere.

A nuperis annis increbuit usus Laudani cujusdam Laudanim Helliquidi, cujus Author, Helmontius vulgo perhibetur: montianum dime pro menstruo recipit, succum Cydoniorum in fermentationem per flores cervisiæ concitum; cum hoc simul Opii, & Croci tinctura saturata extrahitur, quæ colata, & aromatisata, ad medietatem in balneo avocatur; dein residui pars usui servatur, estque Laudanum hoc liquidum: cujus dosis à gt. 15 ad 20. Pars altera destillatione ulteriori in formam pilularem redigitur, & à gr. j. ad ij. exhibetur. Opiatum istud liquidum, in affectibus dysentericis, sæpius cum felici successi exhibui: Laudanum vero nostrum liquidum, (quo sc. frequentius utimur) pro menstruo habet tincturam falis tartari, ad fummam rubedinem longa digestione evectam; cumque Opii tinctura per hanc extracta medicamenti basis sit, pro complemento addimus Crocum, Castoreum, Caryophyl. & lignum Aloes: dosis à gt. 15 ad 25.

2. Post papaver album, ejusque præparata Opiati- Papaver errasica, dicendum sequitur, de sylvestri sive erratico, quod cum; ejusque certe virtutem quandam hypnoticam, sed longe mi-praparata. tiorem & benigniorem, quam illud alterum obtinet; quare in quibusdam casibus eximie convenit, & circa usum ejus securiores esse licebit. Ex hoc syrupus, & aqua destillata parata in pharmacopoliis prostant, quæ

ın

in febribus plerisque continuis sæpe cum fructue, hibentur, inque pleuritide, vi quadam speciscajus re creduntur; quia nempe dolores tollunt, atquept sum nonnihil sustiaminando, sanguinis æstuations febrilem deprimunt. Porro ex storibus hujus, insperitu vini insussi, tinctura paratur, quæ apud Empirocos, & mulieres Benesicas, celebre medicamen et & contra crapulam valere perhibetur. Cujus juvam nis ratio videtur esse, quod spiritus vini stomachion tenta à putresactione vindicet, atque storum vint narcotica sebrem ingruentem præcaveat.

Cynoglissius ejusque praparata.

3. Exacta Meconologia, in narcoticorum di fuccedunt, Mandragora, Hyoscyamus, Cynogloss Nicotiana. De binis prioribus, quia in ulum med cum vix omnino (exceptis hyoscyami seminibu recipiuntur, non est, ut verba faciamus; Cynors fus vero odorem plane soporiferum spirans, indok fuam narcoricam aperte profitetur, & formæpukti tudine ad seipsum assumendum nos ultro qualim tat: est enim planta perclegans, solia habens m lia, & grate virentia; floribus puniceis, & amar fime purpurascentibus coronatur: Pulvis radicum jus ingreditur ac denominat antiquum & celebristud Opiatum dictum pilulæ de Cynoglosso: sur ex tota planta, circa initium veris collecta, expe fus, & digeftione claufa & calida depuratus, & fœcibus decantatus, liquorem exhibet clarum, &# star rubini splendide rubescentem. Hic usarpanio test vel pro menstruo ad componendas alias con ctiones narcoticas; vel syrupus hypnoticus ex of ratur; vel denique blande evaporatus in extractums digitur, ex quo, ficut ex Opio, cum idoneis mentra tinctura, & extracta conficiuntur.

Narcoticorum agmen claudit, & inter ea jure!

tuer

l jur.

lept

loha

info.

mpin

n ef

Ivam-

ni co:

vin

1 class

oloffu

med

nibus

nogla

ndoler

ulch

di ine

S me-

man

cum e

ebre:

fuco

expre

5, &

, & B

aripo

contr

COP

tume

enstru

jure k

Cli

cum vindicat Nicotiana; quamvis enim corum com- Nicotiana, politiones minime ingrediatur, attamen fumus eius per tubulum haustus eundem sæpenumero, quem illa, effectum producit: quinimo, quod magis mirandum est, non modo ipsum somnum, sed quandoque contrarium ejus, nempe vigiliam accersit. Non est ut instituti hujus originem, aut morem, communissime notum, utpote ab hominibus cujusque sexus, ætatis, & conditionis usitatum, describere facessam: profecto quod Opiatis illud accenfeam ideo est, quoniam fere idem apud nostrates, quod Opium apud Turcas, præflat: utraque nimirum spiritus animales motu quodam inassueto afficiendo, & velut attonitos reddendo, absque magno molestiæ aut lassitudinis sensu, ad quodvis agendum aut patiendum disponit. Quapropter Nicotianæ fumo, juxta morem vulgarem ore fu- Fumi suctionis scepto, virtutes & effectus non solum multiplices, bujus effectus. sed diversimodi, immo (sicut jam diximus) contratu, & fibimet invicem repugnantes ascribuntur. Quippe vulgo dicitur nos infrigidatos five algentes calfacere, atque æstuantibus refrigerium præbere; somnum inducere, aut abigere; pariterque famem atque litim restinguere, aut excitare: quorum omnium ratio in eo confistit, quod spiritus Animales ab enthymiamate hoc blande agitati, & velut in choreas quafdam conciti, ad molesti cujusvis appulsus plane oblurdescunt; immo quicquid difficile ab iis agendum, aut patiendum incumbit, insensiles fere ac imperturbati obeunt: quapropter militibus, & nautis Tabaci ulus (ubi congruet) non modo utilis, sed pæne necessarius videtur; in quantum sc. utrosque illos, ad pericula quævis intrepidos, atque famis, frigoris, & laboris patientes reddat. At vero fumum hunc val- Et rationes. de narcoticum, & spiritibus (priusquam crebra assuetudine

Opiatarum species & formula. Sect. VI C. tudine iis familiaris evasit) valde infestum esse, in en constat; quoniam à primo ejus tentamine, & me nullus fere est, qui non maximas in cerebro, & go ac re nervoso perturbationes patitur. Si quando en ve ad potationem hanc siccam quispiam initiatur, m ge quasi ebrius vertigine, & scotomia assicitur; dein m mitio immanis, & non raro purgatio succedit; a fur cillant pedes, tremunt manus, lingua balbutit, a pin delira loquitur. Non raro item sudor frigidus, & aq pothymiz terribiles sequentur; quorum omniuma m sa est, quod spiritus Animales à sulphure narcon no velut intoxicati, in toto regimine suo, distrahum plurimum, inque anticas adiguntur; nec tantum p ma aut secunda vice, verum ab initio sapissime re quam diu est, priusquam Tabaci fumus, sine me spirituum consusione hauriri potest. Quamprimu vero mos iste cuipiam fit assuetus & familiaris, a am gratissimus evadit; & cum tanto lenocinio spi tus Animales captat, ut nonnulli cibo, aut pomis tius, quam usul ejus interdici mallent. Cujus m est, quod fumi-suctio ista, spiritus Animales una fegnes, & desides, blande exsuscitans, & qualiti lans, in motus lenes, & expansivos, quibus mireu quam à vini potu recreantur, ciet.

Hæc de Narcoticis præcipuis, eorumque præpatis, ac utendi modis, quorum omnium census de getabilium genus spectat: attamen ut putetur maralia nihil non essicere posse, etiam ex durioribus ce concretis quidam Opiata præstantissima, prossine Opio, se parasse venditant. Quercetanus extrioli sulphure narcotico, atque oleo solis, & lum cumque tinctura coralliorum, aliorumque cordializantissimum, Nepenthen quoddam, ad dolores, & lum guores omnes tollendos adprime essicax, consenda

endum præscribit: cujus medicamenti tantum abest me virtutes admirari, ut potius existimem, sulphur ac olea ista metallica aut revera non esse, aut parum vel nihil posse: itaque his post habitis ad narcotica genuina & realia reversi; demum coronidis loco, eomin selectas quassam formulas subjiciemus: quas insuper in classes quassam digeremus, juxta quod Opiata pro basi sua vel papaveris erratici syrupum aut compositionum aquam destillatam, vel Diacodium, vel Laudanum ex-narcoticarum trastum, aut liquidum, vel pilulas de styrace vel de Cy-Bases.

Rt Aq. Papaveris erratici, Paralyseos ana zvj. 1. Aq & srupus srupi papaveris rhead. zij. salis prunella zss. misce, papaveris Rhef. Julap. dosis ziij. vel iiij. ter in die, in pleuritide, doloribus, ac vigiliis sine febre, aut causa manifesta.

Re Aq. Papaveris, Ziiij. ad vj. sumatur interdum persebis aut ter in die propter easdem intentiones.

R. Diacodii 3 B. ad 3 vj. Ag. paralyseos 3iij. Ag. Potimes.

Theriacalis 3iij. f. potio.

M. Aq. Cardui Ziij. Diacodii Zs. sp. C. Cervi II. ad Dj. f. haustus ad somnum, & sudores provocandos.

pu Diascordii 38. pul. Gascon. Diacodii 3ij. mi-

sce, sumat. è cochleari.

ne Diacodii ziij. Aq. Limacum zj.misce. Convenit intussi, & phthysi: dosis cochl. z. hora somni, & si opus suerit, repetatur post mediam noctem.

R. Laudani Londinensis gr. j. pul. è chelis compos. 2. Laudanum Bs. ad Bj. cum q. s. syrupi caryophyl. f. pil. 3 sumendæ extractum.

bora fomni.

hund

m pr

ne pe

magn

rimu: 8, a

fpn

otule

us rai

fi m

retz

æpan

ad F

min

rord

exn.

lialim

8 2

onfi

R Laudani gr. j. pil. Stomach. cum gummi, 3f. f. pil. Vilula.

R. Laudani gr. j. ad js. Diascordii Dj. f. bolus, Bolus.

Opiatarum species & formula. Sect. VI C 326 loco Diascordii add. confect. Alchermes vel de B R. Laud. gr. j. disol in cochl. j. Aq. Theriate adde ag. paraly feos 311. f. bauftus.

3. Landanim liquidum Tartarifatum.

Haufin.

R. Laud. nost. liquidi Tartarifati, gt. 20, deter cockl. j. Aq. Mirab. vel Cinnam. aut cujufvis alter idonea: Convenit in doloribus colicis, nephriticis, arthriticis.

m

q

n

Re Specier bieræ 3ff. Laudani ejusdem gt. 20,10 iiij. sumantur bora somni ad purgand. simulque dor Sedand. in Colica.

4. Laudanum liquidum Cydowatum.

R. Land. liquidi Cydoniati gt. 15 ad 20, detw cochl. j. Ag. Cinnam. tenuis, ad effectus dyfenterin.

R. Conf. rofar. rub. 3j. Theriaca Androm. confe de hyacintho ana 3ij. pul. Pannonici rub. 3j. Land. doniati zij. Syrupi e coralliis q. s. f. confect. dossi quarta vel quinta quaque hora in Dysenteria ul cruenta, cum torminibus.

5. Vilulace fly-TACE.

Re Pil. de styrace gr. v. ad vj. lactis sulphwii) olei Anisigt. j. balsami peru. q. s. f. pil-ii, in tust A mate, &c. fumend.

Et de Cynoglesso.

Be Pil. de Cynoglossogr. vj. ad viij. f. pil. ii. ii rand. bora. somni, propter easdem intentiones.

6. Philonium.

Re Philonii Romani Dj. ad Dij. conser. Carron 3 st. misce, f. Bolus sumendus hora somni. Convent Colicam, in temperamento frigid.

Medicamentum Antihypnoticum

Post remedia narcotica modo satis suse explica proxime dicendum esset, de medicamentis mere An dynis: quæ viz. spiritus Animales quovis modor in turbatos, aut excandescentes, non profligando, a stupefaciendo, sed tantum leniendo, & demulos s in quietem allectant, & blande componunt. Attan circa horum 2000, utrum talia revera existunt? manifo confe

constare oportet, priusquam & John disquisitio instimitur: præterquam enim hor, quod Fotus, Cataplafmata, Linimenta, exterius exhibita, atque Enemata intestinis injecta dolorem quandoque sedant, nullum alium effectum ab ejulmodi mere Anodynis, falteni quando intus ore affumuntur, præstari novi : quare fuper his, quibus pro fomno conciliando, aut torminibus quando atrociter urgent sedandis minime sidolm. dendum sit, haud operæpretium videtur Ætiologiam

quamvis contexere.

letur

ilter

rices.

confic and, C

dofis :

4 14

nurus }

i. de

aryoph

venit i

At vero cum hactenus de Opiatis, carumque præparatis, & operandi modis ita plene disferuimis: juxta methodum superiorem, de medicamentis hisce contrariis, sive Antihypnoticis, quæ viz. somnum nimis urgentem arcendo, nos vigiles reddunt, modo tradandum sequeretur; nisi quod olim in cerebri pathologia (ubi de Lethargo aliifque affectibus soporois, corumque remediis agitur) pensum hoc omnibus fere numeris absolutum peregerim; ita ut non opus sit ff A eadem hic repetere. Quandoquidem vero tum ibidem, tum aliis in locis, liquoris cujusdam Coffee dicti ad Potus Coffee. narcosin pellendam summe essicacis, frequens à nobis mentio facta est; haud omnino ex refore videtur de potu hoc, ejufque effectibus, & agendi rationibus (quas alibi innuimus) pauca quædam amphus hic fubjungere. Circa Antiquitatem, & communissimum ejus modoapud Turcas, & olim Arabas, aliosque orientales xplica ulum, extra propositum nostrum esset hic disserere: ere And quandoquidem vero à nuperis annis, hic potus etiam odop internostrates in moremabilt, & virtutem ejus pro sondo, mno abigendo fere nullus est quin experimento facto nulco fatis efficacem persentit; ideireo in effectus hujus satis Effectus ejus. Attan noti; & experti rationes modo inquiramus. Hujus manife Etiologiam (in capite de Pervigilio) diximus, in

pa

eo consistere, quod potus iste particulas adustas (bus abunde sensu tum gustus, tum olfactus indice, a tet) mox sanguini, & dein succo nerveo insinuat, of proinde tum incongruitate, tum mobilitate sive inqui tudine sua, & cerebri exterioris poros usque apen in detineant, & spiritibus copula quavis alia, & topo p exutis cestra quædam, ac stimulos, à quibus adm nia sua diutius obeunda excitantur, addunt: enim p ro ad somnum ineundum, hæc duo necessario ro in runtur, quorum modo unum, modo alteruminen in endo prius ac potius existit. Nimirum oportette 8 bri exterioris, sive corticis ejus poros, & meatuson fi à liquore ibidem, à fanguine velut extillato, ac in Ætiologia tradi- dante inferciri plurimum, ac impleri, proindeque in cludi; dein præterea ad affectum istum acciendum, n pus est, ut spiritus Animales poris, & meatibus illis n clusi, ac insuper particulis nutritiis, & serosis sepen n sti, versus cerebri meditullium se recipiant otional d turi. Circa hæc pensa ad somnum requisita nonsem unus, idemque ordo est. Quandoque enim spin u Animales primo, & sponte sua istac spatia derà d quunt, succo nerveo in eadem inanita mox irruent ni interdum vero humor nerveus cum sero uberiusia a sus, meatus istos primo invadit, spiritus exindela n invitos propellens, acintus cogens.

At vero operatio Coffee utrisque his effectibus p traria videtur. Non statim à potu ejus, particula stæ, summe agiles, ac impigre, in sanguinem de li liquorem ejus nonnihil fundunt, seroso latice veriss si nes, & habitum corporis detruso; porro illa cerem m adpellentes, poros ejus facillime aperiunt, quos, da fo bilitate sua valde apertos detinont; dein spiritibus un accrescentes, eos particulis quibusque aliis tungo fr tivis, tum nutritiis denudant, adeoque leves, & pen

illise

pcon o inc

feme fpire

deren

ruent usfut

nde la

ilx 2

ibus 4

ubid

thique in motus cient, atque per totum cerebri ambitum oppletione gravi, & obstructione liberum, expandi at, faciunt.

Interea tamen, dum spiritus ad hune modum jugiter, ac apa indefessim exerciti, succi nervei accessu, & assimilatione commoda ejus torpe privantur, copiæ illorum haud fatis, ac folito more in-ac incommoda ada faurantur. Spiritus quidem veterani agiliores, ac im-mtantur pigri magis redduntur, at novorum subsidia minuun-na nr. Hinc ut facile constet, potum hunc communissinet molicet in usu, ac in quibusdam casibus valde utilem, & adprime medicum, in aliis for san noxium aut minus som falutarem existere. Ita quidem rem habere, non tantum ratio, sed & vulgaris observatio passim dictitat; qua in quantum Coffee potatores nimii, macilenti, sapeum, numero item paralysi, atque veneris impotentiæ obnoxii, evadunt. Prior effectus ita frequens & passim notusest, ut pluribus Coffee potum ideo tantum interdixerim, quoniam ad macilentiam disponit.

Quippe cum sanguis ex assiduo, & nimis crebro ejus Macilentes facit. usuacris, & magis retorridus fiat, proinde ad nutrien-

dum minus habilis existit. Quoad cerebri autem & nervosi generis affectus, existimo me adeos interdum curandos, hunc potum adeo frequenter præscribere, ut non alius quispiam magis: quippe ad Tabernas, ubi venditur iste, Ægrotantes quosdam potius quam ad

busa pharmocopolia ablegare foleo.

Profecto in morbis, & ægritudinibus plerisque cepha- Ad Paralysim de licis, viz. Cephalalgia, vertigine, lethargo, catarrho, & disponit. refus similibus, ubi cum pleno corporis habitu, & temperamento frigido, aut minus calido, atque sanguine aquos, & fo, adfint cerebrum humidius, at spirituum Animalium segnities, & torpor; potus Coffee magno sæpe cum mg fructu sumitur: nam assidue haustus utramque animæ perm partem mire clarificat, & illustrat, atque functionum

Tt

quarum-

Ant

Anti

Cer

Affe Rati Cur Arte

Arti Afti Aur

Bell

Bez Bili Boy

quarumcunque nebulas omnes dispellit: verum èn tra, qui graciles, & temperamenti biliosi aut meland lici, sanguinem acrem, aut retorridum, cerebrum lidius, atque spiritus animales nimis incitatos, & in quietos habent, à potu isto prorsus abstinere debe utpote qui tum spiritus, tum humores magis perven & functionibus quibusque obeundis inhabiles profismulque impares reddit. Observavi enim multoi rituum copia haud satis uberi præditos, ac insuper phalalgiæ, vertigini, palpitationi cordis, artuum trem aut stupori obnoxios, à potu Coffee illico deterius is isse quoad istos affectus, & statim in toto corpora guorem insolitum persensisse.

FINIS.

INDEX ALPHABETICUS.

A.

A Lexiteria sanguinis compagem nimis la folutam restituit. Eorum formulæ.	
	P. 242
- Lorum tormura.	p 257
Antimonium crudum non vomitum ci	et. p. 60
Antimonii vitrum, flores, crocus, fulphur.	p. 61
Una cum præparationum eorum Ætiologiis.	p. 62. 63
Antimonium Diaphoreticum.	p. 210
Cerufia ejus.	ibid.
Aptitudo ad captandum frigus.	p. 221
Affectus hujus descriptio, instantia, & Ætiolog	gia. p.222
Ratio formalis, & causa ejus.	p. 225
Curatio.	p. 226
Arteriæ habent fibras musculares, & moye	ntur ficut
Cor.	p. 266
Etiam spasmis afficiuntur.	ibid.
Arteriæ descriptio Anatomica.	p. 279
Astringentia in Diabete parum juvant.	p. 177
Aurum vitæ.	p. 71
В.	
Bellinus Renum ductus per quos serum secerni	enr primue
notavit.	p. 138
Bezoarticum minerale, ejusque Ætiologia.	p. 208
Bilis in Dysenteria Londinensi rarius ejicitur.	p. 119
Bovii Vomitorium, Hercules dictum.	THE PARTY OF THE P
was volutionally freightes dictuit.	p. 72
C.	
Cardiaca, & Alexiteria,	p. 237
la sanguinem, & spiritus agunt, potius quam in	cor. p.283
Tt 2	Cardiaca

ZIN DEX

Mo Cun Dia Affi Dia ben Dia Dia Dia Dia Dia Dia Dia Dia

Sin Disc Pr M M Q E D M

M D In C

Cardiaca	fanguinis	accensione	m moder	antur, aut m
gent.				P.10
Eorum fo	The state of the s			P.16
Catharle	os tres velu	it gradus.		P.9
Cathartic	ca quomod	o operantut	intra ver	ntriculum. p.9
Quomode	o intra duc	denum, & t	enuia int	estina. p.9
Illorum a	ctio in port	im bilarium	ductum	Pancreatis Gla
		rum ofcula.		AND SHOULD BE SHOULD BE
		sanguinem.		P.9
		m, aut elect	ionem op	erantur. p.
		iæ, & ration		
		quibus parti		
Cathârti	corum (ne	cies, & form	nla	p. 10
Raroàm	ineralibue	sæpissime	è veretal	
tur.	micranous	1æpimme	c vegeta	p. 105. 10
		ica minime		p.10
		mulæ sc. p	ottones,	
	norfulæ, vi			p. 108.10
Cervilia	, & Vina	nedicata.		p.11
	potus, eji	ssque effect	us boni	& mali nou
tur.				P. 329.3
	Palpitatio o			p. 2
Ejus des	criptio & .	Ætiologia -		in
		ie præparata	1.	. P.3
				•

D.

Diabetis descriptio ejusque Ætiologia.	p.1
Diabeten spasmodici affectus præcedunt,	aut sequ
tur.	p.1
Ab Hydrope quomodo differt.	p.1
Ejus causa, & symptomatum rationes.	p. 171
Diabete laborantium quare urinæ dulcescun	c. p

ALPHABETICUS.

1		
ZH.	Morbi hujus curatio , cum medicamentor	am formu-
24		p. 175. 176
256	Curationis Historia:	ibid.
1,91		p. 216
0,9		p. 217. 218.
0,9	Diaphoreticorum materies, & particula qua	les esse de-
a	bent.	p. 195
0.9	Eorundum rationes, & operandi modus.	p. 196
0.9	Diarrhæa symptomatica.	p. 118
0.9	Dinresis quomodo à Diaphoresi differt.	p. 236
2.9	Diurelis nimia ejusque remedium.	p. 164
10	Dimeticorum distributio quoad fines, materi	am, & for-
. LC	mam.	p. 164
	Diversimoda existunt juxta quod pro basi h	abent salem.
10	volatilem, fixum, acidum, Alchalisatum,	aut nitro-
. 10		p. 152. 153
Va		0. 156. 157
. 10	Dylenteria Londinensis, ejusque duæ species	p. 119
	Sc. Aquofa, & cruenta.	ibid.
1011	Prioris descriptio, causa, & curatio.	0. 120. 121
1.3	Medicamentorum formulæ.	ibid.
1, 26	Morbi Ætiologia. Quare in Autumuo desævit . & in hac un	p. 122
		be endemia
p.3:	eft.	p. 123
	Ejus causæ remotiores.	p. 125
	Dysenteria cruenta describitur.	p. 126. 127.
	Methodus medendi cum medicamentorum fo	ormulis pro-
	ponitur.	n. 128
n.s	Morbi Ætiologia.	p. 129
p. 1	Differentiæ ejus.	p. 130
	Indicationes curativæ.	p. 131.
n 1	Curationum Historiæ.	p. 132. 133

Electuaria

INDEX

出田の

HHH

III In Pr

TIL

M

	5
Electuaria purgantia:	p. m
Emetica stybiata quomodo operantur.	P. 6
Emetica Mercurialia quomodo agunt in corpore	nofm
Experimenta de liquoribus chymicis sanguini ca fusis.	
Extracta cathartica refinosa quomodo parantur.	P. 14
Extractum Hellebori nigri.	P.11
. F.	
Figuræ earumque explicationes quibus Ventricu	lus. 0

fophagus, Intestina, eorumque partes, & contenta	
primuntur. p. 32.34	
Flatus natura, & quomodo in visceribus gignitur. p.8	44
- 10140 min IIIIIIOMM	18
	ne.
Fuliginis spiritus.	111 6

G.

Galenus Arteriæ quatuor tunicas recte a	Mignavit. p.17
Glandulæ densissimæ Tunicas interiores	Ventriculi,00
phagi, & intestini obsident.	p. 13. 26.3
Pariter fere in Arteriis habet.	p. 18
Guiaci spiritus una cum Ætiologia.	p. 11
Ejus refina.	p.11

H.	
Helmontii laudanum.	p. 31
Hercules Bovii, cum Ætiologia ejus.	p. 73.7
Humorum præparatio ante purgationem,	hi to
	Hydrotia

ALPHABETICUS.

	٥.
Hydrotica sunt spirituosa, vel salina.	p. 197
Eorum species ac formulæ.	P. 199
Quapro basi habent mixti partes integrales, ve	l elemen-
tares.	p. 200
Uniusque species, & formulæ recensentur. p.	101. 202
Hydrotica salina varii generis.	p. 205
Hypercatharseos causa, & curatio.	p. 116
Hypnotica medicamenta.	p. 285
Ι.	
Iliaca passio fæpissime in intestinis crassis orieur.	
Intestina duplicia sunt, crassa, & tenuia.	p. 24
Priorum fibræ, connexiones, & dimensiones,	P. 25
Nec non Tunicæ, Vasa, cum singulorum usib	
	p. 26.27
Crassa intestina describuntur.	p. 31
Intestinorum motus excretorius, per quas fibras	
bus stimulis perficitur.	p. 83
Quot, & quales humores educit:	p. 90
Ischurericorum species, & formulæ.	p. 176
L	
Lacis coagulatio quo ritu fiat, & quibus modis	inhiberi
aut tolli possit.	p. 142
Singulorum rationes traduntur.	p. 143
Lactis susso & reductio varias sanguinis alteration	ones illu-
Arant.	p. 144
Laudana opiata.	p. 318
In forma solida, & liquida parantur.	p. 320
Laudanistarum mala.	p. 319
	F. 2.2
	
Medicinæ initia, & progressus.	p. 1. 2
Medicamenta Anodyna, eorumque distinctio.	p. 313
and Juny soverights and	Hydro-

94.35 .84.87 P. 210 P. 211 P. 211

P. 27 26.3 P. 26 P. 20 P. 21 P. 21

P. 321 73.74 eceffs p. 100 drota

INDEX

Hydrotica.		· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·
Cardiaca, & Alexiteria.		p. sp
Antihypnotica, eorumque		P. 3
Mercurius vitæ cum Ætiol		1 126
Mercurius præcipitatus po fingulorum Ætiologiis. Sublimatus & corrofivus, giis.		nmunis, o
	N.	
Narcotica quo ritu spiritu	s Animales afficiun	t. p.1
Quomodo in cerebrum op	erantur.	D.1
Quomodo in ventriculum		p.:1
Quomodo in cerebellum.		D.19
Narcoticorum bona sive e	molumenta recenso	entur. p.19
Hæc aut spiritus, aut sangu unt.		
Quomodo dolorem sedan	t absque somno.	p. 29419
Quo ritu spasmos sistunt.		р. л
Qua ratione in calculo, &		p. 30
Quomodo urinas, & sudo riis accensentur.	ores movent, & qu	are Alexin
Narcotica nocent capiti, p	ectori, & visceribi	is. P.N
Singulorum modi, & ratio Nepenthe.		p. 3073
Nervi Arteriis inserti qui	bus usibus inserviur	nt. p.1
Nicotiana, ejusque fumisi		
	O	
Oesophagi descriptio.	.: (1)	f

Oesophagi descriptio.
Tunicæejus.
Operationum medicinalium Ætiologia utilis est, seda Rei sideratur.
Loca & subjecta notantur.

p.34
Operationum p.34
Operationum p.34

ALPHABETICUS.

erati	Ü u	Sal
3.41	Jarapiæ, & Scammonni.	P. 113
ICL U	Renum structura, & usus notantur. Resina Jalapiæ, & Scammonii.	p. 139 p. 113
E J	Remedia Cardiaca, & Alexiteria.	p. 237
1		on the T
	R.	
3	Pylori descriptio, & usus.	p. 21
P. 59	Ejus notabilis instantia.	ibid.
p.n	Purgationis Elateriæ mala.	p. 99
P.64	termentatione in fanguine. & humoribus.	p.91
7.3	Pargantia operantur tum irritatione in primis v	is, cum
p.30	Purgantia quos humores educunt.	p. 90
p. 30	Purgatio quid fit.	p. 83
lexin	Primarum viarum descriptio. Que sunt Oesophagus, ventriculus, & intestina.	ibid.
p. 30	Primarum viarum descriptio.	p. 6
p.19	Pulsus intermittens una cum Ætiologia ejus.	D. 276
04 19	Polyeres purgantes.	p. 110
ibi	Pilulæ purgantes.	p. 109
clou	Phamaciæ subjecta immediata sunt spiritus, & res, mediata sunt sibræ, & membranæ.	p.6
D. 19	Phymacia fubiecta immediata funt fritius &	humo-
D. 20	Pharmacia tria præcipue consideranda continet.	p. 322
D. 2		p. 260
	Della Cordina	D 160
p. 28	P	111
	And and more than the same of the constant of	L. TANK
2.10	Opiologia, & contenta ejus.	p. 315 p. 286
ction	Opii nocumenta, & cautiones circa usum ejus. Opium in omnibus haud simili modo operatur.	
68.6	onim enectus tutti both tutti filan.	p. 292
S, CM	canon sanguinem uti spiritus Animales venenant forum effectus tum boni tum mali.	. p.291
P.6	nes suas edunt. p. 2	89. 290
P. 31	Quomodo in cerebro, ventricuto, amique tocis o	peratio-
P. 27	Opiata in quibus locis operari incipiunt, Quomodo in cerebro, ventriculo, aliilque locis o	p. 288,
Pill	Operationis Emeticæ modus, ratio, & accidenti	a. p. 51
100		

L P HXABECENTII C U S.

Non wirtute specific	a, nec in peculiarem humore
Eorum foecies, & f	quibus Octophagus, Venti
Chymica parantur e	x vitriolo, Antimonio, vel M
Affectus hujus specie	emedium. es, & caufæ variæ notantur. esledicamentorum formulis defen
gare fecernitur	ine procedit, à quo modo facil
Urinæ secretio per la ductionem optime	explicatur.
 133 [18 th 3/th 200] 21 - 41 	מונים. מחוטר.
	uliorificia deletio accon Cibu
	de indruments.
ene op 55 (hiddin	ulique vala; & quenodo di Gillericat.
	analysis us drami.
	all bipp
gus in ea aireig Lai	odo Ventrienius, & Oefophe
25.17	reconversion of the second of
기가 살아 있는데 아이를 가는데 하는데 되었다면 하나 하다.	a daipus modis, & op dara ci
21. 97. 9	Annating and the called
	opathico, vel Syappathico eft. Tarificatus Sylvania nocase ver.
The state of the s	um rationes explication
82.7	ca quo pacio onerantur.
c'. 4	con alia mit o.a.
under continue	modern mes language 3 de